

Sisukord

I Seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1148, 20. juuni 2019, lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 98/2013 ⁽¹⁾ 1
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1149, 20. juuni 2019, millega asutatakse Euroopa Tööjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344 ⁽²⁾ 21
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1150, 20. juuni 2019, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks ⁽¹⁾ 57

DIREKTIIVID

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1151, 20. juuni 2019, millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 seoses digitaalsete vahendite ja menetluste kasutamisega äriühinguõiguses ⁽¹⁾ 80

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

⁽²⁾ EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1152, 20. juuni 2019, läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste kohta Euroopa Liidus 105

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1153, 20. juuni 2019, millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2000/642/JSK 122

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2019/1148,

20. juuni 2019,

lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 98/2013

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 98/2013 ⁽³⁾ kehtestati ühtlustatud eeskirjad, mis käsitlevad selliste ainete ja segude kättesaadavaks tegemist, sissetoomist, omamist ja kasutamist, mida võidakse väärkasutada lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks, eesmärgiga piirata nende kättesaadavust üldsusele ning tagada asjakohane teatamine kahtlustatavatest tehingutest kogu tarneahelas.
- (2) Kuigi määrus (EL) nr 98/2013 on aidanud vähendada lõhkeainete lähteainetest tulenevat ohtu liidus, on vaja tõhustada selliste lähteainete kontrollisüsteemi, mida saab kasutada isevalmistatud lõhkeainete valmistamiseks. Arvestades vajalike muudatuste arvu, on selguse huvides asjakohane määrus (EL) nr 98/2013 asendada.
- (3) Määrusega (EL) nr 98/2013 piirati üldsuse hulka kuuluvate isikute juurdepääsu lõhkeainete lähteainetele ja nende kasutamist üldsuse hulka kuuluvate isikute poolt. Kõnealusest keelust olenemata oli liikmesriikidel siiski võimalik otsustada, et üldsuse hulka kuuluvatele isikutele antakse juurdepääs nimetatud ainetele, kasutades loa andmise ja registreerimise süsteemi. Seetõttu on lõhkeainete lähteainetele kehtestatud piirangud ja kontrollid olnud liikmesriigi erinevad, mis on tekitanud liidus kaubandustõkkeid, takistades siseturu toimimist. Peale selle ei ole kehtivad

⁽¹⁾ ELT C 367, 10.10.2018, lk 35.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 16. aprilli 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. juuni 2019. aasta otsus.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrus (EL) nr 98/2013 lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise kohta (ELT L 39, 9.2.2013, lk 1).

piirangud ja kontrollid taganud piisaval tasemel avalikku julgeolekut, sest need ei ole küllaldaselt takistanud kurjategijatel lõhkeainete lähteainete soetamist. Isevalmistatud lõhkeainetest tulenev oht on endiselt suur ning suureneb üha.

- (4) Seetõttu tuleks lõhkeainete ebaseadusliku valmistamise tõkestamise süsteemi veelgi tõhustada ja ühtlustada, arvestades terrorismist ja muust raskest kuritegevusest tulenevat suurenevat ohtu avalikule julgeolekule. Selline tõhustamine ja ühtlustamine peaks tagama ka lõhkeainete lähteainete vaba liikumise siseturul, edendama ettevõtjate vahelist konkurentsi ja ergutama uuendustegevust, näiteks hõlbustades lõhkeainete lähteainete asendamiseks ohutumat kemikaalide väljatootamist.
- (5) Lõhkeainete lähteainete suhtes kohaldatavate meetmete kindlaksmääramise kriteeriumideks on asjaomase lõhkeainete lähteaine ohutase, asjaomase lõhkeainete lähteainega kauplemise maht ning võimalus kehtestada kontsentratsioonitase, millest madalamal oleks lõhkeainete lähteaine ikka veel kasutatav õiguspärasel eesmärgil, milleks see kättesaadavaks tehti, ning mille puhul on üsna vähe tõenäoline, et seda kasutatakse lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks.
- (6) Üldsuse hulka kuuluvatel isikutel ei tohiks olla lubatud soetada, sisse tuua, omada või kasutada teatavaid lõhkeainete lähteaineid, mille kontsentratsioon massiprotsendina ületab teatavat piirmäära. Siiski peaks üldsuse hulka kuuluvatel isikutel olema lubatud õiguspärasel eesmärgidel soetada, sisse tuua, omada või kasutada mõningaid lõhkeainete lähteaineid, mille kontsentratsioon ületab nimetatud piirmäärasid, kui neil on selleks luba. Kui loa taotleja on juriidiline isik, peaks liikmesriigi pädev asutus võtma arvesse juriidilise isiku ja mis tahes isiku tausta, kes tegutseb juriidilise isiku juhtivtöötajana või juriidilise isiku organi liikmena tulenevalt õigusest esindada juriidilist isikut, õigusest teha juriidilise isiku nimel otsuseid või juriidilise isiku sisesest kontrolliõigusest.
- (7) Mõne piirangutega lõhkeainete lähteaine puhul, mille kontsentratsioon ületab käesolevas määruses sätestatud piirmäärasid, ei ole üldsuse hulka kuuluvate isikute jaoks olemas ühtegi õiguspärasest kasutusviisi. Seetõttu tuleks lõpetada kaaliumkloraadi, kaaliumperkloriidi, naatriumkloraadi ja naatriumperkloriidi jaoks lubade andmine. Loa andmine peaks olema lubatud üksnes piiratud arvule piirangutega lõhkeainete lähteainetele, mille puhul on olemas õiguspärane kasutusviis üldsuse hulka kuuluvate isikute jaoks. Nende lubade puhul ei tohiks kontsentratsioon ületada käesolevas määruses sätestatud ülemist piirmäära. Ülemise piirmäära ületamise korral kaalub lõhkeainete ebaseadusliku valmistamise risk üles nende lõhkeainete lähteainete väheolulise õiguspärase kasutamise üldsuse hulka kuuluvate isikute poolt, mille puhul võib sama mõju saavutada kõnealuste lähteainete alternatiivide või väiksemate kontsentratsioonidega. Käesolevas määruses tuleks ka kindlaks määrata asjaolud, mida pädevad asutused peaksid loa andmise üle otsustamisel kindlasti arvesse võtma. Koos III lisas esitatud loa vormiga peaks see hõlbustama teiste liikmesriikide väljastatud lubade tunnustamist.
- (8) Ühtse turu eesmärkide saavutamiseks peaks olema võimalik teiste liikmesriikide väljastatud lubasid kahe- või mitmepoolselt vastastikku tunnustada.
- (9) Käesolevas määruses sätestatud piirangute kohaldamiseks ja kontrollide tegemiseks peaksid ettevõtjad, kes müüvad lõhkeainete lähteaineid professionaalsetele kasutajatele või luba omavatele üldsuse hulka kuuluvatele isikutele, tuginema teabele, mis on varasemalt tarneahelas kättesaadavaks tehtud. Iga tarneahelas tegutsev ettevõtja peaks seetõttu teavitama reguleeritud lõhkeainete lähteainete saajat, et kõnealuse lõhkeainete lähteainete kättesaadavaks tegemise suhtes üldsuse hulka kuuluvatele isikutele ja selle sissetoomise, omamise või kasutamise suhtes üldsuse hulka kuuluvate isikute poolt kohaldatakse käesolevat määrust, näiteks kinnitades pakendile asjakohase märgistuse või kontrollides asjakohase märgistuse olemasolu pakendil või lisades selle teabe ohutuskaardile, mis on koostatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006⁽⁴⁾ II lisale.
- (10) Erinevus ettevõtja ja professionaalse kasutaja vahel seisneb selles, et ettevõtja teeb lõhkeainete lähteaine kättesaadavaks teisele isikule, samal ajal kui professionaalne kasutaja soetab lõhkeainete lähteaine või toob selle sisse üksnes enda tarbeks. Ettevõtjad, kes müüvad lõhkeainete lähteaineid professionaalsetele kasutajatele, teistele ettevõtjatele

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

või üldsuse hulka kuuluvatele luba omavatele isikutele, peaksid tagama, et nende lõhkeainete lähteainete müügiiga tegelevad töötajad on teadlikud sellest, millised nende poolt kättesaadavaks tehtavad tooted sisaldavad lõhkeainete lähteaineid, nt sisestades toote võotkoodi teabe, et toode sisaldab lõhkeaine lähteainet.

- (11) Professionaalset kasutajat, kellele peaks saama piirangutega lõhkeainete lähteaineid kättesaadavaks teha, ja üldsuse hulka kuuluvat isikut, kellele neid ei tohiks kättesaadavaks teha, eristatakse teineteisest selle põhjal, kas isik kavatseb kasutada asjaomast lõhkeainete lähteainet oma konkreetse täis- või osaaajaga kaubandus-, äri- või kutsetegevusega, sealhulgas metsandus-, aiandus- ja põllumajandusliku tegevusega, olenemata kasutatava maa suuruselt, seotud eesmärkidel või mitte. Seetõttu ei tohiks ettevõtjad teha piirangutega lõhkeainete lähteainet kättesaadavaks ei füüsilisele ega juriidilisele isikule, kes tegutseb valdkonnas, kus seda konkreetset piirangutega lõhkeainete lähteainet ametialastel eesmärkidel üldiselt ei kasutata, ega füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes tegelevad tegevustega, mis ei ole seotud ühegi ametialase eesmärgiga.
- (12) Ettevõtjate töötajatele, kes tegelevad lõhkeainete lähteainete kättesaadavaks tegemisega, tuleks kohaldada samu käesoleva määruse norme kui üldsuse hulka kuuluvatele isikutele, kui nad kasutavad lõhkeainete lähteaineid isiklikuks otstarbeks.
- (13) Ettevõtjad peaksid säilitama andmeid tehingute kohta, et oluliselt aidata ametiasutusi isevalmistatud lõhkekehade abil toimepandud raskete kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja süüdistuse esitamisel ning käesoleva määruse täitmise kontrollimisel. Sel eesmärgil on oluline kõigi tarneahelas osalejate ja kõigi klientide, nii üldsuse hulka kuuluvate isikute, professionaalsete kasutajate kui ka ettevõtjate tuvastamine. Kuna isevalmistatud lõhkeainete ebaseaduslik valmistamine ja kasutamine võib toimuda alles mõne aja möödudes pärast lõhkeainete lähteaine müüki, tuleks tehingute andmeid säilitada nii kaua, kui see on uurimise hõlbustamise seisukohast vajalik, proportsionaalne ja asjakohane, arvestades tavapäraseid kontrolliperioode.
- (14) Käesolevat määrust tuleks kohaldada ka internetis tegutsevate ettevõtjate suhtes, sealhulgas internetipõhistes kauplemiskohtades. Seetõttu peaksid ka internetis tegutsevad ettevõtjad oma töötajaid koolitama ja neil peaks olema sisse seatud asjakohane kord kahtlustatavate tehingute avastamiseks. Peale selle tohiks nad teha piirangutega lõhkeainete lähteaineid kättesaadavaks üldsuse hulka kuuluvatele isikutele üksnes neis liikmesriikides, kus jäetakse kehtima või kehtestatakse käesoleva määruse kohane loa andmise kord, ja alles siis, kui nad on kontrollinud, kas asjaomasel üldsuse hulka kuuluval isikul on kehtiv luba. Pärast võimaliku kliendi isiku tuvastamist, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014⁽⁵⁾ kehtestatud mehhanismide abil, peaks ettevõtja kontrollima, kas luba on väljastatud kavandatud tehinguks, näiteks loa füüsilise kontrollimisega lõhkeainete lähteaine üleandmise ajal või võttes võimaliku kliendi nõusolekul ühendust selle liikmesriigi pädeva asutusega, kes loa väljastas. Nagu väljaspool interneti tegutsevad ettevõtjad peaksid ka internetis tegutsevad ettevõtjad küsima professionaalsetelt kasutajatelt lõppkasutuse deklaratsioone.
- (15) Internetipõhine kauplemiskoht tegutseb üksnes vahendajana ühelt poolt ettevõtjate ja teiselt poolt üldsuse hulka kuuluvate isikute, professionaalsete kasutajate või teiste ettevõtjate vahel. Seega ei peaks internetipõhine kauplemiskoht kuuluma ettevõtja mõiste alla ja temalt ei tohiks nõuda, et ta annaks seoses käesolevast määrusest tulenevate kohustustega juhtnööre oma töötajatele, kes tegelevad piirangutega lõhkeainete lähteainete müügiiga, või et ta tuvastaks võimaliku kliendi isiku või asjakohasel juhul kontrolliks tema luba või küsiks temalt muud teavet. Arvestades aga internetipõhiste kauplemiskohtade kesket osa internetipõhistes tehingutes, sealhulgas reguleeritud lõhkeainete lähteainete müügis, peaksid nad selgel ja tulemuslikul viisil teavitama käesolevast määrusest tulenevatest kohustustest nende kasutajaid, kes kavatsevad reguleeritud lõhkeainete lähteaineid nende teenuseid kasutades kättesaadavaks teha. Lisaks peaksid internetipõhised kauplemiskohad võtma meetmeid, aitamaks tagada, et nende kasutajad täidaksid oma kontrollikohustusi, näiteks pakkudes vahendeid lubade kontrollimise hõlbustamiseks. Arvestades internetipõhiste kauplemiskohtade suurenevat tähtsust igasuguste tarnete puhul ja selle hankekanali tähtsust, muuhulgas terrorismi eesmärgil, tuleks internetipõhiste kauplemiskohtade suhtes kohaldada samu avastamis- ja teatamiskohustusi kui ettevõtjate suhtes, ehkki menetlusi kahtlustatavate tehingute avastamiseks tuleks spetsiifilise internetikeskkonnaga sobivalt kohandada.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

- (16) Käesolevas määruses sätestatud kohustused internetipõhiste kauplemiskohtadele ei peaks kujutama endast üldist järelevalvekohustust. Käesolevas määruses tuleks sätestada üksnes konkreetsed kohustused internetipõhiste kauplemiskohtade jaoks seoses nende veebisaidil või nende arvutiteenuste abil tehtavate kahtlustäratavate tehingute avastamise ja nendest teatamisega. Internetipõhiseid kauplemiskohti ei tuleks pidada käesoleva määruse alusel vastutavaks tehingute eest, mis jäid avastamata, kuigi internetipõhine kauplemiskoht kohaldas asjakohaseid, mõistlikke ja proportsionaalseid menetlusi kahtlustäratavate tehingute avastamiseks.
- (17) Käesoleva määrusega kohustatakse ettevõtjaid teatama kahtlustäratavatest tehingutest olenemata sellest, kas võimalik klient on üldsuse hulka kuuluv isik, professionaalne kasutaja või ettevõtja. Reguleeritud lõhkeainete lähteainetega seotud kohustusi, sealhulgas kahtlustäratavatest tehingutest teatamise kohustust, tuleks kohaldada kõigi I ja II lisas loetletud ainete suhtes, olenemata nende kontsentratsioonist. Käesoleva määruse kohaldamisalast tuleks siiski välja jätta tooted, mis sisaldavad lõhkeainete lähteaineid üksnes nii väikesel määral ja nii keerulise koostisega segus, et lõhkeainete lähteainete eraldamine on tehniliselt äärmiselt raske.
- (18) Käesoleva määruse kohaldamise parandamiseks peaksid nii ettevõtjad kui ka avaliku sektori asutused pakkuma käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmisega seoses asjakohast koolitust. Liikmesriikidel peaksid olema kontrolliasutused ja nad peaksid korraldama korrapäraselt teadlikkuse suurendamise üritusi, võttes arvesse iga sektori eripära, ning pidama alalist dialoogi ettevõtjatega tarneahela kõikides lülides, sealhulgas internetis tegutsevate ettevõtjatega.
- (19) Kurjategijate poolt lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks kasutatavad ained võivad kiiresti muutuda. Seepärast peaks olema võimalik hõlmata käesolevas määruses sätestatud teatamiskohustusega uusi aineid, vajaduse korral võimalikult kiiresti. Selleks et võtta arvesse võimalikku arengut, mis on toimunud ainete väärkasutamisel lõhkeainete lähteainetena, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse käesolevat määrust, muutes piirmäärasid, mille ületamisel ei tohi teha teatavaid käesoleva määruse kohaste piirangutega aineid üldsuse hulka kuuluvatele isikutele kättesaadavaks, ja lisades loetellu täiendavaid aineid, mille puhul tuleb teatada kahtlustäratavatest tehingutest. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽⁶⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamise võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (20) Selleks et käsitleda aineid, mida ei ole veel I või II lisas loetletud, kuid mille puhul liikmesriik avastab, et tal on põhjendatud alus arvata, et neid võidakse kasutada lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks, tuleks käesolevasse määrusesse lisada kaitseklausel, millega kehtestatakse asjakohane liidu menetlus. Konkreetsete riskide käsitlemiseks käesolevas määruses on asjakohane lubada, et teatavatel juhtudel võivad liikmesriigid võtta kaitsemeetmeid, sealhulgas ainete suhtes, millele juba kohaldatakse käesoleva määruse kohaseid meetmeid. Lisaks peaks liikmesriikidel olema lubatud säilitada riiklikud meetmed, millest nad on komisjonile teatanud kooskõlas määruse (EL) nr 98/2013 artikliga 13.
- (21) Õigusraamistiku muudaks lihtsamaks ammooniumnitraadi kättesaadavaks tegemisele kehtestatud asjaomaste julgeolekut toetavate piirangute ületamine määrusest (EÜ) nr 1907/2006 käesolevasse määrusesse. Selleks tuleks määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa vastavalt muuta.

⁽⁶⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (22) Käesoleva määrusega nõutakse isikuandmete töötlemist ja kahtlustatavate tehingute korral nende avaldamist kolmandatele isikutele. Isikuandmete töötlemise ja avaldamise raames võidakse rikkuda põhiõigusi eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele. Seega tuleks tagada, et nende isikute põhiõigus isikuandmete kaitsele, kelle isikuandmeid käesoleva määruse kohaldamisel töödeldakse, on nõuetekohaselt kaitstud. Käesoleva määruse raames toimuvat isikuandmete töötlemist reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ⁽⁷⁾. Seetõttu peaks loa andmise ja kahtlustatavatest tehingutest teatamisega seotud isikuandmete töötlemine toimuma kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, sealhulgas üldiste andmekaitsepõhimõtete, nagu seaduslikkuse, aususe ja läbipaistvuse, eesmärgikohasuse, võimalikult vähete andmete kogumise, täpsuse, andmete säilitamise piiramise, terviklikkuse ja konfidentsiaalsuse põhimõtte ning kohustus austada nõuetekohaselt andmesubjekti õigusi.
- (23) Komisjon peaks hindama käesolevat määrust tulemuslikkuse, tõhususe, asjakohasuse, sidususe ja ELi lisaväärtuse kriteeriumide alusel. See hindamine peaks looma aluse võimalike tulevaste meetmete mõju hindamiseks. Käesoleva määruse hindamiseks tuleks teavet koguda korrapäraselt.
- (24) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt piirata üldsuse hulka kuuluvate isikute juurdepääsu lõhkeainete lähteainetele, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda piirangu ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (25) Määrus (EL) nr 98/2013 tuleks tunnistada kehtetuks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse ühtlustatud normid, mis käsitlevad selliste ainete ja segude kättesaadavaks tegemist, sissetoomist, omamist ja kasutamist, mida võidakse väärkasutada lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks, eesmärgiga piirata nende ainete ja segude kättesaadavust üldsuse hulka kuuluvatele isikutele ning tagada asjakohane teatamine kahtlustatavatest tehingutest kogu tarneahelas.

Käesolev määrus ei mõjuta I ja II lisas loetletud aineid käsitlevate liidu õiguse muude, rangemate normide kohaldamist.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse I ja II lisas loetletud ainete ning neid aineid sisaldavate segude ja ainete suhtes.
2. Käesolevat määrust ei kohaldata:
 - a) määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punktis 3 määratletud toodete suhtes;
 - b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/29/EL ⁽⁸⁾ artikli 3 punktis 1 määratletud pürotehniliste toodete suhtes;

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/29/EL pürotehniliste toodete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 178, 28.6.2013, lk 27).

- c) mitteärilisel eesmärgil relvajõudude, õiguskaitseasutuste ja tuletõrje poolt liikmesriigi õiguse kohaselt kasutatavate pürotehniliste toodete suhtes;
- d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/90/EL⁽⁹⁾ kohaldamisalasse kuuluvate pürotehniliste vahendite suhtes;
- e) lennundus- ja kosmosetööstuses kasutamiseks ettenähtud pürotehniliste toodete suhtes;
- f) mänguasjade jaoks mõeldud löökkapslite suhtes;
- g) ravimite suhtes, mis on liikmesriigi õiguse kohaselt üldsuse hulka kuuluvatele isikutele seaduslikult retsepti alusel kättesaadavaks tehtud.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „aine“ – määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punktis 1 määratletud aine;
- 2) „segu“ – määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punktis 2 määratletud segu;
- 3) „toode“ – määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punktis 3 määratletud toode;
- 4) „kättesaadavaks tegemine“ – toote tarnimine kas tasuta eest või tasuta;
- 5) „sissetoomine“ – kas teisest liikmesriigist või kolmandast riigist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 952/2013⁽¹⁰⁾ määratletud tolliprotseduuri, sealhulgas transiidiprotseduuri alusel aine toomine liikmesriigi territooriumile, olenemata selle sihtpunktist liidus;
- 6) „kasutamine“ – määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punktis 24 määratletud kasutusala;
- 7) „kahtlustäratav tehing“ – tehing reguleeritud lõhkeainete lähteainetega, mille puhul kõiki asjassepuutuvaid tegureid arvesse võttes on põhjendatud alus kahtlustada, et asjaomast ainet või segu kavatsetakse kasutada lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks;
- 8) „üldsuse hulka kuuluv isik“ – füüsiline või juriidiline isik, kelle tegutsemise eesmärk ei ole seotud tema kaubandus-, äri- ega kutsetegevusega;

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/90/EL, milles käsitletakse laevavarustust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/98/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 146).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

- 9) „professionaalne kasutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, avalik-õiguslik üksus või selliste isikute või üksuste rühm, kellel on tõendatud vajadus piirangutega lõhkeainete lähteainete järele eesmärgil, mis on seotud tema kaubandus-, äri- või kutsetegevusega, sealhulgas täis- või osajaga põllumajandusliku tegevusega, olenemata põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatava maa suurusest, ent mis ei hõlma piirangutega lõhkeainete lähteaine teisele isikule kättesaadavaks tegemist;
- 10) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, avalik-õiguslik üksus või selliste isikute või üksuste rühm, kes teeb turul, kas internetiväliselt või internetis, sealhulgas internetipõhistes kauplemiskohtades, reguleeritud lõhkeainete lähteained kättesaadavaks;
- 11) „internetipõhine kauplemiskoht“ – sellise vahendusteenuse osutaja, mis võimaldab ühelt poolt ettevõtjatel ja teiselt poolt üldsuse hulka kuuluvatel isikutel, professionaalsetel kasutajatel või teistel ettevõtjal teha tehinguid reguleeritud lõhkeainete lähteainetega, sõlmides veebimüügi- või teenuselepingu, kas internetipõhise kauplemiskoha veebisaidil või sellise ettevõtja veebisaidil, kes kasutab internetipõhise kauplemiskoha pakutavaid arvutiteenuseid;
- 12) „piirangutega lõhkeainete lähteaine“ – I lisa loetletud aine, mille kontsentratsioon ületab I lisa esitatud tabeli 2. veerus sätestatud piirmäära, sealhulgas segu või muu aine, milles sisalduva, nimetatud lisa loetletud aine kontsentratsioon ületab vastavat piirmäära;
- 13) „reguleeritud lõhkeainete lähteaine“ – I või II lisa loetletud aine, sealhulgas segu või muu aine, mis sisaldab nendes lisades esitatud ainet, välja arvatud rohkem kui viiest ainest koosnevad homogeenised segud, milles iga I või II lisa loetletud aine kontsentratsioon on väiksem kui 1 % massiprotsenti;
- 14) „põllumajanduslik tegevus“ – põllumajandustoodete tootmine või kasvatamine, sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine, või põllumajandusmaa hoidmine heades põllumajandus- ja keskkonnaseisundis, nagu on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013⁽¹⁾ artikliga 94.

Artikkel 4

Vaba liikumine

Kui käesolevas määruses või muudes liidu õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, ei tohi liikmesriigid lõhkeainete ebaseadusliku valmistamise tõkestamisega seotud alustel keelata, piirata ega takistada reguleeritud lõhkeainete lähteaine kättesaadavaks tegemist.

Artikkel 5

Kättesaadavaks tegemine, sissetoomine, omamine ja kasutamine

1. Piirangutega lõhkeainete lähteaineid ei tohi teha üldsuse hulka kuuluvatele isikutele kättesaadavaks ning kõnealused isikud ei tohi neid sisse tuua, omada ega kasutada.
2. Lõike 1 kohane piirang kehtib ka I lisa loetletud segude suhtes, mis sisaldavad klooraati või perklooraati, kui nende ainete üldine kontsentratsioon segus ületab vähemalt ühe aine I lisa esitatud tabeli 2. veerus sätestatud piirmäära.
3. Liikmesriik võib jätta kehtima või kehtestada loa andmise korra, millega lubatakse teha teatavaid piirangutega lõhkeainete lähteaineid, mille kontsentratsioon ei ületa I lisa esitatud tabeli 3. veerus sätestatud vastavaid ülemisi piirmäärasid, üldsuse hulka kuuluvatele isikutele kättesaadavaks ning kõnealustel isikutel neid sisse tuua, omada ja kasutada.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549).

Üldsuse hulka kuuluval isikul peab olema piirangutega lõhkeainete lähteainete soetamiseks, sisetoomiseks, omamiseks või kasutamiseks loa andmise korra kohaselt saadud luba ning ta peab selle taotluse korral esitama. Loa väljastab artikli 6 kohaselt selle liikmesriigi pädev asutus, kus piirangutega lõhkeainete lähteainet kavatakse soetada, sisse tuua, omada või kasutada.

4. Liikmesriigid teatavad komisjonile viivitamata kõikidest meetmetest, mida nad võtavad lõikes 3 sätestatud loa andmise korra rakendamiseks. Teates märgitakse piirangutega lõhkeainete lähteained, mille suhtes liikmesriik kehtestab kooskõlas lõikega 3 loa andmise korra.

5. Komisjon teeb üldsusele kättesaadavaks loetelu meetmetest, millest liikmesriigid on talle lõike 4 kohaselt teatanud.

Artikkel 6

Luba

1. Liikmesriik, kus väljastatakse lube üldsuse hulka kuuluvatele isikutele, kellel on õiguspärane huvi soetada, sisse tuua, omada või kasutada piirangutega lõhkeainete lähteaineid, kehtestab kooskõlas artikli 5 lõikega 3 normid lubade väljastamise kohta. Loa väljastamist kaaludes arvestab liikmesriigi pädev asutus kõiki asjakohaseid asjaolusid, eelkõige:

- a) tõendatud vajadust piirangutega lõhkeainete lähteaine järele ja selle kavandatud kasutamise õiguspärasust;
- b) selliste väiksemas kontsentratsioonis piirangutega lõhkeainete lähteaine või alternatiivsete ainete kättesaadavust, millega saavutatakse sarnane toime;
- c) taotleja tausta, sealhulgas teavet taotleja suhtes tehtud varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste kohta liidus;
- d) kavandatud ladustamiskorda, et tagada piirangutega lõhkeainete lähteaine turvaline ladustamine.

2. Pädev asutus keeldub loa väljastamisest, kui tal on põhjendatud alus kahelda kavandatud kasutamise õiguspärasuses või üldsuse hulka kuuluva isiku kavatsuses kasutada piirangutega lõhkeainete lähteainet õiguspärasel eesmärgil.

3. Pädev asutus võib loa kehtivust piirata, andes loa kas ühe- või mitmekordseks kasutuseks. Loa kehtivusaeg on kuni kolm aastat. Pädev asutus võib kohustada loaomanikku tõendama enne loa kehtivusaja lõppu, et loa väljastamise tingimused on endiselt täidetud. Loas märgitakse piirangutega lõhkeainete lähteained, mille kohta luba väljastati.

4. Pädev asutus võib nõuda taotlejatelt riigilõivu tasumist. Riigilõivu suurus ei tohi ületada taotluse menetlemise kulusid.

5. Pädev asutus võib loa kehtivuse peatada või loa kehtetuks tunnistada, kui tal on põhjendatud alus arvata, et loa väljastamise tingimused ei ole enam täidetud. Pädev asutus teavitab loaomanikke loa kehtivuse peatamisest või loa kehtetuks tunnistamisest viivitamata, välja arvatud juhul, kui see ohustaks käimasolevaid uurimisi.

6. Kaebused pädeva asutuse otsuse suhtes ja loa väljastamise tingimuste täitmist käsitlevad vaidlused vaatab läbi organ, kes vastutab liikmesriigi õiguse kohaselt kaebuste ja vaidluste lahendamise eest.

7. Liikmesriik võib tunnustada lubasid, mis on väljastatud teiste liikmesriikide poolt käesoleva määruse alusel.
8. Liikmesriigid võivad võtta loa väljastamisel aluseks III lisas sätestatud loa vormi.
9. Pädev asutus hangib käesoleva artikli lõike 1 punktis c osutatud teabe taotleja suhtes teistes liikmesriikides tehtud varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste kohta nõukogu raamotsusega 2009/315/JSK⁽¹²⁾ kehtestatud süsteemi kaudu. Nimetatud raamotsuse artiklis 3 osutatud keskasutused vastavad sellistele teabepäringutele 10 tööpäeva jooksul pärast päringu saamist.

Artikkel 7

Tarneahela teavitamine

1. Ettevõtja, kes teeb piirangutega lõhkeainete lähteaine teisele ettevõtjale kättesaadavaks, teavitab seda ettevõtjat, et kõnealuse piirangutega lõhkeainete lähteaine soetamise, sissetoomise, omamise või kasutamise suhtes üldsuse hulka kuuluvate isikute poolt kohaldatakse artikli 5 lõigetes 1 ja 3 sätestatud piirangut.

Ettevõtja, kes teeb reguleeritud lõhkeainete lähteaine teisele ettevõtjale kättesaadavaks, teavitab seda ettevõtjat, et kõnealuse reguleeritud lõhkeainete lähteaine soetamise, sissetoomise, omamise või kasutamise suhtes üldsuse hulka kuuluvate isikute poolt kohaldatakse artiklis 9 sätestatud teatamiskohustust.

2. Ettevõtja, kes teeb reguleeritud lõhkeainete lähteained professionaalsele kasutajale või üldsuse hulka kuuluvale isikule kättesaadavaks, peab tagama ja suutma tõendada artiklis 11 osutatud riiklikele kontrolliasutustele, et tema reguleeritud lõhkeainete lähteainete müügiga tegelevad töötajad on

a) teadlikud sellest, millised tema poolt kättesaadavaks tehtavad tooted sisaldavad reguleeritud lõhkeainete lähteaineid;

b) saanud juhtnõu artiklitest 5–9 tulenevate kohustuste täitmiseks.

3. Internetipõhine kauplemiskoht võtab meetmed, mis tagavad, et tema kasutajaid teavitatakse tema teenuste kaudu reguleeritud lõhkeainete lähteainete kättesaadavaks tegemisel nende käesolevast määrusest tulenevatest kohustustest.

Artikkel 8

Müügiaegne kontroll

1. Ettevõtja, kes teeb piirangutega lõhkeainete lähteaine üldsuse hulka kuuluvale isikule kättesaadavaks vastavalt artikli 5 lõikele 3, kontrollib iga tehingu puhul kõnealuse üldsuse hulka kuuluva isiku isikut tõendavat dokumenti ja luba vastavalt selles liikmesriigis kehtestatud loa andmise korrale, kus piirangutega lõhkeainete lähteaine kättesaadavaks tehakse, ning märgib loale piirangutega lõhkeainete lähteaine koguse.

2. Selleks et kontrollida, kas võimaliku kliendi näol on tegemist professionaalse kasutaja või teise ettevõtjaga, küsib ettevõtja, kes teeb piirangutega lõhkeainete lähteaine professionaalsele kasutajale või teisele ettevõtjale kättesaadavaks, iga tehingu puhul järgmist teavet, välja arvatud juhul, kui võimaliku klienti on ühe aasta jooksul enne tehingut juba vastavalt kontrollitud ja tehing ei erine oluliselt varasematest tehingutest:

a) võimaliku kliendi esindusõigusega isiku isikut tõendav dokument;

b) võimaliku kliendi kaubandus-, äri- või kutsetegevus koos äriühingu nime, aadressi ja käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga või muu asjakohase äriühingu registreerimisnumbriga, kui see on olemas;

⁽¹²⁾ Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsus 2009/315/JSK, mis käsitleb karistusregistrite andmete vahetamise liikmesriikidevahelist korraldust ja andmete sisu (ELT L 93, 7.4.2009, lk 23).

c) kuidas võimalik klient kavatseb piirangutega lõhkeainete lähteaineid kasutada.

Liikmesriigid võivad kliendi avalduse jaoks kasutada IV lisas sätestatud vormi.

3. Piirangutega lõhkeainete lähteainete kavandatud kasutuse kontrollimiseks hindab ettevõtja, kas kavandatud kasutus on kooskõlas võimaliku kliendi kaubandus-, äri- või kutsetegevusega. Ettevõtja võib tehingust keelduda, kui tal on põhjendatud alus kahelda piirangutega lõhkeainete lähteainete kavandatud kasutamise õiguspärasuses või võimaliku kliendi kavatsuses kasutada piirangutega lõhkeainete lähteainet õiguspärasel eesmärgil. Ettevõtja teatab sellisest tehingust või sellise tehingu katsest vastavalt artiklile 9.

4. Selleks et kontrollida käesoleva määruse täitmist ning tõkestada ja avastada lõhkeainete ebaseaduslikku valmistamist, säilitavad ettevõtjad lõigetes 1 ja 2 osutatud teavet 18 kuud pärast tehingu toimumise kuupäeva. Sellel ajavahemikul tuleb teha nimetatud teave riiklikele kontrolliasutustele või õiguskaitseasutustele taotluse korral kontrollimiseks kättesaadavaks.

5. Internetipõhine kauplemiskoht võtab meetmed, mis aitavad tagada, et tema kasutajad täidaksid tema teenuste kaudu piirangutega lõhkeainete lähteainete kättesaadavaks tegemisel käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi.

Artikkel 9

Kahtlustäratavatest tehingutest, kaotsiminekutest ja vargustest teatamine

1. Lõhkeainete ebaseadusliku valmistamise tõkestamiseks ja avastamiseks teatavad ettevõtjad ja internetipõhised kauplemiskohad kahtlustäratavatest tehingutest. Ettevõtjad ja internetipõhised kauplemiskohad teatavad kahtlustäratavatest tehingutest, võttes arvesse kõiki asjaolusid ning eelkõige juhul, kui võimalik klient käitub ühel või mitmel järgmisel viisil:

a) näib väljenduvat ebaselgelt reguleeritud lõhkeainete lähteainete kavandatava kasutuse suhtes;

b) jätab mulje, et reguleeritud lõhkeainete lähteainete kavandatav kasutus on talle võõras või ta ei suuda seda usaldusväärselt selgitada;

c) kavatseb osta reguleeritud lõhkeainete lähteaineid õiguspäraseks kasutamiseks ebaharilikus koguses, ebaharilikus kombinatsioonis või ebahariliku kontsentratsiooniga;

d) ei soovi esitada isikut tõendavat dokumenti või elukohatõendit või, kui see on asjakohane, professionaalse kasutaja või ettevõtja seisundi tõendit;

e) soovib kasutada ebaharilikke makseviise, sealhulgas suuri sularahakoguseid.

2. Ettevõtjad ja internetipõhised kauplemiskohad peavad olema seadnud sisse asjakohased, mõistlikud ja proportsionaalsed menetlused kahtlustäratavate tehingute avastamiseks, võttes arvesse konkreetset keskkonda, kus reguleeritud lõhkeainete lähteaineid kättesaadavaks tehakse.

3. Iga liikmesriik määrab ühe või mitu riiklikku kontaktpunkti ning esitab selgel kujul nende telefoninumbri ja e-posti aadressi, veebivormi või muu tõhusa vahendi kahtlustäratavatest tehingutest ning suurtest kaotsiminekutest ja vargustest teatamiseks. Riiklikud kontaktpunktid on kättesaadavad 24 tundi ööpäevas ja seitse päeva nädalas.

4. Ettevõtjad ja internetipõhised kauplemiskohad võivad kahtlustäratavast tehingust keelduda. Nad teatavad kahtlustäratavast tehingust või kahtlustäratava tehingu katkest 24 tunni jooksul alates ajast, mil nad peavad tehingut kahtlustäratavaks. Kahtlustäratavast tehingust teatatakse selle liikmesriigi riiklikule kontaktpunktile, kus kahtlustäratav tehing tehti või seda üritati teha, sealhulgas teatatakse võimaluse korral kliendi isikuandmed ja kõik üksikasjad, mille põhjal nad peavad tehingut kahtlustäratavaks.

5. Ettevõtjad ja professionaalsed kasutajad teatavad reguleeritud lõhkeainete lähteainete suurtest kaotsiminekest ja vargustest 24 tunni jooksul pärast avastamist selle liikmesriigi riiklikule kontaktpunktile, kus kaotsimineku või varguse toimus. Kaotsimineku või varguse suuruse üle otsustamisel kaaluvad nad, kas kogus on juhtumi kõiki asjaolusid arvestades ebaharilik.

6. Üldsuse hulka kuuluvad isikud, kes on soetanud piirangutega lõhkeainete lähteaineid artikli 5 lõike 3 kohaselt, teatavad piirangutega lõhkeainete lähteainete suurtest kaotsiminekest ja vargustest 24 tunni jooksul pärast avastamist selle liikmesriigi riiklikule kontaktpunktile, kus kaotsimineku või varguse toimus.

Artikkel 10

Koolitus ja teadlikkuse suurendamine

1. Liikmesriigid tagavad piisavad vahendid ja koolituse pakkumise õiguskaitseasutustele, esmareageerijatele ja tolliasutustele, et nad oskaksid oma ülesannete täitmisel ära tunda reguleeritud lõhkeainete lähteaineid ning reageerida aegsasti ja asjakohaselt kahtlustäratavale tegevusele. Liikmesriigid võivad taotleda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/2219⁽¹³⁾ asutatud Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ametilt (CEPOL) täiendavat erikoolitust.

2. Liikmesriigid korraldavad vähemalt kord aastas teadlikkuse suurendamise üritusi, võttes arvesse iga reguleeritud lõhkeainete lähteaineid kasutava sektori eripära.

3. Et hõlbustada koostööd ja tagada, et kõik sidusrühmad rakendavad tulemuslikult käesolevat määrust, korraldavad liikmesriigid korrapäraselt õiguskaitseasutuste, riiklike järelevalveasutuste, ettevõtjate, internetipõhiste kauplemiskohtade ning reguleeritud lõhkeainete lähteaineid kasutavate sektorite esindajate vahelist teabevahetust. Ettevõtjad on kohustatud teavitama oma töötajaid lõhkeainete lähteainete käesoleva määruse alusel kättesaadavaks tegemise viisist ja suurendama töötajate sellekohast teadlikkust.

Artikkel 11

Riiklikud kontrolliasutused

1. Iga liikmesriik tagab, et artiklite 5–9 nõuetekohase rakendamise järele valvamiseks ja kontrollimiseks on olemas pädevad asutused („riiklikud kontrolliasutused“).

2. Iga liikmesriik tagab, et riiklikel kontrolliasutustel on käesoleva määruse kohaste ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks vajalikud vahendid ja uurimisvõimused.

Artikkel 12

Suunised

1. Komisjon annab korrapäraselt ajakohastatud suuniseid, et abistada kemikaalide tarneahelas osalejaid ja pädevaid asutusi ning hõlbustada pädevate asutuste ja ettevõtjate koostööd. Komisjon konsulteerib suuniste ja nende ajakohastamise osas lõhkeainete lähteainete alalise komiteega. Suunised sisaldavad eelkõige:

a) teavet kontrollide tegemise kohta;

b) teavet selle kohta, kuidas kohaldada käesolevast määrusest tulenevaid piiranguid ja kontrollide reguleeritud lõhkeainete lähteainete suhtes, mida üldsuse hulka kuuluvad isikud või professionaalsed kasutajad soetavad kaugtellijumise teel;

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2219, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ametit (CEPOL) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2005/681/JSK (ELT L 319, 4.12.2015, lk 1).

- c) teavet võimalike meetmete kohta, mida internetipõhised kauplemiskohad peavad võtma, et tagada käesoleva määruse nõuete täitmine;
 - d) teavet selle kohta, kuidas vahetada asjakohast teavet pädevate asutuste ja riiklike kontaktpunktide vahel ning liikmesriikide vahel;
 - e) teavet selle kohta, kuidas ära tunda kahtlustatavaid tehinguid ja neist teatada;
 - f) teavet ladustamiskorra kohta, millega tagatakse reguleeritud lõhkeainete lähteainete turvaline ladustamine;
 - g) muud kasulikuks peetavat teavet.
2. Pädevad asutused tagavad, et lõikes 1 ettenähtud suuniseid levitatakse korrapäraselt viisil, mida pädevad asutused peavad vastavalt suuniste eesmärkidele kohaseks.
3. Komisjon tagab lõikes 1 osutatud suuniste kättesaadavuse kõigis liidu ametlikes keeltes.

Artikkel 13

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 14

Kaitseklausel

1. Kui liikmesriigil on põhjendatud alus arvata, et konkreetset I või II lisas loetlemata ainet võidakse kasutada lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks, võib ta selle aine või sellist ainet sisaldava segu või aine kättesaadavaks tegemist, sissetoomist, omamist või kasutamist piirata või selle keelata või sätestada, et aine suhtes kohaldatakse artikli 9 kohast teatamiskohustust.
2. Kui liikmesriigil on põhjendatud alus arvata, et lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks võidakse kasutada konkreetset I lisas loetletud ainet, mille kontsentratsioon on võrdne või väiksem kui I lisas esitatud tabeli 2. või 3. veerus sätestatud piirmäär, võib ta selle aine kättesaadavaks tegemist, sissetoomist, omamist või kasutamist täiendavalt piirata või selle keelata, kehtestades väiksema piirmäära.
3. Kui liikmesriigil on põhjendatud alus kehtestada piirmäär, mille ületamise korral tuleks II lisas loetletud aine suhtes kohaldada tavapäraselt piirangutega lõhkeainete lähteainete suhtes kohaldatavaid piiranguid, võib ta selle aine kättesaadavaks tegemist, sissetoomist, omamist või kasutamist piirata või selle keelata, kehtestades kõnealuse piirmäära.
4. Liikmesriik, kes seab ainele lõigete 1, 2 või 3 kohaselt piirangu või keelu, teavitab sellisest piirangust või keelust viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike, esitades oma põhjendused.
5. Liikmesriik, kes seab ainele lõigete 1, 2 või 3 kohaselt piirangu või keelu, suurendab oma territooriumil ettevõtjate ning internetipõhiste kauplemiskohtade teadlikkust sellest piirangust või keelust.
6. Lõikes 4 osutatud teabe saamisel uurib komisjon viivitamata, kas valmistada ette lisade muudatused vastavalt artikli 15 lõikele 1 või koostada seadusandlik ettepanek lisade muutmiseks. Asjakohasel juhul muudab asjaomane liikmesriik oma riiklikke meetmeid või tunnistab need kehtetuks, et võtta arvesse lisades tehtud muudatusi.

7. Ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, võib komisjon pärast asjaomase liikmesriigi ja asjakohasel juhul kolmandate isikutega konsulteerimist otsustada, et liikmesriigi võetud meede ei ole põhjendatud, ja nõuda liikmesriigilt esialgse meetme kehtetuks tunnistamist või muutmist. Komisjon teeb oma otsuse 60 päeva jooksul alates lõikes 4 osutatud teabe saamisest. Asjaomane liikmesriik suurendab oma territooriumil ettevõtjate ning internetipõhiste kauplemiskohtade teadlikkust komisjoni otsustest.

8. Käesolev artikkel ei mõjuta meetmeid, millest liikmesriigid on määruse (EL) nr 98/2013 artikli 13 kohaselt komisjonile teatanud enne 1. veebruari 2021.

Artikkel 15

Lisade muutmine

1. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusaktid, millega muudetakse käesolevat määrust järgmiselt:

- a) muutes I lisas esitatud piirmäärasid määral, mis on vajalik, et võtta arvesse arengut, mis on toimunud ainete väärkasutamisel lõhkeainete lähteainetena või lähtuvalt uuringute ja katsete tulemustest;
- b) lisades vajaduse korral II lissasse aineid, et võtta arvesse arengut, mis on toimunud ainete väärkasutamisel lõhkeainete lähteainetena.

Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel konsulteerib komisjon asjaomaste sidusrühmadega, eelkõige keemiatööstuses ja jaemüügisektoris.

Kui lõhkeainete ebaseaduslikuks valmistamiseks kasutatavate ainete väärkasutamist käsitlev riskihinnang muutub järsult ja see on tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide suhtes artiklis 17 sätestatud menetlust.

2. Komisjon võtab iga I lisas sätestatud piirmäära muutmise ja iga II lissasse lisatud uue aine kohta vastu eraldi delegeeritud õigusakti. Iga delegeeritud õigusakti aluseks on analüüs, milles näidatakse, et muudatusega ei kaasne taotle-tavaid eesmarke arvesse võttes tõenäoliselt ebaproportsionaalselt suurt koormust ettevõtjatele ega tarbijatele.

Artikkel 16

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklis 15 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 31. juulist 2019. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 15 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõt-mise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 15 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 17

Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata vastuväidet kooskõlas lõikega 2. Delegeeritud õigusakti teatavakstegemisel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.

2. Nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid artikli 16 lõikes 6 osutatud korras. Sellisel juhul tunnistab komisjon pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväide, õigusakti viivitamata kehtetuks.

Artikkel 18

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 muutmine

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa 58. kande (Ammooniumnitraat (AN)) 2. veerust jäetakse välja punktid 2 ja 3.

Artikkel 19

Aruandlus

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile hiljemalt 2. veebruariks 2022 ja seejärel igal aastal järgmise teabe:

a) teatatud kahtlustäratavate tehingute, suurte kaotsiminekuete ja varguste arvud;

b) artikli 5 lõike 3 kohaselt kehtima jäetud või kehtestatud loa andmise korra alusel saadud loataotluste arv, samuti väljastatud lubade arv ja kõige sagedasemad loa väljastamisest keeldumise põhjused;

c) artikli 10 lõikes 2 osutatud teadlikkuse suurendamise üritused;

d) artikli 11 kohaselt tehtud kontrollid, sealhulgas kontrollide ja hõlmatud ettevõtjate arv.

2. Lõike 1 punktides a, c ja d osutatud teabe edastamisel komisjonile eristavad liikmesriigid internetipõhise ja interaktiivse tegevusega seotud teateid, meetmeid ja kontrole.

Artikkel 20

Järelevalvekava

1. Komisjon koostab hiljemalt 1. augustiks 2020 käesoleva määruse väljundite, tulemuste ja mõju jälgimiseks üksik-ajaliku kava.

2. Järelevalvekavas sätestatakse andmete ja muude vajalike tõendite kogumise vahendid ja sagedus. Selles määratakse kindlaks, milliseid meetmeid komisjon ja liikmesriigid nende andmete ja muude tõendite kogumiseks ja analüüsimiseks peavad võtma.

3. Liikmesriigid esitavad komisjonile järelevalve tegemiseks vajalikud andmed ja muud tõendid.

Artikkel 21

Hindamine

1. Hiljemalt 2. veebruariks 2026 hindab komisjon käesolevat määrust ja esitab aruande hindamise peamiste tulemuste kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Hindamisel järgitakse komisjoni parema õigusloome suuniseid.

2. Liikmesriigid esitavad komisjonile kogu asjakohase teabe, mida on vaja hindamisaruande koostamiseks.

Artikkel 22

Kehtetuks tunnistamine

1. Määrus (EL) nr 98/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. veebruarist 2021.

2. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele (EL) nr 98/2013 käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 23

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. veebruaris 2021.

3. Olenemata lõikest 2 kehtivad määruse (EL) nr 98/2013 alusel nõuetekohaselt väljastatud load kuni lubadel algselt märgitud kehtivusaja lõpuni või kuni 2. veebruarini 2022, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

4. Kõik lõikes 3 osutatud lubade pikendamise taotlused, mis esitatakse 1. veebruariks 2021 või pärast seda, tuleb esitada käesoleva määruse kohaselt.

5. Olenemata artikli 5 lõikest 1 lubatakse üldsuse hulka kuuluvatel isikutel seaduslikult enne 1. veebruari 2021 soetatud piirangutega lõhkeainete lähteaineid omada, sisse tuua ja kasutada kuni 2. veebruarini 2022.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 20. juuni 2019

Euroopa Parlamendi nimel

president

A. TAJANI

Nõukogu nimel

eesistuja

G. CIAMBA

I LISA

PIIRANGUTEGA LÕHKEAINETE LÄHTEAINED

Loetelu ainetest (puhasainena või seda sisaldava segu või ainenä), mida ei tehta üldiselt isikutele kättesaadavaks ning mida sellised isikud ei tohi sisse tuua, omada ega kasutada, välja arvatud 2. veerus sätestatud piirmääraga võrdses või sellest väiksemas kontsentratsioonis, ning mille puhul tuleb kahtlustatavatest tehingutest, suurtest kaotaminekudest ja vargustest teatada 24 tunni jooksul:

1. Aine nimetus ja CASi number (Chemical Abstracts Service Registry number, edaspidi „CASi nr“)	2. Piirmäär	3. Ülemine piirmäär artikli 5 lõike 3 kohase loa andmisel	4. Kombineeritud nomenklatuuri (CN) kood eraldi kindla keemilise koostisega ühendite jaoks, mis vastavad kombineeritud nomenklatuuri 28. või 29. rühma esimese märkuse tingimustele (1)	5. Kombineeritud nomenklatuuri (CN) kood ilma lisanditeta segu jaoks (nt elavhõbe, väärismetallid, haruldased muldmetallid, radioaktiivsed ained), mis tingivad klassifitseerimise muu CN-koodi alla (1)
Lämmastikhape (CASi nr 7697-37-2)	3 massiprotsenti	10 massiprotsenti	ex 2808 00 00	ex 3824 99 96
Vesinikperoksiid (CASi nr 7722-84-1)	12 massiprotsenti	35 massiprotsenti	2847 00 00	ex 3824 99 96
Vävelhape (CASi nr 7664-93-9)	15 massiprotsenti	40 massiprotsenti	ex 2807 00 00	ex 3824 99 96
Nitrometaan (CASi nr 75-52-5)	16 massiprotsenti	100 massiprotsenti	ex 2904 20 00	ex 3824 99 92
Ammooniumnitraat (CASi nr 6484-52-2)	16 massiprotsenti lämmastikku ammooniumnitraadi massist (2)	Loa mitteandmine on lubatud	3102 30 10 (vesilahusena) 3102 30 90 (muu)	ex 3824 99 96
Kaaliumkloraat (CASi nr 3811-04-9)	40 massiprotsenti	Loa mitteandmine on lubatud	ex 2829 19 00	ex 3824 99 96
Kaaliumperkloraat (CASi nr 7778-74-7)	40 massiprotsenti	Loa mitteandmine on lubatud	ex 2829 90 10	ex 3824 99 96
Naatriumkloraat (CASi nr 7775-09-9)	40 massiprotsenti	Loa mitteandmine on lubatud	2829 11 00	ex 3824 99 96
Naatriumperkloraat (CASi nr 7601-89-0)	40 massiprotsenti	Loa mitteandmine on lubatud	ex 2829 90 10	ex 3824 99 96

(1) Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2017/1925 (1), Ajakohastatud CN-koode tuleks vaadata nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 (2) I lisa hilisematest muudatustest.

(2) 16 massiprotsenti lämmastikku ammooniumnitraadi massist vastab 45,7 protsendile ammooniumnitraadile, jättes kõrvale lisandid.

(1) Komisjoni 12. oktoobri 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/1925, millega muudetakse tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistikku käsitleva nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa (ELT L 282, 31.10.2017, lk 1).

(2) Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

II LISA

LÕHKAINETE LÄHTEAINED, MILLEST TULEB TEATADA

Loetelu ainetest (puhasainena või seda sisaldava segu või ainenä), mille puhul tuleb teatada kahjustatavatest tehingutest, suurtest kaotusmehhanismidest ja vargustest 24 tunni jooksul.

1. Aine nimetus ja CASi number (Chemical Abstracts Service Registry number, edaspidi „CASi nr“)	2. Kombineeritud nomenklatuuri (CN) kood (1)	3. Kombineeritud nomenklatuuri (CN) kood ilma lisanditeta segude jaoks (nt elavhõbe, väärismetallid, haruldased muldmetallid, radioaktiivsed ained), mis tingivad klassifitseerimise muu CN-koodi alla (1)
Heksamiin (CASi nr 100-97-0)	ex 2933 69 40	ex 3824 99 93
Atsetoon (CASi nr 67-64-1)	2914 11 00	ex 3824 99 92
Kaaliumnitraat (CASi nr 7757-79-1)	2834 21 00	ex 3824 99 96
Naatriumnitraat (CASi nr 7631-99-4)	3102 50 00	ex 3824 99 96
Kaltsiumnitraat (CASi nr 10124-37-5)	ex 2834 29 80	ex 3824 99 96
Kaltsiumammooniumnitraat (CASi nr 15245-12-2)	ex 3102 60 00	ex 3824 99 96
Magneesium, pulbrid (CASi nr 7439-95-4) (2) (3)	ex 8104 30 00	
Magneesiumnitraatheksahüdraat (CASi nr 13446-18-9)	ex 2834 29 80	ex 3824 99 96
Alumiinium, pulbrid (CASi nr 7429-90-5) (2) (3)	7603 10 00 ex 7603 20 00	

(1) Rakendusmäärus (EL) 2017/1925. Ajakohastatud CN-koodide tuleks vaadata määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa hilisematest muudatustest.

(2) Osakeste suurusega vähem kui 200 µm.

(3) Ainenä või seguna, mis sisaldab 70 massiprotsenti või rohkem alumiiniumi või magneesiumi.

III LISA

LOA VORM

Artikli 6 lõikes 8 osutatud loa vorm, mis võimaldab üldsuse hulka kuuluval isikul soetada, sisse tuua, omada ja kasutada piirangutega lõhkeainete lähteaineid.

<p>1. Üldsuse hulka kuuluv isik (nimi ja aadress)</p> <p>Nimi:</p> <p>Isikut tõendava dokumendi number:</p> <p>Aadress:</p> <p>Riik:</p> <p>Tel:</p> <p>E-post:</p>
<p>2. Loa number:</p>
<p>3. Ühekordse või mitmekordse kasutamise luba (märgistage sobiv)</p> <p>☐ piirangutega lõhkeainete lähteaine ühekordne soetamine, sissetoomine, omamine ja kasutamine piirangutega lõhkeainete lähteaine nimetus:</p> <p>maksimumkogus:</p> <p>maksimumkontsentratsioon:</p> <p>lubatud kasutusala:</p> <p>☐ piirangutega lõhkeainete lähteaine mitmekordne soetamine, sissetoomine, omamine ja kasutamine piirangutega lõhkeainete lähteaine nimetus:</p> <p>igakordne maksimaalne omatav kogus:</p> <p>maksimumkontsentratsioon:</p> <p>lubatud kasutusala:</p>
<p>4. Kui see erineb 1. lahtris märgitud aadressist ja kui see on liikmesriigi õiguse kohaselt nõutav, siis aadress, kus piirangutega lõhkeainete lähteainet ladustatakse:</p>
<p>5. Kui see erineb 1. lahtris märgitud aadressist ja kui see on liikmesriigi õiguse kohaselt nõutav, siis aadress, kus piirangutega lõhkeainete lähteainet kasutatakse:</p>
<p>6. Märkida, kas piirangutega lõhkeainete lähteaine on mõeldud sissetoomiseks sellisesse liikmesriiki või kasutamiseks sellises liikmesriigis (või mõlemaks), mis ei ole luba väljastav liikmesriik, või väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda:</p> <p>☐ jah</p> <p>☐ ei</p> <p>Aadress:</p> <p>Piirangutega lõhkeainete lähteaine sissetoomise või kasutamise (või mõlema) ajakava.</p>

IV LISA

KLIENDI AVALDUS,

mis käsitleb piirangutega lõhkeainete lähteaine konkreetset kasutamist, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/1148 ⁽¹⁾

(Täita trükitähedega) (*)

Allakirjutanu,

Nimi (klient): _____

Isikut tõendav dokument (number, väljaandev asutus): _____

Volitatud esindaja:

Äriühing (emaettevõtte): _____

Käibemaksukohustuslasena registreerimise number või muu äriühingu identifitseerimisnumber (**)/Aadress:

Kaubandus-/äri-/kutsetegevus: _____

Toote kaubanduslik nimetus	Piirangutega lõhkeainete lähteaine	CASi number	Kogus (kg/liiter)	Kontsentratsioon	Kavandatud kasutamine

Teatan käesolevaga, et kaubanduslikku toodet ja ainet või segu, mida see sisaldab, kasutatakse üksnes osutatud eesmärgil, mis on igal juhul õiguspärane, ning seda müüakse või edastatakse teisele kliendile üksnes juhul, kui ta teeb sarnase kasutamist käsitleva avalduse, järgides määruses (EL) 2019/1148 kehtestatud üldsuse hulka kuuluvatele isikutele kättesaadavaks tegemise piiranguid.

Allkiri: _____ Nimi: _____

Ametikoht: _____ Kuupäev: _____

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1148 lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 98/2013 (ELT L 186, 11.7.2019, lk 1).

(*) Võite lisada nõutavad read ainete tabelisse.

(**) Ettevõtja käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga kehtivust on võimalik kontrollida Euroopa Komisjoni käibemaksuteabe vahetamise süsteemi (VIES) veebisaidi kaudu. Tulenevalt andmekaitset käsitlevatest liikmesriigi õigusnormidest esitavad mõned liikmesriigid ka käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga seotud nime ja aadressi, kuna need on salvestatud riiklikesse andmebaasidesse.

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2019/1149,**20. juuni 2019,****millega asutatakse Euroopa Tööjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344****(EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 46 ja 48,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Töötajate vaba liikumine, asutamisevabadus ja teenuste osutamise vabadus on Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) sätestatud liidu siseturu aluspõhimõtted.
- (2) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 3 kohaselt on liidu eesmärk taotleda väga konkurentsivõimelist sotsiaalset turumajandust, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress ning edendada sotsiaalset õiglust ja kaitset, naiste ja meeste võrdõiguslikkust ning põlvkondade solidaarsust ja võidelda diskrimineerimise vastu. ELi toimimise lepingu artikli 9 kohaselt peab liit oma poliitika ja meetmete kindlaksmääramisel ja rakendamisel võtma arvesse kõrge tööhõive taseme edendamise, piisava sotsiaalse kaitse tagamise, sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse, koolituse ja inimeste tervise kaitse kõrge taseme poole püüdlumisega seotud nõudeid.
- (3) Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid Euroopa sotsiaalõiguste samba ühiselt välja 17. novembril 2017 Göteborgis õiglase töö ja majanduskasvu teemalisel sotsiaaltippkohtumisel. Sel tippkohtumisel rõhutati vajadust seada liidu sotsiaalse mõõtme edasiarendamiseks kõigil tasanditel tähelepanu keskmesse inimesed ning edendada lähenemist kõigil tasanditel, nagu kinnitati Euroopa Ülemkogu 14. ja 15. detsembri 2017. aasta kohtumise järeldustes.
- (4) Oma ühisdeklaratsioonis ELi 2018.–2019. aasta seadusandlike prioriteetide kohta kohustusid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon võtma meetmeid liidu sotsiaalse mõõtme tugevdamiseks, parandades sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist, kaitstes töötajaid terviseriskide eest töökohal, tagades töötajate lähetamise ajakohastatud normide kaudu kõigile õiglase kohtlemise liidu tööturul ning parandades veelgi liidu õiguse piiriülese täitmise tagamist.

⁽¹⁾ ELT C 440, 6.12.2018, lk 128.

⁽²⁾ ELT C 461, 21.12.2018, lk 16.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 16. aprilli 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 13. juuni 2019. aasta otsus.

- (5) Selleks et kaitsta liikuvate töötajate õigusi ja edendada ausat konkurentsi ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) vahel, on oluline parandada liidu õiguse piiriülest täitmise tagamist tööjõu liikuvuse valdkonnas ning võidelda sellega seotud kuritarvituste vastu.
- (6) Et tugevdada õiglust ja usaldust siseturul, tuleks asutada Euroopa Tööjõuamet (edaspidi „amet“). Ameti eesmärgid peaksid olema selgelt määratletud ja ta peaks kindlalt keskenduma piiratud arvule ülesannetele, et tagada olemasolevate vahendite võimalikult tõhus kasutamine valdkondades, kus amet saab anda suurimat lisaväärtust. Selleks peaks amet aitama liikmesriikidel ja komisjonil tõhustada teabe kättesaadavust, toetama nõuetele vastavust ja koostööd liikmesriikide vahel seoses tööjõu liikuvust kogu liidus käsitleva liidu õiguse ühtse, tõhusa ja tulemusliku kohaldamise ja täitmise tagamisega, koordineerima liidu sotsiaalkindlustussüsteeme ning vahendama ja hõlbustama lahendusi vaidluste korral.
- (7) Selleks et üksikisikud ja tööandjad, eriti VKEd, saaksid rohkem kasu siseturu kogu potentsiaalst on väga oluline teha neile paremini kättesaadavaks teave nende õiguste ja kohustuste kohta tööjõu liikuvuse, teenuste vaba liikumise ja sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas.
- (8) Amet peaks tegelema tööjõu liikuvusega kogu liidus ja sotsiaalkindlustuse koordineerimisega, mis hõlmab ka töötajate vaba liikumist, töötajate lähetamist ja väga liikuvaid teenuseid. Lisaks peaks ta tõhustama liikmesriikide koostööd tegelemisel deklareerimata tööga ja muude olukordadega, mis seavad ohtu siseturu nõuetekohase toimimise, näiteks seoses varifirmade ja isikutega, kes on iseendale fiktiivselt tööandjaks, ilma et see piiraks liikmesriikide pädevust otsustada riiklike meetmete üle. Juhul kui amet saab oma tegevuse käigus teada arvatavatest normide eiramisest liidu õiguse valdkondades, näiteks töötingimuste, tervise- ja ohutusreeglite rikkumistest või tööalasest ärakasutamisest, peaks tal olema võimalik neist teatada asjaomaste liikmesriikide ametiasutustele ning kui see on kohane, komisjonile ja muudele liidu pädevatele asutustele ning teha nimetatud küsimustes nendega koostööd.
- (9) Ameti tegevuse ulatus peaks hõlmama käesolevas määruses loetletud liidu õigusakte, sealhulgas nende õigusaktide muudatusi. Seda loetelu tuleks laiendada, kui liidus võetakse vastu tööjõu liikuvust kogu liidus käsitlevad täiendavad õigusaktid.
- (10) Täites oma ülesandeid igakülgse koostöös liidu institutsioonide ja organite ning liikmesriikidega, peaks amet aktiivselt toetama liidu ja liikmesriikide tegevust seoses tööjõu liikuvusega kogu liidus ja sotsiaalkindlustuse koordineerimisega, vältides samas töö dubleerimist ning edendades koostööd ja vastastikust täiendavust.
- (11) Amet peaks aitama hõlbustada liidu õiguse kohaldamist ja selle täitmise tagamist käesoleva määruse kohaldamisalas ning aitama toetada selliste sätete täitmise tagamist, mida rakendatakse üldiselt kohaldatavate kollektiivlepingutega liikmesriikide tavade kohaselt. Selleks peaks amet looma ühtse liidu veebisaidi, mis annab juurdepääsu kõigile asjakohastele liidu veebisaitidele ja riiklikele veebisaitidele, mis on loodud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2014/67/EL⁽⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2014/54/EL⁽⁵⁾. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 883/2004⁽⁶⁾ loodud sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni (edaspidi „halduskomisjon“) ülesandeid ja tegevust, peaks amet aitama kaasa ka sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisele.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/67/EL, mis käsitleb direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega) jõustamist ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd („IMI määrus“) (ELT L 159, 28.5.2014, lk 11).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/54/EL meetmete kohta, mis lihtsustavad töötajate vaba liikumise raames töötajatele antud õiguste kasutamist (ELT L 128, 30.4.2014, lk 8).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

- (12) Teatavatel juhtudel on vastu võetud liidu valdkondlikud õigusaktid, et vastata spetsiifilistele vajadustele konkreetsetes valdkondades, näiteks rahvusvahelise transpordi, sealhulgas maantee-, raudtee-, mere- ja siseveetranspordi ning lennunduse valdkonnas. Amet peaks käesoleva määruse kohaldamisalas käsitlema ka sellise liidu valdkondliku õiguse kohaldamist, kui see puudutab piiriülest töjõu liikuvust ja sotsiaalkindlustust. Ameti tegevuse ulatust, eelkõige kas tema tegevust tuleks laiendada selliste muude liidu õigusaktide kohaldamisalasse, mis hõlmavad rahvusvahelise transpordi valdkonnaspetsiifilisi vajadusi, tuleks korrapäraselt hinnata ning kui see on kohane, läbi vaadata.
- (13) Ameti tegevusest peaksid kasu saama üksikisikud, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvat liidu õigust, sealhulgas töötajad, iseendale tööandjaks olevad isikud ja tööotsijad. Selliste üksikisikute hulka peaksid kuuluma nii liidu kodanikud kui ka liidus seaduslikult elavad kolmandate riikide kodanikud, nagu lähetatud töötajad, ettevõttesiseselt üleviidud töötajad või pikaajalised elanikud, samuti nende pereliikmed, kooskõlas liidu õigusega, millega reguleeritakse nende liikumist liidus.
- (14) Ameti asutamine ei tohiks luua üksikisikutele või tööandjatele, sealhulgas ettevõtjatele või mittetulundusühendustele uusi õigusi ega kohustusi. Ameti tegevus peaks hõlmama selliseid üksikisikuid ja tööandjaid sellises ulatuses, nagu nad on hõlmatud liidu õigusega käesoleva määruse kohaldamisalas. Tihedam koostöö õigusaktide täitmise tagamisel ei tohiks tekitada liikuvatele töötajatele ega tööandjatele, eriti VKEdele liigset halduskoormust ega takistada töjõu liikuvust.
- (15) Tagamaks, et üksikisikutel ja tööandjatel on võimalik saada kasu õiglasest ja mõjusast siseturust, peaks amet toetama liikmesriike töjõu liikuvuse või teenuste pakkumise ja töötajate värbamise võimaluste edendamisel kõikjal liidus, sealhulgas võimalusi juurdepääsuks sellistele piiriülese liikuvuse teenustele nagu töökohtade, õppepraktika ja õpipoisiõppe piiriülene sobitamine ning liikuvuskavad nagu „Sinu esimene EURESe töökoht“ või „ErasmusPro“. Samuti peaks amet aitama parandada teabe, sealhulgas liidu õiguses sätestatud õiguste ja kohustuste läbipaistvust ning üksikisikute ja tööandjate juurdepääsu teenustele, tehes koostööd liidu muude teabeteenustega, nagu portaal Teie Euroopa Nõuanne, ning kasutades täiel määral ära ja tagades kooskõla portaaliga Teie Euroopa, mis peaks olema Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1724 (7) loodud ühtse digivärava alustala.
- (16) Selleks peaks amet tegema koostööd muude asjakohaste liidu algatuste ja võrgustikega, eelkõige Euroopa avalike tööturuasutuste võrgustikuga, Euroopa ettevõtlusvõrgustikuga, piirikeskusega ja SOLVITiga ning vanemtööinspektorite komiteega, samuti asjaomaste riiklike teenistustega, näiteks asutustega, kes edendavad võrdset kohtlemist ning toetavad selliseid liidu töötajaid ja nende pereliikmeid, kelle liikmesriigid on määranud direktiivi 2014/54/EL alusel. Amet peaks asendama komisjoni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/589 (8) alusel loodud Euroopa tööturuasutuste võrgustiku (EURES) Euroopa koordinaatsiooni ameti haldamisel, sealhulgas kasutajate vajaduste ja äriliste nõuete väljaselgitamisel EURESe portaali ja sellega seotud infotehnoloogia (IT) teenuste tõhususe jaoks, kuid jättes välja IT-teenuste osutamise ning IT-taristu toimimise ja arendamise, mille tagab jätkuvalt komisjon.
- (17) Selleks et tagada liidu õiguse õiglane, lihtne ja tõhus kohaldamine ning selle täitmise tagamine, peaks amet toetama liikmesriikidevahelist koostööd ja õigeaegset teabevahetust. Ametis töötavad riiklikud kontaktametnikud peaksid koos muu personaliga toetama liikmesriikide koostöökohustuse täitmist, kiirendama nendevahelist teabevahetust menetluste kaudu, mis on ette nähtud viivituste vähendamiseks, ning tagama sidemed muude liidu õiguse alusel loodud riiklike kontaktasutuste, organite ja kontaktpunktidega. Amet peaks soodustama uuenduslikke lähenemisviise tõhusa ja tulemusliku piiriülese koostöö puhul, sealhulgas vahendeid elektrooniliseks andmevahetuseks, nagu sotsiaalkindlustusalase teabe elektrooniline vahetamine ja siseturu infosüsteem, ning aitama kaasa menetluste edasisele digitaliseerimisele ja liikmesriikide ametiasutuste vaheliseks teabevahetuseks kasutatavate IT-vahendite täiustamisele.

(7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1).

(8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/589, milles käsitletakse Euroopa tööturuasutuste võrgustikku (EURESe võrgustik), töötajate juurdepääsu liikuvusteenustele ja tööturgude edasist integratsiooni ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 492/2011 ja (EL) nr 1296/2013 (ELT L 107, 22.4.2016, lk 1).

- (18) Selleks et suurendada liikmesriikide suutlikkust, tagada vaba liikumise õigust kasutavate inimeste kaitse ja tegeleda käesoleva määruse kohaldamisalasse jääva liidu õigusega seotud piiriülese mõõtmega normide eiramisega, peaks amet toetama liikmesriikide ametiasutusi kooskõlastatud ja ühiskontrollide tegemisel, sealhulgas hõlbustades direktiivi 2014/67/EL artikli 10 kohaste kontrollide tegemist. Neid kontrollide tuleks teha liikmesriikide taotlusel või nende nõusolekul ameti ettepanekul. Amet peaks pakkuma strateegilist, logistilist ja tehnilist tuge kooskõlastatud või ühiskontrollides osalevatele liikmesriikidele, järgides seejuures täiel määral konfidentsiaalsusnõudeid. Kontrollide tuleks teha kokkuleppel asjaomaste liikmesriikidega ja need peaksid toimuma nende liikmesriikide õigusraamistiku või tava kohaselt, kus kontrollide tehakse. Liikmesriigid peaksid võtma kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide tulemuste põhjal järelemeetmeid vastavalt oma tavale või riigisisesele õigusele.
- (19) Kooskõlastatud kontrollid ja ühiskontrollid ei tohiks asendada ega kahjustada riiklike pädevusvaldkondi. Liikmesriikide ametiasutused peaksid kontrollide tegemisel ka täiel määral osalema ja neil peaksid olema täielikud volitused. Kui riigi tasandil vastutavad kontrollide eest ametiühingud ise, tuleks ühiskontrollide ja kooskõlastatud kontrollide teha kokkuleppel ja koostöös asjaomaste sotsiaalpartneritega.
- (20) Selleks et jälgida tekkivaid suundumusi, probleeme või lünki tööjõu liikuvuse ja sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas, peaks amet arendama koostöös liikmesriikide ja asjakohasel juhul sotsiaalpartneritega analüütilist ja riskihindamise suutlikkust. See peaks hõlmama tööturu analüüside ja uuringute ning vastastikuste eksperdihindannute tegemist. Amet peaks jälgima võimalikku tasakaalustamatust, mis on seotud oskuste ja piiriüleste tööjõuvoo-gudega, sealhulgas võimalikku mõju territoriaalsele ühtekuuluvusele. Amet peaks toetama ka direktiivi 2014/67/EL artikli 10 kohast riskihindamist. Amet peaks tagama koostoime ja vastastikuse täiendavuse liidu ametite, talituste või võrgustikega. Sellega seoses tuleks küsida andmeid SOLVITilt ja samalaadsetelt teenuste võrgustikelt sektori-põhiste küsimuste ja korduvate probleemide kohta, mis on seotud tööjõu liikuvusega käesoleva määruse kohal-damisalal. Samuti peaks amet hõlbustama ja ühtlustama andmekogumistoiminguid, mis on ette nähtud liidu õigusega käesoleva määruse kohaldamisalal. See ei too liikmesriikidele kaasa uusi aruandluskohustusi.
- (21) Selleks et tugevdada liikmesriikide ametiasutuste suutlikkust tööjõu liikuvuse ja sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas ja parandada liidu õiguse kohaldamise järjepidevust, peaks amet käesoleva määruse kohaldamisalal andma liikmesriikide ametiasutustele operatiivabi, sealhulgas töötama välja praktilised suunised, koostama koolitus- ja vastastikuse õppe programmid, muu hulgas tööinspektorite jaoks, et käsitleda selliseid probleeme nagu isikud, kes on iseendale fiktiivselt tööandjad, ja lähetamise kuritarvitusi, edendama vastastikuse abi projekte, võimaldama näiteks direktiivi 2014/67/EL artiklis 8 osutatud personalivahetust ning toetama liikmesriike selliste teadlikkuse suurendamise kampaaniate korraldamisel, mille käigus teavitatakse üksikisikuid ja tööandjaid nende õigustest ja kohustustest. Amet peaks edendama heade tavade ja teadmiste vahetamist, levitamist ning edendama eri riiklike süsteemide ja tavade vastastikust mõistmist.
- (22) Amet peaks arendama koostoimet oma ülesannete vahel tagada tööjõu õiglane liikuvus ning tegeleda deklareerimata tööga. Käesoleva määruse kohaldamisel tähendab tegelemine deklareerimata tööga selle ennetamist, tõkes-tamist ja selle vastu võitlemist ning deklareerimise soodustamist. Tuginedes Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2016/344⁽⁹⁾ loodud deklareerimata tööga tegelemise alast koostööd edendava Euroopa platvormi teadmistele ja töömeetoditele, peaks amet koostöös sotsiaalpartneritega looma alalise tööühema, mida nimetatakse deklareerimata tööga tegelemise alast koostööd edendavaks platvormiks. Amet peaks tagama otsusega (EL) 2016/344 loodud platvormi olemasoleva tegevuse sujuva ülemineku ameti tööühemale.
- (23) Ametil peaks olema vahendaja roll. Liikmesriikidel peaks olema võimalik suunata vaidlusalused üksikujuhtumid ametile lahendamiseks, kui neil ei ole õnnestunud neid otsekontakti ja dialoogi teel lahendada. Vahendus peaks hõlmama üksnes liikmesriikidevahelisi vaidlusi, samal ajal kui üksikisikud ja tööandjad, kellel on raskusi liidu õiguste kasutamisel, peaksid saama jätkuvalt abi selliste juhtumitega tegelemiseks ette nähtud riiklikelt ja liidu talitustelt, näiteks SOLVITi võrgustikult, millele amet peaks sellised juhtumid suunama. SOLVITi võrgustikul peaks samuti olema võimalik edastada ametile arutamiseks juhtumeid, kus probleemi ei saa lahendada riikide ameti-asutuste vaheliste erimeelsuste tõttu. Amet peaks täitma oma vahendajarolli, ilma et see piiraks Euroopa Liidu Kohtu (Euroopa Kohus) pädevust liidu õiguse tõlgendamisel ja ilma et see piiraks halduskomisjoni pädevust.

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta otsus (EL) 2016/344 deklareerimata tööga tegelemise alast koostööd edendava Euroopa platvormi loomise kohta (ELT L 65, 11.3.2016, lk 12).

- (24) Euroopa koostalitlusvõime raamistik (EIF) pakub põhimõtteid ja soovitusi selle kohta, kuidas parandada koostalitlusvõimet hõlmavate tegevuste ja avalike teenuste osutamise juhtimist, luua organisatsioonidevahelisi ja piiriüleseid suhteid, optimeerida protsesse, mis toetavad otspunktidevahelist digitaalset andmevahetust, ning tagada, et nii olemasolevad kui ka uued õigusaktid toetaksid koostalitlusvõimet käsitlevaid põhimõtteid. Euroopa koostöövõime etalonarhitektuur (EIRA) on üldine struktuur, mis hõlmab Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses (EL) 2015/2240⁽¹⁰⁾ osutatud koostalitlusvõimealaste lahenduste rakendamisel kohaldatavaid põhimõtteid ja suuniseid. Koostalitlusvõime küsimuste käsitlemisel peaksid nii EIF kui ka EIRA ametit suunama ja toetama.
- (25) Ameti eesmärk peaks olema pakkuda liidu ja liikmesriikide sidusrühmadele paremat juurdepääsu veebiteabele ja veebiteenustele ning hõlbustada nende vahelist teabevahetust. Seetõttu peaks amet võimaluse korral alati innustama kasutama digitaalseid vahendeid. Lisaks IT-süsteemidele ja veebisaitidele mängivad piiriülese tööjõu liikuvuse turul järjest olulisemat rolli sellised digitaalsed vahendid nagu digiplatvormid ja veebipõhised andmebaasid. Seega on sellised vahendid kasulikud, et pakkuda lihtsat juurdepääsu asjakohasele veebiteabele ning hõlbustada liidu ja liikmesriikide sidusrühmade piiriülese tegevusega seotud teabevahetust.
- (26) Amet peaks pingutama, et käesoleva määrusega sätestatud ülesannete täitmiseks loodud veebisaidid ja mobiilirakendused vastaksid liidu asjakohastele juurdepääsetavusnõuetele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2102⁽¹¹⁾ kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et nende avaliku sektori asutuste veebisaidid on juurdepääsetavad kooskõlas põhimõtetega, et need on tajutavad, talitlusvõimelised, mõistetavad ja töökindlad ning et need vastavad nimetatud direktiivi nõuetele. Kõnealust direktiivi ei kohaldata liidu institutsioonide, organite ja asutuste veebisaitide ega mobiilirakenduste suhtes. Samas peaks amet püüdma järgida nimetatud direktiivis sätestatud põhimõtteid.
- (27) Ameti tegevust tuleks juhtida ja see peaks toimuma kooskõlas Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 19. juuli 2012. aasta ühisavalduse (detsentraliseeritud asutuste kohta) põhimõtetega.
- (28) Võrdõiguslikkus on üks liidu õiguse aluspõhimõtteid. Selle kohaselt tuleb tagada naiste ja meeste võrdõiguslikkus kõikides valdkondades, kaasa arvatud tööhõives, töö ja palga osas. Kõik osalised peaksid püüdlema selle poole, et naised ja mehed oleksid haldusnõukogus ja sidusrühmade kogus tasakaalustatult esindatud. Sama eesmärki peaks haldusnõukogu järgima tervikuna võttes ka oma esimehe ja aseesimeeste puhul.
- (29) Ameti tõhusa toimimise tagamiseks peaksid liikmesriigid ja komisjon olema haldusnõukogus esindatud. Haldusnõukogusse võivad esindajaid nimetada ka Euroopa Parlament ja liidu tasandi sektoriüleised sotsiaalpartnerite organisatsioonid, kusjuures ametiühingud ja tööandjate organisatsioonid peaksid olema võrdselt esindatud, ning VKEd peaksid olema piisavalt esindatud. Haldusnõukogu koosseisu puhul, sealhulgas esimehe ja aseesimehe valimisel, tuleks arvesse võtta soolist tasakaalu, kogemusi ja kvalifikatsiooni. Ameti tõhusa ja tulemusliku toimimise tagamiseks peaks haldusnõukogu vastu võtma iga-aastase tööprogrammi, täitma ameti eelarvega seotud ülesandeid, võtma vastu ameti suhtes kohaldatavad finantsreeglid, nimetama ametisse tegevdirektori ning kehtestama menetlused, mille alusel tegevdirektor võtab vastu ameti operatiivülesannetega seotud otsused. Kolmandate riikide, kes kohaldavad liidu õigust käesoleva määruse kohaldamisalas, esindajatel peaks olema võimalik osaleda haldusnõukogu kohtumistel vaatlejana.
- (30) Erandjuhtudel, kui on vaja säilitada maksimaalne konfidentsiaalsus, ei tohiks Euroopa Parlamendi määratud sõltumatu ekspert ja liidu tasandi sektoriüleste sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindajad haldusnõukogu aruteludel osaleda. Selline nõue tuleks selgelt sätestada haldusnõukogu kodukorras ning see peaks piirduma üksikjuhtumeid puudutava tundliku teabega, tagamaks, et eksperti ja esindajate tegelik osalemine haldusnõukogu töös ei oleks põhjendamatult piiratud.
- (31) Ameti üldise haldusjuhtimise ja ametile antud ülesannete täitmise tagamiseks tuleks ametisse nimetada tegevdirektor. Muud töötajad võivad asendada tegevdirektorit juhul, kui seda peetakse vajalikuks ameti igapäevase juhtimise tagamiseks kooskõlas ameti sisekorraga, loomata seejuures täiendavaid juhtivaid ametikohti.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta otsus (EL) 2015/2240, millega luuakse Euroopa haldusasutuste, ettevõtete ja kodanike jaoks koostalitlusvõime alaste lahenduste ja ühiste raamistike programm (ISA² programm) kui avaliku sektori ajakohastamise vahend (ELT L 318, 4.12.2015, lk 1).

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2102, mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust (ELT L 327, 2.12.2016, lk 1).

- (32) Haldusnõukogu ja tegevdirektor peaksid olema oma ülesannete täitmisel sõltumatud ning tegutsema avalikes huvides, ilma et see piiraks komisjoni volitusi.
- (33) Amet peaks käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades toetuma sidusrühmade kogu kaudu otseselt asjaomaste sidusrühmade oskusteabele. Liikmed peaksid esindama liidu tasandi sotsiaalpartnereid, sealhulgas liidu tunnustatud valdkondlikke sotsiaalpartnereid, kes esindavad tööjõu liikuvuse küsimustest eriti tugevalt mõjutatud sektoreid. Sidusrühmade kogu tuleks eelnevalt teavitada ja sellel peaks olema võimalik esitada ametile oma arvamusi kas taotluse korral või omal algatusel. Sidusrühmade kogu võtab oma tegevuses nõuetekohaselt arvesse arvamusi ja toetub oskusteabele, mis on saadud määrusega (EÜ) nr 883/2004 moodustatud sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise konsultatiivkomiteelt ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 492/2011⁽¹²⁾ alusel moodustatud töötajate vaba liikumise nõuandekomiteelt.
- (34) Et tagada ameti täielik autonoomia ja sõltumatus, tuleks ametile anda autonoomne eelarve, mille tulu pärineb liidu üldeelarvest, liikmesriikide vabatahtlikust rahalisest toetusest ja ameti töös osalevate kolmandate riikide osamaksust. Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel peaks ametil olema õigus võtta vastu rahalist toetust käsitlevaid lepinguid või sihtotstarbelisi toetusi ning nõuda ameti avaldatud väljaannete ja osutatud teenuste eest tasu.
- (35) Ameti toimimiseks vajalikke tõlketeenuseid peaks osutama Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus (edaspidi „tõlkekeskus“). Amet peaks koos tõlkekeskusega kehtestama kvaliteedi, õigeaegsuse ja konfidentsiaalsuse näitajad, määrama sõnaselgelt kindlaks ameti vajadused ja prioriteedid ning looma tõlkeprotsessi jaoks läbipaistva ja objektiivse korra.
- (36) Käesoleva määrusega seotud isikuandmeid tuleks töödelda kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679⁽¹³⁾ või (EL) 2018/1725⁽¹⁴⁾, olenevalt sellest, kumb on kohaldatav. See hõlmab asjakohaste tehniliste ja korralduslike meetmete võtmist, et täita kõnealustes määrustes sätestatud kohustusi, eelkõige selliste meetmete võtmist, mis on seotud andmete töötlemise õiguspärasuse ja turvalisusega, teavitamisega ja andmesubjektide õigustega.
- (37) Ameti läbipaistva toimimise tagamiseks tuleks ameti suhtes kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1049/2001⁽¹⁵⁾. Ameti tegevust peaks vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 228 kontrollima Euroopa Ombudsman.
- (38) Ameti suhtes tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) nr 883/2013⁽¹⁶⁾ ning amet peaks ühinema Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjoni 25. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) sisejuurdluste kohta.
- (39) Ameti asukoha liikmesriik peaks tagama võimalikult head tingimused ameti sujuvaks ja tõhusaks toimimiseks.
- (40) Selleks et tagada avatud ja läbipaistvad töötingimused ning töötajate võrdne kohtlemine, tuleks ameti töötajate ja tegevdirektori suhtes kohaldada Euroopa Liidu ametnike personalieeskirju ja liidu muude teenistujate teenistustingimusi, mis on sätestatud nõukogu määruses (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68⁽¹⁷⁾ (edaspidi vastavalt „personalieeskirjad“ ja „teenistustingimused“), sealhulgas ametisaladuse hoidmise norme või muid samaväärseid konfidentsiaalsuskohustusi.

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määrus (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires (ELT L 141, 27.5.2011, lk 1).

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusti ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

⁽¹⁷⁾ EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1.

- (41) Amet peaks tegema koostööd teiste liidu asutustega nende vastava pädevuse piires, eelkõige järgmiste tööhõive- ja sotsiaalpoliitika valdkonnas asutatud asutustega, tuginedes nende kogemustele ja maksimeerides koostoiimet: Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond (Eurofound), Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop), Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet (EU-OSHA), Euroopa Koolitusfond (ETF) ning organiseeritud kuritegevuse ja inimkaubanduse vastase võitluse valdkonnas Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametiga (Europol) ja Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ametiga (Eurojust). Nisugune koostöö peaks tagama tegevuse kooskõlastamise, edendama koostoiimet ning hoidma ära osapoolte tegevuse dubleerimise.
- (42) Sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas peaksid amet ja halduskomisjon tegema tihedat koostööd, et saavutada koostoime ja vältida võimalikku dubleerimist.
- (43) Selleks et lisada operatiivne mõõde olemasolevate, käeoleva määruse kohaldamisalas olevates valdkondades tegutsevate asutuste tegevusse, peaks amet täitma ülesandeid, mida täidavad määruse (EL) nr 492/2011 alusel loodud töötajate vaba liikumise tehniline komitee, komisjoni otsusega 2009/17/EÜ⁽¹⁸⁾ loodud töötajate lähetamise eksperdikomitee, sealhulgas halduskoostööalane teabevahetus, abi rakendamise seotud küsimustes ning piiriülene täitmise tagamine, ning otsusega (EL) 2016/344 loodud platvorm. Kui amet on toimima hakanud, peaksid kõnealused asutused tegevuse lõpetama. Haldusnõukogu võib otsustada luua sihtotstarbelisi töö- ja eksperdirühmi.
- (44) Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise konsultatiivkomitee ja töötajate vaba liikumise nõuandekomitee loovad foorumi, kus konsulteeritakse sotsiaalpartnerite ja valitsuste esindajatega riiklikul tasandil. Amet peaks panustama nende töösse ja võib osaleda nende koosolekutel.
- (45) Kõnealuse uue institutsioonilise ülesehituse kajastamiseks tuleks siis, kui amet on hakanud toimima, muuta määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistada kehtetuks otsus (EL) 2016/344.
- (46) Amet peaks austama riiklike töösuhete süsteemide mitmekesisust ja sotsiaalpartnerite sõltumatust, nagu on sõnaselgelt esile toodud ELi toimimise lepingus. Osalemine ameti tegevuses ei piira liikmesriikide pädevust, kohustusi ega vastutust, mis on neile pandud muu hulgas asjakohaste ja kohaldatavate Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonidega, näiteks konventsiooniga nr 81 tööinspeksiooni kohta tööstuses ja kaubanduses, samuti ei piira see liikmesriikide volitusi reguleerida, vahendada või jälgida riiklikke töösuhete süsteeme, eelkõige kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivse õiguste kaitsmise puhul.
- (47) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt aidata selle kohaldamisalas kaasa tööjõu õiglase liikuvuse tagamisele kogu liidus ning abistada liikmesriike ja komisjoni sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisel, ei suuda kooskõlastamatult tegutsevad liikmesriigid piisavalt saavutada, kuid see võib tegevuse piiriülese laadi ja liikmesriikidevahelise tihedama koostöö vajaduse tõttu olla paremini saavutatav liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (48) Käesolevas määruses võetakse arvesse põhiõigusi ning järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas üle kinnitatud põhimõtteid, nagu neid on tunnistatud ELi lepingu artiklis 6,

⁽¹⁸⁾ Komisjoni 19. detsembri 2008. aasta otsus 2009/17/EÜ, millega luuakse töötajate lähetamise eksperdikomitee (ELT L 8, 13.1.2009, lk 26).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

PÕHIMÕTTED

Artikkel 1

Asutamine, reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega asutatakse Euroopa Tööjõuamet (edaspidi „amet“).
2. Amet abistab liikmesriike ja komisjoni nende liidu õigusaktide tõhusal kohaldamisel ja täitmise tagamisel, mis on seotud töötajate liikuvusega kogu liidus, ja sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisel liidus. Ameti tegevuse ulatus on piiratud lõikes 4 loetletud liidu õigusaktide kohaldamisalaga, sealhulgas kõigi nendel õigusaktidel põhinevate direktiivide, määruste ja otsustega ja tulevaste õiguslikult siduvate liidu õigusaktidega, millega ametile ülesandeid antakse.
3. Käesolev määrus ei mõjuta mingil viisil liikmesriikides ja liidu tasandil tunnustatud põhiõiguste, sealhulgas streigi-õiguse või -vabaduse teostamist või õigust või vabadust võtta muid liikmesriikide töösuhete erisüsteemidega hõlmatud meetmeid, mis on kooskõlas liikmesriikide õiguse või tavaga. Samuti ei mõjuta määrus õigust pidada läbirääkimisi kollektiivlepingute üle, neid sõlmida ja tagada nende täitmist ega õigust kollektiivsele õiguste kaitsmisele vastavalt liikmesriikide õigusele või tavale.
4. Ameti tegevuse ulatus hõlmab järgmisi liidu õigusakte, sealhulgas nende õigusaktide kõiki tulevasi muudatusi:
 - a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 96/71/EÜ⁽¹⁹⁾;
 - b) direktiiv 2014/67/EL;
 - c) määruse (EÜ) nr 883/2004 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 987/2009⁽²⁰⁾, sealhulgas nõukogu määruste (EMÜ) nr 1408/71⁽²¹⁾ ja (EMÜ) nr 574/72⁽²²⁾ sätteid, kuivõrd need on veel kohaldatavad, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 1231/2010⁽²³⁾ ja nõukogu määrus (EÜ) nr 859/2003⁽²⁴⁾, millega laiendatakse määruste (EMÜ) nr 1408/71 ja (EMÜ) nr 574/72 sätteid kolmandate riikide kodanikele, keda need sätteid veel ei hõlma üksnes nende kodakondsuse alusel;
 - d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 492/2011;

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1).

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT L 284, 30.10.2009, lk 1).

⁽²¹⁾ Nõukogu 14. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes (EÜT L 149, 5.7.1971, lk 2).

⁽²²⁾ Nõukogu 21. märtsi 1972. aasta määrus (EMÜ) nr 574/72, millega määratakse kindlaks määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes) rakendamise kord (EÜT L 74, 27.3.1972, lk 1).

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1231/2010, millega laiendatakse määrust (EÜ) nr 883/2004 ja määrust (EÜ) nr 987/2009 kolmandate riikide kodanikele, keda nimetatud määrused veel ei hõlma üksnes nende kodakondsuse tõttu (ELT L 344, 29.12.2010, lk 1).

⁽²⁴⁾ Nõukogu 14. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 859/2003, millega laiendatakse määruse (EMÜ) nr 1408/71 ja määruse (EMÜ) nr 574/72 sätteid kolmandate riikide kodanikele, keda need sätteid juba ei hõlma üksnes nende kodakondsuse alusel (ELT L 124, 20.5.2003, lk 1).

- e) direktiiv 2014/54/EL;
- f) määrus (EL) 2016/589;
- g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 561/2006 ⁽²⁵⁾;
- h) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/22/EÜ ⁽²⁶⁾;
- i) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1071/2009 ⁽²⁷⁾.

5. Ameti tegevuse ulatus hõlmab käesoleva määruse sätteid, mis on seotud liikmesriikide vahelise koostööga deklareerimata tööga tegelemise valdkonnas.

6. Käesolevas määruses austatakse liikmesriikide pädevust seoses lõikes 4 loetletud liidu õigusaktide kohaldamise ja täitmise tagamisega.

See ei mõjuta üksikisikute või tööandjate liidu õiguse või liikmesriikide õiguse või tava kohaseid õigusi või kohustusi ega nendest tulenevaid liikmesriikide ametiasutuste õigusi ja kohustusi ega sotsiaalpartnerite sõltumatust, nagu seda on tunnustatud ELi toimimise lepingus.

Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikidevahelisi kehtivaid kahepoolseid lepinguid ja halduskoostöö kokkuleppeid, eelkõige neid, mis käsitlevad kooskõlastatud kontrollid ja ühiskontrollid.

Artikkel 2

Eesmärgid

Ameti eesmärk on aidata kaasa tööjõu õiglase liikuvuse tagamisele kogu liidus ning abistada liikmesriike ja komisjoni sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisel liidus. Sel eesmärgil ja artiklis 1 sätestatud kohaldamisala piires teeb amet järgmist:

- a) hõlbustab juurdepääsu teabele õiguste ja kohustuste kohta, mis on seotud tööjõu liikuvusega kogu liidus ning juurdepääsu asjaomastele teenustele;
- b) hõlbustab ja süvendab liikmesriikide koostööd liidu asjaomaste õigusaktide täitmise tagamisel kogu liidus, sealhulgas hõlbustab kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide tegemist;
- c) on vahendaja ja aitab leida lahenduse liikmesriikide piiriüleste vaidluste korral ning
- d) toetab liikmesriikidevahelist koostööd deklareerimata tööga tegelemisel.

Artikkel 3

Õiguslik seisund

1. Amet on liidu asutus, millel on juriidilise isiku staatus.

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85 (ELT L 102, 11.4.2006, lk 1).

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/22/EÜ, mis käsitleb nõukogu määruste (EMÜ) nr 3820/85 ja (EMÜ) nr 3821/85 rakendamise miinimumtingimusi seoses autovedudega seotud sotsiaalõigusnormidega ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 88/599/EMÜ (ELT L 102, 11.4.2006, lk 35).

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1071/2009, millega kehtestatakse ühiseeskirjad autoveo-ettevõtja tegevusalal tegutsemise tingimuste kohta ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/26/EÜ (ELT L 300, 14.11.2009, lk 51).

2. Ametil on igas liikmesriigis kõige laialdasem õigus- ja teovõime, mis on juriidilistel isikutel vastavalt nende liikmesriigi õigusele. Eelkõige võib amet omandada ja võõrandada vallas- ja kinnisvara ning olla kohtus menetlusosaline.

II PEATÜKK

AMETI ÜLESANDED

Artikkel 4

Ameti ülesanded

Oma eesmärkide saavutamiseks täidab amet järgmisi ülesandeid:

- a) võimaldab artiklite 5 ja 6 kohaselt juurdepääsu teabele ja koordineerib EURESt;
- b) hõlbustab artikli 7 kohaselt koostööd ja teabevahetust liikmesriikide vahel, et aidata kaasa asjaomase liidu õiguse ühtsele, tõhusale ja tulemuslikule kohaldamisele ja täitmise tagamisele;
- c) koordineerib ja toetab artiklite 8 ja 9 kohaselt kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide tegemist;
- d) teeb artikli 10 kohaselt analüüsi ja riskianalüüsi tööjõu piiriülest liikuvust käsitlevatel teemadel;
- e) toetab artikli 11 kohaselt liikmesriike suutlikkuse suurendamisel seoses liidu asjaomase õiguse mõjusa kohaldamise ja täitmise tagamisega;
- f) toetab artikli 12 kohaselt liikmesriike deklareerimata tööga tegelemisel;
- g) tegutseb artikli 13 kohaselt vahendajana liikmesriikide vahelistes vaidlustes, milles käsitletakse liidu asjaomase õiguse kohaldamist.

Artikkel 5

Teave tööjõu liikuvuse kohta

Amet parandab üksikisikutele, tööandjatele ja sotsiaalpartnerite organisatsioonidele pakutava üldist laadi teabe, mis puudutab nende artikli 1 lõikes 4 loetletud liidu õigusaktidest tulenevaid õigusi ja kohustusi, kättesaadavust, kvaliteeti ja juurdepääsetavust, et hõlbustada tööjõu liikuvust kogu liidus. Selleks teeb amet järgmist:

- a) aitab anda asjakohast teavet üksikisikute õiguste ja kohustuste kohta tööjõu piiriülese liikuvuse olukorras, muu hulgas määrusega (EL) 2018/1724 loodud kogu ühtse liiduülese veebisaidi kaudu, mis toimib ühtse kontaktpunktina teabe saamiseks õiguste, menetluste ja teenuste kohta liidu ja riiklikul tasandil kõigis liidu ametlikes keeltes;
- b) toetab liikmesriike määruse (EL) 2016/589 kohaldamisel;
- c) toetab liikmesriike eelkõige direktiivi 2014/54/EL artiklis 6 ja määruse (EL) 2016/589 artiklis 22 sätestatud töötajate vaba liikumisega seotud teabele juurdepääsu ja selle levitamist, määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 76 lõigetes 4 ja 5 sätestatud sotsiaalkindlustuse koordineerimist ning direktiivi 2014/67/EL artiklis 5 sätestatud töötajate lähetamist käsitlevate kohustuste täitmisel, muu hulgas viidates sellistele riiklikele teabeallikatele nagu ühtsed riiklikud veebisaidid;

- d) toetab liikmesriike asjakohaste riiklike teabeallikate ja -teenuste täpsuse, täielikkuse ja kasutajasõbralikkuse parandamisel vastavalt määruses (EL) 2018/1724 sätestatud kvaliteedikriteeriumidele;
- e) toetab liikmesriike üksikisikutele ja tööandjatele piiriülese liikuvusega seotud teabe ja teenuste vabatahtliku pakkumise ühtlustamisel;
- f) hõlbustab koostööd direktiivi 2014/54/EL kohaselt määratud pädevate asutuste vahel, et anda üksikisikutele ja tööandjatele teavet, suuniseid ja abi seoses tööjõu liikuvusega siseturul.

Artikkel 6

EURESe koordineerimine

Selleks et toetada liikmesriike üksikisikutele ja tööandjatele EURESe kaudu pakutavate selliste teenuste osutamisel nagu töö-, õppepraktika- ja õpipoisiõppekohtade piiriülene sobitamine elulookirjeldustega ning seega tööjõu liikuvuse hõlbustamine kogu liidus, haldab amet määruse (EL) 2016/589 artikli 7 alusel loodud Euroopa koordineerimiskomitee EURES.

Ameti hallatav Euroopa koordineerimiskomitee täidab oma ülesandeid kooskõlas määruse (EL) 2016/589 artikliga 8, välja arvatud EURESe portaali ja sellega seotud IT-teenuste tehniline toimimine ja arendamine, mida haldab jätkuvalt komisjon. Amet tagab tegevdirektori vastutusel, nagu on sätestatud käesoleva määruse artikli 22 lõike 4 punktis n, et kõnealune tegevus vastab täiel määral kohaldatavate andmekaitsealaste õigusaktide nõuetele, sealhulgas nõudele nimetada käesoleva määruse artikli 36 kohaselt ametisse andmekaitseametnik.

Artikkel 7

Liikmesriikidevaheline koostöö ja teabevahetus

1. Amet hõlbustab liikmesriikidevahelist koostööd ja teabevahetuse kiirendamist ning toetab nende tulemuslikku vastavust koostöökoostustele, sealhulgas teabevahetuse valdkonnas, nagu on määratletud käesoleva määruse kohaldamisalasse kuulavas liidu õiguses.

Selleks teeb amet eelkõige järgmist:

- a) toetab ühe või mitme liikmesriigi taotluse alusel liikmesriikide ametiasutusi teiste liikmesriikide ametiasutuste asjakohaste kontaktpunktide kindlakstegemisel;
- b) hõlbustab ühe või mitme liikmesriigi taotluse alusel liikmesriikide ametiasutuste vahel taotlusi ja teabevahetust käsitlevate järelemeetmete võtmist, pakkudes logistilist ja tehnilist tuge, sealhulgas kirjaliku ja suulise tõlke teenuseid, ning vahetades teavet juhtumite staatuse kohta;
- c) edendab ja jagab parimaid tavasid ning aitab neid liikmesriikide vahel levida;
- d) ühe või mitme liikmesriigi taotluse alusel hõlbustab ja toetab, kui see on kohane, karistuste ja trahvide piiriüleste menetluste täitmise tagamist käesoleva määruse artikli 1 kohases kohaldamisalal;
- e) esitab komisjonile kaks korda aastas aruande liikmesriikide vaheliste lahendamata taotluste kohta ja kaalub, kas esitada need vahendusmenetlusele vastavalt artikli 13 lõikele 2.

2. Ühe või mitme liikmesriigi taotluse alusel ja oma ülesannete täitmisel annab amet teavet, et toetada asjaomast liikmesriiki ameti pädevusse kuuluvate liidu õigusaktide tõhusal kohaldamisel.

3. Amet edendab elektrooniliste vahendite ja menetluste kasutamist sõnumite vahetamiseks liikmesriikide ametiasutuste vahel, sealhulgas siseturu infosüsteemi kasutamist.

4. Amet soodustab uuenduslikke lähenemisviise tõhusaks ja tulemuslikuks piiriüleseks koostööks, ning edendab liikmesriikide vahel elektroonilise teabevahetuse mehhanismide ja andmebaaside kasutamise võimalust, et hõlbustada andmete juurdepääsu reaajas ja pettuste avastamist, ning võib anda soovitusi nende mehhanismide ja andmebaaside kasutamise parandamiseks. Amet esitab komisjonile aruanded elektrooniliste mehhanismide ja andmebaaside edasiseks arendamiseks.

Artikkel 8

Kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide koordineerimine ja toetamine

1. Ühe või mitme liikmesriigi taotluse alusel koordineerib amet kooskõlastatud kontrollide või ühiskontrollide ja toetab neid ameti pädevusse kuuluvates valdkondades. Samuti võib amet teha omal algatusel asjaomaste liikmesriikide ametiasutustele ettepaneku, et nad teeksid kooskõlastatud või ühiskontrolli.

Kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide puhul on vaja asjaomaste liikmesriikide nõusolekut.

Riigi tasandi sotsiaalpartnerite organisatsioonid võivad ametit juhtumitest teavitada.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel on

- a) „kooskõlastatud kontrollid“ kahes või enamas liikmesriigis samaaegselt omavahel seotud juhtumite kohta tehtavad kontrollid, mille puhul iga liikmesriigi ametiasutus tegutseb oma territooriumil ja asjakohasel juhul toetavad teda ameti töötajad;
- b) „ühiskontrollid“ ühes liikmesriigis tehtavad kontrollid, milles osalevad ühe või mitme liikmesriigi ametiasutused ja asjakohasel juhul korraldavad ameti töötajad.

3. Kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega püüavad liikmesriigid osaleda kooskõlastatud kontrollides või ühiskontrollides.

Kooskõlastatud kontrolli või ühiskontrolli tegemiseks on vaja kõigi osalevate liikmesriikide eelnevat nõusolekut ja sellisest nõusolekust antakse teada artikli 32 kohaselt määratud riiklike kontaktametnike kaudu.

Juhul kui üks või mitu liikmesriiki otsustavad kooskõlastatud kontrollis või ühiskontrollis mitte osaleda, teevad teiste liikmesriikide ametiasutused kavandatud kontrolli üksnes osalevates liikmesriikides. Liikmesriigid, kes otsustasid mitte osaleda, hoiavad teabe sellise kontrolli kohta konfidentsiaalsena.

4. Amet määrab kindlaks ja võtab vastu korra, et tagada asjakohased järelmeetmed, kui liikmesriik otsustab kooskõlastatud kontrollis või ühiskontrollis mitte osaleda.

Sellisel juhul teatab asjaomane liikmesriik põhjendamatu viivitusega ametile ja teistele asjaomastele liikmesriikidele kirjalikult, muu hulgas elektroonilisel teel, oma otsuse põhjustest ning võimalusel meetmetest, mida ta kavatseb juhtumi lahendamiseks võtta, ning selliste meetmete tulemustest, siis kui need selguvad. Amet võib teha ettepaneku, et liikmesriik, kes ei osalenud kooskõlastatud kontrollis või ühiskontrollis, teeb vabatahtlikult ise kontrolli.

5. Liikmesriigid ja amet hoiavad kavandatavaid kontrollide käsitleva teabe kolmandate isikute eest konfidentsiaalsena.

Artikkel 9

Kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide kord

1. Osalevate liikmesriikide ja ameti vahelise kooskõlastatud kontrolli või ühiskontrolli tegemise lepingus on sätestatud nimetatud kontrolli tegemise tingimused, sealhulgas kontrolli ulatus ja eesmärk ning kui see on kohane, ameti töötajate

kontrollis osalemise korraldamine. Kooskõlastatud kontrolli või ühiskontrolli leping võib sisaldada sätteid, mis võimaldavad kokkulepitud ja kavandatud kooskõlastatud kontrolle või ühiskontrolle teha lühikese etteteatamisega. Amet koostab näidislepingu kooskõlas liidu õigusega ning liikmesriigi õiguse või tavaga.

2. Kooskõlastatud kontrollid ja ühiskontrollid tehakse kooskõlas nende liikmesriikide õiguse või tavaga, kus kontrolle tehakse. Selliste kontrollide järelemeetmed võetakse kooskõlas asjaomaste liikmesriikide õiguse või tavaga.

3. Kooskõlastatud kontrollid ja ühiskontrollid toimuvad operatiivselt. Selleks annavad liikmesriigid kontrollis osalevatele teise liikmesriigi ametnikele kontrollilepingus asjakohase rolli ja staatuse vastavalt selle liikmesriigi õigusele või tavale, kus kontrolli tehakse.

4. Kui asjaomased liikmesriigid seda taotlevad, pakub amet kooskõlastatud kontrolle või ühiskontrolle tegevatele liikmesriikidele kavandamisega seotud, logistilist ja tehnilist tuge ning asjakohasel juhul õiguslast eksperdiabi, sealhulgas kirjaliku ja suulise tõlke teenuseid.

5. Ameti töötajad võivad osaleda kontrollis vaatlejana ja pakkuda logistilist tuge ning osaleda kooskõlastatud kontrollis või ühiskontrollis selle liikmesriigi eelneval nõusolekul, kelle territooriumil nad kontrolli tegemisele kaasa aitavad, ja kooskõlas asjaomase liikmesriigi õiguse või tavaga.

6. Kooskõlastatud kontrolli või ühiskontrolli tegeva liikmesriigi ametiasutus esitab ametile aruande kontrolli tulemuste kohta oma liikmesriigis ning kooskõlastatud või ühiskontrolli üldise toimumise kohta hiljemalt kuue kuu jooksul pärast kontrolli lõpuleviimist.

7. Kooskõlastatud kontrollide või ühiskontrollide käigus kogutud teavet on võimalik asjaomastes liikmesriikides kohtumenetluses tõendina kasutada vastavalt asjaomase liikmesriigi õigusele või tavale.

8. Teave ameti koordineerimisel tehtud kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide kohta ning artikli 8 lõigetes 2 ja 3 osutatud teave, mille liikmesriigid ja amet esitavad, lisatakse kaks korda aastas haldusnõukogule esitatavatesse aruannetes. Sellised aruanded saadetakse ka sidusrühmade kogule, kui neist on tundlik teave nõuetekohaselt eemaldatud. Ameti toetatavaid kontrolle käsitlev aastaaruanne lisatakse ameti iga-aastasessse tegevusaruandesse.

9. Juhul kui amet saab kooskõlastatud kontrolli või ühiskontrolli käigus või oma mis tahes muu tegevuse käigus teada arvatavast normide eiramisest liidu õiguse kohaldamisel, võib ta asjakohasel juhul teavitada arvatavast normide eiramisest asjaomast liikmesriiki ja komisjoni.

Artikkel 10

Tööjõu liikuvuse analüüs ja riskihindamine

1. Amet hindab koostöös liikmesriikide ja kui see on kohane sotsiaalpartneritega riske ning analüüsib tööjõu liikuvust ja sotsiaalkindlustuse koordineerimist liidus. Riskihindamisel ja analüütilises töös käsitletakse selliseid teemasid nagu tööturu tasakaalustamatus, sektoripõhised probleemid ja korduvad probleemid ning amet võib läbi viia ka sihipäraseid süvaanalüüse ja uuringuid konkreetsete küsimuste käsitlemiseks. Riskihindamise ja analüüside läbiviimisel kasutab amet nii palju kui võimalik olemasolevatest uuringutest kättesaadavaid asjakohaseid ja ajakohaseid statistilisi andmeid ning tagab vastastikuse täiendavuse liidu ametite või talituste ja liikmesriikide ametiasutuste, ametite või talituste eksperditeadmistega, sealhulgas pettuste, ärakasutamise, diskrimineerimise, oskuste prognoosimise ning tervishoiu ja tööohutuse valdkonnas, ning lähtub nendest.

2. Amet korraldab osalema nõustunud liikmesriikide vastastikuseid hindamisi, et:

- a) tegeleda mis tahes küsimuste, keerukate olukordade ja konkreetsete probleemidega, mis võivad tekkida seoses liidu õiguse rakendamise ja praktilise kohaldamisega ameti pädevuse piires, samuti seoses selle täitmise tagamisega;
- b) tugevdada kooskõla üksikisikutele ja ettevõtjatele teenuste osutamisel;
- c) süvendada teadmisi ja vastastikust arusaamist erinevatest süsteemidest ja tavadest, samuti hinnata eri poliitikameetmete, sealhulgas ennetamis- ja tõkestamismeetmete tulemuslikkust.

3. Kui riskihindamine või muu analüüs on lõpule viidud, teavitab amet oma hindamise tulemustest komisjoni ja liikmesriike, keda see otseselt puudutab, ning esitab ettepanekud võimalike meetmete kohta kindlaks tehtud kitsaskohtade kõrvaldamiseks.

Amet lisab oma hindamise tulemuste kokkuvõtte ka Euroopa Parlamendile ja komisjonile esitatavasse aastaaruandesse.

4. Kui see on kohane, kogub amet oma pädevuse piires liidu õiguse valdkondades liikmesriikide koostatud ja esitatud statistilisi andmeid. Seda tehes püüab amet ühtlustada praegust andmekogumist nendes valdkondades, et vältida andmete kogumise dubleerimist. Vajaduse korral kohaldatakse artiklit 15. Amet peab ühendust komisjoniga (Eurostat) ja asjakohasel juhul jagab oma andmekogumisel saadud tulemusi.

Artikkel 11

Toetus suutlikkuse suurendamiseks

Amet toetab liikmesriike suutlikkuse suurendamisel, et edendada liidu õiguse järjepidevat täitmise tagamist kõigis artiklis 1 loetletud valdkondades. Amet teeb eelkõige järgmist:

- a) töötab koostöös liikmesriikide ametiasutuste ja asjakohasel juhul sotsiaalpartneritega vajaduse korral välja mittesiduvad ühised suunised, mida liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid saavad kasutada, sealhulgas kontrollijuhised piiriülese mõõtmega juhtumite jaoks, samuti ühised mõisted ja kontseptsioonid, mis põhinevad asjaomasel tööol riiklikul ja liidu tasandil;
- b) edendab ja toetab vastastikust abistamist kas vastastikuse hindamise või rühmategevuste vormis, samuti töötajate vahetuste ja lähetustena liikmesriikide ametiasutuste vahel;
- c) edendab kogemuste ja heade tavade vahetamist ja levitamist, sealhulgas näidetega asjaomaste liikmesriikide ametiasutuste vahelisest koostööst;
- d) töötab välja sektoripõhised ja -üleised koolitusprogrammid, sh tööinspeksioonide jaoks, ning spetsiaalse koolitusmaterjali, muu hulgas veebipõhiste õppemeetodite kaudu;
- e) edendab teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, sealhulgas kampaaniaid üksikisikute ja töandjate, eelkõige VKEde teavitamiseks nende õigustest ja kohustustest ning nende jaoks kättesaadavatest võimalustest.

Artikkel 12

Deklareerimata tööga tegelemise alast koostööd edendav Euroopa platvorm

1. Deklareerimata tööga tegelemise alast koostööd edendav Euroopa platvorm (edaspidi „platvorm“), mis on loodud vastavalt artikli 16 lõikele 2, toetab ameti tegevust deklareerimata tööga tegelemise valdkonnas, tehes järgmist:

- a) edendades liikmesriikide asjaomaste ametiasutuste ja muude kaasatud osaliste vahelist koostööd, et tegeleda tõhusamalt ja tulemuslikumalt deklareerimata töö eri vormidega ja sellega seotud valesi deklareeritud tööga, sealhulgas isikutega, kes on fiktiivselt iseendale tööandjaks;
- b) parandades liikmesriikide erinevate asjaomaste ametiasutuste ja osaliste suutlikkust deklareerimata töö piiriüleste aspektidega tegelemisel ning aidates seeläbi kaasa võrdsete tingimuste loomisele;
- c) parandades üldsuse teadlikkust deklareerimata tööga seotud küsimustes ja kiireloomulise vajaduse osas asjakohaste meetmete järele ning julgustades liikmesriike rohkem pingutama deklareerimata tööga tegelemisel;
- d) viies läbi lisa loetletud tegevusi.

2. Platvorm edendab liikmesriikide koostööd järgmiselt:

- a) vahetades parimaid tavasid ja teavet;
- b) arendades erialateadmisi ja analüüsi, vältides dubleerimist;
- c) edendades ja hõlbustades tõhusama ja tulemuslikuma piiriülese koostöö innovatiivseid käsitlusi ning kogemuste hindamist;
- d) aidates kaasa deklareerimata tööga seotud küsimuste laialdasele mõistmisele.

3. Platvormi kuulub:

- a) iga liikmesriigi nimetatud üks kõrgetasemeline esindaja;
- b) komisjoni esindaja;
- c) kuni neli liidu tasandi sektoriüleste sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindajat, kelle nimetavad nimetatud organisatsioonid ise, kusjuures ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide esindajaid on võrdselt.

4. Platvormi koosolekutel võivad vaotlejana osaleda järgmised sidusrühmad, kelle panust võetakse asjakohaselt arvesse:

- a) kuni 14 sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindajat sektoritest, kus deklareerimata tööd esineb palju, kelle nimetavad nimetatud organisatsioonid, kusjuures ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide esindajaid on võrdselt;
- b) üks Eurofoundi, üks EU-OSHA ja üks ILO esindaja;
- c) esindaja igast Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvast kolmandast riigist.

Platvormi koosolekutele võib kutsuda ka muid kui esimeses lõigus osutatud vaatlejaid ning nende panust võetakse asjakohaselt arvesse.

Platvormi eesistuja on ameti esindaja.

Artikkel 13

Vahendamine liikmesriikide vahel

1. Amet võib kergendada lahenduse otsimist kahe või enama liikmesriigi vahelise vaidluse korral seoses liidu õiguse kohaldamise üksikjuhtumitega käesoleva määrusega hõlmatud valdkondades, ilma et see piiraks Euroopa Kohtu õigusi. Vahendamise eesmärk on lähendada vaidluse osapoolteks olevate liikmesriikide erinevaid seisukohti ja võtta vastu arvamus, mis ei ole siduv.
2. Kui vaidlust ei ole võimalik lahendada vaidluse osapoolteks olevate liikmesriikide otsekontaktide ja dialoogi abil, algatab amet ühe või mitme asjaomase liikmesriigi taotluse alusel vahendusmenetluse. Amet võib soovitada vahendusmenetlus algatada ka omal algatusel. Vahendamine võib toimuda üksnes vaidluse osapoolteks olevate liikmesriikide nõusolekul.
3. Vahendamise esimene etapp toimub vaidluse osapoolteks olevate liikmesriikide ja vahendaja vahel, kes võtavad ühisel kokkuleppel vastu arvamuse, mis ei ole siduv. Liikmesriikide, komisjoni ja ameti eksperdid võivad vahendamise esimeses etapis osaleda nõuandvas rollis.
4. Kui vahendamise esimeses etapis lahendust ei leita, algatab amet vahendajate kojas vahendamise teise etapi, kui kõik vaidluse osapoolteks olevad liikmesriigid sellega nõustuvad.
5. Vahendajate koda, kuhu kuuluvad liikmesriikide eksperdid, välja arvatud vaidluse osapoolteks olevate liikmesriikide eksperdid, püüab lepitada vaidluse osapoolteks olevate liikmesriikide seisukohti ning kiidab heaks arvamuse, mis ei ole siduv. Komisjoni ja ameti eksperdid võivad vahendamise teises etapis osaleda nõuandvas rollis.
6. Haldusnõukogu võtab vastu vahendamise töökorra, mis hõlmab töökorraldust ja vahendajate määramist, kohaldatavaid tähtaegu, liikmesriikide, komisjoni ja ameti ekspertide kaasamist ning vahendajate koja võimalust osaleda eksperdirühmades, millesse kuuluvad eksperdid mitmest liikmesriigist.
7. Vaidluse osapoolteks olevate liikmesriikide osalemine vahendamise mõlemas etapis on vabatahtlik. Kui selline liikmesriik otsustab vahendusmenetluses mitte osaleda, teavitab ta ametit ja teisi vaidluse osapoolteks olevaid liikmesriike lõikes 6 osutatud töökorras kehtestatud ajavahemiku jooksul kirjalikult, sh elektrooniliselt, oma otsuse põhjustest.
8. Vahendamisjuhtumi esitamisel peavad liikmesriigid tagama, et kõik kõnealuse juhtumiga seotud isikuandmed on muudetud anonüümseks, nii et andmesubjekti ei ole võimalik tuvastada või ei ole enam võimalik tuvastada. Amet ei töötle vahendamise üheski etapis asjaomase juhtumiga seotud üksikisikute isikuandmeid.
9. Juhtumeid, mille suhtes on liikmesriikide või liidu tasandil käimas kohtumenetlused, ei ole lubatud ametil vahendada. Kui kohtumenetlus algatatakse vahendamise ajal, vahendusmenetlus peatatakse.
10. Vahendamine ei piira halduskomisjoni pädevust ega tema otsuseid. Vahendamisel võetakse arvesse kõiki halduskomisjoni asjakohaseid otsuseid.

11. Kui vaidlus on täielikult või osaliselt seotud sotsiaalkindlustusega, teatab amet sellest halduskomisjonile.

Selleks et tagada hea koostöö, koordineerida tegevust vastastikusel kokkuleppel ja vältida dubleerimist vahendamisjuhtumite puhul, mis on seotud nii sotsiaalkindlustuse kui ka tööõigusega, sõlmivad halduskomisjon ja amet koostöölepingu.

Halduskomisjoni taotluse alusel ja kokkuleppel vaidluse osapoolteks olevate liikmesriikidega saadab amet sotsiaalkindlustusega seotud küsimuse edasi halduskomisjonile vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 74a lõikele 2. Vahendamine võib jätkuda küsimustes, mis ei puuduta sotsiaalkindlustust.

Vaidluses osaleva liikmesriigi taotluse alusel edastab amet sotsiaalkindlustuse koordineerimisega seotud küsimuse halduskomisjonile. Seda võib teha igas vahendamise etapis. Vahendamine võib jätkuda küsimustes, mis ei puuduta sotsiaalkindlustust.

12. Kolme kuu jooksul pärast mittesiduva arvamuse vastuvõtmist esitavad vaidluse osapoolteks olevad liikmesriigid ametile aruande arvamuse järgimiseks võetud järelmeetmete kohta või kui meetmeid ei võetud, põhjendused selle kohta, miks neid ei ole võetud.

13. Amet esitab komisjonile kaks korda aastas aruande menetletud vahendamisjuhtumite tulemuste ja menetlemata jäetud juhtumite kohta.

Artikkel 14

Koostöö asutuste ja eriasutustega

Amet püüab kõigis oma tegevustes tagada koostöö muude liidu detsentraliseeritud asutuste ja eriasutustega, näiteks halduskomisjoniga, hoides ära tegevuse kattumise, edendades koostööd ja vastastikust täiendavust. Selleks võib amet sõlmida koostöölepinguid asjaomaste liidu asutustega, nagu Cedefop, Eurofound, EU-OSHA, ETF, Europol ja Eurojust.

Artikkel 15

Koostalitlusvõime ja teabevahetus

Amet kooskõlastab, arendab ja kohaldab koostalitlusvõime raamistikke, et tagada teabevahetus nii liikmesriikide vahel kui ka ametiga. Sellised koostalitlusvõime raamistikud põhinevad Euroopa koostalitlusvõime raamistikul ja Euroopa koostöövõime etalonarhitektuuril, millele on osutatud otsuses (EL) 2015/2240.

III PEATÜKK

AMETI STRUKTUUR

Artikkel 16

Haldus- ja juhtimisstruktuur

1. Ameti haldus- ja juhtimisstruktuuri kuuluvad:

a) haldusnõukogu;

b) tegevdirektor;

c) sidusrühmade kogu.

2. Amet võib konkreetsete ülesannete täitmiseks või konkreetsete poliitikavaldkondade jaoks luua töö- ja eksperdirühmi, kuhu kuuluvad liikmesriikide või komisjoni esindajad või valikumenetluse kaudu leitud väliseksperdid või nende kombinatsioon. Ta loob alalise töörühmana artiklis 12 osutatud platvormi ja artiklis 13 osutatud vahendajate koja.

Amet kehtestab selliste töö- ja eksperdirühmade kodukorra pärast konsulteerimist komisjoniga.

Artikkel 17

Haldusnõukogu koosseis

1. Haldusnõukogusse kuuluvad järgmised isikud:

- a) üks liige igast liikmesriigist;
- b) kaks komisjoni esindavat liiget;
- c) üks Euroopa Parlamendi nimetatud sõltumatu ekspert;
- d) neli liidu tasandi sektoriüleste sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindajat, kusuures ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide esindajaid on võrdselt.

Hääleõigus on üksnes esimese lõigu punktides a ja b osutatud liikmetel.

2. Igal haldusnõukogu liikmel on asendusliige. Asendusliige esindab liiget tema puudumise korral.
3. Lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud liikmed ja nende asendusliikmed nimetavad ametisse nende liikmeriigid.

Lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud liikmed nimetab ametisse komisjon.

Lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud eksperdi nimetab ametisse Euroopa Parlament.

Liidu tasandi sektoriüleised sotsiaalpartnerite organisatsioonid nimetavad ametisse oma esindajad ja Euroopa Parlament nimetab oma sõltumatu eksperdi, olles eelnevalt kontrollinud, et neil ei esine huvide konflikti.

Haldusnõukogu liikmed ja nende asendusliikmed määratakse ametisse lähtuvalt nende teadmistest artiklis 1 osutatud valdkondades, võttes arvesse asjakohaseid juhtimis-, haldus- ja eelarvealaseid oskusi.

Kõik haldusnõukogus esindatud osalised püüavad piirata oma esindajate vahetumist, et tagada haldusnõukogu töö järjepidevus. Kõik osalised seavad eesmärgiks naiste ja meeste tasakaalustatud esindatuse haldusnõukogus.

4. Iga liige ja asendusliige allkirjastab ametisse astumisel kirjaliku avalduse selle kohta, et tal puudub huvide konflikt. Iga liige ja asendusliige ajakohastab oma avaldust, kui olukord huvide konflikti osas muutub. Amet avaldab need avaldused ja nende ajakohastatud versioonid oma veebisaidil.

5. Haldusnõukogu liikmete ja asendusliikmete ametiaeg on neli aastat. Seda ametiaega võib pikendada.
6. Käesoleva määrusega hõlmatud valdkondades liidu õigust kohaldatavate kolmandate riikide esindajad võivad haldusnõukogu kohtumistel ja aruteludel osaleda vaatelejatena.
7. Eurofoundi esindaja, EU-OSHA esindaja, Cedefopi esindaja ja Euroopa Koolitusfondi esindaja võidakse kutsuda osalema haldusnõukogu koosolekutel vaatelejana, et suurendada ametite tõhusust ja omavahelist koostööd.

Artikkel 18

Haldusnõukogu ülesanded

1. Haldusnõukogu täidab eelkõige järgmiseid ülesandeid:
 - a) annab strateegilisi suuniseid ja jälgib ameti tegevust;
 - b) võtab hääleõiguslike liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega vastu ameti aastaelarve ja täidab muid ameti eelarvega seotud ülesandeid vastavalt IV peatükile;
 - c) hindab ameti tegevuse konsolideeritud aastaaruannet, sealhulgas ülevaadet ülesannete täitmise kohta, võtab selle vastu ning saadab selle igal aasta 1. juuliks Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning avalikustab tegevuse konsolideeritud aastaaruande;
 - d) võtab vastavalt artiklile 29 vastu ameti suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
 - e) võtab vastu pettustevastase võitluse strateegia, mis on kohaldatavate meetmete kulud ja tulud arvesse võttes proportsionaalses vastavuses pettuseriskiga;
 - f) võtab vastu reeglid oma liikmete ja sõltumatute ekspertide, samuti sidusrühmade kogu liikmete ning artikli 16 lõikes 2 osutatud ameti töö- ja eksperdirühmade ning artiklis 33 osutatud lähetatud riiklike ekspertide ja muude ametiväliste töötajate huvide konfliktide vältimiseks ja lahendamiseks ning avaldab igal aastal oma veebisaidil haldusnõukogu liikmete huvide deklaratsiooni;
 - g) võtab vajaduste analüüsi põhjal vastu artikli 36 lõikes 3 osutatud teavitamis- ja levitamiskavad ning ajakohastab neid korrapäraselt;
 - h) võtab vastu oma kodukorra;
 - i) võtab vastavalt artiklile 13 vastu vahendamise töökorra;
 - j) loob vastavalt artikli 16 lõikele 2 töö- ja eksperdirühmi ja võtab vastu nende kodukorra;
 - k) kasutab kooskõlas lõikega 2 ameti töötajate suhtes volitusi, mis on antud ametisse nimetavale asutusele või ametiisikule personalieeskirjadega ning teenistuspõhiste sõlmimise pädevust omavale asutusele või ametiisikule teenistustingimustega (edaspidi „ametisse nimetava asutuse volitused“);

- l) võtab vastu rakenduseeskirjad, et tagada personalieeskirjade ja teenistustingimuste täitmine vastavalt personalieeskirjade artiklile 110;
- m) loob vajaduse korral siseauditi suutlikkuse;
- n) nimetab kooskõlas artikliga 31 ametisse tegevdiriktori ja kui see on kohane, pikendab tema ametiaega või tagandab ta ametist;
- o) nimetab ametisse peaarvepidaja, kelle suhtes kohaldatakse personalieeskirju ning kes on oma ülesannete täitmisel täiesti sõltumatu;
- p) kehtestab artikli 23 kohaselt moodustatud sidusrühmade kogu liikmete ja asendusliikmete valimise korra ning nimetab kõnealused liikmed ja asendusliikmed ametisse;
- q) tagab asjakohaste järelemeetmete võtmise sise- ja välisauditite aruannetest ja hinnangutest, samuti OLAFi juurdlustest tulenevate järelduste ja soovitude suhtes;
- r) teeb kõik otsused ameti sisekomiteede või muude asutuste loomise ja vajaduse korral nende muutmise kohta, võttes arvesse ameti tegevusega seotud vajadusi ja lähtudes usaldusväärsest finantsjuhtimisest;
- s) kiidab heaks artiklis 24 osutatud ameti ühtse programmdokumendi kavandi enne, kui see esitatakse arvamuse saamiseks komisjonile;
- t) võtab pärast komisjoni arvamuse saamist ühtse programmdokumendi vastu hääleõigusega haldusnõukogu liikmete kahekolmandikulise hääleteenamusega ja kooskõlas artikliga 24.

2. Haldusnõukogu võtab kooskõlas personalieeskirjade artikliga 110 vastu personalieeskirjade artikli 2 lõikel 1 ja teenistustingimuste artiklil 6 põhineva otsuse, millega delegeeritakse asjakohased ametisse nimetava asutuse volitused tegevdiriktorile ja kehtestatakse tingimused, mille alusel võib volituste delegeerimise peatada. Tegevdiriktoril on õigus need volitused edasi delegeerida.

3. Erandjuhtudel võib haldusnõukogu teha otsuse ajutiselt peatada tegevdiriktorile delegeeritud ja tegevdiriktori poolt edasi ametisse nimetava asutuse delegeeritud volitused ning täita kõnealuseid volitusi ise või delegeerida need ühele oma liikmetest või mis tahes töötajale peale tegevdiriktori.

Artikkel 19

Haldusnõukogu esimees

1. Haldusnõukogu valib oma hääleõiguslike liikmete seast esimehe ja aseesimehe ja püüab saavutada soolise tasakaalu. Esimees ja aseesimees valitakse haldusnõukogu hääleõiguslike liikmete kahekolmandikulise hääleteenamusega.

Kui esimesel hääletusel ei saada kahekolmandikulist hääleteenamust, korraldatakse teine hääletusvoor, kus esimees ja aseesimees valitakse haldusnõukogu hääleõiguslike liikmete lihthääleteenamusega.

Aseesimees asendab esimeest automaatselt juhul, kui esimehel ei ole võimalik oma kohustusi täita.

2. Esimehe ja aseesimehe ametiaeg on kolm aastat. Nende ametiaega võib pikendada ühe korra. Kui nende liikmesus haldusnõukogus lõpeb nende ametiaja jooksul, lõpeb nende ametiaeg automaatselt samal päeval.

Artikkel 20

Haldusnõukogu koosolekud

1. Haldusnõukogu koosoleku kutsub kokku esimees.
2. Esimees korraldab arutelusid päevakorras olevate punktide üle. Artikli 17 lõike 1 esimese lõigu punktides c ja d osutatud liikmed ei osale aruteludes punktide üle, mis on seotud üksikjuhtumeid puudutava tundliku teabega, nagu on täpsustatud haldusnõukogu töökorras.
3. Ameti tegevdirektor osaleb aruteludes hääleõiguseta.
4. Haldusnõukogul on aastas vähemalt kaks korralist koosolekut. Lisaks sellele tuleb haldusnõukogu kokku esimehe algatusel, komisjoni taotluse alusel või vähemalt ühe kolmandiku liikmete taotluse alusel.
5. Haldusnõukogu kutsub vähemalt kord aastas kokku sidusrühmade kogu koosoleku.
6. Haldusnõukogu võib oma koosolekutele vaatlejaks kutsuda iga isiku või organisatsiooni, kelle seisukoht võib talle huvi pakkuda, sh sidusrühmade kogu liikmeid.
7. Haldusnõukogu liikmed ja nende asendusliikmed võivad vastavalt kodukorrale kasutada koosolekutel nõustajate või ekspertide abi.
8. Amet osutab haldusnõukogule sekretariaaditeenust.

Artikkel 21

Haldusnõukogu hääletuskord

1. Ilma et see piiraks artikli 18 lõike 1 punktide b ja t, artikli 19 lõike 1 ja artikli 31 lõike 8 kohaldamist, võetakse haldusnõukogu otsused vastu kõigi haldusnõukogu hääleõiguslike liikmete hääleteenamusega.
2. Igal hääleõiguslikul liikmel on üks hääl. Hääleõigusega liikme puudumise korral võib tema eest hääletada tema asendusliige.
3. Ameti tegevdirektor osaleb aruteludes hääleõiguseta.
4. Haldusnõukogu töökorraga kehtestatakse üksikasjalikum hääletamiskord, eelkõige tingimused, mille korral üks liige võib tegutseda teise liikme nimel ning mille korral võib hääletamiseks kasutada kirjalikku menetlust.

Artikkel 22

Tegevdirektori kohustused

1. Tegevdirektor juhib ametit ja püüab tagada ametis soolise tasakaalu. Tegevdirektor annab aru haldusnõukogule.
2. Tegevdirektor annab Euroopa Parlamendile aru oma ülesannete täitmisest, kui Euroopa Parlament seda palub. Nõukogu võib kutsuda tegevdirektori oma ülesannete täitmisest aru andma.

3. Tegevdirektor on ameti seaduslik esindaja.
4. Tegevdirektor vastutab ametile käesoleva määrusega pandud ülesannete täitmise, eelkõige järgmise eest:
 - a) ameti igapäevane juhtimine;
 - b) haldusnõukogu otsuste täitmine;
 - c) ühtse programmdokumendi kavandi koostamine ja selle esitamine haldusnõukogule heakskiitmiseks;
 - d) ühtse programmdokumendi elluviimine ja haldusnõukogule selle kohta aru andmine;
 - e) ameti tegevuse kohta konsolideeritud aastaaruande projekti koostamine ning selle esitamine haldusnõukogule hindamiseks ja vastuvõtmiseks;
 - f) tegevuskava koostamine sise- või välisauditiaruannete ja hindamiste ning Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste järelduste põhjal järelemeetmete võtmiseks ning tehtud edusammude kohta aru andmine komisjonile kaks korda aastas ja haldusnõukogule korrapäraselt;
 - g) liidu finantshuvide kaitsmine, kohaldades ennetusmeetmeid pettuste, korrupsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu võitlemiseks, ilma et see piiraks OLAFi juurdluspädevust, tehes mõjusaid kontrole, nõudes eeskirjade eiramise avastamise korral tagasi alusetult makstud summad ning kohaldades vajaduse korral mõjusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid halduskaristusi, sealhulgas rahalisi karistusi;
 - h) ameti pettustevastase strateegia koostamine ning selle esitamine haldusnõukogule heakskiitmiseks;
 - i) ameti suhtes kohaldatavate finantsreeglite projekti koostamine ja selle esitamine haldusnõukogule;
 - j) ühtse programmdokumendi raames ameti tulude ja kulude kalkulatsiooni eelnõu koostamine ning eelarve täitmise eest vastutamine;
 - k) otsuste tegemine personalihalduse küsimustes kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud otsusega;
 - l) otsuste tegemine ameti sisestruktuuride kohta, sealhulgas vajaduse korral asendusülesannete kohta, mis võivad hõlmata ameti igapäevast juhtimist, ja vajaduse korral nende muutmise kohta, võttes arvesse ameti tegevuse ja usaldusväärse eelarvehaldusega seotud vajadusi;
 - m) kui see on kohane, koostöö tegemine liidu asutustega ning nendega koostöölepingute sõlmimine;
 - n) haldusnõukogu kehtestatud meetmete rakendamine määruse (EL) 2018/1725 kohaldamiseks ameti poolt;
 - o) haldusnõukogu teavitamine sidusrühmade kogu ettepanekutest.

5. Tegevdirektor otsustab, kas on vaja paigutada ühte või mitmesse liikmesriiki üks või mitu töötajat ja kas Brüsselis on vaja luua kontaktbüroo, et edendada ameti koostööd asjaomaste liidu institutsioonide ja asutustega. Enne kui tegev-direktor otsustab rajada kohaliku büroo või kontaktbüroo, peab ta saama komisjonilt, haldusnõukogult ja asjaomaselt liikmesriigilt, kuhu kohalik büroo luuakse, eelneva nõusoleku. Otsuses määratakse täpselt kindlaks büroo tegevuse ulatus, et vältida tarbetuid kulusid ja ameti haldusülesannete dubleerimist. Võidakse nõuda peakorterilepingut selle liikmesriigiga, kuhu kohalik büroo või kontaktbüroo rajatakse.

Artikkel 23

Sidusrühmad

1. Asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimise hõlbustamiseks ja neilt oskusteabe saamiseks käesoleva määrusega hõlmatud valdkondades luuakse sidusrühmade kogu. Sidusrühmade kogu luuakse ameti juurde ja tal on nõuandev pädevus.

2. Sidusrühmade kogule antakse eelnevalt teavet ja ta võib ameti taotluse alusel või omal algatusel esitada ametile arvamusi järgmistes valdkondades:

a) küsimused, mis on seotud liidu õiguse kohaldamise ja täitmise tagamisega käesoleva määrusega hõlmatud valdkon-dades, sealhulgas töötajate piiriülese liikuvuse analüüsid ja riskihindamised, nagu on osutatud artiklis 10;

b) artiklis 18 osutatud ameti tegevuse konsolideeritud aastaaruande projekt;

c) artiklis 24 osutatud ühtse programmdokumendi kavand.

3. Sidusrühmade kogu juhatab tegevdirektor ja see tuleb tegevdirektori algatusel või komisjoni taotluse alusel kokku vähemalt kaks korda aastas.

4. Sidusrühmade kogu koosneb kahest komisjoni esindajast ja kümnest liidu tasandi sotsiaalpartnerite esindajast, kusjuures ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide esindajaid on võrdselt, sealhulgas liidu tunnustatud valdkond-likud sotsiaalpartnerid nendest sektoritest, mida tööjõu liikuvuse probleemid iseäranis puudutavad.

5. Sidusrühmade kogu liikmed ja asendusliikmed määravad nende organisatsioonid ning haldusnõukogu nimetab nad ametisse. Haldusnõukogu nimetab asendusliikmed ametisse samadel tingimustel nagu liikmed ning asendusliikmed asen-davad automaatselt iga puuduvat liiget. Võimaluste piires järgitakse asjakohast soolist tasakaalu ja VKEde piisavat esin-datust.

6. Amet osutab sidusrühmade kogule sekretariaaditeenust. Sidusrühmade kogu võtab oma kodukorra vastu hääleõi-gusega liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega. Kodukorra peab heaks kiitma haldusnõukogu.

7. Sidusrühmade kogu võib oma koosolekutele kutsuda eksperte või asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide esindajaid.

8. Amet avaldab sidusrühmade kogu arvamused, nõuanded ja soovitused ning asjakohaste konsultatsioonide tulemusel, kui konfidentsiaalsusnõuetest ei tulene teisiti.

IV PEATÜKK

AMETI EELARVE KOOSTAMINE JA STRUKTUUR

1. JAGU

Ameti ühtne programmdokument

Artikkel 24

Iga-aastased ja mitmeaastased programmid

1. Tegevdirektor koostab igal aastal ühtse programmdokumendi kavandi, mis sisaldab mitmeaastast ja iga-aastast programmi ning mis on kooskõlas komisjoni delegeeritud määrusega (EL) nr 1271/2013⁽²⁸⁾, milles võetakse arvesse komisjoni kehtestatud suuniseid ning sidusrühmade kogu nõuandeid.

2. Haldusnõukogu võtab lõikes 1 osutatud ühtse programmdokumendi kavandi vastu iga aasta 30. novembriks. Ta edastab Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile järgmise aasta 31. jaanuariks programmdokumendi kavandi ja kõik selle hilisemad ajakohastatud versioonid.

Ühtne programmdokument jõustub pärast liidu üldeelarve lõplikku kinnitamist ja vajaduse korral kohandatakse seda vastavalt eelarvele.

3. Iga-aastane tööprogramm sisaldab üksikasjalikke eesmärgi ja oodatavaid tulemusi, sealhulgas tulemusnäitajaid. Samuti sisaldab see rahastatavate meetmete kirjeldust koos igale meetmele eraldatavate rahaliste vahendite ja inimressursidega. Iga-aastane tööprogramm on kooskõlas lõikes 4 osutatud mitmeaastase programmiga. Selles näidatakse selgelt ära ülesanded, mis võrreldes eelmise eelarveaastaga on lisatud või välja jäetud või mida on muudetud. Kui ametile antakse mõni käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv uus ülesanne, muudab haldusnõukogu vastuvõetud iga-aastast tööprogrammi.

Kõik iga-aastase tööprogrammi olulised muudatused võetakse vastu sama korra kohaselt kui algne iga-aastane tööprogramm. Haldusnõukogu võib delegeerida tegevdirektorile õiguse teha iga-aastases tööprogrammis vähetähtsaid muudatusi.

4. Mitmeaastases tööprogrammis esitatakse üldine strateegiline programm, sealhulgas eesmärgid, oodatavad tulemused ja tulemusnäitajad. Selles näidatakse ka iga tegevuse kohta indikaatiivsed rahalised vahendid ja personal, mis on vajalikud seatud eesmärkide täitmiseks.

Strateegilist programmi ajakohastatakse vastavalt vajadusele, eelkõige artiklis 40 osutatud hindamise tulemuse arvesse võtmiseks.

Artikkel 25

Eelarve koostamine

1. Tegevdirektor koostab igal aastal ameti järgmise eelarveaasta tulude ja kulude esialgse eelarvestuse projekti, mis sisaldab ametikohtade loetelu, ning edastab selle haldusnõukogule.

2. Esialgne eelarvestuse projekt põhineb artikli 24 lõikes 3 osutatud iga-aastase programmdokumendi eesmärkidel ja oodatavatel tulemustel ning selles võetakse arvesse nimetatud eesmärkide ja oodatavate tulemuste saavutamiseks vajalikke rahalisi vahendeid, järgides tulemuspõhise eelarvestamise põhimõtet.

⁽²⁸⁾ Komisjoni 30. septembri 2013. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1271/2013 raamfinantsmääruse kohta asutustele, millele viidatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artiklis 208 (ELT L 328, 7.12.2013, lk 42).

3. Haldusnõukogu võtab esialgse eelarvestuse projekti põhjal vastu ameti järgmise eelarveaasta tulude eelarvestuse projekti ning esitab selle komisjonile iga aasta 31. jaanuariks.
4. Komisjon edastab eelarvestuse projekti eelarvepädevatele institutsioonidele koos liidu üldeelarve projektiga. Eelarvestuse projekt tehakse kättesaadavaks ka ametile.
5. Eelarvestuse projekti alusel kannab komisjon liidu üldeelarve projekti arvestuslikud summad, mida ta peab ametikohtade loetelu jaoks vajalikuks, ja üldeelarvest makstava rahalise toetuse suuruse ning esitab need kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklitega 313 ja 314 eelarvepädevatele institutsioonidele.
6. Eelarvepädevad institutsioonid kinnitavad liidu üldeelarvest ameti toetuseks kasutatavad assigneeringud.
7. Eelarvepädevad institutsioonid võtavad vastu ameti ametikohtade loetelu.
8. Haldusnõukogu võtab ameti eelarve vastu. See on lõplik pärast liidu üldeelarve lõplikku vastuvõtmist ja kui see on vajalik, tehakse selles vastavad kohandused.
9. Hoonetega seotud projektide suhtes, mis võivad märkimisväärselt mõjutada ameti eelarvet, kohaldatakse delegeeritud määrust (EL) nr 1271/2013.

2. JAGU

Ameti eelarve esitusviis, täitmine ja kontroll

Artikkel 26

Eelarve struktuur

1. Igal eelarveaastal koostatakse ameti kõikide tulude ja kulude eelarvestus, mis esitatakse ameti eelarves. Eelarveaasta ühtib kalendriaastaga.
2. Ameti eelarve tulud ja kulud peavad olema tasakaalus.
3. Ilma et see piiraks muid sissetulekuallikaid, koosnevad ameti tulud järgmistest vahenditest:
 - a) liidu üldeelarvesse kantud liidu rahaline toetus;
 - b) liikmesriikide vabatahtlik rahaline osalus;
 - c) ameti töös osalevate kolmandate riikide rahaline osalus vastavalt artiklile 42;
 - d) võimalikud liidu rahalised vahendid delegeerimiskokkulepete või sihtotstarbeliste toetuste vormis kooskõlas ameti finantsreeglitega, millele on osutatud artiklis 29, ja liidu poliitikat toetavate asjakohaste õigusaktide sätetega;
 - e) tasud ameti avaldatud väljaannete ja muude osutatavate teenuste eest.

4. Ameti kulud hõlmavad personali töötasu, haldus- ja taristukulused ning tegevuskulused.

Artikkel 27

Eelarve täitmine

1. Tegevdirektor vastutab ameti eelarve täitmise eest.
2. Tegevdirektor edastab igal aastal eelarvepädevatele institutsioonidele kogu hindamismenetluse tulemuste seisukohast asjakohase teabe.

Artikkel 28

Raamatupidamisaruanded ja eelarve täitmisele heakskiidu andmine

1. Ameti peaarvepidaja esitab järgmise eelarveaasta (aasta $n + 1$) 1. märtsiks komisjoni peaarvepidajale ja kontrollikojale eelarveaasta (aasta n) esialgse raamatupidamisaruande.
2. Ameti peaarvepidaja esitab 1. märtsiks aastal $n + 1$ komisjoni peaarvepidajale ka konsolideerimiseks vajalikud raamatupidamisandmed viimase poolt kindlaksmääratud viisil ja vormis.
3. Amet esitab 31. märtsiks aastal $n + 1$ Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale aasta n eelarvehalduse ja finantsjuhtimise aruande.
4. Olles kätte saanud kontrollikoja märkused aasta n esialgse raamatupidamisaruande kohta, koostab ameti peaarvepidaja omal vastutusel ameti lõpliku raamatupidamisaruande. Tegevdirektor esitab selle haldusnõukogule arvamuse saamiseks.
5. Haldusnõukogu esitab oma arvamuse asutuse aasta n lõpliku raamatupidamisaruande kohta.
6. Asutuse peaarvepidaja edastab 1. juuliks aastal $n + 1$ aasta n lõpliku raamatupidamisaruande ja haldusnõukogu arvamuse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale.
7. Link veebisaidi lehekülgedele, kus on esitatud ameti lõplik raamatupidamisaruanne, avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* 15. novembriks aastal $n + 1$.
8. Tegevdirektor saadab kontrollikojale vastuse kontrollikoja aastaaruandes esitatud tähelepanekute kohta 30. septembriks aastal $n + 1$. Tegevdirektor saadab kõnealuse vastuse ka haldusnõukogule ja komisjonile.
9. Euroopa Parlamendi taotluse korral esitab tegevdirektor talle Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046⁽²⁹⁾ artikli 261 lõike 3 kohaselt kogu teabe, mida on vaja aasta n eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse tõrgeteta kohaldamiseks.
10. Kvalifitseeritud häälteenamusega otsuse teinud nõukogu soovitusel põhjal annab Euroopa Parlament enne 15. maid aastal $n + 2$ heakskiidu tegevdirektori tegevusele aasta n eelarve täitmisel.

⁽²⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 1999 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

*Artikkel 29***Finantsreeglid**

Haldusnõukogu võtab pärast komisjoniga konsulteerimist vastu ameti suhtes kohaldatavad finantsreeglid. Need ei või lahknedada delegeritud määrusest (EL) nr 1271/2013, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ameti toimimiseks ja komisjon on selleks eelnevalt nõusoleku andnud.

V PEATÜKK

TÖÖTAJAD*Artikkel 30***Üldsätted**

Ameti töötajate suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu ametnike personalieeskirju ja teenistustingimusi ning nende personalieeskirjade ja teenistustingimuste täitmise tagamiseks liidu institutsioonide kokkuleppel vastu võetud norme.

*Artikkel 31***Tegevdirektor**

1. Tegevdirektor võetakse tööle ameti ajutise teenistujana vastavalt Euroopa Liidu teenistustingimuste artikli 2 punktile a.

2. Tegevdirektori nimetab ametisse haldusnõukogu komisjoni esitatud kandidaatide nimekirjast pärast avatud ja läbi paistvat valikumenetlust. Valitud kandidaadil palutakse esineda Euroopa Parlamendi ees avaldusega ja vastata parlamendiliikmete küsimustele. Arvamuste vahetus ei tohi tegevdirektori ametisse nimetamist põhjendamatult edasi lükata.

3. Tegevdirektoriga lepingu sõlmimisel esindab ametit haldusnõukogu esimees.

4. Tegevdirektori ametiaeg on viis aastat. Enne tegevdirektori ametiaja lõppu koostab komisjon hinnangu, milles võetakse arvesse tegevdirektori tegevuse tulemuslikkuse hindamist ning ameti edasisi ülesandeid ja eesmärgi.

5. Võttes arvesse lõikes 4 osutatud hinnangut, võib haldusnõukogu pikendada tegevdirektori ametiaega ühel korral kuni viie aasta võrra.

6. Kui tegevdirektori ametiaega on vastavalt lõikele 5 pikendatud, ei osale ta edaspidi pärast kogu ametiaja lõppu samale ametikohale korraldatavas valikumenetluses.

7. Tegevdirektori võib ametist tagandada üksnes haldusnõukogu otsusega. Haldusnõukogu võtab otsuse tegemisel arvesse lõikes 4 osutatud komisjoni hinnangut tegevdirektori tegevuse tulemuslikkuse kohta.

8. Tegevdirektori ametisse nimetamise, ametiaja pikendamise ja ametist tagandamise otsused teeb haldusnõukogu hääleõiguslike liikmete kahekolmandikulise hääleteenamusega.

*Artikkel 32***Riikide kontaktametnikud**

1. Iga liikmesriik määrab oma riikliku kontaktametniku, kes lähetatakse riikliku eksperdina ametisse tööle selle tegevuskohas vastavalt artiklile 33.
2. Riiklik kontaktametnik aitab ametit tööülesannete täitmisel, sealhulgas hõlbustab artikli 7 kohast koostööd ja teabevahetust ning artiklis 8 sätestatud kontrollide toetamist ja koordineerimist. Nad tegelevad riiklike kontaktpunktidenä ka oma liikmesriigi küsimuste või riiki puudutavate küsimustega, vastates kõnealustele küsimustele kas otse või riiklike ametiasutuste vahendusel.
3. Riiklikul kontaktametnikul on õigus küsida ja saada oma liikmesriigist käesoleva määruse kohaldamisalas kogu asjakohast teavet täielikus kooskõlas oma liikmesriigi õiguse või tavaga, eelkõige andmekaitse ja konfidentsiaalsuse normidega.

*Artikkel 33***Lähetatud riiklikud eksperdid või muud töötajad**

1. Lisaks riiklikele kontaktametnikele võib amet kõigis oma töövaldkondades kasutada muid lähetatud riiklikke eksperte või muid ametiväliseid töötajaid.
2. Haldusnõukogu võtab vastu otsuse, milles sätestatakse riikide ekspertide, sealhulgas kontaktametnike, ametisse lähetamise reeglid.

VI PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED*Artikkel 34***Privileegid ja immunitetid**

Ameti ja selle töötajate suhtes kohaldatakse protokoll nr 7 Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide kohta.

*Artikkel 35***Kasutatavad keeled**

1. Ameti suhtes kohaldatakse nõukogu määrust nr 1⁽³⁰⁾.
2. Ameti toimimiseks vajalikke tõlketeenuseid osutab tõlkekeskus.

*Artikkel 36***Läbipaistvus, isikuandmete kaitse ja teabevahetus**

1. Ameti valduses olevate dokumentide suhtes kohaldatakse määrust (EÜ) nr 1049/2001. Haldusnõukogu võtab kuue kuu jooksul alates oma esimese koosoleku kuupäevast vastu üksikasjalikud normid määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamiseks.
2. Haldusnõukogu kehtestab meetmed määruses (EL) 2018/1725 sätestatud kohustuste täitmiseks, eelkõige seoses ameti andmekaitseametniku ametisse nimetamisega ja seoses andmete töötlemise seaduslikkuse ja turvalisusega, teavitamisega ning andmesubjektide õigustega.

⁽³⁰⁾ Nõukogu 15. aprilli 1958. aasta määrus nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 17, 6.10.1958, lk 385).

3. Amet võib osaleda teabevahetuses omal algatusel ja oma pädevuse ulatuses. Teabevahetusmeetmete jaoks vahendite eraldamine ei tohi kahjustada artiklis 4 osutatud ülesannete tulemuslikku täitmist. Teabevahetus toimub kooskõlas haldusnõukogus vastu võetud asjakohaste teavitus- ja levitamiskavadega.

Artikkel 37

Pettuse tõkestamine

1. Selleks et tõhustada võitlust pettuse, korrupsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 kohaselt, ühineb amet kuue kuu jooksul alates selle toimima hakkamisest Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjoni 25. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega OLAFi sisejuurdluste kohta ja võtab vastu kõikide oma töötajate suhtes kohaldatavad asjakohased sätted, kasutades kõnealuse kokkuleppe lisas esitatud vormi.

2. Kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide põhjal ja kohapeal kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid ja alltöövõtjaid, keda amet on liidu vahenditest rahastanud.

3. OLAF võib määruses (EL, Euratom) nr 883/2013 ja nõukogu määruses (Euratom, EÜ) nr 2185/96⁽³¹⁾ sätestatud korra kohaselt teostada uurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas seoses ameti rahastatud toetuse või lepinguga on esinenud pettust, korrupsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust.

4. Ilma et see piiraks lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamist, sisaldavad ameti ning kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahelised koostöölepingud ning ameti lepingud, toetuslepingud ja -otsused sätteid, milles selge sõnaga volitatakse kontrollikoda ja OLAFit, vastavalt nende pädevusele, tegema selliseid auditeid ja uurimisi.

Artikkel 38

Julgeolekunormid salastatud ja tundliku salastamata teabe kaitse kohta

Amet võtab vastu oma julgeolekunormid, mis on samaväärsed komisjoni julgeolekunormidega, mis käsitlevad Euroopa Liidu salastatud ja tundliku salastamata teabe kaitset ning mis on sätestatud komisjoni otsustes (EL, Euratom) 2015/443⁽³²⁾ ja (EL, Euratom) 2015/444⁽³³⁾. Ameti julgeolekunormid käsitlevad muu hulgas kõnealuse teabe vahetamist, töötlemist ja säilitamist.

Artikkel 39

Vastutus

1. Ameti lepinguline vastutus on reguleeritud asjaomase lepingu suhtes kohaldatava õigusega.
2. Euroopa Kohtu pädevusse kuulub otsuste tegemine vastavalt ameti sõlmitud lepingus sisalduvale vahekohtuklauslile.
3. Lepinguvälise vastutuse korral heastab amet vastavalt liikmesriikide õiguse ühistele üldpõhimõtetele kõik kahjud, mida tema osakonnad või töötajad on oma ülesannete täitmisel tekitanud.
4. Lõikes 3 osutatud kahju hüvitamisega seotud vaidluste lahendamine kuulub Euroopa Liidu Kohtu pädevusse.

⁽³¹⁾ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜTL 292, 15.11.1996, lk 2).

⁽³²⁾ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 41).

⁽³³⁾ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53).

5. Ameti töötajate isiklik vastutus ameti ees on reguleeritud nende suhtes kohaldatavate personalieeskirjade või teenistustingimuste sätetega.

Artikkel 40

Hindamine ja läbivaatamine

1. Hiljemalt 1. augustiks 2024 ja seejärel iga viie aasta tagant hindab komisjon ameti tegevust selle eesmärkide saavutamisel, volituste kasutamisel ja ülesannete täitmisel. Hindamisel käsitletakse eelkõige artikli 13 kohase vahendusmenetluse käigus saadud kogemusi. Samuti hinnatakse seda, kas tuleks muuta ameti volitusi ja selle tegevuse ulatust, sealhulgas tegevuse ulatust laiendada, et see hõlmaks sektori erivajadusi, ning sellise muutmise finantsmõju, võttes arvesse liidu asutuste tehtud tööd kõnealustes valdkondades. Hinnatakse ka koostoimet ja tegevuse ühtlustamist tööhõive- ja sotsiaalpoliitika valdkonnas tegutsevate asutustega. Selle hindamise alusel võib komisjon asjakohasel juhul korral esitada seadusandlikud ettepanekud käesoleva määruse kohaldamisala läbivaatamiseks.

2. Kui komisjon leiab, et ameti töö jätkamine ei ole selle eesmärkide, volituste ja ülesannete seisukohast enam põhjendatud, võib ta teha ettepaneku käesolevat määrust vastavalt muuta või see kehtetuks tunnistada.

3. Komisjon annab hindamistulemustest aru Euroopa Parlamendile, nõukogule ja haldusnõukogule. Hindamistulemused avalikustatakse.

Artikkel 41

Haldusjuurdlused

Euroopa Ombudsman uurib ameti tegevust vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 228.

Artikkel 42

Koostöö kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega

1. Niivõrd kui see on vajalik käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks ning ilma et see piiraks liikmesriikide ja liidu institutsioonide pädevust, võib amet teha koostööd kolmandate riikide pädevate asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Selleks võib amet haldusnõukogu loal ja pärast komisjonilt heakskiidu saamist leppida kolmandate riikide pädevate asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega kokku koostöökorra. Kõnealune koostöökorra ei too liidule ega selle liikmesriikidele kaasa õiguslikke kohustusi.

2. Amet on osalemiseks avatud nendele kolmandatele riikidele, kes on sõlminud liiduga vastavad lepingud.

Esimeses lõigus osutatud lepingute asjakohaste sätete alusel töötatakse välja kord, millega täpsustatakse eelkõige asjaomaste kolmandate riikide poolt ameti töös osalemise laad, ulatus ja viis, sealhulgas sätted, milles käsitletakse ameti teostatavates algatustes osalemist, rahalist osalust ja töötajaid. Personaliküsimustes peab kõnealune kord olema igal juhul kooskõlas personalieeskirjade ja teenistustingimustega.

3. Komisjon tagab, et amet tegutseb oma mandaadi piires ja olemasolevas institutsioonilises raamistikus, leppides ameti tegevdirektoriga kokku asjakohase töökorra.

*Artikkel 43***Peakorterileping ja tegutsemistingimused**

1. Vajalikud kokulepped, milles käsitletakse ametile asukohaliikmesriigis antavaid ruume ning ameti asukohaliikmesriigis tegevdirektori, haldusnõukogu liikmete, ameti töötajate ja nende perekonnaliikmete suhtes kohaldatavaid erinorme, sätestatakse ameti ja vastuvõtva liikmesriigi vahelises peakorterilepingus, mis sõlmitakse pärast haldusnõukogult heakskiidu saamist ja hiljemalt 1. augustiks 2021.
2. Ameti asukohaliikmesriik peab tagama võimalikult head tingimused ameti tõrgeteta ja tõhusaks toimimiseks, sealhulgas Euroopale orienteeritud mitmekeelse koolihariduse ning asjakohase transpordiühenduse.

*Artikkel 44***Ameti tegevuse algus**

1. Amet hakkab toimima nii, et on võimeline oma eelarvet täitma, hiljemalt 1. augustiks 2021.
2. Komisjon vastutab ameti asutamise ja esialgse toimimise eest, kuni amet hakkab toimima. Selleks:
 - a) võib komisjon kuni ajani, mil tegevdirektor, kelle haldusnõukogu on artikli 31 kohaselt ametisse nimetanud, asub täitma oma ülesandeid, määrata ajutiseks tegevdirektoriks ja tema ülesandeid täitma komisjoni ametniku;
 - b) teostab ajutine tegevdirektor erandina artikli 18 lõike 1 punktist k ja kuni artikli 18 lõikes 2 osutatud otsuse vastuvõtmiseni ametisse nimetavale ametiisikule antud volitusi;
 - c) võib komisjon anda ametile abi eelkõige sellega, et lähetab komisjoni ametnikke täitma ameti ülesandeid ajutise tegevdirektori või tegevdirektori juhtimisel;
 - d) võib ajutine tegevdirektor kinnitada kõik maksed, mis on kaetud ameti eelarvesse kantud assigneeringutega, kui need on heaks kiitnud haldusnõukogu, ning võib pärast ameti ametikohtade loetelu vastuvõtmist sõlmida lepinguid, sealhulgas töölepinguid.

*Artikkel 45***Määruse (EÜ) nr 883/2004 muutmise**

Määrust (EÜ) nr 883/2004 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklisse 1 lisatakse järgmine punkt:

„na) „Euroopa Tööjõuamet“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1149 asutatud amet (*), millele on osutatud artiklis 74a;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1149, millega luuakse Euroopa Tööjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344 (ELT L 186, 11.7.2019, lk 21).“

2) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 74a

Euroopa Tööjõuamet

1. Ilma et see piiraks halduskomisjoni ülesandeid ja tegevust, toetab Euroopa Tööjõuamet käesoleva määruse kohaldamist kooskõlas talle määrusega (EL) 2019/1149 antud ülesannetega. Halduskomisjon teeb koostööd Euroopa Tööjõuametiga, et kooskõlastada tegevust vastastikusel kokkuleppel ja vältida dubleerimist. Selleks sõlmib komisjon Euroopa Tööjõuametiga koostöölepingu.

2. Halduskomisjon võib esitada taotluse, et Euroopa Tööjõuamet edastaks talle vahendamismenetluses oleva sotsiaalkindlustuse koordineerimisega seotud küsimuse kooskõlas määruse (EL) 2019/1149 artikli 13 lõike 11 kolmanda lõiguga.“

Artikkel 46

Määruse (EL) nr 492/2011 muutmine

Määrust (EL) nr 492/2011 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 26 lisatakse järgmine lõik:

„Euroopa Tööjõuamet, mis on asutatud määrusega (EL) 2019/1149, (*) osaleb nõuandekomitee koosolekutel vaatljana, andes tehnilist tuge ja asjaomast oskusteavet.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1149, millega luuakse Euroopa Tööjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344 (ELT L 186, 11.7.2019, lk 21).“

2) Artiklid 29–34 jäetakse välja alates kuupäevast, mil amet hakkab käesoleva määruse artikli 45 lõike 1 kohaselt toimima.

3) Artikkel 35 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 35

Alates 8. novembrist 1968 kohaldatav nõuandekomitee kodukord jääb kehtima.“

4) Artikkel 39 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 39

Nõuandekomitee halduskulud esitatakse liidu üldeelarve komisjoni käsitlevas jaos.“

Artikkel 47

Määruse (EL) 2016/589 muutmine

Määrust (EL) 2016/589 muudetakse järgmiselt

.1) Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) EURESe võrgustiku korraldamine komisjoni, Euroopa Tööjõuameti ja liikmesriikide vahel;“

b) punkt b asendatakse järgmisega:

„b) komisjoni, Euroopa Tööjõuameti ja liikmesriikide vaheline koostöö vabu töökohti, töökohataotlusi ja CVsid käsitlevate kättesaadavate andmete vahendamisel;“

c) punkt f asendatakse järgmisega:

„f) EURESe võrgustiku edendamine liidu tasandil, kasutades komisjoni, Euroopa Tööjõuameti ja liikmesriikide tõhusaid teavitusmeetmeid.“

2) Artiklisse 3 lisatakse järgmine punkt:

„8) „Euroopa Tööjõuamet“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1149 (*) asutatud asutus.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1149, millega luuakse Euroopa Tööjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344 (ELT L 186, 11.7.2019, lk 21).“

3) Artikli 4 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Puuetega inimestele tagatakse juurdepääs EURESe portaalis sisalduvale teabele ja riigi tasandil kättesaadavatele tugiteenustele. Komisjon, Euroopa Koordinaatsiooniamet ning EURESe liikmed ja partnerid määravad oma vastavate kohustuste kohaselt kindlaks selle tagamise vahendid.“

4) Artikli 7 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) Euroopa Tööjõuameti loodav Euroopa Koordinaatsiooniamet, mis aitab EURESe võrgustikul selle tegevust ellu viia;“

b) lisatakse järgmine punkt:

„e) komisjon.“

5) Artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav tekst asendatakse järgmisega:

„Euroopa Koordinatsiooniamet aitab EURESe võrgustikul viia ellu selle tegevust, eelkõige arendades ja juhtides tihedas koostöös riiklike koordinatsioonibüroode ja komisjoniga järgmisi tegevusi:“;

ii) punkti a alapunkt i asendatakse järgmisega:

„i) EURESe portaali ja sellega seotud IT-teenuste süsteemi omanikuna, sealhulgas vabade töökohtade, töökoha-
taotluste, CVde, tõendavate dokumentide ning muu teabe vahetamise süsteemid ja menetlused, kasutajate
vajaduste ja äriliste nõuete määramine ja nende edastamine komisjonile portaali toimimiseks ja arenda-
miseks, koostöös muude asjaomaste liidu teabe- ja nõustamisasutuste või -võrgustikega ning algatustega;“

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Euroopa Koordinatsiooniametit haldab Euroopa Tööjõuamet. Euroopa Koordinatsiooniamet peab korrapä-
rast dialoogi sotsiaalpartnerite esindajatega liidu tasandil.“;

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Euroopa Koordinatsiooniamet koostab pärast konsulteerimist artiklis 14 osutatud koordinatsioonirühmaga
ja komisjoniga oma mitmeaastased tööprogrammid.“

6) Artikli 9 lõike 2 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) koostöö komisjoni, Euroopa Tööjõuameti ja liikmesriikidega vahendamisküsimustes III peatükis sätestatud
raamistikus;“.

7) Artikli 14 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Koordinatsioonirühma kuuluvad komisjoni, Euroopa Koordinatsiooniameti ja riiklike koordinatsioonibüroode
sobival tasemel esindajad.“

8) Artikli 16 lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Liikmesriigid uurivad koos komisjoni ja Euroopa Koordinatsiooniametiga kõiki võimalusi, et anda vabade
töökohtade täitmisel eesõigus liidu kodanikele ning saavutada liidu piires tööjõu pakkumise ja nõudluse tasakaal.
Liikmesriigid võivad selleks vajalikud meetmed vastu võtta.“

9) Artikli 19 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid teevad koostööd üksteisega, komisjoniga ja Euroopa Koordinatsiooniametiga riiklike süsteemide
ning komisjoni väljatöötatava Euroopa klassifikatsiooni koostalitlusvõime valdkonnas. Komisjon hoiab liikmesriike
kursis Euroopa klassifikatsiooni väljatöötamisega.“

10) Artikkel 29 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 29

Liikuvusvooge ja -mustreid käsitleva teabe vahetamine

Komisjon ja liikmesriigid jälgivad ja avalikustavad töötajate liikuvusvooge ja -mustreid liidus Euroopa Tööjõuameti aruannete alusel ning kasutades Eurostati statistikat ja kättesaadavaid riiklikke andmeid.“

Artikkel 48

Kehtetuks tunnistamine

Otsus (EL) 2016/344 tunnistatakse kehtetuks alates kuupäevast, mil amet hakkab käesoleva määruse artikli 45 lõike 1 kohaselt toimima.

Viiteid kehtetuks tunnistatud otsusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 49

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 20. juuni 2019

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
G. CIAMBA

LISA

ARTIKLI 16 LÕIKE 2 KOHALELT LOODUD PLATVORMI TEGEVUS

Toetades ameti eesmärgede deklareerimata tööga tegelemisel püüab platvorm eelkõige

- 1) parandada teadmisi deklareerimata töö alal, sh selle põhjuste, piirkondlike erinevuste ja piiriüleste aspektide kohta, kasutades ühiseid määratlusi ja ühiseid mõisteid, tõenduspõhiseid mõõtmisvahendeid ja edendades võrdlevat analüüsi; jõuda vastastikuse arusaamiseni eri süsteemidest ja tavadest, et tegelda deklareerimata tööga ja analüüsida poliitikameetmete, sh ennetavate meetmete ja karistuste tõhusust;
- 2) hõlbustada ja hinnata liikmesriikide ja vajaduse korral kolmandate riikide vahelise koostöö eri vorme, nagu töötajate vahetus, andmebaaside kasutamine, ühistegevused ja ühiskoolitused, ning luua halduskoostöö teabevahetuse süsteemi, kasutades siseturu infosüsteemi konkreetset deklareerimata töö moodulit;
- 3) luua vahendid, näiteks teadmispanga, et jagada tõhusalt teavet ja kogemusi, ning töötada välja jõustamisjuhised, heade tavade käsiraamatud, ühised kontrollipõhimõtted, et tegelda deklareerimata töö ja selliste ühistegevustega nagu üleeuroopalised kampaaniad; hinnata selliste vahenditega saadud kogemusi;
- 4) töötada välja vastastikuse õppe programmi heade tavade välja selgitamiseks kõikides valdkondades, mis on vajalikud tegelemiseks deklareerimata tööga, ning korraldada vastastikuseid eksperdihinnanguid, et jälgida edusamme, mis on tehtud deklareerimata tööga tegelemisel liikmesriikides, mis on otsustanud sellistes hindamistes osaleda;
- 5) vahetada liikmesriikide ametiasutuste kogemusi liidu õiguse kohaldamisel seoses deklareerimata tööga tegelemisega.

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2019/1150,**20. juuni 2019,****mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Veebipõhised vahendusteenused on peamised ettevõtluse ja uute ärimudelite, kaubanduse ja innovatsiooni võimaldajad ning nendega saab ka suurendada tarbijate heaolu ja neid kasutatakse üha rohkem nii era- kui ka avalikus sektoris. Sellised teenused pakuvad juurdepääsu uutele turgudele ja ärivõimalustele, lastes ettevõtjatel kasutada siseturu hüvesid. Need võimaldavad liidu tarbijatel kasutada selliseid hüvesid ning suurendavad selleks eelkõige kauba- ja teenusevalikut ning aitavad kaasa hinnakonkurentsile veebis, kuid tekitavad ka probleeme, mis tuleb õiguskindluse tagamiseks lahendada.
- (2) Niisuguste ettevõtjate kaubandusliku edukuse seisukohalt, kes kasutavad veebipõhiseid vahendusteenuseid tarbijateni jõudmiseks, võivad sellised teenused olla hädavajalikud. Veebiplatvormipõhise majanduse hüvede täielikuks ärakasutamiseks on seetõttu oluline, et ettevõtjad saaksid usaldada veebipõhiseid vahendusteenuseid, kellega nad ärisuhtesse astuvad. See on oluline peamiselt seepärast, et tänu tugevale andmepõhisele kaudsele võrguefektile kasutatakse tehingute vahendamisel veebipõhiseid vahendusteenuseid üha rohkem, mistõttu sõltuvad sellised ärikasutajad, eelkõige mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), tarbijateni jõudmisel üha enam niisugustest teenustest. Arvestades üha suuremat sõltuvust, on selliste teenuste pakkujatel sageli ülekaalukas läbirääkimisjõud, mis võimaldab neil käituda ühepoolset niisugusel viisil, mis võib olla tegelikkuses ebaaus ja kahjustada oma ärikasutajate õigustatud huve ja kaudselt ka liidu tarbijate huve. Näiteks võivad nad ühepoolset rakendada ärikasutajate suhtes tavasid, mis kalduvad suurel määral kõrvale heast äritavast või on vastuolus hea usu ja ausa kauplemise põhimõttega. Käesolevas määruses käsitletaksegi just selliseid veebiplatvormipõhise majanduses esineda võivaid vastuolusid.
- (3) Tarbijad on veebipõhiste vahendusteenuste kasutamise omaks võtnud. Konkurentsivõimeline, aus ja läbipaistev veebiökosüsteem, kus äriühingud käituvad vastutustundlikult, on samuti tarbijate heaolu seisukohast väga oluline. Kui ettevõtjatevahelistes suhetes on tagatud veebiplatvormipõhise majanduse läbipaistvus ja usaldus selle vastu, võib see kaudselt aidata suurendada ka tarbijate usaldust veebiplatvormipõhise majanduse vastu. Otsest mõju, mida veebiplatvormipõhise majanduse areng avaldab tarbijatele, käsitletakse aga muudes liidu õigusaktides, eelkõige tarbijaõigustikus.

⁽¹⁾ ELT C 440, 6.12.2018, lk 177.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2019. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 14. juuni 2019. aasta otsus.

- (4) Sarnaselt võivad veebipõhised otsingumootorid olla olulised internetiliikluse allikad veebisaitide kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid pakkuvate ettevõtjate jaoks ning need võivad seetõttu märkimisväärselt mõjutada siseturul veebipõhiselt kaupu või teenuseid pakkuvate kommertsveebisaitide kasutajate kaubanduslikku edu. Seega mõjutab veebisaitide (sealhulgas veebisaidid, mida ärikasutajad kasutavad oma kaupade ja teenuste tarbijatele pakkumiseks) järjestamine veebipõhiseid otsingumootoreid pakkuvate ettevõtjate poolt tarbijate valikuid ja selliste veebisaitide kasutajate kaubanduslikku edu. Isegi kui kommertsveebisaitide kasutajatega puuduvad lepingulised suhted, saavad veebipõhiste otsingumootorite pakkujad käituda ühepoolsetel viisidel, mis võib olla tegelikkuses ebaaus ja kahjustada seega kommertsveebisaitide kasutajate õigustatud huve ja kaudset ka liidu tarbijate huve.
- (5) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja ärikasutajate vahelise suhte olemus võib viia ka olukordadeni, kus ärikasutajatel on sageli piiratud võimalused taotleda õiguskaitset, kui kõnealuste teenuste pakkujate ühepoolne tegevus on põhjustanud vaidluse. Paljudel juhtudel ei paku sellised pakkujad kättesaadavaid ega tulemuslikke ettevõttesiseid kaebuste menetlemise süsteeme. Ka olemasolevad vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismid ei pruugi mitmel põhjusel tulemuslikud olla, sealhulgas spetsialiseerunud lepitajate puudumise ja ärikasutajate tajutava kättemaksuhirmu tõttu.
- (6) Veebipõhised vahendusteenused ja veebipõhised otsingumootorid, samuti nende teenuste abil tehtavad tehingud on olemuslikult piiriülese potentsiaaliga ja need on eriti olulised liidu siseturu nõuetekohaseks toimimiseks tänapäevases majanduses. Kõnealuste teenuste pakkujate potentsiaalselt ebaõiglased ja kahjulikud kaubandustavad ning tulemuslike õiguskaitsemehhanismide puudumine takistavad selle potentsiaali täielikku rakendamist ja mõjuvad negatiivselt siseturu nõuetekohasele toimimisele.
- (7) Liidu tasandil tuleks kehtestada sihipärased imperatiivsed sätted, et tagada siseturul õiglane, prognoositav, kestlik ja usaldusväärne veebipõhine ettevõtluskeskkond. Eelkõige tuleks veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajatele võimaldada kogu liidus asjakohast läbipaistvust ja tulemuslikke õiguskaitsevahendeid, et lihtsustada liidus piiriülest ettevõtlust ja parandada seeläbi siseturu nõuetekohast toimimist ning käsitleda konkreetsetes käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades tekkida võivat killustatust.
- (8) Need sätted peaksid tagama ka asjakohased stiimulid õigluse ja läbipaistvuse edendamiseks, eelkõige kommertsveebisaitide kasutajate järjestamisel veebipõhise otsingumootori kaudu saadavates otsingutulemustes. Samal ajal peaksid need sätted tunnustama ja kaitsma laiemat veebiplatvormipõhise majanduse olulist innovatsioonipotentsiaali ning võimaldama tervistavat konkurentsi, mis suurendab tarbijate valikuvõimalusi. On asjakohane täpsustada, et käesolev määrus ei tohiks mõjutada riigisisest tsiviilõigust, eelkõige lepinguõigust, nt lepingu kehtivust, sõlmimist, mõju või lõpetamist käsitlevaid norme, seni, kuni riigisisest tsiviilõigusnormid on kooskõlas liidu õigusega, ja niivõrd, kuivõrd asjakohased aspektid ei ole hõlmatud käesoleva määruse sätetega. Liikmesriikidele peaks jääma vabadus kohaldada riigisiseseid õigusakte, millega keelatakse ühepoolne tegevus või ebaausad kaubandustavad või karistatakse nende eest, kui asjakohased aspektid ei ole hõlmatud käesoleva määrusega.
- (9) Kuna veebipõhistel vahendusteenustel ja veebipõhistel otsingumootoritel on tavaliselt üleilmne mõõde, tuleks käesolevat määrust kohaldada selliste teenuste pakkujate suhtes, sõltumata asjaolust, kas nad on asutatud liikmesriigis või väljaspool liitu, eeldusel, et on täidetud kaks kumulatiivset tingimust. Esiteks peaksid ärikasutajad või kommertsveebisaitide kasutajad olema asutatud liidus. Teiseks peaksid ärikasutajad või kommertsveebisaitide kasutajad kõnealuste teenuste pakkumise kaudu pakuma oma kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele vähemalt tehingu ühe osa ulatuses. Et määrata kindlaks, kas ärikasutajad või kommertsveebisaidi kasutajad pakuvad kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele, on vaja veenduda selles, kas on ilmne, et ärikasutajad või kommertsveebisaidi kasutajad suunavad oma tegevuse ühes või mitmes liikmesriigis asuvatele tarbijatele. Seda kriteeriumi tuleks tõlgendada kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu asjakohase kohtupraktikaga, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1215/2012⁽³⁾ artikli 17 lõike 1 punkti c ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 593/2008⁽⁴⁾ artikli 6 lõike 1 punkti b. Tarbijad peaksid asuma liidus, kuid nad ei pea omama liidus alalist elukohta ega ühegi liikmesriigi kodakondsust. Käesolevat määrust ei peaks seetõttu kohaldama väljaspool liitu asutatud ärikasutajate ega kommertsveebisaitide kasutajate suhtes või liidus asutatud ärikasutajate ja kommertsveebisaitide kasutajate suhtes siis, kui nad kasutavad veebipõhiseid vahendusteenuseid või veebipõhiseid otsingumootoreid kaupade või teenuste pakkumisel ainult väljaspool liitu asuvatele tarbijatele või muudele isikutele kui tarbijad. Lisaks tuleks käesolevat määrust kohaldada olenemata sellest, milline õigus oleks muidu lepingu suhtes kohaldatav.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 351, 20.12.2012, lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“) (ELT L 177, 4.7.2008, lk 6).

- (10) Paljusid ettevõtja ja tarbija vahelisi suhteid vahendavad veebipõhiselt mitmepoolseid teenuseid pakkuvad ettevõtjad, kes toimivad üldiselt samade ökosüsteemi ülesehitavate ärimudelite alusel. Asjakohaste teenuste hõlmamiseks tuleks veebipõhised vahendusteenused määratleda täpselt ja tehnoloogianeutraalsel viisil. Eelkõige peaksid need teenused hõlmama infoühiskonna teenuseid, mida iseloomustab asjaolu, et nende eesmärk on hõlbustada otsetehingute algatamist ärikasutajate ja tarbijate vahel, olenemata sellest, kas tehingud tehakse lõpuks veebipõhiselt, asjaomase veebipõhist vahendusteenust pakkuva ettevõtja veebiportaalis või ärikasutaja veebiportaalis, või internetiväliselt või jäetakse need üldse tegemata, mis tähendab, et veebipõhiste vahendusteenuste käesoleva määruse kohaldamisalasse kuulumise eelduseks ei tohiks olla ärikasutaja ja tarbija vahelise lepingulise suhte olemasolu nõue. Pelgalt üksnes vähetähtsa teenuse lisamist ei tuleks käsitleda veebisaidi või teenuse eesmärgina hõlbustada tehingute tegemist veebipõhiste vahendusteenuste tähenduses. Pealegi tuleks teenuseid pakkuda lepingulise suhte alusel, kui tegemist on tarbijatele kaupu ja teenuseid pakkuvate vahendusteenuse pakkujate ja ärikasutajate lepingulise suhtega. Selline lepinguline suhe tuleks lugeda kehtivaks, kui mõlemad pooled väljendavad üheselt mõistetaval viisil ja püsival andmekandjal oma kavatsust olla seotud, ilma et see eeldaks sõnaselget kirjalikku kokkulepet.
- (11) Käesoleva määrusega reguleeritud veebipõhiste vahendusteenuste näited peaksid seega hõlmama internetipõhiseid kauplemiskohti, sealhulgas aktiivselt osalevate ärikasutajatega koostööturgusid, veebipõhiseid tarkvararakenduste teenuseid, näiteks rakenduste poed, ja veebipõhiseid sotsiaalmeedia teenuseid, olenemata selliste teenuste pakku-miseks kasutatavast tehnoloogiast. Selles mõttes võib veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuda ka häältuvastus-tehnoloogia abil. Samuti ei tohiks olla oluline, kas kõnealused tehingud ärikasutajate ja tarbijate vahel kätkuvad endas rahalisi makseid või kas tehinguid sõlmitakse osaliselt internetiväliselt. Käesolevat määrust ei tuleks siiski kohaldada ärikasutajate osaluseta veebipõhiste partnervõrgustike vahendusteenuste suhtes, puhtalt ettevõtjatevaha-liste veebipõhiste vahendusteenuste suhtes, mida ei pakuta tarbijatele, ning veebipõhiste reklaamivahendite ja veebipõhiste reklaamide vahendamiste suhtes, mille eesmärk ei ole hõlbustada otsetehingute algatamist ja mis ei seisne lepingulistes suhetes tarbijatega. Samal põhjusel ei tohiks käesolev määrus hõlmata otsingumootori optimeerimise tarkvarateenuseid ning reklaami blokeerimise tarkvaraga seotud teenuseid. Käesolev määrus ei tohiks hõlmata üksnes riistvara ja rakendusi ühendavaid tehnoloogilisi funktsioone ja liideseid, sest tavapäraselt ei vasta need veebipõhiste vahendusteenuste nõuetele. Niisugused funktsioonid või liidesed võivad aga olla teatavate veebipõhiste vahendusteenustega otseselt seotud või neid toetada ning sellisel juhul peaksid asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate suhtes kehtima läbipaistvusnõuded, mis on seotud kõnealustel funktsioonidel ja liidestel põhineva erikohtlemisega. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada ka internetimakseteenuste suhtes, sest need iseenesest ei vasta kohaldatavatele nõuetele, vaid on pigem asjaomastele tarbijatele kaupade ja teenuste tarnimise tehingutega kaasnevad teenused.
- (12) Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu asjakohase kohtupraktikaga ja arvestades asjaolu, et ärikasutajate sõltuvat seisundit on täheldatud peamiselt füüsilisest isikust tarbijatele juurdepääsuks kasutatavate veebipõhiste vahendusteenuste korral, tuleks käesoleva määruse kohaldamisala piiritlemisel kasutatavat tarbija mõistet tõlgendada viitena ainult füüsilistele isikutele, kes tegutsevad väljaspool oma kaubandus-, majandus-, oskus- või kutsetegevust.
- (13) Innovatsiooni suurt kiirust arvestades peaks käesolevas määruses kasutatav veebipõhise otsingumootori määratlus olema tehnoloogianeutraalne. Eelkõige peaks määratlus hõlmama ka häälpäringuid.
- (14) Kuna veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad kalduvad kasutama eelnevalt sõnastatud tingimusi, tuleks selleks, et vajaduse korral tulemuslikult kaitsta ärikasutajaid, kohaldada käesolevat määrust juhul, kui mis tahes nimetusega või vormiga lepingulise suhte tingimused määrab ühepoolset kindlaks veebipõhise vahendusteenuste pakkuja. Seda, kas tingimused määrati kindlaks ühepoolset, tuleks hinnata igal üksikjuhul eraldi üldhindamise teel, kusjuures asjaomaste poolte suhteline suurus, asjaolu, et toimus läbirääkimine või et teatavaid sätteid võidi niisugusel läbirääkimisel käsitleda ja need võidi asjaomase pakkuja ja ärikasutaja poolt ühiselt kindlaks määrata, ei peaks olema iseenesest otsustav. Lisaks tähendab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate kohustus teha oma tingimused ärikasutajatele hõlpsasti kättesaadavaks, sealhulgas oma ärisuhte lepingu sõlmimisele eelnevas etapis, seda, et ärikasutajaid ei jäeta ilma käesolevast määrusest tulenevast läbipaistvusest, sest selle tagajärjel on neil igal juhul võimalik pidada edukalt läbirääkimisi.

- (15) Tagamaks, et lepingulise suhte üldtingimused võimaldavad ärikasutajatel määrata kindlaks veebipõhiste vahendusteenuste kasutamise alustamise, lõpetamise ja peatamise kaubanduslikud tingimused, ning selleks, et saavutada ärisuhte prognoositavus, tuleks sellised tingimused koostada lihtsas ja arusaadavas sõnastuses. Tingimusi ei tohiks pidada lihtsas ja arusaadavas sõnastuses koostatuks, kui need on laialivalguvad, mittespetsiifilised ega käsitle üksikasjalikult olulisi kaubanduslikke küsimusi ega võimalda seega ärikasutajatele piisavat prognoositavust lepingulise suhte kõige olulisemate aspektide puhul. Lisaks ei tohiks lihtsaks ja arusaadavaks pidada eksitavat sõnastust.
- (16) Tagamaks, et ärikasutajatele on piisavalt selge, kus ja kellele nende kaupu või teenuseid turustatakse, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad tagama oma ärikasutajatele läbipaistvuse seoses lisaturustuskanalite ja potentsiaalsete sidusprogrammidega, mida nad kõnealuste kaupade või teenuste turustamiseks kasutada võivad. Lisakanalid ja sidusprogramme tuleks mõista tehnoloogianeutraalsetena, kuid need võivad muu hulgas hõlmata muid veebisaite, rakendusi või muid veebipõhiseid vahendusteenuseid, mida kasutatakse ärikasutaja pakutatavate kaupade või teenuste turustamiseks.
- (17) Internetis intellektuaalomandi õiguste omamine ja kontroll võib olla märkimisväärse majandusliku tähtsusega nii veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate kui ka nende ärikasutajate jaoks. Ärikasutajatele suurema selguse ja läbipaistvuse tagamiseks ning nende parema arusaama huvides peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad lisama oma tingimustesse üldise või soovi korral põhjalikuma teabe selle kohta, milline on kõnealuste tingimuste üldine mõju (kui see üldse esineb) ärikasutaja intellektuaalomandiõiguste omamisele ja kontrollile. Niisugune teave võib muu hulgas sisaldada teavet logode, kaubamärkide või tootemargi nimede üldise kasutamise kohta.
- (18) Üldtingimuste läbipaistvuse tagamine võib osutada jätkusuutlike ärisuhete edendamisel ja ärikasutajat kahjustava ebaõiglase käitumise ärahoidmisel mõödapääsmatuks. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid seepärast tagama ka tingimuste hõlpsa kättesaadavuse ärisuhte kõikides etappides, sealhulgas kättesaadavuse võimalikele ärikasutajatele lepingu sõlmimisele eelnevas etapis, ja selle, et kõikidest sellistesse tingimustesse tehtavatest muudatustest teatatakse püsival andmekandjal asjaomasele ärikasutajatele kindlaksmääratud etteteatamistähtaaja jooksul, mis on konkreetseid asjaolusid arvestades mõistlik ja proportsionaalne ning vähemalt 15 päeva pikkune. Proportsionaalseid 15 päevast pikemaid etteteatamistähtaegu tuleks võimaldada juhul, kui ärikasutajad peavad ettepanud tingimuste tõttu tegema muudatuse järgimiseks omapoolseid tehnilisi või kaubanduslikke muudatusi, näiteks kui neil nõutakse oma kaupades või teenustes oluliste tehniliste kohanduste tegemist. Etteteatamistähtaega ei tuleks kohaldada, kui ja kuivõrd asjaomane ärikasutaja on sellest ühemõtteliselt loobunud või kui ja kuivõrd vajadus muudatused kohe ellu viia on tekkinud teenusepakkujal liidu või riigisisese õiguse kohaselt lasuvast õiguslikult siduvatest kohustusest lähtuvalt. Mõiste „muudatus“ ei tohiks aga hõlmata kavandatavaid redaktsioonilisi muudatusi, kuivõrd nendega ei muudeta tingimuste sisu või tähendust. Nõue, mille kohaselt tuleb kavandatavatest muudatustest ette teatada püsival andmekandjal, peaks võimaldama ärikasutajatel need muudatused hilisemas etapis tulemuslikult läbi vaadata. Ärikasutajatel peaks olema õigus lõpetada leping 15 päeva jooksul alates mis tahes muudatuse teate saamisest, välja arvatud juhul, kui lepingu suhtes kohaldatakse lühemat tähtaega, näiteks riigisisest tsiviilõigusest tulenevalt.
- (19) Üldiselt tuleks veebipõhiste vahendusteenustele uute kaupade või teenuste lisamist, sealhulgas tarkvararakenduste esitamist pidada selge kinnituse andmiseks ärikasutaja poolt tingimuste muutmiseks vajalikust etteteatamistähtajast loobumise kohta. Juhul, kui mõistlik ja proportsionaalne etteteatamistähtaeg on pikem kui 15 päeva, kuna tingimuste muutmine nõuab ärikasutajalt oma kaupades või teenustes oluliste tehniliste kohanduste tegemist, ei käsitleta ärikasutaja poolt uute kaupade või teenuste esitamist siiski automaatselt etteteatamistähtajast loobumisenä. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja peaks eeldama, et tingimuste muutmine nõuab ärikasutajalt oluliste tehniliste kohanduste tegemist näiteks juhul, kui ärikasutaja kasutatava veebipõhiste vahendusteenuste omadused eemaldatakse tervikuna või neid lisatakse või kui ärikasutajad võivad olla sunnitud oma kaubad kohandama ja teenused ümber programmeerima, et nad saaksid jätkata tegutsemist veebipõhise vahendusteenuse kaudu.
- (20) Ärikasutajate kaitsmiseks ja mõlemale poolele õiguskindluse andmiseks peaksid normidele mittevastavad tingimused olema tühised ja kehtetud, st neid tuleks käsitleda *erga omnes* ja *ex tunc* mõjuga selliselt, nagu ei oleks neid kunagi olemas olnud. See peaks piirduma vaid tingimuste erisätetega, mis ei vasta normidele. Ülejäänud sätted peaksid jätkuvalt olema kehtivad ja jõustatavad, eeldusel et neid on võimalik normidele mittevastavatest sätetest eristada. Kehtivate tingimuste ootamatu muutmine võib märkimisväärselt häirida ärikasutaja tegevust. Selliste ärikasutajatele avalduvate negatiivsete tagajärgede piiramiseks ja kõnealuse käitumise heidutamiseks peaksid kindlaksmääratud etteteatamistähtaega eiravad muudatused olema tühised ja kehtetud, st neid tuleks käsitleda *erga omnes* ja *ex tunc* mõjuga selliselt, nagu ei oleks neid kunagi olemas olnud.

- (21) Tagamaks ärikasutajatele võimaluse kasutada täiel määral veebipõhiste vahendusteenuste pakutavaid ärivõimalusi, ei tohiks niisuguste teenuste pakkujad kokkuvõttes takistada ärikasutajatel tõsta asjakohaste veebipõhiste vahendusteenuste raames tehtavate pakumiste või kasutatavate esitlusviiside puhul esile oma kaubanduslikku identiteeti. Seda sekkumise keeldu ei tohiks aga mõista ärikasutaja õigusena määrata ühepoolset kindlaks, milline peab olema asjakohaste veebipõhiste vahendusteenuste raames pakumiste esitamine või kasutatav esitlusviis.
- (22) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel võivad olla õiguspärased põhjused otsustada piirata teenuste konkreetsele ärikasutajale pakumist ning see peatada või lõpetada, sealhulgas eemaldades konkreetse ärikasutaja üksikud kaubad või teenused või eemaldades otsingutulemused. Enne veebipõhiste vahendusteenuste pakumise peatamist võivad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad seada piiranguid ka ärikasutajate loetelu üksikkannetele, viies nad näiteks järjestuses madalamale kohale või vähendades selles nende nähtavust, mis võib hõlmata madalamale järjekohale viimist. Kuna sellised otsused võivad märkimisväärselt mõjutada asjaomase ärikasutaja huve, tuleks enne piiramise või peatamise jõustumist või selle ajal esitada püsival andmekandjal niisuguse otsuse tegemise põhjused. Selleks et niisuguste otsuste negatiivne mõju ärikasutajatele oleks võimalikult väike, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad andma ka võimaluse selgitada kõnealuse otsuse tinginud asjaolusid ettevõttesiseses kaebuste menetlemise protsessi raames, mis aitab ärikasutajal võimaluse korral nõuetele vastavuse taastada. Juhul, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja tühistab piiramise-, peatamise- või lõpetamisotsuse, näiteks kuna otsus tehti ekslikult või kui selle otsuse tinginud tingimuste rikkumine ei toimunud pahatahtlikult ja see on rahuldavalt heastatud, peaks pakkuja põhjendamatu viivituse ärikasutaja seisundi ennistama, sealhulgas taastama juurdepääsu mis tahes andmetele, mis olid enne otsuse tegemist kättesaadavad.

Põhjuse esitamine veebipõhiste vahendusteenuste pakumise piiramise, peatamise või lõpetamise kohta peaks võimaldama ärikasutajatel välja selgitada, kas otsust on mõttekas vaidlustada, suurendades seega ärikasutajate võimalusi kasutada vajaduse korral tulemuslikke õiguskaitsevahendeid. Esitatavates põhjustes tuleks välja tuua otsuse tegemise põhjused lähtuvalt pakkuja poolt eelnevalt tingimustes sätestatud alustest, ja nendes tuleks osutada proportsionaalsel viisil otsuse tegemiseni viinud konkreetsetele asjaoludele, sealhulgas kolmandate isikute teadetele. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ei pea siiski esitama piiramise, peatamise või lõpetamise põhjuseid, niivõrd kui võrd see rikuks õiguslikult siduvat kohustust. Lisaks ei ole põhjenduse esitamine nõutav kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suudab tõendada, et asjaomane ärikasutaja on korduvalt rikkunud kohaldatavaid tingimusi, mille tagajärjel kõnealuste veebipõhiste vahendusteenuste pakumine tervikuna lõpetatakse.

- (23) Veebipõhiste vahendusteenuste pakumise täies ulatuses lõpetamine ning sellega seotud veebipõhiste vahendusteenuste kasutamiseks esitatud või veebipõhiste vahendusteenuste pakumise kaudu loodud andmete kustutamine tähendab olulise teabe kaotsiminekut, mis võib oluliselt mõjutada ärikasutajaid ning võib ka pärssida nende suutlikkust neile käesoleva määrusega antud muid õigusi nõuetekohaselt kasutada. Seetõttu peaks veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja esitama asjaomasele ärikasutajale püsival andmekandjal põhjused vähemalt 30 päeva enne seda, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakumise täies ulatuses lõpetamine jõustub. Kui aga teatavale ärikasutajale veebipõhiste vahendusteenuste pakumise lõpetamist täies ulatuses nõuab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujalt õiguslikult siduv kohustus, siis seda etteteatamistähtaega kohaldada ei tuleks. Samuti ei tuleks 30-päevast etteteatamistähtaega kohaldada juhul, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja kasutab kooskõlas liidu õigusega selliseid riigisisese õiguse kohaseid lõpetamisõigusi, mis võimaldavad kohest lõpetamist, kui konkreetse juhtumi kõiki asjaolusid arvesse võttes ning mõlema poole huvisid kaaludes ei saa mõistlikult eeldada lepingulise suhte jätkumist kokkulepitud tähtajani või etteteatamistähtaja möödumiseni. 30-päevast etteteatamistähtaega ei tuleks kohaldada ka juhul, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suudab tõendada, et tegemist on tingimuste korduva rikkumisega. 30-päevasesetteteatamisajast erinevate erandite tegemise põhjused võivad olla seotud eelkõige ebaseadusliku või sobimatu sisu, kauba või teenuse ohutuse, võltsimise, pettuse, pahavara, rämpsposti, andmetega seotud rikkumiste, muude küberturvalisuse riskide või kauba või teenuse alaealistele sobivusega. Proportsionaalsuse tagamiseks peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad eemaldama juhul, kui see on mõistlik ja tehniliselt teostatav, järjestusest ainult ärikasutaja üksikud kaubad või teenused. Veebipõhiste vahendusteenuste pakumise täies ulatuses lõpetamine on kõige rangem meede.
- (24) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate poolne kaupade ja teenuste järjestamine mõjutab oluliselt tarbijate valikut ning seega neid kaupu ja teenuseid tarbijatele pakkuvate ärikasutajate kaubanduslikku edu. Järjestus viitab ärikasutajate pakumiste suhtelisele edemusele või otsingutulemuste asjakohasusele, mida esitletakse, järjestatakse või edastatakse veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt ja mis tulenevad algoritmilise järjestuse, hindamis- või läbivaatamismehhanismide, visuaalsete märgistuste või muude esiletõstmisvahendite või nende kombinatsioonide kasutamisest. Prognoositavus eeldab seda, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ei määra järjestust kindlaks meelevadtselt. Pakkujad peaksid seepärast eelnevalt kirjeldama järjestuse kindlaksmääramise peamisi parameetreid, et pakkuda ärikasutajatele paremat prognoositavust, võimaldada

neil mõista järjestusmehhanismi toimimist ning võrrelda eri pakkujate järjestamistavasid. Kõnealuse läbipaistvuskoostuse konkreetne ülesehitus on ärikasutajate jaoks tähtis, sest selle raames määratakse kindlaks piiratud kogus kõige asjakohasemaid parameetreid, mis valitakse välja järjestusele teatavat mõju avaldavate parameetrite seast, mida võib olla palju rohkem. Põhjendatud kirjeldus peaks aitama ärikasutajatel parandada oma kaupade ja teenuste või kõnealuste kaupade või teenuste teatavate iseloomulike omaduste esitlemist. Peamise parameetri sisu tuleks mõista kui viidet mis tahes üldkriteeriumidele, protsessidele või erisignaalidele, mis on hõlmatud järjestuse kindlaksmääramise algoritmides või muudes kohandamise või järjestuses madalamale kohale viimise mehhanismides.

- (25) Järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetrite kirjeldus peaks sisaldama ka selgitust ärikasutajate võimaluse kohta järjestust tasu eest aktiivselt mõjutada ja selgitus sellise tegevuse mõju kohta. Tasu võib sellega seoses osutada maksetele, mille peamine või ainus eesmärk on järjestuse parandamine, samuti kaudsele tasule, mis seisneb ärikasutaja nõustumises lisakohustustega, mille tegelikuks mõjuks võib olla järjestuse paranemine, näiteks seotud teenuste või preemiumelementide kasutamine. Kirjelduse sisu, sealhulgas peamiste parameetrite arv ja liik, võib seepärast olla konkreetsetest veebipõhistest vahendusteenustest sõltuvalt väga erinev, kuid peaks pakkuma ärikasutajatele piisavat teavet selle kohta, kuidas järjestusmehhanismis arvestatakse ärikasutaja pakutavate tegelike kaupade või teenuste omadusi ja nende asjakohasust konkreetsete veebipõhiste vahendusteenuste tarbijate jaoks. Ärikasutajate kaupade või teenuste kvaliteedi mõõtmiseks kasutatavad näitajad, toimetajate kasutamine ja nende võime mõjutada kõnealuste kaupade või teenuste järjestust, järjestusele avalduva niisuguse mõju ulatus, mis tuleneb tasu maksmisest, ning elemendid, mis ei ole kauba või teenuse endaga üldse seotud või on nendega kõigest kaudselt seotud, nt veebipõhise pakkumise esitluselemendid, võivad olla näited peamistest parameetritest, mis peaksid nende lihtsas ja arusaadavas sõnastuses järjestusmehhanismi üldisesse kirjeldusse lisamise korral aitama ärikasutajatel saada selle toimimisest nõuetekohaselt ja piisaval määral aru.
- (26) Sarnaselt mõjutab veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolne veebisaitide (eelkõige veebisaidid, mida ettevõtjad kasutavad oma kaupade ja teenuste tarbijatele pakkumiseks) järjestamine tarbijate valikuid ja kommertsveebisaitide kasutajate kaubanduslikku edu. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad peaksid seetõttu esitama kõikide indekseeritud veebisaitide (sealhulgas kommertsveebisaitide kasutajate omade ja muude veebisaitide) järjestamise peamised parameetrid ja nende peamiste parameetrite suhtelise tähtsuse muude parameetritega võrreldes. Lisaks kaupade ja teenuste omadustele ning nende asjakohasusele tarbija jaoks peaks veebipõhiste otsingumootorite puhul võimaldama kõnealune kirjeldus kommertsveebisaitide kasutajatel saada piisava teabe selle kohta, kas ja kuidas ning millises ulatuses võetakse arvesse kasutatava veebisaidi ülesehituse teatavaid põhimõtteid, näiteks nende kohandusi, mis võimaldavad kuvamist mobiilsidevahendites. See peaks sisaldama ka selgitust kommertsveebisaitide kasutajate võimaluse kohta järjestust tasu eest aktiivselt mõjutada ja selgitust sellise tegevuse mõju kohta. Lepingulise suhte puudumisel veebipõhise otsingumootori pakkujate ja kommertsveebisaitide kasutajate vahel peaks selline kirjeldus olema üldsusele kättesaadav asjakohases veebipõhises otsingumootoris silmapaistvas ja hõlpsasti ligipääsetavas kohas. Veebisaitide alasad, mille puhul nõutakse kasutajatelt sisselogimist või registreerimist, ei tohiks selles mõttes pidada hõlpsasti leitavaks ja avalikult kättesaadavaks.

Kommertsveebisaitide kasutajate jaoks prognoositavuse tagamiseks tuleks kirjeldust ka ajakohastada, sealhulgas tuleks peamiste parameetrite muudatused selgelt esile tuua. Peamiste parameetrite ajakohastatud kirjelduse olemasolu tooks kasu ka muudele kasutajatele kui veebipõhise otsingumootori kommertsveebisaidi kasutajad. Mõnel juhul võivad veebipõhise otsingumootori pakkujad otsustada mõjutada konkreetset järjestust või eemaldada teatava veebisaidi järjestusest kolmandate isikute esitatud teadete alusel. Erinevalt veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatest ei saa veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel poolte vahelise lepingulise suhte puudumise tõttu oodata, et nad teavitaksid kommertsveebisaitide kasutajaid endid järjestuse muutmisest või nende järjestusest eemaldamisest, mis on toimunud kolmanda isiku esitatud teate alusel. Sellele vaatamata tuleks kommertsveebisaidi kasutajale anda võimalus tutvuda kõnealuse teate sisuga, mis tõi konkreetsel juhul kaasa järjestuse muutmise või teatava veebisaidi järjestusest eemaldamise, võimaldades tutvumist näiteks üldsusele kättesaadava veebipõhise andmebaasi kaudu. See aitaks vähendada selliste teadete võimalikku kuritarvitamist konkurentide poolt, mis võivad kaasa tuua järjestusest eemaldamise.

- (27) Veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel ei tohiks käesoleva määruse alusel nõuda nende järjestusmehhanismide, sealhulgas algoritmide toimimise üksikasjade avalikustamist. Samuti ei tohiks kahjustada nende suutlikkust võtta meetmeid järjestuse pahatahtliku manipuleerimise vastu kolmandate isikute poolt, sealhulgas tarbijate huvides. Peamiste järjestusparameetrite üldine kirjeldus peaks neid huvisid kaitsma, aidates samas ärikasutajatel ja kommertsveebisaitide kasutajatel saada piisaval määral aru järjestuse toimimisest konkreetsete veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite kasutamise kontekstis. Käesoleva

määruse eesmärgi täitmise tagamiseks ei tohiks veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate arihuvide arvesse võtmisega seetõttu kunagi kaasneda järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetrite avalikustamisest keeldumine. Kuigi käesolev määrus ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/943⁽⁵⁾ kohaldamist, peaks esitatav kirjeldus põhinema sellega seoses vähemalt kasutatavate järjestusparameetrite asjakohasust käsitlevatel tegelikel andmetel.

- (28) Komisjon peaks töötama välja suunised, mille eesmärk on aidata veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel kohaldada käesolevas määruses sätestatud järjestamise läbipaistvuse nõudeid. Selle püüdlusega tuleks aidata optimeerida järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetrite väljaselgitamise ja ärikasutajatele ning kommertsveebisaitide kasutajatele esitamise viisi.
- (29) Seonduvate kaupade ja teenustena tuleks mõiste kaupu ja teenuseid, mida pakutakse tarbijale enne veebipõhiste vahendusteenuste kaudu algatatud tehingu lõpuleviimist lisaks ärikasutaja poolt veebipõhiste vahendusteenuste kaudu pakutavale põhikaubale või -teenusele ja mis täiendavad seda. Seonduvate kaupade ja teenustega on reeglina tegemist siis, kui nad sõltuvad põhikaubast või -teenusest ja on sellega seotud selleks, et põhikaup või -teenus saaks täita oma otstarvet. See mõiste ei tohiks hõlmata kaupu ja teenuseid, mida müüakse põhikauba või -teenuse lisana, ilma et nad oleksid seda olemuslikult täiendavad. Seonduvate kaupade ja teenuste näiteks võib tuua pakutava kauba parandamiseks pakutavaid teenuseid ja finantsteenuseid, näiteks rendiauto kindlustustust, mida pakutakse ärikasutaja poolt pakutavaid kaupu ja teenuseid täiendavatena. Seonduvad kaubad võivad samuti hõlmamata kaupu, mis täiendavad ärikasutaja poolt pakutavaid kaupu, kujutades endast kõnealuse toote parendatud versiooni või selle kohandamise vahendit. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad, kes pakuvad tarbijatele kaupu ja teenuseid, mis on seotud kaupade või teenustega nende veebipõhiseid vahendusteenuseid kasutava ärikasutaja kaupade ja teenuste suhtes, peaksid oma tingimustes kirjeldama pakutavate seotud kaupade ja teenuste liigi. Kirjeldus tuleb tingimustes esitada sõltumata sellest, kas seotud kaupu ja teenuseid osutab veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ise või kolmas isik. Kirjeldus peaks olema piisavalt põhjalik selleks, et ärikasutaja saaks aru, kui teatavat kaupa või teenust müüakse või osutatakse ärikasutaja kaupade või teenustega seotud kaupade või teenustena. Kirjelduses ei tule tingimata mainida konkreetset kaupa või teenust, vaid pigem tuleks kirjeldada selle kauba liiki, mida ärikasutaja kaubaga seotud kaubana pakutakse. Kirjelduses peaks olema alati ära toodud, kas ja millistel tingimustel on ärikasutajal lubatud omaenda seotud kaupu ja teenuseid lisaks põhikaubale või -teenusele, mida ta veebipõhiste vahendusteenuste vahendusel pakub.
- (30) Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja pakub ka ise tarbijatele teatavaid kaupu või teenuseid oma veebipõhiste vahendusteenuste kaudu või teeb seda tema kontrollitava ärikasutaja kaudu, võib see pakkuja konkureerida otse teiste oma veebipõhiste vahendusteenuste nende ärikasutajatega, kes ei ole pakkuja kontrolli all, mis võib anda pakkujale majandusliku stiimuli ja võimaluse kasutada oma kontrolli veebipõhise vahendusteenuse üle, et anda oma pakumistele või oma kontrollitava ärikasutaja kaudu tehtavatele pakumistele tehnilisi või majanduslikke eeliseid, mida ta konkureerivatele ärikasutajatele anda ei pruugi. Selline käitumine võib kahjustada ausat konkurentsi ja piirata tarbijate valikuvõimalusi. Sellistes olukordades on eriti oluline, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja käitüks läbipaistval viisil ja esitaks asjakohase kirjelduse ja põhjendused enda pakutavate kaupade või teenuste võimaliku juriidiliselt, kaubanduslikult või tehniliselt, näiteks operatsioonisüsteeme hõlmavate funktsioonide abil diferentseeritud kohtlemise kohta võrreldes ärikasutajate pakutavate kaupade või teenustega. Proportsionaalsuse tagamiseks peaks see kohustus kehtima veebipõhiste vahendusteenuste üldisel tasandil, mitte nende teenuste kaudu pakutavate üksikute kaupade või teenuste tasandil.
- (31) Kui veebipõhise otsingumootori pakkuja pakub ka ise tarbijatele teatavaid kaupu või teenuseid oma veebipõhise otsingumootori kaudu või teeb seda oma kontrollitava kommertsveebisaidi kasutaja kaudu, võib see pakkuja konkureerida otse oma veebipõhise otsingumootori teiste kommertsveebisaidi kasutajatega, kes ei ole pakkuja kontrolli all. Sellistes olukordades on eriti oluline, et veebipõhise otsingumootori pakkuja käitüks läbipaistval viisil ja esitaks kirjelduse enda või tema kontrollitavate kommertsveebisaitide pakutavate kaupade või teenuste võimaliku juriidiliselt, kaubanduslikult või tehniliselt diferentseeritud kohtlemise kohta võrreldes konkureerivate kommertsveebisaidi kasutajate pakutavate kaupade või teenustega. Proportsionaalsuse tagamiseks peaks see kohustus kehtima veebipõhiste otsingumootorite üldisel tasandil, mitte nende teenuste kaudu pakutavate üksikute kaupade või teenuste tasandil.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1).

- (32) Käesolevas määruses tuleks käsitleda lepingutingimusi erijuhtudel, eelkõige ebavõrdse läbirääkimisjõu olukordades, et tagada lepingulistest suhetes hea usu põhimõtte järgimine ja nende pöhinemine ausal kauplemisel. Prognoositavus ja läbipaistvus eeldavad seda, et ärikasutajatele antakse tegelik võimalus saada teada tingimuste muutmisest, mis ei peaks seetõttu toimuma tagasiulatuvalt, välja arvatud juhul, kui selle aluseks on õiguslikult siduv kohustus või see on nende ärikasutajate jaoks kasulik. Ärikasutajatele tuleks lisaks tagada selgus selle osas, millistel tingimustel on võimalik lõpetada veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatega sõlmitud lepinguline suhe. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid tagama, et suhte lõpetamise tingimused on alati proportsionaalsed ja neid saab rakendada põhjendamatute raskusteta. Viimaks tuleks ärikasutajaid täielikult teavitada ärikasutajate poolt esitatud või veebipõhiste vahendusteenuste kasutamisel loodud teabele juurdepääsust, mille veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad säilitavad pärast lepingu kehtivusaega.
- (33) Andmete, sealhulgas isikuandmete juurdepääsetavus ja kasutamine võimaldavad luua veebipõhise majanduse jaoks olulist väärtust nii üldiselt kui ka sellega seotud ärikasutajate ja veebipõhiste vahendusteenuste jaoks. Seepärast on oluline, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitaksid ärikasutajatele selge kirjelduse teatavatele andmeliikidele juurdepääsu ja nende kasutamise ulatuse, laadi ja tingimuste kohta. Kirjeldus peaks olema proportsionaalne ning võib tegelike andmete või andmeliikide ammendava esitamise asemel osutada üldistele juurdepääsutingimustele. Kirjeldus võib aga hõlmata ka niisuguste tegelike andmete teatavate liikide esitamist ja neile juurdepääsemise eritingimusi, mis võivad olla ärikasutajatele väga olulised. Niisugused andmed võivad hõlmata ärikasutajate poolt veebipõhiste vahendusteenuste raames kogutud hinnanguid ja arvustusi. Kokkuvõttes peaks kirjeldus võimaldama ärikasutajatel aru saada, kas nad saavad kasutada andmeid suurema väärtuse loomiseks, sealhulgas kasutades võimaluse korral kolmandate isikute andmeteenuseid.
- (34) Sarnaselt on ärikasutajate jaoks oluline saada aru, kas pakkuja jagab kolmandate isikutega ärikasutaja poolt vahendusteenuse kasutamise kaudu loodud andmeid. Ärikasutajaid tuleks eelkõige teavitada andmete kolmandate isikutega jagamisest eesmärgil, mis ei ole vajalik veebipõhiste vahendusteenuste nõuetekohaseks toimimiseks, kuid kui pakkuja näiteks konverteerib andmed rahaks kaubanduslikel põhjustel. Et ärikasutajad saaksid täies ulatuses kasutada oma õigusi niisuguste andmete jagamist mõjutada, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitama sõnaselgelt teabe võimaluste kohta loobuda andmete jagamisest, kui niisugused võimalused on ärikasutajaga sõlmitud lepingulises suhtes olemas.
- (35) Neid nõudeid ei tohiks tõlgendada veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate kohustusena isikuandmeid või isikutamata andmeid oma ärikasutajatele kas levitada või mitte levitada. Läbipaistvusmeetmed võivad aga aidata kaasa ulatuslikumale andmete jagamisele ning innovatsiooni ja majanduskasvu olulise allikana edendada ühtse Euroopa andmeruumi loomise eesmärke. Isikuandmeid tuleks töödelda kooskõlas liidu õigusraamistikuga, mis käsitleb üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ning eraelu austamist ja isikuandmete kaitset elektroonilise side puhul, eelkõige kooskõlas määrusega (EL) 2016/679⁽⁶⁾, direktiiviga (EL) 2016/680⁽⁷⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2002/58/EÜ⁽⁸⁾.
- (36) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võivad teatavatel juhtudel piirata tingimustes ärikasutajate võimalust pakkuja tarbijatele kaupu ja teenuseid soodsamatel tingimustel muude kanalite kaudu kui nende pakutavad veebipõhised vahendusteenused. Sellistel juhtudel peaksid asjaomased pakkujad esitama niisuguse käitumise põhjused, eriti seoses piirangute peamiste majanduslike, kaubanduslike ja juriidiliste põhjendustega. Sellist läbipaistvuskohustust ei tohiks aga tõlgendada nii, et see mõjutab selliste piirangute õiguspärasuse hindamist vastavalt muudele liidu õigusaktidele või liidu õiguse kohaselt kehtestatud liikmesriikide õigusaktidele, sealhulgas konkurents- ja ebaausate kaubandustavade valdkonnas, ja selliste õigusaktide kohaldamist.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

- (37) Selleks et ärikasutajad, sealhulgas need, kelle puhul võib asjakohaste veebipõhiste vahendusteenuste kasutamine olla piiratud, peatatud või lõpetatud, saaksid kasutada vahetuid, sobivaid ja tulemuslikke õiguskaitselahendusi, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad tagama ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi olemasolu. Ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteem peaks põhinema läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetel, mida kohaldatakse võrdsete olukordade suhtes, ning selle eesmärk peaks olema, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ja asjaomased ärikasutajad lahendavad märkimisväärse osa kaebustest mõistliku aja jooksul kahepoolset. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võivad kaebuste menetlemise kestuse jooksul oma vastuvõetud otsuse kehtima jätta. Katsed saavutada kokkulepe ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi kaudu ei mõjuta veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ega ärikasutajate õigusi algatada kohtumenetlust kaebuste ettevõttesise menetlemise jooksul või pärast seda. Lisaks peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad avaldama ja kontrollima vähemalt kord aastas ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi toimimist ja tulemuslikkust käsitlevat teavet, et aidata ärikasutajatel mõista erinevate veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisel tekkida võivate probleemide peamisi liike ning võimalusi leida kiire ja tulemuslik kahepoolne lahendus.
- (38) Käesoleva määruse kohaselt ettevõttesisele kaebuste menetlemise süsteemile esitatavate nõuete eesmärk on jätta halduskoormuse minimeerimiseks veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatele mõistlik paindlikkus nende süsteemide käitamisel ja üksikkaebuste menetlemisel. Lisaks peaksid ettevõttesised kaebuste menetlemise süsteemid võimaldama veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel vajaduse korral käsitleda proportsionaalsel viisil süsteemi kuritarvitusi, millele teatavad ärikasutajad võivad kalduda. Arvestades selliste süsteemide loomise ja käitamise kulusid, on asjakohane vabastada nendest kohustustest veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuvad väikeettevõtjad komisjoni soovitus 2003/361/EÜ⁽⁹⁾ asjakohaste sätete tähenduses. Kõnealus soovitus sätetatud konsolideerimismõisted tagavad, et igasugune kõrvalehoidmine on välistatud. See erand ei tohiks mõjutada selliste ettevõtjate õigust kehtestada vabatahtlikkuse alusel ettevõttesiseid kaebuste menetlemise süsteeme, mis on kooskõlas käesolevas määruses sätetatud kriteeriumidega.
- (39) Sõna „ettevõttesine“ kasutamist ei tohiks mõista nii, et sellega on välistatud ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi delegeerimine välisele teenusepakkujale või muule ettevõtte struktuurile, kui on tagatud, et teenusepakkujal või muul ettevõtte struktuurile on täielik pädevus ja suutlikkus tagada, et ettevõttesine kaebuste menetlemise süsteem vastab käesoleva määruse nõuetele.
- (40) Lepitamine võib pakkuda veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatele ja nende ärikasutajatele võimalust vaidluste rahuldaval viisil lahendamiseks, ilma et tuleks algatada potentsiaalselt pikaleveniv ja kulukas kohtumenetlus. Seepärast peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad soodustama lepituse kasutamist, määrates eelkõige kindlaks vähemalt kaks avaliku või erasektori lepitajat, kellega nad soovivad koos töötada. Kindlaksmääratavate lepitajate miinimumarvu eesmärk on tagada lepitajate neutraalsus. Lepitajad, kes pakuvad oma teenuseid väljaspool liitu asuvast asukohast, võivad kuuluda kindlaksmääratavate lepitajate hulka ainult siis, kui on tagatud, et niisuguste teenuste kasutamisel ei jäeta ärikasutajat ilma liidu või liikmesriigi õiguse (sealhulgas käesoleva määruse nõuded ning isikuandmete ja ärisaladuste suhtes kohaldatavad õigusaktid) alusel pakutavast õiguskaitses. Selleks et lepitus oleks võimalikult hästi kasutatav, õiglane, kiire, tõhus ja tulemuslik, peaksid kõnealused lepitajad vastama teatavatele kriteeriumidele. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja ärikasutaja vahel on tekkinud vaidlus, peaks neile siiski jääma vabadus määrata omal valikul ühiselt kindlaks mis tahes lepitaja. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/52/EÜ⁽¹⁰⁾ peaks käesolevas määruses sätetatud menetlus olema vabatahtlik protsess selles mõttes, et pooled vastutavad protsessi eest ise ning võivad selle igal ajal algatada ja lõpetada. Olenemata menetluse vabatahtlikust laadist peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad vaatama käesolevas määruses sätetatud lepitusmenetluse alustamise taotlused läbi heas usus.
- (41) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid võtma enda kanda mõistliku osa lepituse kogukuludest, võttes arvesse asjakohase juhtumi kõiki olulisi elemente. Selleks peaks lepitaja pakkuma välja, millise osa kandmine on iga juhtumi puhul proportsionaalne. Arvestades tingimustes lepitajate kindlaksmääramise vajadusega seotud kulusid ja halduskoormust, on asjakohane vabastada sellest kohustusest need veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad, kes on väikeettevõtjad komisjoni soovitus 2003/361/EÜ asjakohaste sätete tähenduses. Kõnealus soovitus sätetatud konsolideerimismõisted tagavad, et igasugune kõnealusest kohustusest kõrvalehoidmine on välistatud. Siiski ei tohiks see mõjutada selliste ettevõtjate õigust määrata oma tingimustes kindlaks lepitajad, kes vastavad käesolevas määruses sätetatud kriteeriumidele.

⁽⁹⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 136, 24.5.2008, lk 3).

- (42) Kuna veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatelt tuleks alati nõuda niisuguste lepitajate kindlaksmääramist, kellega nad on valmis koos töötama, ja neil peaks olema kohustus osaleda heas usus mis tahes käesoleva määruse kohaselt läbi viidud lepituskatsetes, tuleks lepituskohustus kehtestada viisil, millega välditakse lepitussüsteemi kuritarvitamist ärikasutajate poolt. Ärikasutajad peaksid ka olema kohustatud osalema lepitamises heas usus. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ei peaks olema kohustatud lepitamises osalema, kui ärikasutaja esitab kaebuse teemal, millega seoses see ärikasutaja on juba varem lepitamist taotlenud ja mille osas on lepitaja kindlaks teinud, et ärikasutaja ei tegutsenud heas usus. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ei peaks olema kohustatud osalema lepitamises ka ärikasutajatega, kes on esitanud korduvalt edutuid lepitamistaotlusi. Sellised erandlikud olukorrad ei tohiks piirata ärikasutaja võimalust taotleda juhtumise lepitamist juhul, kui lepituse teema, nagu lepitaja on kindlaks teinud, ei ole seotud varasemate juhtumitega.
- (43) Selleks et soodustada liidus veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisega seotud vaidluste korral lepituse kasutamist, peaks komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega ergutama praegu puuduvate spetsiaalsete lepitusorganisatsioonide loomist. Veebipõhiste vahendusteenuste ning kõnealuste teenuste pakkumiskohaks olevate konkreetsete tööstusharude alaste eriteadmistega lepitajate kaasamine peaks suurendama mõlema poole usaldust lepitusprotsessi vastu ning suurendama kiire, õiglase ja rahuldava tulemuseni jõudmise tõenäosust.
- (44) Eri tegurid, nagu piiratud rahalised vahendid, kättemaksuhirm ning kohaldatava õiguse ja kohtu kindlaksmääramine tingimustes võib piirata olemasolevate õiguskaitsevahendite tõhusust, eriti selliste vahendite puhul, mis eeldavad ärikasutajatelt või kommertsveebisaitide kasutajatelt individuaalset ja tuvastatavat tegevust. Käesoleva määruse tõhusa kohaldamise tagamiseks tuleks anda ärikasutajaid või kommertsveebisaitide kasutajaid esindavatele organisatsioonidele ja ühendustele ning liikmesriikides loodud teatavatele avalik-õiguslikele asutustele võimalus algatada kohtumenetlust riigisisese õiguse, sealhulgas riigisiseste menetlusnõuete kohaselt. Selline menetlus liikmesriigi kohtus peaks lõpetama või keelama käesoleva määruse normide rikkumise ja ennetama edaspidist kahju, mis võib õhnestada ärisuhete jätkusuutlikkust veebiplatvormipõhises majanduses. Tagamaks, et kõnealused organisatsioonid või ühendused kasutaksid sellist õigust tõhusalt ja nõuetekohaselt, peaksid nad vastama teatavatele kriteeriumidele. Eelkõige peavad nad olema asutatud liikmesriigi õiguse alusel nõuetekohaselt, olema oma laadilt mitetulunduslikud ja püüdlema püsivalt oma eesmärkide saavutamise poole. Need nõuded peaksid takistama organisatsioonide või ühenduste ajutist moodustumist erimeetme või erimeetmete eesmärgil või kasumi teenimise eesmärgil. Lisaks tuleks tagada, et ükski kolmandast isikust rahastaja ei avaldaks nende organisatsioonide või ühenduste otsuste tegemisele lubamatut mõju.

Huvide konflikti vältimiseks tuleks eelkõige vältida seda, et ärikasutajaid või kommertsveebisaitide kasutajaid esindavatele organisatsioonidele või ühendustele avaldavad lubamatut mõju veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad või veebipõhiste otsingumootorite pakkujad. Liikmesust ja rahastamisallikat käsitleva teabe täielik avalikustamine peaks aitama liikmesriikide kohtutel hinnata, kas need kõlblikkuskriteeriumid on täidetud. Arvestades asjaomaste avalik-õiguslike asutuste staatust liikmesriikides, kus sellised asutused on loodud, tuleks nõuda ainult seda, et asjaomaste riigisiseste õigusnormide kohaselt oleks neile tehtud ülesandeks huvitatud isikute ühishuvides või üldistes huvides hagide esitamine, ilma et selliste avalik-õiguslike asutuste suhtes tuleks kõnealuseid kriteeriume kohaldada. Sellised kohtuasjad ei tohiks mingil juhul mõjutada ärikasutajate ja kommertsveebisaitide kasutajate õigust algatada individuaalset kohtumenetlust.

- (45) Komisjonile tuleks teatada nende organisatsioonide, ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste nimed, mis on liikmesriikide arvates kvalifitseeritud algatama kohtumenetlusi käesoleva määruse kohaselt. Sellise teatamise käigus peaksid liikmesriigid konkreetselt viitama asjakohastele riigisisestele sätetele, mille alusel organisatsioon, ühendus või avalik-õiguslik asutus on asutatud, ning vajaduse korral viitama asjakohasele avalikule registrile, kus organisatsioon või ühendus on registreeritud. Selline lisavõimalus, et asutuse määrab liikmesriik, peaks tagama teatud õiguskindluse ja prognoositavuse, millele ärikasutajad ja kommertsveebisaitide kasutajad tugineda võivad. Samas on selle eesmärk muuta kohtumenetlused tõhusamaks ja lühemaks, mis tundub kõnealuses kontekstis asjakohane. Komisjon peaks

tagama, et nende organisatsioonide, ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste nimekirj avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Nimekirj peaks olema tõend kohtumenetlusi algatava organisatsiooni, ühenduse või avalik-õigusliku asutuse kohtumenetlusteovõime kohta. Kui on määramisega seotud kahtlused, peaks neid käsitlema liikmesriik, kes organisatsiooni, ühenduse või avalik-õigusliku asutuse määras. Neil organisatsioonidel, ühendustel ja avalik-õiguslikel asutustel, keda liikmesriik ei ole määranud, peaks olema võimalus algatada menetlus riigisisestes kohtutes tingimusel, et analüüsitakse õigusvõimet käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt.

- (46) Liikmesriikidelt tuleks nõuda, et nad tagaksid käesoleva määruse nõuetekohase ja mõjusa täitmise tagamise. Liikmesriikides on juba olemas erinevad täitmise tagamise süsteemid ning nad ei tohiks nad olla kohustatud looma uusi riiklikke täitevasutusi. Liikmesriikidel peaks olema võimalus usaldada käesoleva määruse jõustamine olemasolevatele ametiasutustele, sealhulgas kohtutele. Käesolev määrus ei tohiks kohustada liikmesriike nägema ette *ex officio* täitmist või trahvide määramist.
- (47) Komisjon peaks tihedas koostöös liikmesriikidega pidevalt jälgima käesoleva määruse kohaldamist. Sellega seoses peaks komisjon püüdma luua ulatusliku teabevahetussüsteemi asjaomaste eksperdiasutuste, tippkeskuste ja veebiplatvormipõhise majanduse vaatlusrühma tegevuse võimendamise kaudu. Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile taotluse korral kogu asjakohase teabe, mis neil on sellega seoses. Seda tegevust peaks toetama ärikasutajate ja veebiplatvormide vahendusteenuste pakkujate vaheliste ning kommertsveebisaitide kasutajate ja veebiplatvormide otsinuumooritorite vaheliste ärisuhete üldine suurem läbipaistvus, mida käesoleva määrusega püütakse saavutada. Oma käesoleva määruse kohaste ülesannete tulemuslikuks täitmiseks peaks komisjon püüdma koguda teavet veebiplatvormide vahendusteenuste pakkujatel. Veebiplatvormide vahendusteenuste pakkujad peaksid tegema heas usus koostööd, et hõlbustada selliste andmete kogumist, kui see on asjakohane.
- (48) Asjaomaste teenusepakkujate või neid esindavate organisatsioonide või ühenduste koostatud käitumisjuhendid võivad aidata kaasa käesoleva määruse nõuetekohasele kohaldamisele ja seega tuleks soodustada nende koostamist. Selliste käitumisjuhendite koostamisel kõigi asjaomaste sidusrühmadega konsulteerides tuleks võtta arvesse asjaomastele sektoritele eriomaseid jooni, samuti VKEd e eripära. Käitumisjuhendid peaksid olema sõnastatud objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil.
- (49) Komisjon peaks hindama käesolevat määrust korrapäraselt ja jälgima tähelepanelikult selle mõju veebiplatvormipõhisele majandusele ning eelkõige tegema kindlaks, kas seda on vaja muuta seoses tehnika arengu ja kaubandustingimuste muutumisega. Hindamine peaks hõlmama ärikasutajatele avalduvat mõju, mis võib tuleneda asjaolust, et üldiselt kasutatakse lahendust, kus veebiplatvormide vahendusteenuste pakkuja poolt ühepoolset otsustatavates tingimustes määratakse kindlaks kohaldatav õigus ja kohus. Selleks et saada sektori arengusuundadest laiapõhjalist ülevaadet, tuleks hindamisel arvesse võtta liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmade kogemusi. Komisjoni otsuse C(2018)2393 kohaselt loodud veebiplatvormipõhise majanduse vaatlusrühma eksperdirühmal on oluline roll käesoleva määruse komisjonipoolsest hindamisest teavitamisel. Seepärast peaks komisjon võtma eksperdirühma esitatud arvamusi ja aruandeid nõuetekohaselt arvesse. Pärast hindamist peaks komisjon võtma asjakohaseid meetmeid. Lisameetmed, sealhulgas seadusandliku iseloomuga meetmed, võivad olla asjakohased juhul, kui käesoleva määruse sätted osutuvad kõnealuses sektoris püsivate tasakaalunihete ja ebauusate kaubandustavade nõuetekohase käsitlemise jaoks ebapiisavaks.
- (50) Käesoleva määruse kohaselt nõutava teabe esitamisel tuleks igal võimalusel võtta ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni⁽¹¹⁾ eesmärke silmas pidades arvesse puuetega isikute konkreetseid vajadusi.
- (51) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt õiglase, prognoositava, jätkusuutliku ja usaldusväärse veebiplatvormipõhise ettevõtluskeskkonna tagamine siseturul, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda selle ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (52) Käesoleva määruse eesmärk on tagada, et täielikult peetaks kinni Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 ja artiklis 16 sätestatud õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning et edendataks ettevõtlusvabadust,

⁽¹¹⁾ Nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsus 2010/48/EÜ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 23, 27.1.2010, lk 37).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määruse eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, kehtestades õigusnormid, millega tagatakse veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajatele ja kommertsveebisaitide kasutajatele veebipõhiste otsingumootoritega seoses vajalik läbipaistvus, õiglus ja tõhusad õiguskaitsevahendid.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse selliste veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite suhtes, mida pakutakse või edastatakse pakkumiseks vastavalt ärikasutajatele ja kommertsveebisaitide kasutajatele, kelle asukoht või elukoht on liidus ja kes pakuvad nende veebipõhiste vahendusteenuste või otsingumootorite kaudu kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele, olenemata selliste teenuste pakkujate asukohast või elukohast ning sellest, milline õigus oleks muidu kohaldatav.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata veebipõhiste makseteenuste, veebipõhiste reklaamivahendite ega veebipõhise reklaamide vahendamise suhtes, mille eesmärk ei ole hõlbustada otsetehingute algatamist ja millega ei kaasne lepingulist suhet tarbijatega.
4. Käesolev määrus ei piira selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamist, millega keelatakse, kooskõlas liidu õigusega, ühepoolne tegevus või ebaausad kaubandustavad või karistatakse nende eest, kuivõrd asjakohased aspektid ei ole hõlmatud käesoleva määrusega. Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide tsiviilõigust, eelkõige lepinguõigust, näiteks lepingu kehtivust, sõlmimist, mõju või lõpetamist reguleerivad õigusnorme juhul, kui liikmesriikide tsiviilõigusnormid on kooskõlas liidu õigusega ja niivõrd, kuivõrd asjakohased aspektid ei ole hõlmatud käesoleva määrusega.
5. Käesolev määrus ei mõjuta liidu õiguse kohaldamist, eelkõige liidu õiguse kohaldamist sellistes valdkondades nagu õigusala koostöö tsiviilalajades, konkurents, andmekaitse, ärisaladuste kaitse, tarbijakaitse, e-kaubandus ja finantsteenused.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „ärikasutaja“— eraisik, kes tegutseb oma majandus- või kutsetegevuse raames, või juriidiline isik, kes pakub oma kaubandus-, majandus-, oskus- või kutsetegevuse raames veebipõhiste vahendusteenuste kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid;
- 2) „veebipõhised vahendusteenused“— teenused, mis vastavad kõikidele järgmistele nõuetele:
 - a) need on infoühiskonna teenused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535⁽¹²⁾ artikli 1 lõike 1 punkti b tähenduses;
 - b) need võimaldavad ärikasutajatel pakkuda kaupu ja teenuseid eesmärgiga hõlbustada otsetehingute algatamist ärikasutajate ja tarbijate vahel olenemata sellest, kus tehingud lõpuks sooritatakse;
 - c) neid pakutakse ärikasutajatele lepinguliste suhete alusel sellise teenuste pakkuja ning nende ärikasutajate vahel, kes pakuvad kaupu või teenuseid tarbijatele;
- 3) „veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja“— füüsiline või juriidiline isik, kes pakub või edastab pakkumiseks ärikasutajatele veebipõhiseid vahendusteenuseid;

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELTL 241, 17.9.2015, lk 1).

- 4) „tarbija“— füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud nimetatud isiku kaubandus-, majandus-, oskus- või kutsetegevusega;
- 5) „veebipõhine otsingumootor“— digitaalne teenus, mis võimaldab kasutajatel sisestada päringuid, et teha otsinguid üldjuhul kõikidel veebisaitidel või teatavas keeles kõikidel veebisaitidel mis tahes teemal võtmesõna, häälkäskluse, fraasi või muu sisendi vormis tehtud päringu alusel, ning saadab vastuseks mis tahes vormingus tulemused, kust võib leida teavet taotletud sisu kohta;
- 6) „veebipõhise otsingumootori pakkuja“— füüsiline või juriidiline isik, kes pakub või edastab pakkumiseks tarbijatele veebipõhiseid otsingumootoreid;
- 7) „kommertsveebisaidi kasutaja“— füüsiline või juriidiline isik, kes pakub veebiliidese, milleks võib olla igasugune tarkvara, sealhulgas veebisaidi või selle osa ja rakenduste, kaasa arvatud mobiilirakenduste kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid, mis on seotud tema kaubandus-, majandus-, oskus-, või kutsetegevusega;
- 8) „järjestus“— suhteline edemus, mis on antud veebipõhiste vahendusteenuste kaudu pakutavatele kaupadele või teenustele, või veebipõhiste otsingumootorite poolt otsingutulemustele antud tähtsus, nagu neid tulemusi esitletakse, järjestatakse või edastatakse vastavalt veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate kaudu, olenemata tulemuste esitlemiseks, järjestamiseks või edastamiseks kasutatud tehnoloogilistest vahenditest;
- 9) „kontroll“— omandiõigus või võime ettevõtjat otsustavalt mõjutada nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 ⁽¹³⁾ artikli 3 lõike 2 tähenduses;
- 10) „tingimused“— kõik tingimused või kirjeldused, olenemata nende nimetusest või vormist, mis reguleerivad veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja tema ärikasutajate vahelist lepingulist suhet ja mille määrab ühepoolset kindlaks veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja, ning mille ühepoolset kindlaksmääramist hinnatakse kõiki asjaolusid arvestava hindamise teel, kusjuures asjaomaste poolte suhteline suurus, asjaolu, et toimus läbirääkimine või et teatavaid sätteid võidi niisugusel läbirääkimisel käsitleda ja need võidi asjaomase pakkuja ja ärikasutaja poolt ühiselt kindlaks määrata, ei ole otsustav;
- 11) „seotud kaubad ja teenused“— kaubad ja teenused, mida pakutakse tarbijale enne veebipõhiste vahendusteenuste kaudu algatatud tehingu lõpuleviimist lisaks ärikasutaja poolt veebipõhiste vahendusteenuste kaudu pakutavale põhikaubale või -teenusele ja mis täiendavad seda;
- 12) „lepitusmenetlus“— direktiivi 2008/52/EÜ artikli 3 punktis a määratletud struktureeritud protsess;
- 13) „püsiv andmekandja“— vahend, mis võimaldab ärikasutajatel säilitada isiklikult neile suunatud teavet nii, et sellele on teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul võimalik hilisemaks kasutamiseks ligi pääseda, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada.

Artikkel 3

Tingimused

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad tagama, et nende tingimused
 - a) on sõnastatud lihtsas ja arusaadavas keeles;
 - b) on ärikasutajatele hõlpsasti kättesaadavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaga loodud kaubanduslike suhete kõikides etappides, sealhulgas lepingu sõlmimisele eelnevas etapis;

⁽¹³⁾ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühine-määrus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

- c) määratlevad ärikasutajatele täieliku või osalise veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise peatamise või lõpetamise või muud laadi piirangute kehtestamise otsuste alused;
- d) hõlmavad teavet täiendavate turustuskanalite ja potentsiaalsete sidusprogrammide kohta, mille kaudu veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja võiks ärikasutajate pakutavaid kaupu ja teenuseid turustada;
- e) sisaldavad üldist teavet selle kohta, millist mõju avaldavad tingimused ärikasutajate intellektuaalomandi õigustele ja nende üle teostatavale kontrollile.

2. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad teavitavad asjaomaseid ärikasutajaid püsival andmekandjal tingimuste kavandatavatest muudatustest.

Kavandatavaid muudatusi ei tohi jõustada enne, kui möödub kavandatud muudatuste laadi ja ulatust ning asjaomasele ärikasutajale avalduvat mõju arvestades mõistlik ja proportsionaalne etteteatamistähtaeg. Etteteatamistähtaeg on vähemalt 15 päeva alates kuupäevast, mil veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja teatab asjaomastele ärikasutajatele kavandatavatest muudatustest. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad teatavad pikemalt ette, kui see on vajalik, et võimaldada ärikasutajatel teha muudatuste järgimiseks tehnilisi või kaubanduslikke kohandusi.

Asjaomasel ärikasutajal on õigus veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaga leping lõpetada enne etteteatamistähtaja lõppu. Kõnealune lõpetamine jõustub 15 päeva jooksul pärast esimese lõigu kohase teate kättesaamist, välja arvatud juhul, kui lepingu suhtes kohaldatakse lühemat tähtaega.

Asjaomane ärikasutaja võib kas kirjaliku avaldusega või selget tahet väljendavate tegudega igal ajal pärast esimese lõigu kohase teate saamist loobuda teises lõigus osutatud etteteatamistähtajast.

Etteteatamistähtaja jooksul uute kaupade või teenuste lisamine veebipõhisele vahendusteenusele loetakse selgeks tahte väljenduseks etteteatamistähtajast loobuda, välja arvatud juhul, kui mõistlik ja proportsionaalne etteteatamistähtaeg on pikem kui 15 päeva, kuna tingimuste muutmine nõuab ärikasutajalt oma kaupades või teenustes oluliste tehniliste kohanduste tegemist. Sellisel juhul ei käsitleta ärikasutaja poolt uute kaupade või teenuste lisamist automaatselt etteteatamistähtajast loobumisena.

3. Tingimused või nende üksikud sätted, mis ei vasta lõikes 1 sätestatud nõuetele, samuti veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja poolt lõike 2 sätete vastaselt tingimustesse tehtud muudatused on tühised.

4. Lõike 2 teises lõigus osutatud etteteatamistähtaega ei kohaldata, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja

a) suhtes kehtib õiguslikult siduv kohustus, millega nõutakse temalt tingimuste muutmist viisil, mis ei võimalda kinni pidada lõike 2 teises lõigus osutatud etteteatamistähtajast;

b) peab erandkorras muutma oma tingimusi, et tegeleda ettenägematu ja otsese ohuga, mis on seotud veebipõhiste vahendusteenuste, nende tarbijate või teiste ärikasutajate kaitsmisega pettuse, pahavara, rämpsposti, andmetega seotud rikkumiste või muude küberturvalisuse riskide eest.

5. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad tagavad, et veebipõhistes vahendusteenustes kaupu või teenuseid pakkuva ärikasutaja isik on selgelt nähtav.

Artikkel 4

Piiramine, peatamine ja lõpetamine

1. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja otsustab piirata oma veebipõhiste vahendusteenuste pakkumist teatavale ärikasutajale seoses selle ärikasutaja pakutavate individuaalsete kaupade või teenustega või need peatada, esitab ta asjaomasele ärikasutajale enne piirangu või peatamise jõustumist või selle jõustumise hetkel püsival andmekandjal otsuse tegemise põhjused.

2. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja otsustab täies ulatuses lõpetada oma veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise konkreetsele ärikasutajale, esitab ta asjaomasele ärikasutajale püsival andmekandjal vähemalt 30 päeva enne lõpetamise jõustumist otsuse tegemise põhjused.

3. Piiramise, peatamise või lõpetamise korral annab veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ärikasutajale võimaluse selgitada fakte ja asjaolusid artiklis 11 osutatud ettevõttesiseses kaebuste menetlemise protsessi raames. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja tühistab piirangu, peatamise või lõpetamise otsuse, peab ta ärikasutaja seisundi põhjendamatu viivitusega ennistama, sealhulgas taastama ärikasutaja juurdepääsu isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, mis tulenesid ärikasutaja poolt asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste kasutamisest enne piirangu, peatamise või lõpetamise jõustumist.

4. Lõikes 2 osutatud etteteatamistähtaega ei kohaldata, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja

a) suhtes kehtib õiguslikult siduv kohustus, mis nõuab, et ta lõpetaks kõikide oma veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise konkreetsele ärikasutajale viisil, mis ei võimalda etteteatamistähtajast kinni pidada, või

b) kasutab lõpetamise õigust tungival põhjusel tulenevalt liidu õigusega kooskõlas olevast liikmesriigi õigusest;

c) suudab tõendada, et asjaomane ärikasutaja on korduvalt rikkunud kohaldatavaid tingimusi, mille tagajärjel ta lõpetab kõnealuste veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise tervikuna.

Juhul kui lõikes 2 osutatud etteteatamistähtaega ei kohaldata, esitab veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja asjaomasele ärikasutajale põhjendamatu viivitusega püsival andmekandjal otsuse tegemise põhjused.

5. Lõigetes 1 ja 2 ning lõike 4 teises lõigus osutatud põhjused peavad sisaldama viidet veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja tehtud otsuse aluseks olevatele konkreetsetele faktidele või asjaoludele, sealhulgas kolmanda isiku esitatud teate sisule, samuti viidet artikli 3 lõike 1 punktis c osutatud kohaldatavatele alustele.

Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ei pea esitama põhjusi, kui ta on õiguslikult kohustatud mitte esitama konkreetseid fakte või asjaolusid või viidet kohaldatavale alusele või kohaldatavatele alustele, või kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suudab tõendada, et asjaomane ärikasutaja on korduvalt rikkunud kohaldatavaid tingimusi, mille tagajärjel kõnealuste veebipõhiste vahendusteenuste pakkumine tervikuna lõpetatakse.

Artikkel 5

Järjestus

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitavad oma tingimustes järjestuse kindlaksmääramise peamised parameetrid ja nende suhtelise tähtsuse põhjused võrreldes muude parameetritega.

2. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad esitavad peamised parameetrid, mis üksikult või kogumis on kõige olulisemad järjestuse kindlaksmääramisel, ja nende suhtelise tähtsuse, lisades oma veebipõhisesse otsingumootorisse hõlpsasti leitava ja avalikult kättesaadava kirjelduse lihtsas ja arusaadavas sõnastuses. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad peavad kirjeldust ajakohastama.

3. Kui peamised parameetrid hõlmavad võimalust mõjutada järjestust ärikasutaja või kommertsveebisaidi kasutaja poolt teenusepakkujale makstava otsese või kaudse tasu eest, esitab asjaomane teenusepakkuja kooskõlas lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetega ka kirjelduse selliste võimaluste ja sellise tasu mõju kohta järjestusele.

4. Kui veebipõhise otsingumootori pakkuja on teatud juhul järjestust muutnud või teatava veebisaidi nimekirjast kustutanud kolmanda isiku teate alusel, pakub teenusepakkuja kommertsveebisaidi kasutajale võimalust teate sisuga tutvuda.

5. Lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud kirjeldused peavad olema piisavad, et ärikasutajad ja kommertsveebisaitide kasutajad mõistaksid vajalikul määral seda, kas, kuidas ja millises ulatuses võetakse järjestuses arvesse järgmist:

a) tarbijatele veebipõhiste vahendusteenuste või otsingumootorite kaudu pakutavate kaupade ja teenuste omadused;

b) selliste omaduste asjakohasus tarbijate jaoks;

c) veebipõhiste otsingumootorite puhul kommertsveebisaitide kasutajate poolt kasutatava veebisaidi ülesehituse üksikasjad.

6. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujad ei ole käesoleva artikli nõuete täitmisel kohustatud avaldama algoritme ega teavet, mis tõenäoliselt võimaldaks tarbijaid petta või tekitada tarbijatele kahju otsingutulemustega manipuleerimise kaudu. Käesolev artikkel ei piira direktiivi (EL) 2016/943 kohaldamist.

7. Selleks et hõlbustada käesolevas artiklis sätestatud nõuete järgimist veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt ning nende nõuete täitmise tagamist, töötab komisjon välja käesolevas artiklis sätestatud läbipaistvusnõudeid käsitlevad suunised.

Artikkel 6

Seotud kaubad ja teenused

Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad või kolmandad isikud pakuvad tarbijatele veebipõhiste vahendusteenuste kaudu seotud kaupu ja teenuseid, sealhulgas finantstooteid, peab veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja oma tingimustes kõnealuseid seotud kaupu ja teenuseid kirjeldama ja selgitama, kas ja millistel tingimustel võivad ka ärikasutajad veebipõhiste vahendusteenuste kaudu oma seotud kaupu ja teenuseid pakkuda.

Artikkel 7

Erikohtlemine

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad lisavad tingimustesse kirjelduse erikohtlemise kohta, mida nad kohaldavad või võivad kohaldada kaupadele ja teenustele, mida pakub tarbijatele veebipõhiste vahendusteenuste kaudu nende pakkuja ise või sellise pakkuja kontrollitav ärikasutaja, võrreldes kaupade ja teenustega, mida pakuvad teised ärikasutajad. Kõnealuses kirjelduses tuleb osutada erikohtlemise peamistele majanduslikele, kaubanduslikele ja juriidilistele kaalutlustele.

2. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad avaldavad kirjelduse erikohtlemise kohta, mida nad kohaldavad või võivad kohaldada kaupadele ja teenustele, mida pakub tarbijatele veebipõhiste otsingumootorite kaudu nende pakkuja ise või sellise pakkuja kontrollitav kommertsveebisaidi kasutaja, võrreldes kaupade ja teenustega, mida pakuvad teised kommertsveebisaidi kasutajad.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud kirjeldus peab, juhul kui see on asjakohane, hõlmama eelkõige erikohtlemist, mida veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite pakkuja kohaldab konkreetsete meetmete või käitumise kaudu seoses järgmisega:

- a) pakkuja või tema kontrollitavate äriksutajate või kommertsveebisaitide kasutajate poolne juurdepääs sellistele isikuandmetele ja muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida äriksutajad, kommertsveebisaiti kasutajad ja tarbijad esitavad veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite kasutamiseks või mis saadakse selliste teenuste pakkumise käigus;
- b) järjestus või teenusepakkuja kohaldatavad muud seaded, mis mõjutavad tarbija juurdepääsu teiste äriksutajate poolt asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste kaudu või muude kommertsveebisaiti kasutajate poolt veebipõhiste otsingumootorite kaudu pakutavatele kaupadele või teenustele;
- c) otsene või kaudne tasu, mida nõutakse asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhise otsingumootori kasutamise eest;
- d) juurdepääs sellistele teenustele või funktsioonidele või tehnilistele liidestele, mis on äriksutaja või kommertsveebisaiti kasutaja jaoks olulised, ja mis on otseselt seotud asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite kasutamisega või toetavad neid, tingimused selliste teenuste või funktsioonide või tehniliste liideste kasutamiseks ja mis tahes otsene või kaudne tasu nende kasutamise eest.

Artikkel 8

Lepingulised erisätted

Tagamaks, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja äriksutajate vahelistes lepingulistes suhetes toimitakse heas usus ja järgitakse ausa kauplemise põhimõtet, teevad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad järgmist:

- a) ei tee tingimustes tagasiulatuvaid muudatusi, välja arvatud juhul, kui õiguslikult siduvad kohustused seda nõuavad või kui tagasiulatuvad muudatused on äriksutajate jaoks kasulikud;
- b) tagavad, et nende tingimused sisaldavad teavet selle kohta, millistel tingimustel saab äriksutaja veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaga sõlmitud lepingu lõpetada, ja
- c) lisavad tingimustesse kirjelduse tehnilise ja lepingujärgse juurdepääsu või selle puudumise kohta äriksutaja poolt esitatud või loodud teabele, mida nad säilitavad pärast veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja äriksutaja vahelise lepingu lõppemist.

Artikkel 9

Juurdepääs andmetele

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad lisama tingimustesse kirjelduse selle kohta, kas äriksutajatel on või ei ole tehniline ja lepingul põhinev juurdepääs isikuandmetele ja muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida äriksutajad või tarbijad esitavad veebipõhiste vahendusteenuste kasutamiseks või mis luuakse selliste teenuste pakkumise käigus.
2. Lõikes 1 osutatud kirjeldusega teavitavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad äriksutajaid eeskätt järgmisest:
 - a) kas veebipõhiste vahendusteenuste pakkujal on juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida äriksutajad või tarbijad esitavad kõnealuste teenuste kasutamiseks või mis luuakse kõnealuste teenuste pakkumise käigus, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel;
 - b) kas äriksutajal on juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, mille äriksutajad on esitanud seoses äriksutajate veebipõhiste vahendusteenuste kasutamisega või mis on loodud kõnealuste teenuste pakkumisel äriksutajale ning äriksutaja kaupade ja teenuste tarbijatele, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel;

- c) lisaks punktile b, kas ärikasutajal on juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, sealhulgas koondandmetena, mille on esitanud või mis on loodud veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisel kõikidele nende ärikasutajatele ja tarbijatele, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel, ning
- d) kas punkti a kohased andmed on edastatud kolmandatele isikutele, sealhulgas teavitatakse, kui selliste andmete edastamine kolmandatele isikutele ei ole veebipõhiste vahendusteenuste nõuetekohaseks toimimiseks vajalik, andmete jagamise eesmärgist ja ärikasutajate võimalustest andmete jagamisest loobuda.
3. Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2016/679, direktiivi (EL) 2016/680 ega direktiivi 2002/58/EÜ kohaldamist.

Artikkel 10

Piirangud muude vahendite kaudu pakutavatele erinevatele tingimustele

1. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad piiravad oma teenust pakkudes ärikasutajate võimalust pakkuda tarbijatele samu kaupu ja teenuseid muude kui kõnealuste vahendusteenuste kaudu erinevatel tingimustel, peavad nad esitama sellise piirangu põhjused tingimustes ja tegema need põhjused üldsusele hõlpsasti kättesaadavaks. Need põhjused peavad sisaldama asjaomaste piirangute peamisi majanduslikke, kaubanduslikke ja juriidilisi põhjendusi.
2. Lõikes 1 sätestatud kohustus ei mõjuta selliste piirangute kehtestamisel veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suhtes kehtivatest liidu õigusaktidest või liidu õigusega kooskõlas olevatest liikmesriikide õigusaktidest tulenevaid keelde ega piiranguid.

Artikkel 11

Ettevõttesisene kaebuste menetlemise süsteem

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja loob ärikasutajate kaebuste jaoks ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi.

Ettevõttesisene kaebuste menetlemise süsteem peab olema ärikasutajatele hõlpsasti kättesaadav ja tasuta ning tagama menetlemise mõistliku aja jooksul. Süsteem peab põhinema läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetel, mida kohaldatakse võrreldavate olukordade suhtes, ning kaebuste käsitlemisel viisil, mis on proportsionaalne nende tähtsuse ja keerukusega. Süsteem peab võimaldama ärikasutajatel esitada asjaomasele pakkujale kaebusi järgmistes küsimustes:

- a) pakkuja on väidetavalt jätnud täitmata käesolevas määruuses sätestatud kohustuse, mis mõjutab kaebust esitavat ärikasutajat (kaebuse esitaja);
- b) tehnoloogilised probleemid, mis on otseselt seotud veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisega ja mis mõjutavad kaebuse esitajat;
- c) pakkuja võetud meetmed või pakkuja käitumine, mis on seotud otseselt veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisega ja mis mõjutab kaebuse esitajat.
2. Ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemi osana peavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad
- a) hoolikalt kaaluma esitatud kaebuseid ja kaebusele vastamiseks võetavaid järelmeetmeid, et käsitleda asjakohaselt tõstatatud probleemi;

- b) menetlema kaebuseid kiiresti ja tulemuslikult tõstatatud probleemi olulisust ja keerukust arvesse võtval viisil;

c) teatama kaebuse esitajale ettevõttesisesese kaebuste menetlemise protsessi tulemustest individuaalselt ning lihtsas ja arusaadavas sõnastuses.

3. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitavad tingimustes kogu asjakohase teabe ettevõttesisesese kaebuste menetlemise süsteemile juurdepääsu ja süsteemi toimimise kohta.

4. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad koostama ja tegema üldsusele hõlpsasti kättesaadavaks teabe ettevõttesisesese kaebuste menetlemise süsteemi toimimise ja tulemuslikkuse kohta. Nad kontrollivad asjaomast teavet vähemalt kord aastas ja juhul, kui on vaja teha olulisi muudatusi, ajakohastavad seda teavet.

Kõnealune teave peab sisaldama esitatud kaebuste koguarvu, kaebuste peamisi liike ja kaebuste menetlemiseks keskmiselt kulunud aega ning koondteavet kaebuste tulemuste kohta.

5. Käesolevat artiklit ei kohaldata veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuvatele väikeettevõtjatele soovitusel 2003/361/EÜ lisa tähenduses.

Artikkel 12

Lepitusmenetlus

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad määravad tingimustes ära kaks või rohkem lepitajat, kellega nad on valmis koos töötama, et saavutada ärikasutajatega kohtuväline kokkulepe pakkuja ja ärikasutaja vahelises, asjaomaseid veebipõhiseid vahendusteenuseid käsitlevas vaidluses, sealhulgas kaebustes, mida ei olnud võimalik lahendada artiklis 11 osutatud ettevõttesisesese kaebuste menetlemise süsteemiga.

Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võivad määrata väljaspool liitu lepitusteenust pakkuva lepitaja ainult siis, kui on tagatud, et asjaomaseid ärikasutajaid ei jäeta ilma võimalusest kasutada liidu õiguses või liikmesriigi õiguses ette nähtud õiguskaitsevahendeid asjaolu tõttu, et lepitaja pakub oma teenuseid väljaspool liitu.

2. Lõikes 1 osutatud lepitajad peavad vastama järgmistele nõuetele:

a) nad on erapooletud ja sõltumatud;

b) nende lepitusteenused on asjaomast veebipõhist vahendusteenust kasutavale ärikasutajale taskukohased;

c) nad suudavad osutada lepitusteenust asjaomase veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja ärikasutaja lepingulist suhet reguleerivate tingimuste koostamise keeles;

d) nad on hõlpsasti kättesaadavad kas isiklikult ärikasutaja asukohas või elukohas või vahemaa tagant sidetehnoloogia vahendusel;

e) nad suudavad pakkuda lepitusteenust ilma põhjendamatu viivitusega;

f) neil on piisavad teadmised ettevõtjatevahelistest ärisuhetest, mis võimaldab neil aidata tõhusalt kaasa vaidluste lahendamisele.

3. Hoolimata asjaolust, et lepitusmenetlus on oma olemuselt vabatahtlik, osalevad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ja ärikasutajad heas usus kõigis käesoleva artikli kohaselt läbiviidavates lepituskatsetes.
4. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad kannavad mõistliku osa iga üksiku lepitusjuhtumi kogumaksumusest. Kogumaksumuse mõistlik osa määratakse kindlaks lepitaja soovitusel, võttes arvesse asjaomase juhtumi kõiki olulisi elemente, eriti kummagi vaidluspoole väidete põhjendatust, poolte käitumist ning poolte suurust ja rahalist suutlikkust võrdluses teineteisega.
5. Käesoleva artikliga kooskõlas tehtavad katsed saavutada vaidluse lahendamisel lepituse teel kokkulepe ei mõjuta asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja ärikasutajate õigust algatada kohtumenetlus enne lepitusmenetlust, selle jooksul või pärast seda.
6. Kui ärikasutaja enne lepituse algust või lepituse käigus seda nõuab, teeb veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ärikasutajale kättesaadavaks nende tegevusega seotud lepituse toimimist ja tulemuslikkust puudutava teabe.
7. Lõikes 1 sätestatud kohustust ei kohaldata veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuvatele väikeettevõtjatele soovitusel 2003/361/EÜ lisa tähenduses.

Artikkel 13

Spetsialiseerunud lepitajad

Komisjon julgustab tihedas koostöös liikmesriikidega veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi, kas eraldiseisvalt või ühiselt, asutama ühe või mitu lepitusteenust pakkuva organisatsiooni kooskõlas artikli 12 lõikes 2 sätestatud nõuetega, selleks et hõlbustada ärikasutajatega veebipõhiste vahendusteenustega seoses tekkivate vaidluste kohtuvälisest lahendamist, võttes eelkõige arvesse veebipõhiste vahendusteenuste piiriülest laadi.

Artikkel 14

Esindusorganisatsioonide või -ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste poolt algatatud kohtumenetlus

1. Organisatsioonidel ja ühendustel, kellel on õigustatud huvi esindada ärikasutajaid või kommertsveebisaitide kasutajaid, samuti liikmesriikide loodud avalik-õiguslikel asutustel, on õigus algatada liidus asuvates pädevates riigisisestes kohtutes menetlus kooskõlas menetluse algatamise liikmesriigi õiguskorraga, et peatada või keelata käesolevas määruses sätestatud nõuete rikkumine veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt.
2. Komisjon ergutab liikmesriike vahetama parimaid tavasid ja teavet teiste liikmesriikidega selliste registrite põhjal, mis kajastavad õigusrikkumisi, mille suhtes on liikmesriikide kohtud teinud ettekirjutusi, kui registrid on loodud asjaomaste avalik-õiguslike asutuste või organite poolt.
3. Organisatsioonidel ja ühendustel on lõikes 1 osutatud õigus ainult siis, kui nad vastavad kõikidele järgmistele tingimustele:
 - a) nad on asutatud liikmesriigi õiguse alusel;
 - b) nad järgivad eesmärke, mis on nende poolt püsivalt esindatud ärikasutajate või kommertsveebisaitide kasutajate kollektiivsetes huvides;

- c) nad on oma laadilt mittetulunduslikud;
- d) nende otsuste tegemisele ei avalda lubamatut mõju ükski kolmandast isikust rahastaja, eelkõige veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja või veebipõhise otsingumootori pakkuja.

Sel eesmärgil avalikustavad organisatsioonid ja ühendused täielikult teabe liikmesuse ja rahastamisallika kohta.

4. Liikmesriikides, kus avalik-õiguslikud asutused on asutatud, on nimetatud asutustel lõikes 1 osutatud õigus, kui neile on tehtud ülesandeks kaitsta ärikasutajate või kommertsveebisaitide kasutajate ühishuve või tagada käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmine kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusega.

5. Liikmesriigid võivad määrata

a) oma liikmesriigis asuva organisatsiooni või ühenduse, kes vastab lõikes 3 sätestatud nõuetele, nende endi taotlusel;

b) oma liikmesriigis asuva avalik-õigusliku asutuse, kes vastab lõikes 4 sätestatud nõuetele,

kellele antakse lõikes 1 osutatud õigus. Liikmesriigid teatavad komisjonile määratud organisatsioonide, ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste nimed ja tegevuse laadi.

6. Komisjon koostab loetelu vastavalt lõikele 5 määratud organisatsioonidest, ühendustest ja avalik-õiguslikest asutustest. Loetelul tuuakse välja kõnealuste organisatsioonide, ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste tegevuse laad. Loetelu avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Muudatused loetelus avaldatakse viivitamata ja ajakohastatud loetelu avaldatakse alati iga kuue kuu tagant.

7. Kohtud aktsepteerivad lõikes 6 osutatud nimekirja kui tõendit organisatsiooni, ühenduse või avalik-õigusliku asutuse kohtumenetlusteovõimest, ilma et see piiraks kohtu õigust uurida, kas hageja eesmärk õigustab konkreetse juhtumi puhul hagi esitamist.

8. Kui liikmesriigil või komisjonil tekib kahtlus seoses mõne organisatsiooni või ühenduse vastavusega lõikes 3 sätestatud kriteeriumidele või mõne avalik-õigusliku asutuse vastavusega lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, uurib neid küsimusi asjaomase organisatsiooni, ühenduse või avalik-õigusliku asutuse määratud liikmesriik kooskõlas lõikega 5 ja vajaduse korral tühistab ta määramise, kui üks või mitu kriteeriumit ei ole täidetud.

9. Lõikes 1 osutatud õigus ei mõjuta ärikasutajate ja kommertsveebisaitide kasutajate õigust esitada hagi pädevatele liikmesriigi kohtutele kooskõlas hagi esitamise koha liikmesriigi õigusega, mis põhineb tema individuaalsetel õigustel ja mille eesmärk on lõpetada käesolevas määruses sätestatud asjakohaste nõuete rikkumine veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt.

*Artikkel 15***Õigusaktide täitmise tagamine**

1. Iga liikmesriik tagab käesoleva määruse nõuetekohase ja mõjusa täitmise.
2. Liikmesriigid kehtestavad õigusnormid käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavate meetmete kohta ning tagavad nende rakendamise. Ettenähtud meetmed peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

*Artikkel 16***Seire**

Komisjon jälgib tihedas koostöös liikmesriikidega tähelepanelikult käesoleva määruse mõju veebipõhiste vahendusteenuste ja nende ärikasutajate vahelistele suhetele ning otsingumootorite ja kommertsveebisaidi kasutajate vahelistele suhetele. Selleks kogub komisjon asjakohast teavet, et jälgida kõnealuste suhete muutumist, muu hulgas viies läbi asjakohaseid uuringuid. Liikmesriigid abistavad komisjoni, esitades taotluse korral kogu kogutud asjakohase teabe, sealhulgas konkreetsete juhtumite kohta. Käesoleva artikli ja artikli 18 kohaldamisel võib komisjon püüda koguda teavet veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel.

*Artikkel 17***Käitumisjuhendid**

1. Komisjon julgustab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi koos ärikasutajate, sealhulgas VKEdega ning neid esindavate organisatsioonidega koostama käitumisjuhiseid, mille eesmärk on aidata kaasa käesoleva määruse nõuetekohasele kohaldamisele, võttes arvesse nende eri sektorite iseloomulikke omadusi, kus veebipõhiseid vahendusteenuseid pakutakse, samuti VKEde eripärasid.
2. Komisjon julgustab veebipõhiste otsingumootorite pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi koostama käitumisjuhendeid, mille konkreetne eesmärk on aidata kaasa artikli 5 nõuetekohasele kohaldamisele.
3. Komisjon ergutab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid võtma vastu ja rakendama valdkondlikke käitumisjuhendeid, kui sellised valdkondlikud käitumisjuhendid on olemas ja neid kasutatakse laialdaselt.

*Artikkel 18***Läbivaatamine**

1. Hiljemalt 13. jaanuariks 2022 ja seejärel iga kolme aasta tagant hindab komisjon käesolevat määrust ja esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele selle kohta aruande.
2. Käesoleva määruse esimene hindamine tehakse eelkõige järgmistel eesmärkidel:
 - a) artiklites 3–10 sätestatud kohustustest kinnipidamise ja nende veebiplatvormipõhisele majandusele avaldatava mõju hindamine;
 - b) õigluse ja läbipaistvuse eesmärgil kehtestatud käitumisjuhendite mõju ja tulemuslikkuse hindamine;
 - c) ärikasutajate veebipõhistest vahendusteenustest sõltuvusest põhjustatud probleemide ja veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ebaausate kaubandustavade põhjustatud probleemide üksikasjalikum uurimine ning nende tavade jätkuva leviku ulatuse täpne kindlaksmääramine;
 - d) selle uurimine, kas ärikasutaja pakutavate kaupade või teenuste ning veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja pakutavate või tema kontrolli all olevate kaupade või teenuste vaheline konkurents on aus ja kas veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad väärkasutavad sellega seoses andmetega seonduvaid eeliseid;

- e) käesoleva määrusega operatsioonisüsteemide pakkujate ja nende ärikasutajate vahelistes suhetes esineda võivate tasakaalunihetele avaldatava mõju hindamine;
- f) selle hindamine, kas määruse kohaldamisala, eriti mis puudutab mõiste „ärikasutaja“ määratlust, on sobiv selles mõttes, et see ei soodusta fiktiivselt füüsilisest isikust ettevõtjana töötamist.

Esimesel hindamisel ja järgnevatel hindamistel tehakse kindlaks, kas siseturul õiglase, prognoositava, kestliku ja usaldusväärse veebipõhise ettevõtluskeskkonna tagamiseks, sealhulgas jõustamise tagamiseks, on vaja täiendavaid õigusnorme. Vajaduse korral võtab komisjon pärast hindamisi asjakohaseid meetmeid, mis võivad hõlmata seadusandlikke ettepanekuid.

3. Liikmesriigid esitavad kogu nende valduses oleva asjakohase teabe, mida komisjon võib lõikes 1 osutatud aruande koostamiseks nõuda.

4. Käesoleva määruse hindamisel võtab komisjon muu hulgas arvesse veebiplatvormimajanduse vaatlushüha eksperdirühma esitatud arvamusi ja aruandeid. Komisjon arvestab vajaduse korral ka artiklis 17 osutatud käitumisjuhendite sisu ja toimega.

Artikkel 19

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse alates 12. juulist 2020.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 20. juuni 2019

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
G. CIAMBA

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2019/1151,

20. juuni 2019,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 seoses digitaalsete vahendite ja menetluste kasutamisega äriühinguõiguses

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 50 lõiget 1 ning artikli 50 lõike 2 punkte b, c, f ja g,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1132 ⁽³⁾ on muu hulgas sätestatud avalikustamise ning liikmesriikide keskregistrite, äriregistrite ja äriühingute registrite sidestamise normid.
- (2) Digitaalsete vahendite ja protsesside kasutamine selleks, et muuta majandustegevuse alustamine teises liikmesriigis äriühingu asutamise või selle äriühingu filiaali avamise kaudu lihtsamaks, kiiremaks ning aja- ja kulutõhusamaks ning anda äriühingute kohta põhjalikku ja kättesaadavat teavet, on üks konkurentsipõhise siseturu tõhusa toimimise, ajakohastamise ja haldusliku optimeerimise ning äriühingute konkurentsivõimelisuse ja usaldusväarsuse tagamise eeldus.
- (3) Hädavajalik on tagada õigus- ja halduskeskkond, mis võimaldab lahendada üleilmastumise ja digiteerimisega kaasnevaid uusi sotsiaalseid ja majanduslikke probleeme, et kindlustada ühelt poolt vajalikud kaitsemeetmed kuritarvitamise ja pettuse eest ning teiselt poolt püüelda selliste eesmärkide poole nagu majanduskasvu edendamine, töökohtade loomine ja investeringute toomine liitu, mis kõik annaks ühiskonnale tervikuna majanduslikku ja sotsiaalset kasu.
- (4) Liikmesriikide vahel on praegu märkimisväärsed erinevused selles, milline on internetipõhiste vahendite kättesaadavus ettevõtjate ja äriühingute jaoks, et nad saaksid ametiasutustega äriühinguõiguse küsimustes suhelda. E-valitsusteenused erinevad liikmesriigiti. Mõned liikmesriigid pakuvad terviklikke ja kasutajasõbralikke täielikult internetipõhiseid teenuseid, teised aga ei suuda äriühingu elutsükli teatavates olulistest etappides internetipõhiseid lahendusi pakkuda. Näiteks lubatakse mõnes liikmesriigis äriühingut asutada või registridokumente ja -andmeid muuta ainult isiklikult kohale ilmudes, mõni liikmesriik võimaldab seda teha kas isiklikult kohale ilmudes või internetipõhiselt, ja mõnes liikmesriigis saab seda teha ainult internetipõhiselt.

⁽¹⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 24.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 18. aprilli 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 13. juuni 2019. aasta otsus.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

- (5) Seoses juurdepääsuga ettevõtet puudutavale teabele on liidu õiguses sätestatud, et minimaalselt vajalikud andmed tuleb alati anda tasuta. Sellise teabe ulatus on aga endiselt piiratud. Andmete kättesaadavus on erinev – mõnes liikmesriigis tehakse tasuta kättesaadavaks rohkem andmeid kui teistes ja see tekitab liidus ebavõrdse olukorra.
- (6) Komisjon rõhutas oma teatistes „Euroopa digitaalse ühtse turu strateegia“ ja „ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020. Valitsussektori digitaalse arengu kiirendamine“ avaliku sektori asutuste rolli ettevõtjatele lihtsate võimaluste pakkumisel tegevuse alustamiseks, internetipõhiselt tegutsemiseks ja piiriüleseks laienemiseks. ELi e-valitsuse tegevuskavas märgiti eraldi digitaalsete vahendite parema kasutamise tähtsust äriühinguõigusega seotud nõuete täitmisel. Lisaks sellele esitasid liikmesriigid 6. oktoobri 2017. aasta Tallinna e-valitsamise deklaratsioonis tungiva üleskutse suurendada jõupingutusi tõhusate kasutajakesksete elektrooniliste menetluste pakkumiseks liidus.
- (7) 2017. aasta juunis hakkas toimima liikmesriikide keskregistrite, äriregistrite ja äriühingute registrite sidestamise süsteem, mis hõlbustab liidus märkimisväärselt piiriülest juurdepääsu äriühinguid käsitlevale teabele ning võimaldab liikmesriikide registritel üksteisega elektrooniliselt suhelda seoses teatavate äriühinguid puudutavate piiriüleste tehingutega.
- (8) Äriühingute asutamise ja filiaalide registreerimise hõlbustamiseks ning nende protsessiga seotud kulude, aja ja halduskoormuse vähendamiseks, eelkõige komisjoni soovitus 2003/361/EÜ⁽⁴⁾ määratletud mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul, tuleks kehtestada menetlused, mis võimaldavad äriühingute asutamise ja filiaalide registreerimise lõpule viia täielikult internetipõhiselt. Käesoleva direktiiviga ei tohiks kohustada äriühinguid selliseid menetlusi kasutama, kuid liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada muuta mõned või kõik internetipõhised menetlused kohustuslikuks. Praegused asutamise ja registreerimise kulud ja koormus ei tulene ainult äriühingu asutamise või filiaali registreerimise eest võetavatest haldusloivudest, vaid ka muudest nõuetest, mis muudavad kogu protsessi pikemaks, eelkõige kui nõutakse, et avaldaja kohale ilmuks. Peale selle tuleks neid menetlusi käsitlev teave teha internetipõhiselt ja tasuta kättesaadavaks.
- (9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1724⁽⁵⁾, millega luuakse ühtne digivärv, nähakse ette siseturu toimimise seisukohast asjakohase teabe, menetluste ja abiteenuste internetipõhise pakkumise üldnormid. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse erinormid, mis reguleerivad internetipõhist piiratud vastutusega äriühingute asutamist, filiaalide registreerimist ning dokumentide ja andmete esitamist äriühingute ja filiaalide poolt („internetipõhised menetlused“), mida nimetatud määrus ei reguleeri. Eelkõige peaksid liikmesriigid esitama spetsiifilist teavet käesolevas direktiivis ettenähtud internetipõhiste menetluste ja asutamisdokumentide näidiste (vormide) kohta ühtse digivärava kaudu juurdepääsetavatel veebisaitidel.
- (10) Kui äriühingute asutamine ja filiaalide registreerimine ning dokumentide ja andmete esitamine oleksid täielikult internetipõhised, saaksid äriühingud kasutada liikmesriikide pädevate asutustega suhtlemisel digitaalseid vahendeid. Liikmesriigid peaksid usalduse suurendamiseks tagama, et riigisised ja piiriülesed kasutajad saaksid kasutada turvalist e-identimist ja usaldusteenuseid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 910/2014⁽⁶⁾. Lisaks sellele peaksid liikmesriigid looma piiriülese e-identimise võimaldamiseks e-identimise süsteemid, millega nähakse ette lubatud e-identimise vahendid. Selliseid riigisiseid süsteeme kasutatakse teises liikmesriigis väljastatud e-identimise vahendite tunnustamisel alusena. Selleks et tagada usalduse kõrge tase piiriülestes olukordades, tuleks tunnustada ainult määruse (EL) nr 910/2014 artiklile 6 vastavaid e-identimise vahendeid. Igal juhul peaks käesolev direktiiv panema liikmesriikidele ainult kohustuse võimaldada internetipõhist äriühingute asutamist ja filiaalide registreerimist ning internetipõhist dokumentide ja andmete esitamist avaldajate poolt, kes on liidu kodanikud, tunnustades nende e-identimise vahendeid. Liikmesriigid peaksid kindlaks määrama, kuidas nad teevad avalikkusele kättesaadavaks loetelu nende poolt tunnustatud identimisvahenditest, sealhulgas nendest, mis ei kuulu määruse (EL) nr 910/2014 reguleerimisalasse.

⁽⁴⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnustatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

- (11) Liikmesriikidel peaks olema õigus otsustada, millist isikut või milliseid isikuid siseriikliku õiguse alusel käsitatakse internetipõhistes menetlustes avaldajatena, tingimusel et see ei piira käesoleva direktiivi kohaldamisala ja eesmärki.
- (12) Selleks et muuta internetipõhiste menetluste kasutamine äriühingute jaoks lihtsamaks, tuleks liikmesriikide registrite puhul tagada, et käesolevas direktiivis ette nähtud internetipõhiste menetluste eest võetavat tasu käsitlevad reeglid on läbipaistvad ja neid kohaldatakse ilma diskrimineerimiseta. Samas ei tohiks tasusid käsitlevate reeglite läbipaistvuse nõue piirata lepingulist vabadust, kui see on asjakohane, avaldajate ja nende isikute vahel, kes abistavad neid internetipõhiste menetluste osas, sealhulgas vabadust pidada läbirääkimisi selliste teenuste eest sobiva hinna üle.
- (13) Tasud, mida registrid internetipõhiste menetluste eest võtavad, tuleks arvutada kõnealuste teenuste kulude põhjal. Need võivad muu hulgas katta ka väiksemate, tasuta osutatavate teenuste kulud. Oma summa arvutamisel peaks liikmesriikidel olema õigus arvesse võtta kõiki internetipõhise menetlusega seotud kulusid, muu hulgas sellega seotud üldkulude osakaalu. Lisaks peaks liikmesriikidel olema lubatud kehtestada kindlasummalsed tasud ja määrata nende summa määramata ajaks tingimusel, et ta kontrollib korrapäraselt, et need ei ületa asjaomaste teenuste keskmist maksumust. Internetipõhise menetluse tasud, mida registrid liikmesriikides nõuavad, ei tohiks ületada selliste teenuste osutamise kulude hüvitamist. Samuti peaks juhul, kui menetluse lõpuleviimine eeldab makset, olema võimalik makset teha laialdaselt kättesaadavate piiriüleste makseteenuste abil, nagu näiteks krediitkaardid ja pangalaekanded.
- (14) Liikmesriigid peaksid aitama äriühingut asutada või filiaali registreerida soovijaid sellega, et esitavad ühtse digivärrava ja asjakohasel juhul e-õiguskeskkonna portaali kaudu kokkuvõtlikul ja kasutajasõbralikul viisil teatava teabe menetluste ja nõuete kohta, mis puudutavad piiratud vastutusega äriühingute ja nende filiaalide asutamist, filiaalide registreerimist ning dokumentide ja andmete esitamist, juhatuse liikmena tegutsemise keeldu reguleerivaid norme ning äriühingute organite õigusi ja kohustusi.
- (15) Peaks olema võimalik asutada äriühinguid täielikult internetipõhiselt. Liikmesriikidel peaks siiski olema lubatud piirata internetipõhist asutamist teatavat liiki piiratud vastutusega äriühingutega, nagu on täpsustatud käesolevas direktiivis, kuna muud liiki äriühingute asutamine liikmesriikide õiguse kohaselt on keerukas. Liikmesriigid peaksid igal juhul kehtestama üksikasjalikud äriühingu internetipõhist asutamist reguleerivad normid. Internetipõhiseks asutamiseks peaks saama esitada dokumente ja andmeid elektroonilisel kujul, ilma et see piiraks liikmesriikide materiaalõigusnormide ja menetlusnõuete kohaldamist, kaasa arvatud nõuded, mis on seotud asutamisdokumentide koostamise õiguslike menetlustega ning esitatud dokumentide või andmete autentsuse, täpsuse, usaldusväärsuse ja asjakohase õigusliku vormiga. Samas ei tohiks need materiaalõigusnormid või menetluslikud nõuded muuta võimatuks internetipõhiseid menetlusi, eelkõige internetipõhist äriühingu asutamist ja filiaali registreerimist. Kui tehniliselt ei ole võimalik saada dokumentidest liikmesriikide nõudeid rahuldavaid elektroonilisi koopiaid, võiks erandkorras nõuda paber kandjal dokumente.
- (16) Kui kõik ametlikud äriühingu internetipõhise asutamise nõuded on täidetud, sealhulgas on äriühing õigesti esitanud kõik dokumendid ja andmed, peaks internetipõhine asutamine toimuma kiiresti kõikides asutustes või kõikide isikute ees või kõikides organites, kellele on liikmesriigi õiguse alusel ülesandeks tehtud internetipõhiste menetluste kõik aspektid. Samas, kui tekib kahtlus vajalike nõuete täitmise, avaldaja isikusamasuse, äriühingu nime seaduslikkuse, juhatuse liikmena tegutsemise keelu või muu teabe või dokumendi õiguslikele nõuetele vastavuse suhtes, või pettuse või kuritarvitamise kahtluse korral, võib internetipõhine asutamine kesta kauem ja asutustele selleks määratud tähtaeg ei tohi alata enne, kui need nõuded on täidetud. Kui menetlust ei ole võimalik ettenähtud tähtaja jooksul lõpule viia, peaksid liikmesriigid tagama, et avaldajat teavitatakse viivituse põhjustest.
- (17) Selleks et tagada äriühingute kiire internetipõhine asutamine ja filiaalide internetipõhine registreerimine, ei tohiks liikmesriigid seada asutamise või registreerimise tingimuseks tegevusloa või muu loa saamist enne asutamise või registreerimise lõpuleviimist, välja arvatud juhul, kui see on liikmesriigi õiguses sätestatud, et tagada teatava tegevuse nõuetekohane kontroll. Pärast asutamist või registreerimist peaks olukordi, kus äriühing või filiaal ei tohi teatavat tegevust tegevusluba või muud luba saamata teostada, reguleerima liikmesriigi õigus.

- (18) Selleks et aidata ettevõtjate, eelkõige mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate asutamist, peaks saama osatähtsusega kasutada vorme, mis on internetis kättesaadavad. Liikmesriigid peaksid tagama, et neid vorme saab kasutada äriühingu internetipõhisel asutamisel, ja neil peaks olema vabadus kindlaks määrata nende vormide õiguslik tähendus. Sellised vormid võivad sisaldada eelnevalt kindlaksmääratud valikuvõimalusi kooskõlas liikmesriigi õigusega. Avaldajad peaksid saama valida, kas kasutada vormi või asutada äriühing vastavalt vajadustele kohandatud asutamisdokumentidega, ning liikmesriikidel peaks olema võimalus näha ette vormid ka teistele äriühinguliikidele.
- (19) Liikmesriikide äriühinguõiguse tavade austamiseks on oluline võimaldada paindlikkust selle suhtes, kuidas nad tagavad täielikult internetipõhise äriühingute asutamise ja filiaalide registreerimise ning dokumentide ja andmete esitamise süsteemi, sealhulgas notarite või juristide rolli suhtes sellise internetipõhise menetluse kõigis etappides. Internetipõhiste menetlustega seotud küsimusi, mida käesolev direktiiv ei reguleeri, tuleks reguleerida liikmesriigi õigusega.
- (20) Selleks et võidelda pettuse, rahapesu ja äriühingute ülevõtmise vastu ning näha ette kaitsemeetmed liikmesriikide registrites sisalduvate dokumentide ja andmete usaldusväärsuse tagamiseks, peaksid käesolevas direktiivis sätestatud internetipõhiseid menetlusi reguleerivad sätted hõlmama ka äriühingute asutamise või filiaali registreerimise või dokumentide ja andmeid esitada soovijate isikusamasuse ning õigus- ja teovõime kontrolli. Selline kontroll võib olla osa mõnes liikmesriigis nõutavast õiguspärasuse kontrollist. Selle kontrolli läbiviimise vahendite ja meetodite väljatöötamine ja vastuvõtmine tuleks jätta liikmesriikidele. Selleks peaksid liikmesriigid saama nõuda notarite või juristide kaasamist internetipõhiste menetluste kõikides etappides. Notarite või juristide kaasamine ei tohiks siiski takistada menetluse täielikult internetipõhist lõpuleviimist.
- (21) Kui see on põhjendatud avaliku huviga, et vältida identiteedi kuritarvitamist või muutmist või tagada nende normide järgimine, mis käsitlevad avaldaja õigus- ja teovõimet ning õigust tegutseda äriühingu esindajana, peaks liikmesriikidel olema lubatud võtta oma seaduste kohaselt meetmeid, millega saaks nõuda avaldaja kohale ilmumist liikmesriigi asutusse või selle isiku või organi ette, kes on liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud tegelema internetipõhise asutamise või dokumentide ja andmete esitamisega selles liikmesriigis, kus äriühing asutatakse või filiaal registreeritakse. Kohale ilmumist ei tohiks siiski nõuda süstemaatilisel, vaid iga üksikjuhtumi puhul eraldi ja ainult siis, kui on põhjust kahtlustada avaldaja isikuandmete võltsimist või kui ei ole järgitud normide, mis reguleerivad avaldaja õigus- ja teovõimet ning õigust tegutseda äriühingu esindajana. Selline kahtlus peaks põhinema teabel, mis on kättesaadav asutustele, isikutele või organitele, kellel on liikmesriigi õiguse kohaselt õigus selliseid kontrolle läbi viia. Kui kohale ilmumine on nõutav, peaksid liikmesriigid tagama, et menetluse muud etapid saab läbida internetipõhiselt. Õigus- ja teovõime mõistet tuleks mõista selliselt, et see hõlmab ka teovõimet.
- (22) Liikmesriikidel peaks olema lubatud võimaldada oma pädevatel asutustel, isikutel või organitel täiendavalt elektrooniliselt kontrollida isikute identiteeti, õigus- ja teovõimet ning õiguspärasust, et kindlaks teha, kas kõik äriühingute asutamiseks vajalikud tingimused on täidetud. Kontroll võib muu hulgas hõlmata videokonverentse või muid internetipõhiseid vahendeid, mis pakuvad reaajas audiovisuaalset ühendust.
- (23) Kõikide äriühingutega suhtlevate isikute kaitse tagamiseks peaksid liikmesriigid saama ennetada pettusi või muid kuritarvitusi, keelates määrata isikut äriühingu juhatuse liikmeks, võttes arvesse mitte üksnes tema varasemat käitumist nende territooriumil, vaid ka teistelt liikmesriikidelt saadud andmeid, kui liikmesriigi õigus nii ette näeb. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema lubatud taotleda teavet teistelt liikmesriikidelt. Vastus võib hõlmata kas teavet kehtiva juhatuse liikmena tegutsemise keelu kohta või muud teavet, mis on taotluse saanud liikmesriigis juhatuse liikmena tegutsemise keelu kehtestamise seisukohast oluline. Teabetaotlusi peaks saama teha registrite sidestamise süsteemi kaudu. Sellega seoses peaks liikmesriikidel olema vabadus valida, kuidas kõnealust teavet kõige paremini koguda, näiteks kogudes seda kõigist registritest või muudest kohtadest, kus teavet säilitatakse, vastavalt oma riigisisesele õigusele või luues äriregistrites eraldi registrid või eraldi jaod. Kui on vaja lisateavet, näiteks juhatuse liikmena tegutsemise keelu kestuse ja aluste kohta, peaks liikmesriikidel olema lubatud seda anda kõigi teabevahetussüsteemide kaudu vastavalt riigisisesele õigusele. Käesoleva direktiiviga ei tohiks siiski kehtestada kohustust nõuda sellist teavet iga kord. Ka ei tohiks võimalus teises liikmesriigis kehtestatud juhatuse liikmena tegutsemise keeldu arvesse võtta kohustada liikmesriiki teises liikmesriigis kehtivat juhatuse liikmena tegutsemise keeldu tunnustama.

- (24) Et tagada kõigi äriühingute või filiaalidega suhtlevate isikute kaitse ning vältida pettust või muud kuritarvitamist, on oluline, et liikmesriikide pädevad asutused saaksid kontrollida, kas isikule, keda kavatakse nimetada juhatuse liikmeks, ei ole kehtestatud juhatuse liikmena tegutsemise keeldu. Selleks peaksid pädevad asutused äriregistrite sidestamise süsteemi kaudu teadma ka seda, kas antud isik on kantud mõnes teises liikmesriigis juhatuse liikmena tegutsemise keelde käsitlevasse registrisse. Registrid, pädevad asutused või liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud isikud või organid, kes tegelevad internetipõhise menetluse kõigi aspektidega, ei tohiks säilitada kõnealuseid isikuandmeid kauem kui on vaja selleks, et hinnata juhatuse liikme kandidaadi kõlblikkust. Neil üksustel võib siiski olla vaja selliseid andmeid pikema aja jooksul säilitada, pidades silmas negatiivse otsuse võimalikku läbivaatamist. Igal juhul ei tohiks säilitamisaeg ületada ajavahemikku, mis on sätestatud liikmesriigi normides äriühingu asutamise või filiaali registreerimise või dokumentide ning andmete esitamisega seotud isikuandmete säilitamise kohta.
- (25) Käesolevas direktiivis ettenähtud äriühingu internetipõhise asutamise ja filiaalide registreerimisega seotud kohustused ei tohiks piirata muude nõuete kehtestamist, mis ei ole äriühinguõigusega seotud, kuid mida äriühing peab liidu ja liikmesriigi õiguse kohaselt tegevuse alustamiseks täitma.
- (26) Sarnaselt äriühingute internetipõhise asutamise ja filiaalide registreerimisega peaks äriühingute kulude ja koormuse vähendamiseks olema võimalik esitada liikmesriikide registritele dokumente ja andmeid äriühingute kogu elutsükli vältel täielikult internetipõhiselt. Samal ajal peaks liikmesriikidel olema võimalus lubada esitada dokumente ja andmeid muul viisil, sealhulgas paberil. Peale selle tuleks äriühinguid käsitlevaid andmeid pidada avalikustatuks, kui andmed on tehtud neis liikmesriikide registrites avalikult kättesaadavaks, sest registrid on nüüd sidestatud ja kujutavad endast kasutajate jaoks usaldusväärset teabeallikat. Selleks et mitte pärssida olemasolevaid avalikustamisvahendeid, peaks liikmesriikidel olema ka võimalus avaldada äriühingute andmeid täielikult või osaliselt liikmesriigi ametlikus väljaandes, tagades samal ajal, et register saadab teabe elektrooniliselt asjaomasele ametlikule väljaandele. Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriigi norme, mis käsitlevad registri õigusjõudu ja liikmesriigi ametliku väljaande rolli.
- (27) Selleks et hõlbustada liikmesriikide registrites sisalduvate andmete otsimist ja vahetamist teiste süsteemidega, peaksid liikmesriigid tagama, et pärast asjaomase ülevõtmistähtaja möödumist on võimalik säilitada kõik pädevale asutusele või organile või isikule, kes on liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud tegelema internetipõhise menetluse kõigi aspektidega, käesolevas direktiivis sätestatud internetipõhiste menetluste käigus esitatud dokumentid ja andmed registrites masinloetavas ja otsingu tegemist võimaldavas vormingus või struktureeritud andmetena. See tähendab, et failivorming peaks olema üles ehitatud nii, et tarkvararakendused suudaksid konkreetseid andmeid ja nende sisemist struktuuri hõlpsasti tuvastada, ära tunda ja vajalikke andmeid välja lugeda. Otsingut võimaldava dokumentide ja andmete vormi nõue ei peaks hõlmama skaneeritud allkirju või muid andmeid, mis ei sobi masinloetavuseks. Kuna see võib nõuda liikmesriikide olemasolevate infosüsteemide muutmist, peaks selle nõude ülevõtmistähtaeg olema pikem.
- (28) Äriühingute kulude ja halduskoormuse vähendamiseks ning menetluste pikkuse lühendamiseks peaksid liikmesriigid kohaldama äriühinguõiguse valdkonnas ühekordsuse põhimõtet, mis on liidus välja kujunenud, nagu näitavad muu hulgas määrus (EL) 2018/1724, Euroopa Komisjoni e-valitsuse tegevuskava ja Tallinna e-valitsuse deklaratsioon. Ühekordsuse põhimõtte kohaldamine tähendab, et äriühingutel ei paluta esitada samu andmeid avaliku sektori asutustele rohkem kui korra. Näiteks ei peaks äriühingud olema kohustatud esitama samu andmeid nii liikmesriigi registrile kui ka liikmesriigi ametlikule väljaandele. Selle asemel peaks register edastama juba esitatud andmed otse liikmesriigi ametlikule väljaandele. Samamoodi, kui ühes liikmesriigis asutatud äriühing soovib registreerida filiaali teises liikmesriigis, peaks äriühingul olema võimalik kasutada registrile varem esitatud dokumente või andmeid. Kui äriühing on asutatud ühes liikmesriigis, kuid tal on filiaal teises liikmesriigis, peaks äriühingul ka olema võimalik anda teatavatest muudatustest äriühingu andmetes teada ainult sellele registrile, kuhu on kantud äriühing, ilma et ta peaks esitama samu andmeid registrile, kuhu on kantud filiaal. Selle asemel peaksid register, kuhu on kantud äriühing, ja register, kuhu on kantud filiaal, vahetama selliseid andmeid nagu äriühingu nime muutmise või registrijärgse asukoha muutmise elektrooniliselt registrite sidestamise süsteemi kaudu.

- (29) Selleks et tagada järjepidev ja ajakohane äriühingute andmete kättesaadavus liidus ning veelgi suurendada läbipaistvust, peaks olema võimalik kasutada registrite sidestamist teabe vahetamiseks kõikide äriühinguliikide kohta, mis on riigisisese õiguse kohaselt kantud liikmesriikide registritesse. Liikmesriikidel peaks olema võimalus teha nende muude äriühinguliikide dokumentide ja andmete elektroonilised koopiad kättesaadavaks ka registrite sidestamise süsteemi kaudu.
- (30) Läbipaistvuse ning töötajate, võlausaldajate ja vähemusosanike huvides ning äritehingute, sealhulgas piiriüleste tehingute vastu usalduse suurendamiseks siseturul on oluline, et investoritel, sidusrühmadel, äripartneritel ja ametiasutustel oleks lihtne juurdepääs äriühingute andmetele. Andmetele juurdepääsu parandamiseks peaks kõikides liikmesriikides olema suurem hulk andmeid kättesaadavad tasuta. Kõnealused andmed peaks hõlmama äriühingu seisundit ja andmeid tema filiaalide kohta teistes liikmesriikides, samuti neid isikuid puudutavad andmed, kellel on organina või organi liikmena õigus äriühingut esindada. Lisaks ei tohiks kogu või osa äriühingu poolt paberkandjal või elektrooniliselt avaldatud dokumentide ja andmete koopiade saamise hind ületada halduskulusid, sealhulgas registrite arendus- ja hoolduskulud, tingimusel et kulud ei ole taotletavate andmetega võrreldes ebaproportsionaalsed.
- (31) Praegu on liikmesriikidel võimalik luua valikulisi juurdepääsupunkte registrite sidestamise süsteemile. Komisjonil ei ole siiski võimalik teisi sidusrühmi registrite sidestamise süsteemiga ühendada. Et teised sidusrühmad saaksid kasutada registrite sidestamisest tulenevaid eeliseid ja tagada, et nende süsteemides hoitakse äriühingute kohta täpset, ajakohast ja usaldusväärset teavet, peaks komisjonil olema õigus luua täiendavaid juurdepääsupunkte. Sellised juurdepääsupunktid peaksid viitama komisjoni või teiste liidu institutsioonide, organite ja asutuste loodud ja hallatavatele süsteemidele, mille abil nad täidavad oma haldusülesandeid või järgivad liidu õiguse sätteid.
- (32) Et aidata siseturul asutatud äriühingutel oma majandustegevust hõlpsamini piiriüleselt laiendada, peaks neil olema võimalik avada ja registreerida teises liikmesriigis filiaale internetipõhiselt. Seepärast peaksid liikmesriigid võimaldama, nagu äriühingute puhulgi, filiaale internetipõhiselt registreerida ning dokumente ja andmeid internetipõhiselt esitada, aidates sellega vähendada kulusid ning vähendades samal ajal halduskoormust ja piiriülese laienemisega seotud vorminõuete täitmiseks kuluvat aega.
- (33) Liikmesriigil peaks olema võimalik kontrollida teises liikmesriigis registreeritud äriühingu filiaali registreerimisel registrite sidestamise süsteemi kaudu teatavaid äriühingu andmeid. Filiaali sulgemisel peaks selle liikmesriigi register sulgemisest teavitama registrite sidestamise süsteemi kaudu liikmesriiki, kus on registreeritud äriühing, ja mõlemad registrid peaksid need andmed registreerima.
- (34) Selleks et tagada järjepidevus liidu ja liikmesriikide õigusega, on vaja välja jätta tegevuse lõpetanud kontaktkomitee säte ja ajakohastada direktiivi (EL) 2017/1132 I ja II lisas sätestatud äriühinguliike.
- (35) Selleks et võtta arvesse liikmesriikide õiguses ja äriühinguliike käsitlevates liidu õigusaktides tulevikus tehtavaid muudatusi, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 delegeeritud õigusakte direktiivi (EL) 2017/1132 I, II ja IIA lisas esitatud äriühinguliikide loetelu ajakohastamiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽⁷⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (36) Käesoleva direktiivi sätteid, sealhulgas äriühingute registreerimise kohustus, ei mõjuta liikmesriikide või nende territoriaalsete või halduslike allüksuste maksualaseid õigus- ega haldusnorme.

(7) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (37) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide õigust keelduda äriühingute asutamisest ja filiaalide registreerimisest pettuse või kuritarvitamise korral ega liikmesriikide, sealhulgas politsei või muude pädevate asutuste uurimis- ja täitemeetmeid. See ei tohiks mõjutada ka muid liidu või liikmesriigi õigusest tulenevaid kohustusi, sealhulgas neid, mis on seotud normidega rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse ja tegelike tulusaajate kohta. Käesolev direktiiv ei mõjuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849⁽⁸⁾, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise riski, eelkõige kohustusi, mis on seotud kliendi suhtes asjakohaste hooldusmeetmete rakendamisega riskitundlikkusest lähtuvalt ning äsja asutatud üksuse tegeliku tulusaaja kindlakstegemise ja registreerimisega selle üksuse asukohaliikmesriigis.
- (38) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada kooskõlas liidu andmekaitseõigusega ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 7 ja 8 sätestatud eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitsega. Füüsiliste isikute andmete töötlemine käesoleva direktiivi alusel peab toimuma kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679⁽⁹⁾.
- (39) Euroopa andmekaitseinspektoriga konsulteeriti vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001⁽¹⁰⁾ artikli 28 lõikele 2 ning ta esitas oma arvamuse 26. juulil 2018.
- (40) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on pakkuda äriühingutele siseturul rohkem digitaalseid lahendusi, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetmete ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (41) Vastavalt liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühisele poliitilisele deklaratsioonile selgitavate dokumentide kohta⁽¹¹⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate riigisiseste õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud.
- (42) Arvestades käesoleva direktiivi sätete täitmiseks liikmesriikide süsteemides vajalike muudatuste keerukust ning asjaolu, et äriühinguõiguse valdkonnas esineb liikmesriikide vahel digitaalsete vahendite ja protsesside kasutamisel praegu olulisi erinevusi, on asjakohane ette näha, et liikmesriikidel, kellel on käesoleva direktiivi teatavate sätete ülevõtmisel erilisi raskusi, peaks olema võimalik teatada komisjonile, et neil on vaja kasutada vastava rakendamise tähtaja puhul võimalikku kuni ühe aasta pikkust pikendust. Liikmesriigid peaksid teatama oma objektiivsed põhjused sellise pikenduse taotlemiseks.
- (43) Komisjon peaks käesolevat direktiivi hindama. Vastavalt 13. aprillil 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punktile 22 peaks see hindamine põhinema viiel kriteeriumil, milleks on tõhusus, mõjus, asjakohasus, sidusus ja lisaväärtus, ning moodustama aluse võimalike edasiste meetmete mõju hindamiseks. Liikmesriigid peaksid aitama seda hindamist läbi viia, esitades komisjonile andmed, mis on neile kättesaadavad selle kohta, kuidas internetipõhine äriühingute asutamine praktikas toimib, näiteks internetipõhiste asutamiste arv, nende juhtumite arv, kus kasutati vorme või kus nõuti kohale ilmumist, ning internetipõhise asutamise keskmine kestus ja keskmised kulud.

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

⁽¹¹⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

- (44) Tuleks koguda teavet, et hinnata käesoleva direktiivi tulemuslikkust võrreldes selle eesmärkidega ja et hinnata seda vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punktile 22.
- (45) Seepärast tuleks direktiivi (EL) 2017/1132 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2017/1132 muutmine

Direktiivi (EL) 2017/1132 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklis 1 lisatakse teise taande järele järgmine taane:

„— äriühingute internetipõhise asutamise, nende filiaalide internetipõhise registreerimise ning äriühingute ja filiaalide internetipõhise dokumentide ja andmete esitamise reeglid;“.

- 2) I jaotise III peatüki pealkiri asendatakse järgmisega:

„Internetipõhised menetlused (asutamine, registreerimine ning dokumentide ja andmete esitamine, avalikustamine ja registrid“.

- 3) Artikkel 13 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 13

Kohaldamisala

Käesolevas jaos ja jaos 1A ette nähtud kooskõlastusmeetmeid kohaldatakse liikmesriikide õigus- ja haldusnormide suhtes, mis reguleerivad II lisas loetletud liiki äriühinguid ja kindlaksmääratud juhtudel I ja IIA lisas loetletud liiki äriühinguid.“

- 4) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 13a

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „e-identimise vahend“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (*) artikli 3 punktis 2 määratletud elektrooniline identimisvahend;
- 2) „e-identimise süsteem“ – määruse (EL) nr 910/2014 artikli 3 punktis 4 määratletud elektrooniline identimissüsteem;
- 3) „elektroonilised vahendid“ – andmete töötlemiseks, sealhulgas digitaalseks pakkimiseks, ja salvestamiseks mõeldud elektroonilised seadmed, mille kaudu teave algselt saadetakse ja sihtkohas vastu võetakse; teabe edastamise ja vastuvõtmise viisi määravad täielikult kindlaks liikmesriigid;

- 4) „asutamine“ – kogu äriühingu asutamise protsess vastavalt liikmesriigi õigusele, sealhulgas äriühingu asutamisdokumendi koostamine ja kõik äriühingu registrisse kandmiseks vajalikud sammud;
- 5) „filiaali registreerimine“ – protsess, mis lõpeb liikmesriigis avatud filiaaliga seotud dokumentide ja andmete avalikustamisega;
- 6) „vorm“ – äriühingu asutamisdokumendi näidis, mille liikmesriigid koostavad kooskõlas siseriikliku õigusega ja mida kasutatakse äriühingu internetipõhiseks asutamiseks kooskõlas artikliga 13g.

Artikkel 13b

Identimisvahendite tunnustamine internetipõhistes menetlustes

1. Liikmesriigid tagavad, et isikud, kes on liidu kodanikud, võivad käesolevas peatükis osutatud internetipõhistes menetlustes kasutada järgmisi e-identimise vahendeid:

a) nende oma liikmesriigi heakskiidetud e-identimise süsteemi kohaselt välja antud e-identimise vahend;

b) muu liikmesriigi välja antud ja määruse (EL) nr 910/2014 artikli 6 kohaselt piiriülese autentimise eesmärgil tunnustatud e-identimise vahend.

2. Liikmesriigid võivad e-identimise vahendi tunnustamisest keelduda, kui e-identimise vahendi usaldusväärsuse tase ei vasta määruse (EL) nr 910/2014 artikli 6 lõikes 1 sätestatud tingimustele.

3. Kõik liikmesriikide tunnustatud identimisvahendid tehakse üldsusele teatavaks.

4. Kui see on põhjendatud avaliku huviga, et takistada identiteedi kuritarvitamist või muutmist, võivad liikmesriigid võtta isikusamasuse kontrollimiseks meetmeid, mis seisnevad nõudes, et avaldaja ilmuks kohale sellesse asutusse või selle isiku või organi ette, kellele on liikmesriigi õiguse alusel antud õigus käesolevas peatükis osutatud internetipõhiste menetluste kõigi aspektide käsitlemiseks, sealhulgas äriühingu asutamisdokumendi koostamiseks. Liikmesriigid tagavad, et kohale ilmumist võib nõuda ainult juhtumipõhiselt, kui on põhjust kahtlustada isikuandmete võltsimist, ning et menetluse muid etappe saab läbida internetipõhiselt.

Artikkel 13c

Üldsätted internetipõhiste menetluste kohta

1. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õiguskordade kohaldamist, mille kohaselt ja kooskõlas liikmesriigi õigussüsteemi ja õigustraditsioonidega määratakse asutused, isik või organ, kellele on liikmesriigi õiguse alusel ülesandeks tehtud tegelda internetipõhise äriühingute asutamise, internetipõhise filiaalide registreerimise ja internetipõhise dokumentide ja andmete esitamise kõikide aspektidega.

2. Käesolev direktiiv ei piira ka liikmesriigi õiguses sätestatud menetlusi ega nõudeid, sealhulgas neid, mis on seotud asutamisdokumentide koostamise õiguslike menetlustega, tingimusel et artikli 13g kohane äriühingu internetipõhine asutamine, artikli 28a kohane filiaali internetipõhine registreerimine ning artiklites 13j ja 28b osutatud internetipõhine dokumentide ja andmete esitamine on võimalik.

3. Käesolev direktiiv ei mõjuta kohaldatavates liikmesriikide õiguskordades sätestatud nõudeid esitatud dokumentide ja andmete autentsuse, täpsuse, usaldusväärsuse ja nõuetekohase õigusliku vormi kohta tingimusel, et artiklis 13g osutatud internetipõhine asutamine, artiklis 28a osutatud filiaali internetipõhine registreerimine ning artiklites 13j ja 28b osutatud internetipõhine dokumentide ja andmete esitamine on võimalik.

Artikkel 13d

Internetipõhiste menetluste puhul võetav tasu

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas peatükis osutatud internetipõhistes menetlustes võetavat tasu reguleerivad normid on läbipaistvad ja et neid kohaldatakse mittediskrimineerivalt.

2. Internetipõhise menetluse tasud, mida artiklis 16 osutatud registrid võtavad, ei ületa selliste teenuste osutamise kulude hüvitamist.

Artikkel 13e

Maksud

Kui käesolevas peatükis sätestatud menetluse lõpuleviimine eeldab makse tegemist, tagavad liikmesriigid, et makse saab teha piiriüleste makseteenuste puhul laialdaselt kättesaadavat internetipõhist makseteenust kasutades, mis võimaldab makse teinud isiku tuvastamist ja mida osutab liikmesriigis asutatud finantsasutus või makseteenuse pakkuja.

Artikkel 13f

Teavitamismõuded

Liikmesriigid tagavad, et registreerimisportaalides või veebisaitidel, millele on juurdepääs ühtse digivärava kaudu, ja mille eesmärgiks on aidata äriühinguid asutada ja filiaale registreerida, antakse tasuta ja vähemalt ühes keeles, mis on üldiselt arusaadav, võimalikult paljudele piiriülestele kasutajatele kokkuvõtlikku ja kasutajasõbralikku teavet. Teave hõlmab vähemalt järgmist:

- a) äriühingute asutamist reguleerivad normid, sealhulgas artiklites 13g ja 13j osutatud internetipõhised menetlused, ning vormide ja muude asutamisdokumentide kasutamise, isikute tuvastamise, keelte kasutamise nõuded ja kohaldatavad tasud;
- b) filiaalide registreerimist reguleerivad normid, sealhulgas artiklites 28a ja 28b osutatud internetipõhised menetlused, ning registreerimisdokumentide kasutamise, isikute tuvastamise ja keelte kasutamise nõuded;
- c) ülevaade kohaldatavatest äriühingu haldusorgani, juhtorgani ja järelevalveorgani liikmeks saamise reeglitest, sealhulgas reeglitest, mis käsitlevad juhatuse liikmena tegutsemise keeldu ning juhatuse liikmena tegutsemise keeldu kohaldamise juhtumeid käsitlevate andmete säilitamise eest vastutavaid ametiasutusi või organeid;
- d) ülevaade äriühingu haldusorgani, juhtorgani ja järelevalveorgani õigustest ja kohustustest, sealhulgas õigusest esindada äriühingut suhetes kolmandate isikutega.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).“

5) I jaotise III peatükki lisatakse järgmine jagu:

„1. a jagu

Internetipõhine asutamine, dokumentide ja andmete esitamine ning avalikustamine

Artikkel 13g

Äriühingute internetipõhine asutamine

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühinguid on võimalik asutada täielikult internetipõhiselt, ilma et avaldaja peaks ilmuma pädevasse asutusse või muu isiku või organi ette, kes on liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud tegelema äriühingute internetipõhise asutamise kõigi aspektidega, kaasa arvatud äriühingu asutamisdokumendi koostamine, kui artikli 13b lõikes 4 ja käesoleva artikli lõikes 8 sätestatud ei tulene teisiti.

Liikmesriigid võivad siiski otsustada, et internetipõhiseid asutamismenetlusi ei võimaldata muudele kui IIA lisas loetletud liiki äriühingutele.

2. Liikmesriigid kehtestavad äriühingute internetipõhist asutamist reguleerivad üksikasjalikud normid, sealhulgas artiklis 13h osutatud vormide kasutamist ning äriühingu asutamiseks nõutavaid dokumente ja andmeid reguleerivad normid. Liikmesriigid tagavad nende normide raames, et internetipõhiseks asutamiseks võib esitada dokumente ja andmeid elektroonilisel kujul, sealhulgas artikli 16a lõikes 4 osutatud dokumentide ja andmete elektroonilisi koopiaid.

3. Lõikes 2 osutatud normidega nähakse ette vähemalt järgmine:

- a) menetlused, millega tagada, et avaldajatel on vajalik õigus- ja teovõime ning et neil on õigus äriühingut esindada;
- b) avaldajate isikusamasuse kontrollimise vahendid kooskõlas artikliga 13b;
- c) nõuded, et avaldajad kasutaksid määruses (EL) nr 910/2014 osutatud usaldusteenuseid;
- d) äriühingu tegevusala lubatavuse kontrollimise menetlused, kui selline kontroll on liikmesriigi õigusega ette nähtud;
- e) äriühingu nime lubatavuse kontrollimise menetlused, kui selline kontroll on liikmesriigi õigusega ette nähtud;
- f) juhatuse liikmete ametissenimetamise kontrollimise menetlused.

4. Lõikes 2 osutatud normidega võidakse eelkõige ette näha ka järgmine:

- a) menetlused, mis tagavad äriühingu asutamisdokumentide õiguspärasuse, sealhulgas kontrollides vormide nõuetekohast kasutamist;
- b) tagajärjed, mis tulenevad liikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud juhatuse liikmena tegutsemise keelust;
- c) notari või mõne teise isiku või organi roll, kellele liikmesriik on andnud õiguse teha toiminguid seoses internetipõhise asutamise protsessi kõigi aspektidega;
- d) internetipõhise asutamise välistamine juhtudel, mil äriühingu osakapital tuleb sisse maksta mitterahaliste sisse maksetena.

5. Liikmesriigid ei või seada äriühingu internetipõhise asutamise tingimuseks tegevusloa või muu loa saamist enne äriühingu registreerimist, välja arvatud juhul, kui see on möödapääsmatu teatava tegevuse nõuetekohaseks kontrolliks, mis on ette nähtud liikmesriigi õigusega.

6. Liikmesriigid tagavad, et kui äriühingu asutamise menetluse raames tuleb sisse maksta osakapital, võib selle makse teha kooskõlas artikliga 13e internetipõhiselt liidus tegutseva panga pangakontole. Lisaks sellele tagavad liikmesriigid, et tõendi selliste maksete tegemise kohta võib samuti esitada internetipõhiselt.

7. Liikmesriigid tagavad, et internetipõhine asutamine viiakse lõpule viie tööpäeva jooksul, kui äriühingu asutavad eranditult füüsilised isikud, kes kasutavad artiklis 13h osutatud vorme, või muudel juhtudel kümne tööpäeva jooksul pärast järgmistest kuupäevadest hilisemat:

- a) kõikide internetipõhiseks asutamiseks nõutavate vorminõuete täitmise kuupäev, sealhulgas kõigi liikmesriigi õigusele vastavate dokumentide ja andmete kättesaamine päeva asutuse või selle isiku või organi poolt, kes on liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud tegelema äriühingu asutamise kõigi aspektidega;
- b) kuupäev, mil vastavalt liikmesriigi õigusele maksti registreerimistasu, tehti osakapitali rahaline sissemakse või osakapitali sissemakse mitterahalise sissemaksena.

Liikmesriigid tagavad, et kui menetlust ei ole võimalik käesolevas lõikes osutatud tähtaja jooksul lõpule viia, teavitatakse avaldajat hilinemise põhjustest.

8. Kui see on põhjendatud avaliku huviga avaldajate õigus- ja teovõimet ning äriühingu esindamise õigust reguleerivate normide järgimise tagamiseks, võib asutus või isik või organ, kes on liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud tegelema äriühingu internetipõhise asutamise kõigi aspektidega, kaasa arvatud asutamisdokumendi koostamine, nõuda avaldaja kohale ilmumist. Liikmesriigid tagavad, et sellistel juhtudel võib avaldaja ilmumist nõuda ainult igal üksikjuhul eraldi, kui on põhjust kahtlustada lõike 3 punktis a osutatud sätete järgimata jätmist. Liikmesriik peab tagama, et menetluse muid etappe saab läbida internetipõhiselt.

Artikkel 13h

Vormid äriühingute internetipõhiseks asutamiseks

1. Liikmesriigid teevad IIA lisa loetletud liiki äriühingute jaoks ette nähtud vormid kättesaadavaks registreerimiseks mõeldud portaalides või veebisaitidel, mis on ligipääsetavad ühtse digivärava kaudu. Liikmesriigid võivad teha internetipõhiselt kättesaadavaks ka muud liiki äriühingute asutamiseks vajalikud vormid.

2. Liikmesriigid tagavad, et avaldajad võivad kasutada artiklis 13g osutatud internetipõhises asutamise menetluses käesoleva artikli lõikes 1 osutatud vorme. Kui avaldajad kasutavad neid vorme kooskõlas artikli 13g lõike 4 punktis a osutatud normidega, loetakse täidetuks artiklis 10 sätestatud nõue, mille kohaselt tuleb ennetava halduskontrolli või kohtuliku kontrolli puudumise korral koostada ja tõestada äriühingu asutamisdokumendid juriidiliselt nõuetekohases vormis.

Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide õiguses sisalduvat nõuet koostada asutamisdokumendid seaduses ette nähtud vormis, kui artiklis 13g osutatud internetipõhine asutamine on võimalik.

3. Liikmesriigid teevad vormid kättesaadavaks vähemalt ühes liidu ametlikus keeles, mis on üldiselt arusaadav võimalikult suurele arvule piiriülestele kasutajatele. Vormide olemasolu muudes keeltes peale asjaomase liikmesriigi ametliku keele või ametlike keelte on vajalik ainult teavitamise eesmärgil, välja arvatud juhul, kui liikmesriik otsustab, et on võimalik asutada äriühing, kasutades vorme, mis on koostatud selles teises keeles.

4. Vormide sisu reguleeritakse liikmesriigi õigusega.

Artikkel 13i

Juhatuse liikme juhatuse liikmena tegutsemise keeld

1. Liikmesriigid tagavad, et neil on kehtivad juhatuse liikmena tegutsemise keelde reguleerivad normid. Kõnealused normid peavad muu hulgas võimaldama arvesse võtta teises liikmesriigis kehtivaid juhatuse liikmena tegutsemise keelde või teavet, mis on ärikeelu seisukohast oluline. Käesoleva artikli kohaldamisel mõistetakse juhatuse liikme all vähemalt artikli 14 punkti d alapunktis i osutatud isikuid.

2. Liikmesriigid võivad nõuda, et isikud, kes taotlevad juhatuse liikmeks saamist, deklareeriksid, kas nad on teadlikud asjaolust, mis võiks olla juhatuse liikmena tegutsemise keelu aluseks asjaomasel liikmesriigis.

Liikmesriigid võivad keelduda sellise isiku nimetamisest äriühingu juhatuse liikmeks, kelle suhtes kehtib mõnes teises liikmesriigis juhatuse liikmena tegutsemise keeld.

3. Liikmesriigid tagavad, et nad on võimelised vastama teise liikmesriigi taotlusele saada asjakohast teavet juhatuse liikmena tegutsemise keelu kehtestamise kohta taotlusele vastava liikmesriigi õiguse alusel.

4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud taotlusele vastamiseks teevad liikmesriigid vajalikud korraldused vähemalt selleks, et viivitamata esitada teave selle kohta, kas teatava isiku suhtes on kehtestatud juhatuse liikmena tegutsemise keeld või kas ta on registreeritud registris, mis sisaldab juhatuse liikmena tegutsemise keelu seisukohast olulist teavet, kasutades selleks artiklis 22 osutatud süsteemi. Liikmesriigid võivad vahetada ka lisateavet, näiteks juhatuse liikmena tegutsemise keelu kestuse ja keelu aluste kohta. Teavevahetust reguleeritakse liikmesriigi õigusega.

5. Komisjon kehtestab käesoleva artikli lõikes 4 osutatud teabe vahetamise üksikasjaliku korra ja tehnilised üksikasjad artiklis 24 osutatud rakendusaktidega.

6. Käesoleva artikli lõikeid 1–5 kohaldatakse *mutatis mutandis* põhimõttel, kui äriühing esitab artiklis 16 osutatud registreerimise teavet uue juhi määramise kohta.

7. Käesolevas artiklis osutatud isikute isikuandmeid töödeldakse kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 ja liikmesriigi õigusega, et pädev asutus või isik või organ, kes on selleks liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud, saaks hinnata vajalikku teavet, mis on seotud isikule kehtestatud juhatuse liikmena tegutsemise keeluga, et vältida pettust või muud kuritarvitamist ning tagada kõigi äriühingute ja filiaalidega suhtlevate isikute kaitse.

Liikmesriigid tagavad, et artiklis 16 osutatud registrid, pädevad asutused või isikud või organid, kes on liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud tegelema äriühingu internetipõhise asutamise kõigi aspektidega, ei säilita käesoleva artikli kohaldamisel edastatud isikuandmeid vajalikust kauem ega mingil juhul kauem kui säilitatakse isikuandmeid, mis on seotud äriühingu asutamise, filiaali registreerimise või äriühingu või filiaali esitatava teabega.

Artikkel 13j

Äriühingute dokumentide ja andmete internetipõhine esitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et artiklis 14 osutatud dokumente ja andmeid, sealhulgas nende muudatusi, saab esitada registreerimisele internetipõhiselt selle liikmesriigi õiguses sätestatud tähtaja jooksul, kus äriühing on registreeritud. Liikmesriigid tagavad, et andmeid saab esitada täielikult internetipõhiselt, ilma et avaldajad peaksid liikmesriigi õiguse kohaselt dokumentide ja andmete internetipõhise esitamisega tegeleva volitatud asutusse või muu isiku või organi ette isiklikult kohale ilmuma, kui artikli 13b lõikest 4 ja kui see on kohaldatav, artikli 13g lõikest 8 ei tulene teisiti.

2. Liikmesriigid tagavad, et internetipõhiselt esitatavate dokumentide päritolu ja terviklikkust on võimalik kontrollida elektrooniliselt.
 3. Liikmesriigid võivad nõuda, et teatavad äriühingud või kõik äriühingud esitaksid teatavad või kõik lõikes 1 osutatud dokumendid ja andmed internetipõhiselt.
 4. Artikli 13g lõikeid 2–5 kohaldatakse *mutatis mutandis* põhimõttel dokumentide ja andmete internetipõhise esitamise suhtes.
 5. Liikmesriigid võivad lubada jätkata muude kui lõikes 1 osutatud esitamiskiiside kasutamist, sealhulgas esitamist elektrooniliselt või paberil, notaritel ja muudel isikutel või organitel, keda liikmesriigi õiguse kohaselt on volitatud selles vormis andmeid esitada.“
- 6) Artikkel 16 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 16

Registris avalikustamine

1. Igas liikmesriigis avatakse keskregistris, äriregistris või äriühingute registris („register“) iga registrisse kantud äriühingu kohta eraldi toimik.

Liikmesriigid tagavad, et äriühingutel on Euroopa kordumatu tunnus (EUID), millele osutatakse komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/884 (*) lisa punktis 8 ja mis võimaldab neid kooskõlas artikliga 22 loodud registrite omavahelise ühendamise süsteemi („registrite sidestamise süsteem“) kaudu registritevahelises teabevahetuses selgelt identifitseerida. Nimetatud kordumatu tunnus koosneb vähemalt elementidest, mis võimaldavad identifitseerida registrit pidava liikmesriigi, riigisisese päritoluregistri ja äriühingu registrinumbriga selles registris, ning vajaduse korral identifitseerimisvigu vältida aitavatest elementidest.

2. Kõiki artikli 14 kohaselt avalikustamisele kuuluvaid dokumente ja andmeid säilitatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud toimikus või need kantakse otse registrisse ja toimikus kajastatakse registrikannete teema.

Kõiki artiklis 14 osutatud dokumente ja andmeid, olenemata nende esitamiskiisist, säilitatakse registri toimikus või sisestatakse elektrooniliselt otse registrisse. Liikmesriigid tagavad, et register viib kõik paberil esitatud dokumendid ja andmed võimalikult kiiresti elektroonilisele kujule.

Liikmesriigid tagavad, et register viib enne 31. detsembrit 2006 paberil esitatud dokumendid ja andmed, millele on osutatud artiklis 14, elektroonilisele kujule, kui ta saab taotluse nende avalikustamiseks elektroonilisel kujul.

3. Liikmesriigid tagavad, et artiklis 14 osutatud dokumendid ja andmed avalikustatakse, tehes need registris avalikult kättesaadavaks. Lisaks sellele võivad liikmesriigid ka nõuda, et mõned või kõik dokumendid ja andmed avaldataks selleks otstarbeks ette nähtud ametlikus väljaandes või samaväärselt tõhusate vahenditega. Kõnealused vahendid peavad hõlmama vähemalt sellise süsteemi kasutamist, mille puhul on avaldatud dokumendid ja andmed on keskse elektroonilise platvormi kaudu kronoloogilises järjekorras kättesaadavad. Sellisel juhul tagab register, et need dokumendid ja andmed saadetakse elektrooniliselt liikmesriigi ametlikule väljaandele või kesksele elektroonilisele platvormile.

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et vältida erinevusi selle vahel, mis on registris ja mis on toimikus.

Liikmesriigid, kes nõuavad dokumentide ja andmete avaldamist riigi ametlikus väljaandes või kesksel elektroonilisel platvormil, võtavad vajalikud meetmed, et vältida erinevusi selle vahel, mis on avaldatud lõike 3 kohaselt ning mis on avaldatud ametlikus väljaandes või platvormil.

Käesolevas artiklis osutatud erinevuste korral on ülimuslikud registris kättesaadavaks tehtud dokumendid ja andmed.

5. Äriühing saab kolmanda isiku suhtes artiklis 14 osutatud dokumentidele ja andmetele tugineda üksnes pärast nende avalikustamist käesoleva artikli lõike 3 kohaselt, välja arvatud juhul, kui äriühing tõendab, et kolmas isik oli neist teadlik.

Tehingute puhul, mis toimuvad enne avaldamisele järgnevat 16. päeva, ei või siiski neile dokumentidele ja andmetele tugineda selle kolmanda isiku suhtes, kes tõendab, et ta ei olnud vastavatest dokumentidest ja andmetest teadlik.

Kolmas isik võib alati tugineda dokumentidele ja andmetele, mille puhul pole avalikustamisnõuded veel täidetud, välja arvatud juhul, kui dokumendid või andmed avalikustamata jätmise tõttu ei kehti.

6. Liikmesriigid tagavad, et kõik dokumendid ja andmed, mida esitatakse äriühingu asutamisel, filiaali registreerimisel või mille esitab äriühing või filiaal, talletatakse registrites masinloetaval ja otsingu tegemist võimaldaval kujul või struktureeritud andmetena.“

(*) Komisjoni 8. juuni 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/884, millega sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/101/EÜ loodud registrite omavahelise ühendamise süsteemi jaoks vajalik tehniline kirjeldus ja protseduurid (ELT L 144, 10.6.2015, lk 1).

7) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 16a

Juurdepääs avalikustatud teabele

1. Liikmesriigid tagavad, et registrist on taotluse korral võimalik saada artiklis 14 osutatud dokumentide ja andmete koopia või väljavõtte ja et neid taotlusi võib registrile esitada kas paberil või elektroonilisel kujul.

Liikmesriigid võivad siiski otsustada, et teatavat liiki kuni 31. detsembrini 2006 paberil esitatud dokumendid ja andmed või nende osad ei ole elektroonilisel kujul kättesaadavad, kui nende esitamise kuupäevast taotluse esitamise kuupäevani on möödunud teatud ajavahemik. See ajavahemik ei tohi olla lühem kui kümme aastat.

2. Artiklis 14 osutatud dokumentidest ja andmetest paberil või elektroonilisel kujul saadava väljavõtte või koopia hind ei tohi ületada väljavõtte või koopia tegemise halduskulusid, kaasa arvatud registrite arendus- ja hoolduskulud.

3. Avaldajale väljastatavate elektrooniliste ja paberkoopiate puhul tõestatakse nende õigsus, välja arvatud juhul, kui koopia avaldaja ei soovi sellist tõestust.

4. Liikmesriigid tagavad, et registri esitatavad dokumentide ja andmete elektroonilised koopiad ja väljavõtted on autenditud määruses (EL) nr 910/2014 osutatud usaldusteenuste abil, eesmärgiga tagada, et elektroonilised väljavõtted on esitanud register ja nende sisu on registris säilitatava dokumendi tõestatud koopia või vastavuses registris sisalduva teabega.“

8) Artikli 17 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et kättesaadavaks tehakse ajakohastatud teave, mis selgitab liikmesriigi õigust, mille alusel kolmandad isikud võivad vastavalt artikli 16 lõigetele 3, 4 ja 5 tugineda artiklis 14 osutatud andmetele ja dokumendi liikidele.“

9) Artiklit 18 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Artiklis 14 osutatud dokumentide ja andmete elektroonilised koopiad tehakse samuti registrite sidestamise süsteemi kaudu avalikkusele kättesaadavaks. Liikmesriigid võivad teha artiklis 14 osutatud dokumendid ja andmed kättesaadavaks ka muude kui II lisas loetletud liiki äriühingute puhul.“;

b) lõike 3 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) artiklis 14 osutatud dokumendid ja andmed, sealhulgas muude kui II lisas loetletud liiki äriühingute kohta, kui liikmesriigid on teinud sellised dokumendid kättesaadavaks.“;

10) Artikkel 19 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 19

Dokumentide ja andmete eest võetavad tasud

1. Registrite sidestamise süsteemi kaudu artiklis 14 osutatud dokumentide ja andmete hankimise eest võetav riigilõiv ei tohi ületada asjaomaseid halduskulusid, kaasa arvatud registrite arendus- ja hoolduskulud.

2. Liikmesriigid tagavad, et registrite sidestamise süsteemi kaudu on tasuta kättesaadav vähemalt järgmine teave ja dokumendid:

- a) äriühingu nimi või nimed ja õiguslik vorm;
- b) äriühingu registrijärgne asukoht ja liikmesriik;
- c) äriühingu registrinumber ja EUID;
- d) äriühingu veebisaidi andmed, kui need on riiklikusse registrisse kantud;
- e) äriühingu seisund, näiteks kas see on suletud, registrist kustutatud, likvideeritud, lõpetatud, majanduslikult aktiivne või mitteaktiivne, nagu on määratletud liikmesriigi õiguses ja kui see teave on liikmesriikide registritesse kantud;
- f) äriühingu tegevusala, kui see on liikmesriigi registrisse kantud;
- g) andmed isikute kohta, kellel on kas organina või organi liikmena õigus äriühingut esindada suhetes kolmandate isikutega ja kohtus, ning teave selle kohta, kas äriühingut esindama volitatud isikud võivad seda teha üksi või peavad tegutsema ühiselt;
- h) teave filiaalide kohta, mille äriühing on muus liikmesriigis avanud, sealhulgas filiaali nimi, registrinumber, EUID ja registrijärgne liikmesriik.

3. Andmete vahetamine registrite sidestamise süsteemi kaudu on registrite jaoks tasuta.

4. Liikmesriigid võivad otsustada teha punktides d ja f osutatud andmed tasuta kättesaadavaks ainult teiste liikmesriikide ametiasutustele.“

11) Artikli 20 lõige 3 jäetakse välja.

12) Artiklit 22 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 4 lisatakse järgmine lõik:

„Registrite sidestamise süsteemile võib vabal valikul juurdepääsupunkte luua ka komisjon. Juurdepääsupunktid koosnevad komisjoni või muude liidu institutsioonide, organite ja asutuste loodud ja hallatavatest süsteemidest, mille abil nad täidavad oma haldusülesandeid või järgivad liidu õiguse sätteid. Komisjon teavitab liikmesriike selliste juurdepääsupunktide loomisest ja kõigist olulistest muudatustest nende toimimises põhjendamatu viivitusega.“;

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Juurdepääs registrite sidestamise süsteemis olevale teabele tagatakse portaali ning liikmesriikide ja komisjoni loodud valikuliste juurdepääsupunktide kaudu.“

13) Artiklit 24 muudetakse järgmiselt:

a) punkt d asendatakse järgmisega:

„d) tehnilise kirjelduse, millega määratakse kindlaks artiklites 20, 28a, 28c, 30a ja 34 osutatud äriühingu registri ja filiaali registri vahelise teabevahetuse meetodid;“;

b) punkt e asendatakse järgmisega:

„e) registrite vahel andmete vahetamise eesmärgil edastatavate andmete üksikasjaliku loendi, millele on osutatud artiklites 20, 28a, 28c, 30a, 34 ja 130;“;

c) punkt n asendatakse järgmisega:

„n) artiklis 22 osutatud vabal valikul loodud juurdepääsupunktide platvormiga ühendamise korra ja tehnilised nõuded;“;

d) lisatakse järgmine punkt:

„o) registrite vahel artiklis 13i osutatud andmete vahetamise üksikasjaliku korra ja tehnilise kirjelduse.“;

e) artikli lõppu lisatakse järgmine lõik:

„Komisjon võtab punktide d, e, n ja o kohased rakendusaktid vastu hiljemalt 1. veebruariks 2021.“

14) I jaotise III peatüki 2. jao pealkiri asendatakse järgmisega:

„Teiste liikmesriikide äriühingute filiaalidele kohalduvad registreerimise ja avalikustamise reeglid“.

15) I jaotise III peatüki 2. jakku lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 28a

Filiaalide internetipõhine registreerimine

1. Liikmesriigid tagavad, et teise liikmesriigi õigusega reguleeritud äriühingu filiaali saab liikmesriigis registreerida täielikult internetipõhiselt, ilma et avaldajad peaksid liikmesriigi õiguse kohaselt filiaali registreerimistaotluse kõigi aspektidega tegelevasse volitatud asutusse või muu isiku või organi ette isiklikult kohale ilmuma, kui artikli 13b lõikest 4 ja artikli 13g lõike 8 *mutatis mutandis* kohaldamisest ei tulene teisiti.

2. Liikmesriigid kehtestavad filiaalide internetipõhist registreerimist reguleerivad üksikasjalikud normid, sealhulgas pädevale asutusele esitatavate dokumentide ja andmete kohta. Liikmesriigid tagavad nende reeglite raames, et internetipõhiseks registreerimiseks saab andmed või dokumendid esitada elektroonilisel kujul, sealhulgas artikli 16a lõikes 4 osutatud dokumentide ja andmete elektroonilised koopiad, või kasutades registrile varasemalt esitatud andmeid või dokumente.

3. Lõikes 2 osutatud normidega nähakse ette vähemalt järgmine:

- a) menetlus, millega tagada, et avaldajatel on vajalik õigus- ja teovõime ning neil on õigus äriühingut esindada;
- b) vahendid filiaali registreeriva isiku või isikute või nende esindajate isikusamasuse kontrollimiseks;
- c) nõuded, et avaldajad kasutaksid määruses (EL) nr 910/2014 osutatud usaldusteenuseid.

4. Lõikes 2 osutatud normidega võidakse ette näha ka menetlused, et teha järgmist:

- a) kontrollida filiaali tegevusala lubatavust;
- b) kontrollida filiaali nime lubatavust;
- c) kontrollida filiaali registreerimiseks esitatud dokumentide ja andmete õiguspärasust;
- d) määrata kindlaks notari või mõne muu isiku või organi roll, kes on kohaldatava liikmesriigi õiguse kohaselt filiaali registreerimise protsessi kaasatud.

5. Liikmesriigid võivad teises liikmesriigis asutatud äriühingu filiaali registreerimisel kontrollida äriühingu andmeid registreerimise süsteemi abil.

Liikmesriigid ei sea filiaali internetipõhise registreerimise tingimuseks tegevusloa või muu loa saamist enne filiaali registreerimist, välja arvatud juhul, kui see tingimus on mõõdapäasmatu teatava tegevuste nõuetekohaseks kontrolliks, mis on ette nähtud liikmesriigi õigusega.

6. Liikmesriigid tagavad, et filiaali internetipõhine registreerimine viiakse lõpule 10 tööpäeva jooksul pärast seda, kui on lõpule viidud kõik formaalsused, sealhulgas on asutus või isik või organ, kes on liikmesriigi õiguse kohaselt volitatud tegelema filiaali registreerimise kõigi aspektidega, saanud kätte kõik vajalikud dokumendid ja andmed, mis vastavad liikmesriigi õigusele.

Kui filiaali ei ole võimalik käesolevas lõikes osutatud tähtaja jooksul registreerida, tagavad liikmesriigid, et avaldajat teavitatakse viivituse põhjustest.

7. Pärast teise liikmesriigi õiguse kohaselt asutatud äriühingu filiaali registreerimist teatab selle liikmesriigi register, kus filiaal registreeriti, filiaali registreerimisest registrite sidestamise süsteemi kaudu äriühingu registrijärgsele liikmesriigile. Äriühingu registrijärgne liikmesriik kinnitab teate kättesaamist ja kannab andmed viivitamata oma registrisse.

Artikkel 28b

Internetipõhine dokumentide ja andmete esitamine filiaalide kohta

1. Liikmesriigid tagavad, et artiklis 30 osutatud dokumente ja andmeid või nende muudatusi võib esitada internetipõhiselt filiaali registreerimise liikmesriigi õiguses ettenähtud tähtaja jooksul. Liikmesriigid tagavad, et dokumente ja andmeid võib esitada täielikult internetipõhiselt, ilma et avaldajad peaksid kohale ilmuma internetipõhise dokumentide ja andmete esitamisega menetlevasse liikmesriigi õiguse alusel pädevasse asutusse või muu isiku juurde, kui artikli 13b lõikest 4 ja artikli 13g lõike 8 kohaldamisest *mutatis mutandis* ei tulene teisiti.

2. Artikli 28a lõikeid 2–5 kohaldatakse filiaalidele dokumentide ja andmete internetipõhise esitamise osas *mutatis mutandis*.

3. Liikmesriigid võivad nõuda, et teatavad või kõik lõikes 1 osutatud dokumendid ja andmed esitatakse ainult internetipõhiselt.

Artikkel 28c

Filiaalide sulgemine

Liikmesriigid tagavad, et artikli 30 lõike 1 punktis h osutatud dokumentide ja andmete kättesaamisel teavitab selle liikmesriigi register, kus on registreeritud äriühingu filiaal, filiaali sulgemisest ja registrist kustutamisest registrite sidestamise süsteemi kaudu selle liikmesriigi registrit, kus on registreeritud äriühing. Äriühingu asukohaliikmesriigi register kinnitab teate kättesaamist samuti kõnealuse süsteemi kaudu ja kannab need andmed viivitamata registrisse.“

16) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 30a

Muudatused äriühingu dokumentides ja andmetes

Äriühingu registrijärgne liikmesriik teavitab registrite sidestamise süsteemi kaudu viivitamata liikmesriiki, kus on registreeritud äriühingu filiaal, kui on saanud teabe muudatuse kohta seoses järgmisega:

- a) äriühingu nimi;
- b) äriühingu registrijärgne asukoht;
- c) äriühingu registrinumber registris;
- d) äriühingu õiguslik vorm;
- e) artikli 14 punktides d ja f osutatud dokumendid ja andmed.

Käesoleva artikli esimeses lõigus osutatud teate kättesaamisel kinnitab register, kuhu on kantud filiaal, registreeritud sidestamise süsteemi kaudu sellise teate kättesaamisest ja tagab, et artikli 30 lõikes 1 osutatud dokumente ja andmeid ajakohastatakse viivitamata.“

17) Artiklisse 31 lisatakse järgmine lõik:

„Liikmesriigid võivad ette näha, et artikli 30 lõike 1 punktis g osutatud raamatupidamisdokumentide kohustusliku avalikustamise nõuet võib pidada täidetuks artikli 14 punkti f kohase avalikustamisega selle liikmesriigi registris, milles äriühing on registreeritud.“

18) Artikkel 43 jäetakse välja.

19) Artikkel 161 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 161

Andmekaitse

Käesoleva direktiivi raames peab isikuandmete töötlemine toimuma vastavalt määrusele (EL) 2016/679.“

20) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 162a

Lisade muutmine

Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata liikmesriigi õigusega reguleeritud piiratud vastutusega äriühingute liikides tehtud muudatustest, mis mõjutaksid I, II ja IIA lisa sisu.

Kui liikmesriik teavitab komisjoni käesoleva artikli esimese lõigu kohaselt, on komisjonil õigus kohandada I, II ja IIA lisa esitatud liiki äriühingute loetelu lähtuvalt käesoleva artikli esimeses lõigus osutatud teabest, kasutades artikli 163 kohaseid delegeeritud õigusakte.“

21) Artikkel 163 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 163

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 25 lõikes 3 ja artiklis 162a osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates 31. juulist 2019.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 25 lõikes 3 ja artiklis 162a osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud õiguste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 25 lõike 3 või artikli 162a alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.“

22) I lisa kahekümne seitsmes taane asendatakse järgmisega:

„— Rootsis :
publikt aktiebolag;“.

23) II lisa kahekümne seitsmes taane asendatakse järgmisega:

„— Rootsis :
privat aktiebolag,
publikt aktiebolag;“.

24) Lisatakse IIA lisa, mille tekst on esitatud käesoleva direktiivi lisas.

Artikkel 2

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 1. augustiks 2021. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.
2. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 1 kohaldamist, jõustavad liikmesriigid käesoleva direktiivi artikli 1 punkti 5 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid seoses direktiivi (EL) 2017/1132 artikliga 13i ja artikli 13j lõikega 2, ning käesoleva direktiivi artikli 1 punkti 6 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid seoses direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 16 lõikega 6 hiljemalt 1. augustiks 2023.
3. Erandina lõikest 1 on liikmesriikidel, kellel on käesoleva direktiivi ülevõtmisel erilisi raskusi, õigus saada lõikes 1 sätestatud perioodi pikendust kuni ühe aasta võrra. Nad esitavad pikendamisevajaduse objektiivsed põhjused. Liikmesriigid teatavad komisjonile oma kavatsusest pikendust kasutada hiljemalt 1. veebruariks 2021.
4. Kui liikmesriigid võtavad need normid vastu, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.
5. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Aruandlus, läbivaatamine ja andmete kogumine

1. Komisjon hindab käesoleva direktiiviga direktiivi (EL) 2017/1132 lisatud sätteid hiljemalt 1. augustil 2024 või kui mõni liikmesriik kasutab artikli 2 lõikes 3 sätestatud erandit, siis hiljemalt 1. augustil 2025, ja esitab tulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, välja arvatud artikli 2 lõikes 2 osutatud sätteid, mida hinnatakse ja mille kohta esitatakse aruanne hiljemalt 1. augustil 2026.

Liikmesriigid esitavad komisjonile aruannete koostamiseks vajaliku teabe, st andmed internetipõhiste registreerimiste arvu ja asjaomaste kulude kohta.

2. Komisjoni aruandes hinnatakse muu hulgas järgmist:
 - a) võimalust pakkuda muudele kui IIA lisas loetletud liiki äriühingutele täielikult internetipõhist registreerimist;
 - b) võimalust, et liikmesriigid pakuvad vorme kõikide piiratud vastutusega äriühingute liikide jaoks, ning vajadust ja võimalust kasutada kogu liidus ühtseid vorme, mida kõik liikmesriigid kasutaksid IIA lisas loetletud liiki äriühingute jaoks;
 - c) artiklis 13i osutatud juhatuse liikmena tegutsemise keeldu reguleerivate normide kohaldamise praktilist kogemust;
 - d) dokumentide ja andmete internetipõhise esitamise ja teabele internetipõhise juurdepääsu meetodeid, sealhulgas rakendusliideste kasutamist;
 - e) vajadust ja võimalust teha tasuta kättesaadavaks rohkem andmeid kui artikli 19 lõikes 2 nõutud ja tagada sellistele andmetele takistusteta juurdepääs;
 - f) vajadust ja võimalust kohaldada ühekordsuse põhimõtet veelgi enam.
3. Aruandega koos esitatakse vajaduse korral direktiivi (EL) 2017/1132 muutmise ettepanekud.
4. Käesoleva direktiiviga direktiivi (EL) 2017/1132 lisatud sätete usaldusväärse hindamise eesmärgil koguvad liikmesriigid andmeid selle kohta, kuidas internetipõhine asutamine praktikas toimib. Üldjuhul peaks see teave hõlmama internetipõhiste asutamiste arvu, nende juhtumite arvu, mille puhul kasutati vorme või kus nõuti kohale ilmumist, ning internetipõhise asutamise keskmist kestust ja kulusid. Nad edastavad selle teabe komisjonile kaks korda ja mitte hiljem kui kaks aastat pärast ülevõtmise kuupäeva.

Artikkel 4

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 5

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 20. juuni 2019

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
G. CIAMBA

LISA

„IIA LISA

ARTIKLITES 13, 13f, 13g, 13h ja 162a OSUTATUD

ÄRIÜHINGUTE LIIGID

— Belgias:

société privée à responsabilité limitée/besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid,

société privée à responsabilité limitée unipersonnelle/Eenpersoons besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

— Bulgaarias:

дружество с ограничена отговорност,

еднолично дружество с ограничена отговорност;

— Tšehhi Vabariigis:

společnost s ručením omezeným;

— Taanis:

Anpartsselskab;

— Saksamaal:

Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

— Eestis:

osühing;

— Iirimaa:

private company limited by shares or by guarantee/cuideachta phríobháideach faoi theorainn scaireanna nó ráthaíochta,

designated activity company/cuideachta ghníomhaíochta ainmnithe;

— Kreekas:

εταιρεία περιορισμένης ευθύνης,

ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία;

— Hispaanias:

sociedad de responsabilidad limitada;

— Prantsusmaal:

société à responsabilité limitée,

entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée,

société par actions simplifiée,

société par actions simplifiée unipersonnelle;

— Horvaatias:

društvo s ograničenom odgovornošću,

jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću;

— Itaalias:

società a responsabilità limitata,

società a responsabilità limitata semplificata;

— Küprosel:

ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με μετοχές ή/και με εγγύηση;

— Lätis:

sabiedrība ar ierobežotu atbildību;

— Leedus:

uždaroji akcinė bendrovė;

— Luksemburgis:

société à responsabilité limitée;

— Ungaris:

korlátolt felelősségű társaság;

— Maltal:

private limited liability company/kumpanija privata;

— Madalmaades:

besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

— Austrias:

Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

— Poolas:

spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;

— Portugalis:

sociedade por quotas;

— Rumeenias:

societate cu răspundere limitată;

-
- Slovenias:
družba z omejeno odgovornostjo;
 - Slovakkias:
spoločnosť s ručením obmedzeným;
 - Soomes:
yksityinen osakeyhtiö/privat aktiebolag;
 - Rootsis:
privat aktiebolag;
 - Ühendkuningriigis:
private company limited by shares or guarantee.”
-

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2019/1152,**20. juuni 2019,****läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste kohta Euroopa Liidus**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 153 lõike 2 punkti b koostoimes artikli 153 lõike 1 punktiga b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 31 kohaselt on igal töötajal õigus töötingimustele, mis on tema tervise, ohutuse ja väärikuse kohased, ning õigus maksimaalse tööaja piirangule, igapäevastele ja -nädalastele puhkeegadele ja iga-aastasele tasustatavale puhkusele.
- (2) Göteborgis 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste samba 5. põhimõtte kohaselt on töötajatel olenemata töösuhte liigist ja kestusest õigus õiglasele ja võrdsele kohtlemisele seoses töötingimustega ning juurdepääsuga sotsiaalkaitsele ja koolitusele ning soodustatakse üleminekut tähtajatutele töötamise vormidele. Samuti märgitakse, et kooskõlas õigusaktide ja kollektiivlepingutega tagatakse tööandjatele vajalik paindlikkus majanduskeskkonnas toimuvate muutustega kiireks kohanemiseks. Lisaks sätestatakse, et edendatakse uuenduslikke töökorralduse vorme, mis tagavad kvaliteetsed töötingimused, toetatakse ettevõtlust ja iseendale tööandjaks olevaid isikuid ning lihtsustatakse tööalast liikuvust. Peale selle nähakse ette, et hoidutakse töösuhetest, mille tulemuseks on ebakindlad töötingimused, sealhulgas keelatakse ebatüüpiliste töölepingute kuritarvitamine, ning et katseaja kestus peaks olema mõistlik.
- (3) Euroopa sotsiaalõiguste samba 7. põhimõtte kohaselt on töötajatel õigus sellele, et neid teavitatakse kirjalikult enne töötamise algust töösuhtest tulenevatest õigustest ja kohustustest, sealhulgas katseajast, et enne töölt vabastamist on töötajatel õigus saada teavet vabastamise põhjustest ja õigus mõistlikule etteteatamistähtajale, samuti on neil õigus tõhusale ja erapooletule vaidluste lahendamisele ning õigus saada õiguskaitset, sealhulgas piisavat hüvitist, kui töölt vabastamine ei ole õigustatud.

⁽¹⁾ ELT C 283, 10.8.2018, lk 39.

⁽²⁾ ELT C 387, 25.10.2018, lk 53.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 16. aprilli 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 13. juuni 2019. aasta otsus.

- (4) Pärast nõukogu direktiivi 91/533/EMÜ⁽⁴⁾ vastuvõtmist on tööturud demograafilise arengu ja digiülemineku tulemusel põhjalikult muutunud ning sellest lähtuvalt on loodud uusi töötamise vorme, mis on toetanud innovatsiooni, aidanud luua töökohti ja laiendada tööturgu. Mõned uued töötamise vormid erinevad tavapärastest töösuhetest prognoositavuse poolest oluliselt, mis põhjustab ebakindlust asjaomastele töötajatele kohaldatavate õiguste ja sotsiaalkaitse suhtes. Sellises muutavas töömaailmas on seega järjest vajalikum, et töötajaid teavitatakse täielikult nende olulistest töötingimustest ning seda tuleks teha õigel ajal ja kirjalikult ning töötajatele lihtsalt juurdepääsetavas vormis. Et luua uute töötamise vormide arenguks piisav raamistik, tuleks liidu töötajatele kehtestada teatavad uued miinimumõigused, mille eesmärk on suurendada töösuhetes kindlust ja prognoositavust ning ühtlasi saavutada liikmesriikides ülespoole suunatud lähenemine ja säilitada tööturu kohanemisvõime.
- (5) Tulenevalt direktiivist 91/533/EMÜ on enamikul liidu töötajatel õigus saada kirjalikku teavet oma töötingimuste kohta. Direktiiv 91/533/EMÜ ei kohaldu aga kõigile liidu töötajatele. Peale selle on ilmnunud puudusi töötajate kaitses uute töötamise vormide puhul, mis on loodud alates 1991. aastast tööturul toimunud arengu tulemusel.
- (6) Seepärast tuleks liidu tasandil kehtestada töösuhete olulisi aspekte käsitleva teabe ja iga töötaja suhtes kohaldatavate töötingimustega seotud miinimumnõuded, et tagada kõigile liidu töötajatele nende töötingimuste piisav läbipaistvus ja prognoositavus, säilitades samas ebatüüpilise töö mõistliku paindlikkuse, et jätta alles selle kasutegurid töötajatele ja tööandjatele.
- (7) Komisjon on korraldanud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 154 sotsiaalpartneritega kaheetapilise konsultatsiooni, milles käsitleti direktiivi 91/533/EMÜ kohaldamisala ja tõhususe parandamist ning direktiivi eesmärkide laiendamist, et kehtestada uued töötajate õigused. Sotsiaalpartnerid ei jõudnud selle tulemusel nende teemade üle läbirääkimiste alustamises kokkuleppele. Eri sidusrühmade ja kodanike seisukohtade kogumiseks korraldatud avalike konsultatsioonide tulemused on aga kinnitanud, et selles valdkonnas on tähtis võtta liidu tasandi meetmeid ning ajakohastada ja kohandada kehtivat õigusraamistikku uute arengusuundadega.
- (8) Euroopa Liidu Kohus (Euroopa Kohus) on määranud oma kohtupraktikas kindlaks töötaja kriteeriumid, mille alusel tuvastada, kas tegemist on töötajaga⁽⁵⁾. Käesoleva direktiivi rakendamisel tuleks võtta arvesse nimetatud kriteeriumide tõlgendamist Euroopa Kohtu poolt. Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse võivad kuuluda koduabilised, töötajad, kes teevad nõudetööd või töötavad katkendlikult, vautšeripõhiselt või digiplatvormi kaudu, ning praktikandid ja õpipoisid, tingimusel et nad vastavad kõnealustele kriteeriumidele. Tegelikud füüsilisest isikust ettevõtjad ei peaks kuuluma käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, kuna nad ei vasta nendele kriteeriumidele. Liikmesriigi õiguses määratletud füüsilisest isikust ettevõtja staatuse kuritarvitamine kas riigisisest või piiriülestes olukordades on valesti deklareeritud töö vorm, mis sageli seostub deklareerimata tööga. Fiktiivse füüsilisest isikust ettevõtjaga on tegemist juhul, kui isik deklareerib ennast teatavate õiguslike või maksukohustuste vältimiseks füüsilisest isikust ettevõtjana, kuigi tema töötamise puhul on täidetud töösuhete olemasolevate kriteeriumid. Sellised isikud peaksid kuuluma käesoleva direktiivi kohaldamisalasse. Töösuhete olemasolu kindlakstegemisel tuleks juhinduda töö tegeliku tegemisega seotud üksikasjadest, mitte tugineda sellele, kuidas pooled suhet kirjeldavad.

⁽⁴⁾ Nõukogu 14. oktoobri 1991. aasta direktiiv 91/533/EMÜ tööandja kohustuse kohta teavitada töötajaid töölepingu või töösuhete tingimustest (EÜT L 288, 18.10.1991, lk 32).

⁽⁵⁾ Kohtuotsused, Euroopa Kohus: 3. juuli 1986, Deborah Lawrie-Blum vs. Land Baden-Württemberg, C-66/85, ECLI:EU:C:1986:284; 14. oktoober 2010, Union Syndicale Solidaires Isère vs. Premier ministre jt, C-428/09, ECLI:EU:C:2010:612; 9. juuli 2015, Ender Balkandya vs. Kiesel Abbruch- und Recycling Technik GmbH, C-229/14, ECLI:EU:C:2015:455; 4. detsember 2014, FNV Kunsten Informatie en Media vs. Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411 ning 17. november 2016, Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH vs. Ruhrlandklinik gGmbH, C-216/15, ECLI:EU:C:2016:883.

- (9) Liikmesriikidel peaks olema võimalik objektiivselt põhjendatud juhtudel sätestada, et käesoleva direktiivi teatavaid sätteid ei kohaldata teatavat liiki riigiametnike, riiklike hädaabiteenistuste, relvajõudude, politsei, kohtunike, prokuröride, uurijate või muude õiguskaitseorganite suhtes, võttes arvesse nende ülesannete eripära või nende töötingimusi.
- (10) Nende töötingimuste eripära tõttu ei peaks meremeeste ja merel kala püüdvate kalurite suhtes kohaldama käesolevas direktiivis sätestatud nõudeid järgmistes valdkondades: paralleelne töötamine juhul, kui see on kokkusobimatu laevade või kalalaevade pardal tehtava tööga, võimalus tööd minimaalsel määral prognoosida, töötajate saatmine teise liikmesriiki või kolmandasse riiki, üleminek muule töötamise vormile ja teabe andmine nende sotsiaalkindlustusastutuste kohta, kes saavad sotsiaalkindlustusmaksleid. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleks nõukogu direktiivides 2009/13/EÜ⁽⁶⁾ ja (EL) 2017/159⁽⁷⁾ vastavalt määratletud meremehi ja merel kala püüdvaid kalureid käsitada liidus töötavatenä, kui nad töötavad laeva või kalalaeva pardal, mis on registreeritud liikmesriigis või sõidab liikmesriigi lipu all.
- (11) Arvestades, et üha rohkem töötajaid on jäetud direktiivi 91/533/EMÜ kohaldamisalast välja erandite tõttu, mille liikmesriigid on teinud nimetatud direktiivi artikli 1 alusel, on vaja need erandid asendada liikmesriikide võimalusega mitte kohaldada käesolevat direktiivi sellise töösuhte suhtes, mille eelnevalt kindlaks määratud ja tegelik tööaeg ei ületa keskmiselt kolme tundi nädalas nelja järjestikuse nädala pikkuse võrdlusperioodi jooksul. Nende tundide arvutamisel tuleks arvesse võtta kogu tööandja jaoks tegelikult töötatud aega, näiteks ületunde või töötamist lisaks sellele, mis on töölepingus või -suhtes tagatud või ette nähtud. Kui töötaja on selle künnise ületanud, kohaldatakse sellest hetkest alates tema suhtes käesoleva direktiivi sätteid, olenemata seejärel töötatud tundide arvust või töölepingus kindlaks määratud tundide arvust.
- (12) Töötajad, kelle tööaeg ei ole tagatud, sealhulgas nulltunnilepinguga töötajad ja mõned nõudetöölepinguga töötajad, on eriti kaitsetus olukorras. Seetõttu tuleks nende suhtes kohaldada käesoleva direktiivi sätteid, olenemata nende tegelikult töötatud tundide arvust.
- (13) Tööandja ülesandeid ja kohustusi võivad tegelikkuses täita mitu erinevat füüsilist või juriidilist isikut või muud üksust. Liikmesriikidele peaks jääma õigus määrata täpsemalt kindlaks isikud, keda loetakse täielikult või osaliselt vastutavaks käesolevas direktiivis tööandjatele ette nähtud kohustuste täitmise eest, tingimusel et kõik need kohustused on täidetud. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik otsustada, et kõik need kohustused või osa neist määratakse füüsilisele või juriidilisele isikule, kes ei ole töölepingu või töösuhte osaline.
- (14) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada konkreetset normid, et vabastada isikud, kes on kodumajapidamises koduabiliste tööandjaks käesolevas direktiivis sätestatud nõuetest järgmiste valdkondade osas: kaaluda muud liiki tööle ülemineku taotlusi ja neile vastata, pakkuda tasuta kohustuslikku koolitust ning näha ette soodsatel eeldustel põhinevad õiguskaitsemehhanismid, kui käesoleva direktiivi kohaselt töötajale esitatavates dokumentides sisalduv teave on puudulik.
- (15) Direktiiviga 91/533/EMÜ kehtestati selliste oluliste töölepingu või -suhte aspektide loetelu, millest tuleb töötajaid teavitada kirjalikult. Seda loetelu, mida liikmesriigid võivad laiendada, on vaja kohandada, et võtta arvesse tööturu arengut, eriti ebatüüpilise töötamise vormide osatähtsuse kasvu.
- (16) Kui töötajal puudub kindel või peamine töö tegemise koht, peaks ta saama teavet töökohtade vahel reisimise korra kohta, kui see on olemas.

⁽⁶⁾ Nõukogu 16. veebruari 2009. aasta direktiiv 2009/13/EÜ, millega rakendatakse Euroopa Ühenduse Reederite Ühingu (ECSA) ja Euroopa Liidu Transporditöölise Ametiühingute Liidu (ETF) sõlmitud kokkulepet 2006. aasta meretöönormide konventsiooni kohta ja muudetakse direktiivi 1999/63/EÜ (ELT L 124, 20.5.2009, lk 30).

⁽⁷⁾ Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2017/159, millega rakendatakse Euroopa Liidu põllumajandusühistute üldise liidu (Cogeca), Euroopa Transporditöötajate Föderatsiooni (ETF) ja Euroopa Liidu kalandusettevõtete riiklike organisatsioonide ühenduse (Europêche) vahel 21. mail 2012 sõlmitud kokkulepe, mis käsitleb Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 2007. aasta kalandustöö konventsiooni rakendamist (ELT L 25, 31.1.2017, lk 12).

- (17) Tööandja pakutavat koolitust käsitleva teabe puhul peaks olema võimalik saada teavet vormis, mis sisaldab (kui koolitust üldse pakutakse) koolituspäevade arvu, millele töötajal on aastas õigus, ja teavet tööandja üldise koolituspoliitika kohta.
- (18) Peaks olema võimalik, et teave menetluse kohta, mida tööandja ja töötaja peavad järgima töösuhte lõpetamisel, sisaldaks teavet tähtja kohta, mille jooksul võib töölt vabastamise vaidlustada.
- (19) Tööaega käsitlev teave peaks olema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/88/EÜ⁽⁸⁾ ning sisaldama teavet vaheaegade, igapäevase ja -nädalase puhkeaja ning tasustatava puhkuse kohta, tagades sellega töötajate ohutuse ja tervise kaitse.
- (20) Tasu käsitlev teave peaks hõlmama eraldi märgituna kõiki tasu elemente, sealhulgas kui see on kohane, rahalisi ja mitterahalisi komponente, ületunnitöötasu, preemiaid ja muid hüvitisi, mida töötaja saab oma töö eest otseselt või kaudselt. Sellise teabe andmine ei tohiks piirata tööandjate vabadust näha ette muid tasuelemente, näiteks ühekordseid makseid. See et kõnealusesse teabesse ei ole lisatud seadusest või kollektiivlepingust tulenevaid tasuelemente, ei tohiks olla põhjus, mille alusel töötaja neist ilma jätta.
- (21) Kui töö laadi tõttu, näiteks nõudetöölepingu korral, ei ole võimalik märkida kindlat töögraafikut, peaks tööandja töötajaid teavitama, kuidas nende tööaeg kindlaks määratakse, sealhulgas ajavahemikud, mille kestel neid võib tööle kutsuda, ja vähim etteteatamisaeg, mis jääb töötajale enne tööülesande alustamist.
- (22) Sotsiaalkindlustussüsteeme käsitlev teave peaks hõlmama teavet nende sotsiaalkindlustusasutuste kohta, kes saavad sotsiaalkindlustusmaksed, kui see on kohane, seoses haigus-, emapuhkuse hüvitistega, isapuhkuse ja vanemapuhkuse hüvitistega, tööõnnetuste ja kutsehaiguste hüvitiste ning vanadus-, invaliidsus-, toitjakaotus-, töötus-, eelpension- ja perehüvitistega. Tööandjad ei peaks olema kohustatud seda teavet esitama, kui sotsiaalkindlustusasutuse valib töötaja. Tööandjalt sotsiaalkindlustuskaitse kohta saadud teave peaks, kui see on kohane, sisaldama teavet selle kohta, kas töötaja on kaetud täiendavate pensioniskeemidega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/50/EL⁽⁹⁾ ning nõukogu direktiivi 98/49/EÜ⁽¹⁰⁾ tähenduses.
- (23) Töötajatel peaks olema õigus sellele, et neid teavitatakse kirjalikult töötamise alustamisel töösuhetest tulenevatest õigustest ja kohustustest. Seepärast peaksid nad saama põhiteabe niipea kui võimalik ja hiljemalt ühe kalendrinädala jooksul alates nende esimesest tööpäevast. Ülejäänud teave peaks nendeni jõudma ühe kuu jooksul alates esimest tööpäevast. Esimese tööpäeva all tuleks mõista töötaja töö tegemise tegelikku algust töösuhetes. Liikmesriigid peaksid seadma eesmärgiks, et tööandjad esitaksid asjakohase teabe töösuhte kohta enne töö esialgselt kokkulepitud kestuse lõppu.
- (24) Võttes arvesse digitaalsete sidevahendite üha laialdasemat kasutamist, võib teabe, mis tuleb käesoleva direktiivi kohaselt esitada kirjalikult, esitada elektrooniliselt.
- (25) Et aidata tööandjatel õigel ajal teavet anda, peaks liikmesriikidel olema võimalik teha riigi tasandil kättesaadavaks vormid, sealhulgas asjakohase ja piisavalt põhjaliku teabe kohaldatava õigusraamistiku kohta. Neid vorme võiksid riigiasutused ja sotsiaalpartnerid sektorite või kohalikul tasandil edasi arendada. Komisjon toetab liikmesriike vajaduse korral vormide ja näidiste väljatöötamisel ning nende laialdaselt kättesaadavaks tegemisel.

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta (ELT L 299, 18.11.2003, lk 9).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/50/EL, mis käsitleb miinimumnõudeid liikmesriikidevahelise töötajate liikuvuse suurendamiseks täiendavate pensioniõiguste omandamise ja säilitamise parandamise teel (ELT L 128, 30.4.2014, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 29. juuni 1998. aasta direktiiv 98/49/EÜ ühenduse piires liikuvate töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate täiendavate pensioniõiguste kaitse kohta (EÜT L 209, 25.7.1998, lk 46).

- (26) Välismaale saadetud töötajad peaksid saama oma olukorraga seotud lisateavet. Mitmes liikmesriigis või kolmandas riigis järjestikku täidetavate tööülesannete korral peaks olema võimalik esitada sellist teavet kokkupanuna mitme ülesande kohta enne esimest lahkumist ja seda hiljem olukorra muutudes muuta. Töötajaid, kes kvalifitseeruvad lähetatud töötajateks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 96/71/EÜ⁽¹¹⁾ alusel, tuleks teavitada ka vastuvõtva liikmesriigi loodud ühtsest ametlikust riiklikust veebisaidist, kust nad leiaksid asjakohast teavet nende olukorras kohalduvate töötingimuste kohta. Kui liikmesriigid ei näe ette teisiti, kohaldatakse neid kohustusi juhul, kui töö välismaal kestab kauem kui neli järjestikust nädalat.
- (27) Katseaeg võimaldab töösuhte pooltel kontrollida, kas töötaja sobib ametikohale, millele ta on tööle võetud, ning pakkuda töötajale samal ajal vajalikku tuge. Tööturule tulekuga ega uuele ametikohale üleminekuga ei tohiks kaasneda pikaajast ebakindlust. Euroopa sotsiaalõiguste samba kohaselt peaks seepärast olema katseaeg mõistliku kestusega.
- (28) Märkimisväärne arv liikmesriike on kehtestanud katseaja üldise maksimumkestuse kolm kuni kuus kuud, mida tuleks lugeda mõistlikuks. Erandkorras peaks olema võimalik näha ette katseaeg, mis kestab kauem kui kuus kuud, kui see on põhjendatud töö laadiga, näiteks juhtivate või kõrgete ametikohtade puhul või avalike teenistujate puhul või juhul, kui see on töötaja huvides, näiteks kui võetakse erimeetmeid, millega soodustakse alalisele tööle asumist eelkõige noorte töötajate hulgas. Samuti peaks olema võimalik katseajaga võrdeliselt pikendada juhul, kui töötaja on katseajal töölt puudunud, näiteks haiguse või puhkuse tõttu, et võimaldada tööandjal hinnata töötaja sobivust antud ülesannete täitmiseks. Lühemate kui 12kuuliste tähtajaliste töösuhete puhul peaksid liikmesriigid tagama, et katseaja pikkus oleks piisav ja proportsionaalne lepingu eeldatava kestusega ja töö laadiga. Kui see on liikmesriigi õiguse või tavaga ette nähtud, peaks töötajatel olema võimalik omandada tööalased õigused katseaja kestel.
- (29) Tööandja ei tohiks keelata töötajal asuda väljaspool nende vahel kokku lepitud tööaega tööle teise tööandja juures ega tohiks kohelda töötajat seetõttu halvemini. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada tingimused kokkusoimatuse alusel piirangute kasutamiseks, mida tuleb käsitada muude tööandjate heaks töötamise piirangutena objektiivsetel põhjustel, nagu töötajate tervise ja ohutuse kaitse, sealhulgas tööaja piiramisega, ärisaladuse kaitse, avaliku teenistuse terviklikkus või huvide konflikti vältimine.
- (30) Täielikult või enamjaolt prognoosimatu töökorraldusega töötajatele tuleks võimaldada seda, et nende töökorraldus oleks minimaalsel määral prognoositav, kui töögraafiku määrab peamiselt kindlaks tööandja kas otseselt, näiteks tööülesandeid määrates, või kaudselt, näiteks töötajalt klientide antud korralduste täitmist nõudes.
- (31) Viitekellaajad ja -päevad, mida käsitatakse ajavahemikena, mille jooksul võib töö tööandja nõudmisel toimuda, tuleks määrata kindlaks töösuhete alguses kirjalikult.
- (32) Mõistlik vähim etteteatamisaeg, mida tuleks käsitada ajavahemikuna, mis jääb töötajale uuest tööülesandest teatamise ja tööülesande alguse vahele, on veel üks töö prognoositavuse vajalik element töösuhetes, kus töökorraldus on täielikult või enamjaolt prognoosimatu. Etteteatamisaja pikkus võib varieeruda sõltuvalt asjaomase sektori vajadustest, tagades samas töötajate piisava kaitse. Vähim etteteatamisaeg ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/15/EÜ⁽¹²⁾ kohaldamist.
- (33) Töötajatel peaks olema võimalik tööülesande täitmisest keelduda, kui tööülesanne jääb väljapoole viitekellaage ja -päevi või kui töötajale ei ole tööülesandest vähima etteteatamistähtaja jooksul teatatud, ilma et sellise keeldumisega kaasneksid talle negatiivsed tagajärjed. Samuti peaks töötajatel olema võimalus soovi korral tööülesanne vastu võtta.

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1).

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/15/EÜ autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute tööaja korralduse kohta (EÜT L 80, 23.3.2002, lk 35).

- (34) Kui töötaja, kelle töökorraldus on täielikult või enamjaolt prognoosimatu, on tööandjaga kokku leppinud konkreetse tööülesande täitmise, peaks töötajal olema võimalik ajakasutust sellele vastavalt kavandada. Töötaja peaks olema kaitstud kokkulepitud tööülesande hilisest tühistamisest tuleneva sissetuleku kaotuse eest seeläbi, et talle antakse piisav hüvitis.
- (35) Töötaja jaoks on eriti prognoosimatud nõudetöölepingud või muud samalaadsed töölepingud, sealhulgas null-tunnilepingud, mille alusel saab tööandja töötaja tööle kutsuda igal tööandjale sobival ajal. Liikmesriigid, kes lubavad selliseid lepinguid sõlmida, peaksid tagama tõhusate meetmete olemasolu, millega vältida nende lepingute kuritarvitamist. Nendeks meetmeteks võivad olla selliste lepingute kasutamise ja kestuse piirangud, vaidlustatav eeldus tasustatud töötundide tagatud arvuga töölepingu või töösuhte olemasolu kohta, võttes aluseks eelmise võrdlusperioodi töötundide arvu, või muud samaväärsed meetmed, mis tagavad kuritarvituste tõhusa ärahoidmise.
- (36) Kui tööandjatel on võimalik pakkuda töötajatele, kes töötavad ebatüüpilises vormis, täistööajaga või tähtajatuid töölepinguid, tuleks soodustada üleminekut kindlamatele töötamise vormidele kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste sambas esitatud põhimõtetega. Töötajatel peaks olema võimalik taotleda muud prognoositavam ja kindlamat töötamise vormi, kui see on olemas, ning saada tööandjalt põhjendatud kirjalik vastus, milles on võetud arvesse töötaja ja tööandja vajadusi. Liikmesriikidel peaks olema võimalik piirata selliste taotluste sagedust. Käesolev direktiiv ei tohiks takistada liikmesriikidel kindlaks määramast, et avaliku teenistuse ametikohti, kuhu ametisse nimetamine toimub konkursi korras, ei loeta kättesaadavaks lihtsalt töötaja poolt taotluse esitamisel ning seega ei kehti nende ametikohtade kohta õigus taotleda prognoositavamate ja kindlamate töötingimustega töötamise vormi.
- (37) Kui tööandjad peavad liidu või liikmesriigi õiguse või kollektiivlepingute kohaselt töötajat koolitama selle töö tegemiseks, mille jaoks nad on tööle võetud, on tähtis tagada, et sellist koolitust antakse võrdsetel tingimustel kõigile töötajatele, sealhulgas töötajatele, kes töötavad ebatüüpilises vormis. Sellise koolituse kulud ei tohiks töötajalt sisse nõuda ega neid tema töötasust kinni pidada või maha arvata. Sellist koolitust tuleks arvestada tööajana ja seda tuleks võimaluse korral viia läbi tööajal. Nimetatud kohustus ei hõlma kutseõpet ega töötajate koolitust, mis on vajalik töötaja kutse kvalifikatsiooni omandamiseks, säilitamiseks või uuendamiseks, kui sellise õppe või koolituse pakku-mist ei nõuta tööandjalt liidu või liikmesriigi õiguse või kollektiivlepinguga. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikud meetmed, et kaitsta töötajaid koolitusega seotud kuritarvituste eest.
- (38) Austada tuleks sotsiaalpartnerite sõltumatust ja nende kui töötajate ja tööandjate esindajate rolli. Seetõttu peaks sotsiaalpartneritel olema võimalik olla arvamusel, et teatavates sektorites või olukordades sobivad käesoleva direktiivi eesmärgi saavutamiseks paremini muud sätted kui käesolevas direktiivis esitatud teatavad miinimumnõuded. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada sotsiaalpartneritel säilitada selliseid kollektiivlepinguid, mis erinevad käesolevas direktiivis sisalduvatest teatavatest sätetest, nende lepingute üle läbirääkimisi pidada, neid sõlmida ja jõustada, tingimusel et ei vähendata töötajate üldist kaitset.
- (39) Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta korraldatud avaliku konsultatsiooni tulemustest selgus, et liidu tööõiguse tulemuslikkuse tagamiseks on vaja tugevdada selle täitmise tagamist. Direktiivi 91/533/EMÜ hindamine, mis viidi läbi komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi alusel, andis kinnitust, et liidu tööõigust saaks tulemuslikumaks muuta tugevdatud täitmise mehhanismide abil. Konsultatsioon näitas, et üksnes kahjunõuetel põhinevad õiguskaitse süsteemid on vähem tulemuslikud kui süsteemid, millega nähakse ette ka karistused (näiteks ühekordsed trahvid või lubadest ilmajäämine) tööandjatele, kes ei ole andnud kirjalikku tõendit. Samuti ilmnes, et töötajad püüavad harva saada töösuhte jooksul õiguskaitset, mistõttu on raskem saavutada kirjalikku tõendit käsitleva sätte eesmärgi, milleks on tagada, et töötajaid teavitatakse nende töösuhte olulistest elementidest. Seetõttu on vaja kehtestada nõuete täitmise tagamise sätted, millega tagatakse soodsate eelduste kasutamine töösuhte kohta teabe andmata jätmise korral või sellise menetluse kasutamine, mille kohaselt võib tööandjalt nõuda puuduva teabe esitamist ja talle võib määrata karistuse, kui ta seda ei esita, või mõlema kasutamine. Kui asjakohane teave puudub, peaks olema võimalik, et sellised soodsad eeldused hõlmavad eeldust, et töötajal on tähtjatu töösuhe, et katseaeg puudub või et töötajal on täistööajaga töökoht. Õiguskaitse vahendi puhul võidakse kohaldada menetlust, mille kohaselt töötaja või kolmas isik, näiteks töötaja esindaja või muu pädev asutus või organ teavitab tööandjat teabe puudumisest ning sellest, et ta peab õigeaegselt esitama täieliku ja õige teabe.

- (40) Pärast direktiivi 91/533/EMÜ vastuvõtmist on vastu võetud ulatuslik liidu sotsiaalse õigustiku täitmise tagamise sätete süsteem eelkõige võrdse kohtlemise valdkonnas ning selle süsteemi elemente tuleks kohaldada käesoleva direktiivi suhtes tagamaks, et töötajatel on juurdepääs tõhusale ja erapooletule vaidluste lahendamisele, näiteks tsiviilkohtus või töövaidluskomisjonis, ning õigus õiguskaitsele, mis võib hõlmata piisavat hüvitist, kajastades Euroopa sotsiaalõiguste samba 7. põhimõtet.
- (41) Täpsemalt, arvestades kui oluline on õigus tõhusale õiguskaitsele, peaksid töötajad saama sellist kaitset ka pärast seda, kui on lõppenud töösuhe, mille ajal on väidetavalt rikutud töötaja käesolevast direktiivist tulenevaid õigusi.
- (42) Käesoleva direktiivi tulemuslikuks rakendamiseks on vaja piisavat kohtu- ja halduskaitset halva kohtlemise eest juhul, kui püütakse kasutada käesoleva direktiiviga ettenähtud õigusi, esitatakse tööandjale kaebus või toimub kohtu- või haldusmenetlus, mille eesmärk on tagada käesoleva direktiivi nõuete täitmine.
- (43) Töötajad, kes kasutavad käesoleva direktiiviga ettenähtud õigusi, peaksid olema kaitstud selle eest, et nad vabastatakse töölt või neile tekitatakse samaväärset kahju (näiteks nõudetöö tegijale ei anta enam tööülesandeid) või tehakse ettevalmistusi nende töölt vabastamiseks põhjusel, et töötaja on püüdnud kõnealuseid õigusi kasutada. Kui töötajad leiavad, et nad on sel põhjusel töölt vabastatud või on kannatanud samaväärset kahju, peaks neil ja pädevatel asutustel või organitel olema võimalik nõuda tööandjalt nõuetekohast põhjendust töölt vabastamise või samaväärse meetme kohta.
- (44) Kohustus tõendada, et töötajat ei vabastatud töölt või talle ei tekitatud samaväärset kahju seetõttu, et ta on kasutanud käesoleva direktiiviga ettenähtud õigusi, peaks lasuma tööandjal, kui töötaja esitab kohtule või muule pädevale asutusele või organile tõendid, mis annavad alust eeldada, et töötaja on töölt vabastatud või tema suhtes on võetud samaväärseid meetmeid sel põhjusel. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kõnealust reeglit mitte kohaldada menetlustes, kus asjaolusid peab uurima kohus või muu pädev asutus või organ, eelkõige süsteemides, kus selline asutus või organ peab töölt vabastamise eelnevalt heaks kiitma.
- (45) Liikmesriigid peaksid ette nägema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused juhuks, kui käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi ei täideta. Karistused võivad hõlmata halduskaristusi ja rahalisi karistusi, näiteks trahve või hüvitise maksmist, ning muud liiki karistusi.
- (46) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt parandada töötingimusi, edendades läbipaistvamat ja prognoositavamamat töötamist ning tagades samas tööturu kohanemisevõime, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid ühiste miinimumnõuete kehtestamise vajaduse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (47) Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumnõuded ning jäetakse seega liikmesriikidele õigus kehtestada ja säilitada soodsamad õigusnormid. Kehtiva õigusraamistiku alusel omandatud õigused peaksid jääma kehtima, kui käesoleva direktiiviga ei kehtestata soodsamaid õigusnorme. Käesoleva direktiivi rakendamisega ei või vähendada kehtivas liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud sellekohaseid õigusi ja see ei või ka anda piisavat alust töötajatele käesoleva direktiiviga hõlmatud valdkonnas võimaldatava kaitse üldist taset alandada. Eelkõige ei tohiks see olla põhjus nulltunnilepingute või samalaadsete töölepingute kasutuselevõtuks.
- (48) Käesoleva direktiivi rakendamisel peaksid liikmesriigid hoiduma haldus-, finants- ja õiguspiirangute kehtestamisest viisil, mis pidurdab mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate asutamist ja arengut. Seepärast palutakse liikmesriikidel hinnata oma ülevõtmisakti mõju väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, veendumaks et selle mõju neile ei ole ebaproportsionaalne, ning pöörata seejuures eritähelepanu mikroettevõtjatele ja halduskoormusele, samuti palutakse neil sellise hindamise tulemused avaldada.

- (49) Liikmesriigid võivad teha sotsiaalpartneritele ülesandeks rakendada käesolevat direktiivi, kui sotsiaalpartnerid seda ühiselt taotleavad ja kui liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed selle tagamiseks, et igal ajal suudetakse tagada käesoleva direktiiviga eesmärgiks seatud tulemuste saavutamine. Samuti peaksid nad kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga võtma asjakohaseid meetmeid, et tagada sotsiaalpartnerite tõhus kaasatus ning edendada ja parandada sotsiaaldialoogi käesoleva direktiivi sätete rakendamisel.
- (50) Liikmesriigid peaksid võtma kõik asjakohased meetmed, et tagada käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmine, näiteks tehes vajaduse korral kontrollid.
- (51) Arvestades, kui suuri muudatusi tehakse käesoleva direktiiviga direktiivi 91/533/EMÜ eesmärgi, kohaldamisala ja sisu tasandil, ei ole asjakohane seda direktiivi muuta. Direktiiv 91/533/EMÜ tuleks seetõttu kehtetuks tunnistada.
- (52) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ⁽¹³⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk, reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on parandada töötingimusi, edendades läbipaistvamat ja prognoositavamamat töötamist ning tagades samas tööturu kohanemisvõime.
2. Käesolevas direktiivis on sätestatud miinimumõigused, mis kohalduvad liidus kõigile töötajatele, kellel on tööleping või töösuhe, mis on määratletud igas liikmesriigis kehtivate õiguse, kollektiivlepingute või tava kohaselt, võttes arvesse Euroopa Kohtu kohtupraktikat.
3. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud kohustusi töötajate suhtes, kellel on töösuhe, mille puhul eelnevalt kindlaks määratud ja tegelik tööaeg ei ületa keskmiselt kolme tundi nädalas nelja järjekordse nädala pikkuse võrdlusperioodi jooksul. Selle kolmetunnise keskmise arvutamisel võetakse arvesse töötamist kõigi tööandjate juures, kes moodustavad sama ettevõtte, kontserni või üksuse või kuuluvad samasse ettevõttesse, kontserni või üksusesse.
4. Lõiget 3 ei kohaldata sellise töösuhte suhtes, kus tasustatud töö tagatud mahtu ei ole enne töötamise algust kindlaks määratud.

⁽¹³⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

5. Liikmesriigid võivad määrata kindlaks isikud, kes vastutavad käesolevas direktiivis sätestatud tööandjate kohustuste täitmise eest, tingimusel et kõik kohustused on täidetud. Nad võivad ka otsustada, et kõik need kohustused või osa neist määratakse täitmiseks füüsilisele või juriidilisele isikule, kes ei ole töösuhte pool.

Käesolev lõige ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/104/EÜ⁽¹⁴⁾ kohaldamist.

6. Liikmesriigid võivad objektiivsetel põhjustel sätestada, et III peatüki sätteid ei kohaldata riigiametnike, riiklike hädaabiteenistuste, relvajõudude ja politsei, kohtunike, prokuröride, uurijate või muude õiguskaitseasutustega teenistussuhtes olevate isikute suhtes.

7. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada artiklites 12 ja 13 ning artikli 15 lõike 1 punktis a sätestatud kohustusi tööandjana tegutsevate füüsiliste isikute suhtes kodumajapidamistes, kus tööd tehakse nende kodumajapidamiste jaoks.

8. Käesoleva direktiivi II peatükki kohaldatakse meremeeste ja merel kala püüdvate kalurite suhtes, ilma et see piiraks vastavalt direktiivide 2009/13/EÜ ja (EL) 2017/159 kohaldamist. Artikli 4 lõike 2 punktides m ja o ning artiklites 7, 9, 10 ja 12 sätestatud kohustusi meremeeste ega kalurite suhtes ei kohaldata.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „töögraafik“ – ajakava, milles määratakse kindlaks kellaajad ja päevad, mil töötamine algab ja lõpeb;
- b) „viitekellaajad ja -päevad“ – ajavahemikud kindlaksmääratud päevadel, mille kestel võib töö tööandja nõudmisel toimuda;
- c) „töökorraldus“ – tööaja korraldamine ja jaotamine teatava mudeli järgi, mille määrab kindlaks tööandja.

Artikkel 3

Teabe esitamine

Tööandja esitab igale töötajale käesoleva direktiivi kohaselt nõutava teabe kirjalikult. Teave esitatakse ja edastatakse paberil või elektrooniliselt, kui see teave on töötajale kättesaadav, kui seda saab salvestada ja välja trükkida ning kui tööandja säilitab tõendi teabe edastamise või vastuvõtmise kohta.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/104/EÜ renditöö kohta (ELT L 327, 5.12.2008, lk 9).

II PEATÜKK

TEAVE TÖÖSUHTE KOHTA

Artikkel 4

Teavitamiskohustus

1. Liikmesriigid tagavad, et tööandjad on kohustatud teavitama töötajaid töösuhte olulistest aspektidest.
2. Lõikes 1 osutatud teave hõlmab vähemalt järgmist:
 - a) töösuhte poolte andmed;
 - b) töö tegemise koht; juhul kui kindlaksmääratud või peamine töö tegemise koht puudub, teave selle kohta, et töötaja teeb tööd eri kohtades või tal on vabadus määrata kindlaks töö tegemise koht, ning ettevõtte registreeritud asukoht või, kui see on asjakohane, tööandja alaline elu- või asukoht;
 - c) ühte või mõlemat järgmistest:
 - i) selle töö ametinimetus, ametijärk, laad või kategooria, mille tegemiseks töötaja on tööle võetud, või
 - ii) töö lühiiseloostus või -kirjeldus;
 - d) töösuhte alguskuupäev;
 - e) tähtajalise töösuhte puhul selle lõppkuupäev või eeldatav kestus;
 - f) renditöötajate puhul kasutajaettevõtja nimi, kui ja niipea kui see on teada;
 - g) katseaja kohaldamise puhul selle kestus ja tingimused;
 - h) tööandja pakutav koolitus, kui seda pakutakse;
 - i) tasustatavate puhkusepäevade arv, mida töötajal on õigus saada, või juhul, kui seda ei ole võimalik teavitamise ajal märkida, sellise puhkuse andmise ja kindlaksmääramise kord;
 - j) kord, sealhulgas vorminõuded ja etteteatamistähtjad, mida tööandja ja töötaja peavad järgima juhul, kui töösuhe lõpetatakse, või kui teavitamise ajal ei ole võimalik etteteatamistähtaegu märkida, siis selliste etteteatamistähtaegade määramise viis;
 - k) tasu, sealhulgas algne põhipalk, asjakohasel juhul eraldi märgituna muud tasu osad ja see, kui sageli ja mis viisil makstakse tasu, millele töötajal on õigus;
 - l) kui töökorraldus on täielikult või enamjaolt prognoositav, siis töötaja tavapärase tööpäeva või -nädala pikkus ning ületunnitöö korraldus ja selle tasustamine ning kui see on kohane, vahetuste muutmise korraldus;

- m) kui töökorraldus on täielikult või enamjaolt prognoosimatu, teavitab tööandja töötajat järgmisest:
- i) teave selle kohta, et töögraafik on muutuv, tagatud tasustatud tundide arv ja tagatud tundidele lisaks tehtud töö tasustamine;
 - ii) viitekellaajad ja -päevad, mil töötajat võib kohustada töötama;
 - iii) vähim etteteatamisaeg, mis jääb töötajale enne tööülesande alustamist, ja vajaduse korral artikli 10 lõikes 3 osutatud tühistamise aeg;
- n) kollektiivlepingud, milles käsitletakse töötaja töötingimusi, või väljaspool ettevõtet tööturupoolte ühisorganite või -asutuste sõlmitud kollektiivlepingute puhul lepingu sõlminud organi või asutuse nimetus;
- o) kui see on tööandja kohustus, andmed sotsiaalkindlustusasutus(t)e kohta, kes saab (saavad) töösuhtega seotud sotsiaalmakseid, ja igasugune tööandja pakutav sotsiaalkindlustusega seotud kaitse.
3. Kui see on asjakohane, võib lõike 2 punktides g–l ja o nimetatud teabe esitada viidetega õigus- ja haldusnormidele, põhikirjasätetele või kollektiivlepingutele, millega neid küsimusi reguleeritakse.

Artikkel 5

Teavitamise aeg ja viis

1. Kui seda ei ole eelnevalt esitatud, esitatakse artikli 4 lõike 2 punktides a–e, g, k, l ja m osutatud teave töötajale individuaalselt ühe või mitme dokumendi vormis hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul alates esimesest tööpäevast. Artikli 4 lõikes 2 osutatud muu teave esitatakse töötajale individuaalselt dokumendi vormis ühe kuu jooksul alates esimesest tööpäevast.
2. Liikmesriigid võivad töötada välja lõikes 1 osutatud dokumentide vormid ja näidised ning teha need töötajale ja tööandjale kättesaadavaks, sealhulgas ühtse ametliku riikliku veebisaidi kaudu või muul sobival viisil.
3. Liikmesriigid tagavad, et kohaldatavasse õigusraamistikku kuuluvaid õigus- ja haldusnorme või põhikirjasätteid või üldiselt kohaldatavaid kollektiivlepinguid käsitlev teave, mille tööandja peab edastama, tehakse üldiselt kättesaadavaks tasuta selgel, läbipaistval, terviklikul ning eemalt ja elektrooniliste vahenditega kergesti kättesaadaval viisil, sealhulgas olemasolevate veebipõhiste portaalide kaudu.

Artikkel 6

Töösuhte muutmine

1. Liikmesriigid tagavad, et tööandja teatab töötajale esimesel võimalusel ja hiljemalt muudatuse jõustumise päeval dokumendi vormis kõik muudatused, mis on tehtud artikli 4 lõikes 2 osutatud töösuhte aspektides ja teise liikmesriiki või kolmandasse riiki saadetud töötajatele antavas artiklis 7 osutatud lisateabes.

2. Lõikes 1 nimetatud dokumendi nõuet ei kohaldata muudatuste suhtes, mis kajastavad üksnes muudatusi õigus- ja haldusnormides, põhikirjasätetes või kollektiivlepingutes, millele on viidatud artikli 5 lõikes 1 ja kui see on kohane, artiklis 7 osutatud dokumentides.

Artikkel 7

Lisateave teise liikmesriiki või kolmandasse riiki saadetud töötajatele

1. Liikmesriigid tagavad, et kui töötajalt nõutakse töötamist mõnes muus liikmesriigis või kolmandas riigis kui see liikmesriik, kus ta tavaliselt töötab, esitab tööandja artikli 5 lõikes 1 osutatud dokumendid enne töötaja ärasõitu ning need dokumendid sisaldavad vähemalt järgmist lisateavet:

- a) riik või riigid, kus tuleb välismaal tööd teha, ja töö eeldatav kestus;
- b) tasu maksmisel kasutatav vääring;
- c) kui see on asjakohane, siis tööülesannetega seotud rahalised või mitterahalised hüvitised;
- d) teave selle kohta, kas välislahetusest tagasipöördumine on ette nähtud, ning kui on, siis töötaja tagasipöördumisega seotud tingimused.

2. Liikmesriigid tagavad, et lähetatud töötajale, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 96/71/EÜ, tehakse lisaks sellele teatavaks:

- a) tasu, millele töötajal on õigus vastavalt vastuvõtvas liikmesriigis kohaldatavale õigusele;
- b) kui see on asjakohane, siis kõik lähetusega seotud hüvitised ning reisi-, söögi- ja majutuskulude hüvitamise kord;
- c) link ühtsele ametlikule riiklikule veebisaidile, mille vastuvõttev liikmesriik on loonud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/67/EL⁽¹⁵⁾ artikli 5 lõikega 2.

3. Kui see on asjakohane, võib lõike 1 punktis b ja lõike 2 punktis a osutatud teabe esitada viidetega õigus- või haldusnormide, põhikirjade või kollektiivlepingute erisätetele, millega seda teavet reguleeritakse.

4. Kui liikmesriigid ei näe ette teisiti, ei kohaldata lõikeid 1 ja 2 juhul, kui iga tööperioodi kestus väljaspool seda liikmesriiki, kus töötaja tavaliselt töötab, on neli järjestikust nädalat või vähem.

III PEATÜKK

TÖÖTINGIMUSTEGA SEOTUD MIINIMUMNÕUDED

Artikkel 8

Katseaja maksimaalne kestus

1. Liikmesriigid tagavad, et juhul, kui töösuhete puhul kohaldatakse katseaga, mis on määratletud liikmesriigi õiguse või tavaga, ei ole see pikem kui kuus kuud.

2. Tähtjaliste töösuhete puhul tagavad liikmesriigid, et katseaja pikkus oleks proportsionaalne lepingu eeldatava kestuse ja töö laadiga. Kui lepingut pikendatakse sama ametikoha ja samade ülesannete jaoks, ei kohaldata töösuhete puhul uut katseaga.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/67/EL, mis käsitleb direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega) jõustamist ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd („IMI määrus“) (ELT L 159, 28.5.2014, lk 11).

3. Liikmesriigid võivad erandkorras ette näha pikema katseaja juhul, kui see on põhjendatud töö laadi tõttu, või kui see on töötaja huvides. Kui töötaja on katseajal töölt puudunud, võivad liikmesriigid ette näha, et katseaega võib pikendada võrdeliselt puudumise kestusega.

Artikkel 9

Paralleelne töötamine

1. Liikmesriigid tagavad, et tööandja ei keela töötajal väljaspool tööandjaga kokku lepitud tööaega asuda tööle teise tööandja juures ega kohtle töötajat seetõttu halvemini.
2. Liikmesriigid võivad sätestada tingimused kokkusobimatus e piirangute kasutamiseks tööandjate poolt objektiivsetel alustel, nagu tervis ja ohutus, ärisaladuse kaitse, avaliku teenistuse usaldusväärsus või huvide konflikti vältimine.

Artikkel 10

Töö minimaalne prognoositavus

1. Liikmesriigid tagavad, et kui töötajate töökorraldus on täielikult või enamjaolt prognoosimatu, ei tohi tööandja kohustada töötajat töötama, välja arvatud juhul, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:
 - a) töö toimub eelnevalt kindlaksmääratud viitekellaegadel ja -päevadel, millele on osutatud artikli 4 lõike 2 punkti m alapunktis ii, ning
 - b) tööandja on teavitanud töötajat tööülesandest mõistliku etteteatamisajaga, mis on kehtestatud kooskõlas liikmesriigi õiguse, kollektiivlepingute või tavaga ja millele on osutatud artikli 4 lõike 2 punkti m alapunktis iii.
2. Kui üks või mõlemad lõikes 1 sätestatud tingimustest on täitmata, on töötajal õigus tööülesande täitmisest keelduda, ilma et sellega kaasneksid negatiivsed tagajärjed.
3. Kui liikmesriigid lubavad tööandjal tööülesande ilma hüvitiseta tühistada, võtavad liikmesriigid kooskõlas liikmesriigi õiguse, kollektiivlepingute või tavaga vajalikud meetmed tagamaks, et töötajal on õigus hüvitisele, kui tööandja tühistab tööülesande pärast kindlaksmääratud mõistlikku tähtaega, milles oli töötajaga eelnevalt kokku lepitud.
4. Liikmesriigid võivad ette näha korra käesoleva artikli kohaldamiseks kooskõlas riigisisese õiguse, kollektiivlepingute või tavaga.

Artikkel 11

Täiendavad meetmed nõudetöölepingute puhul

Kui liikmesriigid lubavad nõudetöölepingute või samalaadsete töölepingute kasutamist, võtavad nad kuritarvituste vältimiseks ühe või mitu järgmistest meetmetest:

- a) piirangud nõudetöölepingute või samalaadsete töölepingute kasutamisele ja kestusele;
- b) vaidlustatav eeldus tasustatud töötundide minimaalse arvuga töölepingu olemasolu kohta, võttes aluseks teatava perioodi keskmise töötundide arvu;

c) muud samaväärsed meetmed, mis tagavad kuritarvituste tõhusa ärahoidmise.

Liikmesriigid teavitavad sellistest meetmetest komisjoni.

Artikkel 12

Üleminek muule töötamise vormile

1. Liikmesriigid tagavad, et töötaja, kes on läbinud oma katseaja, kui seda on kohaldatud, ja kes on sama tööandja juures töötanud vähemalt kuus kuud, võib taotleda prognoositavamate ja kindlamate töötingimustega töötamise vormi, kui see on olemas, ning saab põhjendatud kirjaliku vastuse. Liikmesriigid võivad kehtestada piirangu, kui tihti võib esitada taotlusi, mis toovad kaasa käesoleva artikli kohase kohustuse.

2. Liikmesriigid tagavad, et tööandja annab lõikes 1 osutatud põhjendatud kirjaliku vastuse ühe kuu jooksul pärast taotluse saamist. Tööandjana tegutsevate füüsiliste isikute ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul võivad liikmesriigid ette näha selle tähtaja pikendamise mitte rohkem kui kolme kuuni ja lubada vastata suuliselt, kui sama töötaja on esitanud uue samalaadse taotluse ja vastuse põhjendus seoses töötaja olukorraga ei muutu.

Artikkel 13

Kohustuslik koolitus

Liikmesriigid tagavad, et kui liidu või liikmesriigi õiguse või kollektiivlepingute kohaselt peab tööandja töötajat koolitama selle töö tegemiseks, milleks ta tööle võeti, on selline koolitus töötajale tasuta, seda loetakse tööajaks ning võimaluse korral toimub see tööajal.

Artikkel 14

Kollektiivlepingud

Liikmesriigid võivad lubada sotsiaalpartneritel vastavalt liikmesriigi õigusele või tavale säilitada kollektiivlepingud, milles kehtestatakse töötajate töötingimusi käsitlev kord, mis erineb artiklites 8–13 osutatud korrast, ja järgitakse samas töötajate üldise kaitse põhimõtet, pidada selliste lepingute üle läbirääkimisi, neid sõlmida ning nende täitmist tagada.

IV PEATÜKK

HORISONTAALSED SÄTTED

Artikkel 15

Õiguslikud eeldused ja kiire lahendamise mehhanism

1. Liikmesriigid tagavad, et kui töötaja ei ole saanud õigel ajal kõiki artikli 5 lõikes 1 või artiklis 6 osutatud dokumente või osa neist, kohaldatakse ühte või mõlemat järgnevatest:

- a) töötaja suhtes kasutatakse liikmesriigi poolt kindlaks määratud soodsaid eeldusi, mida on tööandjatel võimalik vaidlustada;
- b) töötajal on võimalus esitada kaebus pädevale asutusele või organile ja saada õigel ajal ja tulemuslikult piisavat õiguskaitset.

2. Liikmesriigid võivad sätestada, et lõikes 1 osutatud eelduste ja mehhanismi kohaldamise tingimuseks on tööandja teavitamine ning puuduva teabe õigel ajal esitamata jätmine tööandja poolt.

*Artikkel 16***Õigus õiguskaitsesele**

Liikmesriigid tagavad, et töötajate puhul, sealhulgas nende puhul, kelle töösuhe on lõppenud, on võimalik vaidlusi tõhusalt ja erapooletult lahendada ning et töötajatel on õigus õiguskaitsesele, kui nende käesolevast direktiivist tulenevaid õigusi on rikutud.

*Artikkel 17***Kaitse halva kohtlemise või negatiivsete tagajärgede eest**

Liikmesriigid kehtestavad vajalikud meetmed, et kaitsta töötajaid, sealhulgas neid, kes on töötajate esindajaid, tööandjapoolse halva kohtlemise eest või selliste negatiivsete tagajärgede eest, mis tulenevad tööandjale esitatud kaebusest või menetlusest, mille eesmärk on tagada käesoleva direktiiviga ettenähtud õiguste järgimine.

*Artikkel 18***Kaitse töölt vabastamise eest ja tõendamiskohustus**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et keelata töötajate töölt vabastamine või sellega samaväärsed meetmed ja töölt vabastamise ettevalmistamine põhjusel, et töötaja on kasutanud käesoleva direktiiviga ettenähtud õigusi.
2. Kui töötajad arvavad, et nad vabastati töölt või nende suhtes kohaldati samaväärse mõjuga meetmeid põhjusel, et nad on kasutanud käesoleva direktiiviga ettenähtud õigusi, võivad nad nõuda tööandjalt nõuetekohast põhjendust töölt vabastamise või sellega samaväärsete meetmete kohta. Tööandja peab esitama selle põhjenduse kirjalikult.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et kui lõikes 2 osutatud töötajad esitavad kohtule või muule pädevale asutusele või organile tõendid, mis annavad alust eeldada, et toimus selline töölt vabastamine või et kasutati sellega samaväärseid meetmeid, on tööandja ülesanne tõendada, et töölt vabastamise põhjus oli lõikes 1 osutatust erinev.
4. Lõige 3 ei takista liikmesriikidel kehtestada töötajatele soodsamaid tõendamisreegleid.
5. Liikmesriikidelt ei nõuta lõike 3 kohaldamist menetluste suhtes, mille korral juhtumi asjaolude uurimine on kohtu või muu pädeva asutuse või organi ülesanne.
6. Lõiget 3 ei kohaldata kriminaalmenetluse suhtes, kui liikmesriigid ei ole ette näinud teisiti.

*Artikkel 19***Karistused**

Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete või käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate õiguste puhul juba kehtivate asjakohaste sätete rikkumise korral. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

*V PEATÜKK***LÕPPSÄTTED***Artikkel 20***Kaitse taseme säilitamine ja soodsamad sätted**

1. Käesoleva direktiivi rakendamine ei anna piisavat alust töötajatele pakutava kaitse üldist taset alandada.

2. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigust kohaldada või kehtestada õigus- või haldusnorme, mis on töötajate jaoks soodsamad, või soodustada või lubada töötajate jaoks soodsamate kollektiivlepingute kohaldamist.
3. Käesolevat direktiivi kohaldatakse, ilma et see piiraks muid õigusi, mis on töötajatele antud teiste liidu õigusaktidega.

Artikkel 21

Ülevõtmine ja rakendamine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud meetmed hiljemalt 1. augustiks 2022. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.
2. Kui liikmesriigid lõikes 1 osutatud meetmed vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.
3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.
4. Liikmesriigid võtavad kooskõlas oma riigisisese õiguse ja tavaga asjakohaseid meetmeid, et tagada sotsiaalpartnerite tõhus kaasatus ning edendada ja parandada sotsiaaldialoogi käesoleva direktiivi rakendamiseks.
5. Liikmesriigid võivad teha sotsiaalpartneritele ülesandeks rakendada käesolevat direktiivi, kui sotsiaalpartnerid seda ühiselt taotlevad ja kui liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed selle tagamiseks, et igal ajal suudetakse tagada käesoleva direktiiviga eesmärgiks seatud tulemuste saavutamine.

Artikkel 22

Üleminekukord

Käesolevas direktiivis sätestatud õigusi ja kohustusi kohaldatakse kõigi töösuhete suhtes hiljemalt 1. augustist 2022. Siiski peab tööandja artikli 5 lõikes 1 ning artiklites 6 ja 7 osutatud dokumendid esitama või neid täiendama üksnes töötaja taotluse korral, kes sel kuupäeval juba töötas. Sellise taotluse puudumine ei jäta töötajat ilma artiklites 8–13 kehtestatud miinimumõigustest.

Artikkel 23

Läbivaatamine komisjoni poolt

Komisjon vaatab hiljemalt 1. augustiks 2027 läbi käesoleva direktiivi rakendamise, olles konsulteerinud liikmesriikide ja sotsiaalpartneritega liidu tasandil ning võttes arvesse mõju mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, ja kui see on kohane, esitab seadusandlikke muudatusettepanekuid.

Artikkel 24

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 91/533/EMÜ tunnistatakse kehtetuks alates 1. augustist 2022. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile.

*Artikkel 25***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 26***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 20. juuni 2019

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
G. CIAMBA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2019/1153,**20. juuni 2019,****millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2000/642/JSK**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 87 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Finantsteabe kasutamise hõlbustamine on vajalik raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks.
- (2) Selleks et parandada julgeolekut ja finantskuritegude eest vastutusele võtmist, võidelda rahapesu vastu ja tõkestada maksukuritegusid liikmesriikides ja kogu liidus, tuleb parandada rahapesu andmebüroode ning raskete kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise või nende eest vastutusele võtmise eest vastutavate avaliku sektori asutuste juurdepääsu andmetele, toetada nende suutlikkust finantsuurimiste läbiviimisel ning tõhustada nendevahelist koostööd.
- (3) Vastavalt Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 4 lõikele 3 peavad liit ja liikmesriigid üksteist abistama. Samuti peaksid nad kohustuma tegema koostööd lojaalselt ja kiiresti.
- (4) Komisjon lubas oma 2. veebruari 2016. aasta teatises terrorismi rahastamise vastase võitluse tõhustamise tegevuskava kohta uurida võimalusi koostada eraldiseisev õigusakt, et laiendada juurdepääsu panga- ja maksekontode keskregistritele liikmesriikide ametiasutuste, sealhulgas kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks pädevate asutuste, kriminaaltulu jälitamise talituste, maksuhaldurite ning korrupsioonivastaste asutuste poolt. Lisaks esitati selles tegevuskavas üleskutse kaardistada takistused, mis tõkestavad juurdepääsu teabele, teabevahetust ja teabe kasutamist ning rahapesu andmebüroode vahelist operatiivkoostööd.

⁽¹⁾ ELT C 367, 10.10.2018, lk 84.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. juuni 2019. aasta otsus.

- (5) Võitlus raskete kuritegudega, kaasa arvatud finantspettuse ja rahapesuga, on endiselt üks liidu prioriteete.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849⁽³⁾ kohustab liikmesriike looma sellised pangakontode keskregistrid või andmeotsingusüsteemid, mis võimaldavad õigeaegselt tuvastada isikuid, kellele panga- ja maksekontod ning pangaseifid kuuluvad.
- (7) Direktiivi (EL) 2015/849 kohaselt peab rahapesu andmebüroodel olema otsejuurdepääs pangakontode keskregistrites hoitavale teabele ning sellele peavad juurde pääsema ka rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks pädevad riiklikud asutused.
- (8) Kiire otsejuurdepääs pangakontode keskregistrites hoitavale teabele on sageli kriitilise tähtsusega kriminaaluurimise edukuse ja seotud vara õigeaegse tuvastamise, selle päritolu kindlakstegemise ja arestimise seisukohast, eesmärgiga see vara konfiskeerida. Otsejuurdepääs on kõige vahetum viis saada ligipääs pangakontode keskregistrites hoitavale teabele. Seetõttu tuleks käesoleva direktiiviga kehtestada normid, millega antakse liikmesriikide poolt määratud asutustele, kes on pädevad kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks, otsejuurdepääs teabele, mida hoitakse pangakontode keskregistrites. Kui liikmesriik annab juurdepääsu pangakontode andmetele keskse elektroonilise andmeotsingusüsteemi kaudu, peaks ta tagama, et andmeotsingusüsteemi käitav asutus edastab otsingutulemused määratud pädevatele asutustele viivitamata ja tulemusi filtreerimata. Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada pädevate asutuste vahelise teabevahetuse kanaleid ega nende volitusi saada teavet kohustatud isikutelt liidu või liikmesriikide õiguse alusel. Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse ei kuulu juurdepääs teabele, mida riiklikud asutused hoiavad keskregistrites, muul eesmärgil kui käesoleva direktiivi kohaldamine või seoses käesoleva direktiivi kohaldamisalast väljajäävate kuritegudega.
- (9) Lähtudes sellest, et kõigis liikmesriikides on mitmeid kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks pädevaid asutusi või organeid, ning tagamaks käesoleva direktiivi alusel proportsionaalset juurdepääsu finants- ja muule teabele, tuleks liikmesriike kohustada määrama asutused või organid, kellele antakse käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil õigus saada juurdepääs pangakontode keskregistritele ning kes võivad taotleda teavet rahapesu andmebüroodelt. Käesoleva direktiivi rakendamisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse selliste asutuste ja organite olemust, organisatsioonilist staatust, ülesandeid ja eesõigusi, mis on kindlaks määratud liikmesriigi õiguses, muu hulgas finantssüsteemide rahapesu ja terrorismi rahastamise eest kaitsmiseks loodud olemasolevates mehhanismides.
- (10) Pädevate asutustena tuleks määrata kriminaaltulu jälitamise talitused, kellele tuleks teatavate raskete kuritegude tõkestamisel, avastamisel või uurimisel või konkreetse kriminaaluurimise toetamisel (muu hulgas vara tuvastamisel, selle päritolu kindlakstegemisel ja arestimisel) anda otsejuurdepääs pangakontode keskregistrites hoitavale teabele.
- (11) Kui maksuhaldurid ja korrupsioonivastased asutused on liikmesriigi õiguse alusel pädevad tegelema kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise või nende eest vastutusele võtmisega, tuleks ka neid kaaluda käesoleva direktiivi kohaldamisel asutustena, keda võib määrata pädevaks asutuseks. Käesolev direktiiv ei peaks hõlmama haldusjuurd-lusi, välja arvatud rahapesu andmebüroode juurd-lused, mis on seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise ja tõhusa võitlusega nende vastu.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (12) Kuritegude täideviijad, eeskätt kuritegelikud ühendused ja terroristid, tegutsevad sageli erinevates liikmesriikides ning nende vara (muu hulgas pangakontod) on tihti paigutatud teistesse liikmesriikidesse. Raskete kuritegude (muu hulgas terrorismi) ja nendega seotud finantstegevuse piiriülest mõõdet arvestades vajavad ühe liikmesriigi kriminaaluurimisi läbi viivad pädevad asutused sageli juurdepääsu teabele teistes liikmesriikides paiknevate pangakontode kohta.
- (13) Kooskõlas nõukogu raamotsusega 2006/960/JSK, ⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/41/EL ⁽⁵⁾ ning kohaldatavate andmekaitsestandarditega võib pädev asutus pangakontode riiklikust keskregistrist saadud teavet vahetada teistes liikmesriikides asuvate pädevate asutustega.
- (14) Direktiiv (EL) 2015/849 on märkimisväärselt täiustanud liidu õigusraamistikku, mis reguleerib rahapesu andmebüroode tegevust ja koostööd, nähes muu hulgas ette, et komisjon hindab võimalust luua koordineerimis- ja toetusmehhanism. Rahapesu andmebüroode õiguslik seisund varieerub liikmesriigiti haldusasutusest õiguskaitseasutuseeni ning esineb ka segavorme. Rahapesu andmebüroode volitused hõlmavad juurdepääsu finantsteabele, haldusteabele ning õiguskaitsealasele teabele, mida nad vajavad rahapesu, sellega seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks, avastamiseks ja nende vastu võitlemiseks. Sellegipoolest ei ole liidu õiguses sätestatud kõiki konkreetseid vahendeid ja mehhanisme, mis peaksid olema rahapesu andmebüroode käsutuses, et nad saaksid juurdepääsu vastavale teabele ning oma ülesandeid täita. Rahapesu andmebüroode loomise ja nende organisatsioonilise vormi valiku eest vastutavad täiel määral liikmesriigid, seetõttu on erinevate rahapesu andmebüroode juurdepääs õigusaktides ettenähtud andmebaasidele erinev ning see tingib ebapiisava teabevahetuse õiguskaitseasutuste või prokuratuuride ning rahapesu andmebüroode vahel.
- (15) Õiguskindluse suurendamiseks ja operatiivse tulemuslikkuse parandamiseks tuleks käesoleva direktiiviga kehtestada õigusnormid, mis parandaksid rahapesu andmebüroode suutlikkust jagada määratud pädevate asutustega oma liikmesriigis finantsteavet ja finantsanalüüsi kõigi raskete kuritegude puhul. Täpsemalt peaksid rahapesu andmebürood olema kohustatud tegema koostööd oma liikmesriigi määratud pädevate asutustega ja suutma õigeaegselt vastata kõnealuste määratud pädevate asutuste esitatud põhjendatud taotlustele saada finantsteavet või finantsanalüüsi, kui see finantsteave või finantsanalüüs on iga üksikjuhtumi puhul eraldi kaalutledes vajalik ning tingimusel, et sellised taotlused on põhjendatud raskete kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise või nende eest vastutusele võtmisega seotud kohustuse täitmisega, kooskõlas direktiivi (EL) 2015/849 artikli 32 lõikes 5 sätestatud eranditega. See nõue ei tohiks piirata rahapesu andmebüroode direktiivi (EL) 2015/849 kohast autonoomsust. Eelkõige juhul, kui taotletud teave pärineb teise liikmesriigi rahapesu andmebüroolt, tuleks järgida selle rahapesu andmebüroo poolt teabe kasutamise kohta seatud piiranguid ja tingimusi. Andmete kasutamiseks muul kui algselt heaks kiidetud eesmärgil peaks olema nõutav rahapesu andmebüroo eelnev nõusolek. Rahapesu andmebüroo peaks teabe või analüüsi saamise taotlusele vastamisest keeldumist asjakohaselt põhjendada. Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada direktiivi (EL) 2015/849 alusel loodud rahapesu andmebüroode tegevuslikku sõltumatust ja autonoomsust, kaasa arvatud rahapesu andmebüroode autonoomsust teabe spontaanselt omal algatusel levitamisel käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil.
- (16) Käesoleva direktiiviga tuleks kehtestada ka selgelt määratletud õigusraamistik, mis võimaldab rahapesu andmebürool taotleda oma liikmesriigi määratud pädevate asutuse poolt säilitatavaid asjasepuutuvaid andmeid, et nad saaksid tõhusalt rahapesu, sellega seotud eelkuritegusid ja terrorismi rahastamist tõkestada, avastada ning nende vastu võidelda.
- (17) Erakorralistel ja kiireloomulistel juhtudel, kui finantsteave või finantsanalüüs on seotud terrorismi või terrorismiga seonduva organiseeritud kuritegevusega, peaksid rahapesu andmebürood püüdma vahetada sellist teavet või analüüsi viivitamata.

⁽⁴⁾ Nõukogu 18. detsembri 2006. aasta raamotsus 2006/960/JSK Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelise teabe ja jälitusteabe vahetamise lihtsustamise kohta (ELT L 386, 29.12.2006, lk 89).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1).

- (18) Selline teabevahetus ei tohiks pärssida rahapesu andmebüroo direktiivi (EL) 2015/849 kohast aktiivset rolli oma analüüsides jagamisel teiste rahapesu andmebüroodega, kui analüüs osutab rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud faktilistele asjaoludele, tegevusele või vastavale kahtlusele, millest teised rahapesu andmebürood on otseselt huvitatud. Finantsanalüüsid hõlmavad tegevusanalüüsi, mis keskenduvad üksikjuhtumitele ja konkreetsetele eesmärkidele või asjakohasele valitud teabele, sõltuvalt avaldatud teabe liigist ja mahust ning teabe eeldatavast kasutamisest pärast levitamist, ning strateegilisi analüüsi, mis käsitlevad rahapesu ja terrorismi rahastamise suundumusi ja tavasid. Käesolev direktiiv ei tohiks siiski mõjutada rahapesu andmebüroodele liikmesriikide õiguse alusel antud organisatsioonilist staatust ja rolli.
- (19) Rahapesu andmebüroode analüüsivate finantsandmete tundlikkust ja vajalikke andmekaitsemeetmeid arvestades tuleks käesolevas direktiivis sätestada konkreetselt, millist liiki andmeid ja millises ulatuses võivad rahapesu andmebürood omavahel, rahapesu andmebürood määratud pädevate asutustega ning liikmesriikide määratud pädevad asutused omavahel vahetada. Käesolev direktiiv ei tohiks kaasa tuua muudatusi praegu kokkulepitud andmete kogumise meetodites. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik otsustada laiendada selle finantsteabe ja selliste pangakonto andmete ulatust, mida rahapesu andmebürood ja määratud pädevad asutused võivad vahetada. Liikmesriikidel peaks olema ka võimalik hõlbustada määratud pädevate asutuste juurdepääsu finantsteabele ning pangakonto andmetele muude kui raskete kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise ja nende eest vastutusele võtmise eesmärgil. Käesolev direktiiv ei tohiks kõrvale kalduda kohaldatavatest andmekaitsestandarditest.
- (20) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/794⁽⁶⁾ alusel asutatud Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol) toetab liikmesriike rahvusvaheliste kuritegelike organisatsioonide rahapesuga seotud tegevuse piiriülesel uurimisel kooskõlas kõnealuses määruses sätestatud eripädevuse ja ülesannetega. Sellega seoses peaks Europol esitama liikmesriikidele kogu teabe asjaomaseid liikmesriike puudutavate kuritegude ja nendevaheliste seoste kohta. Kõnealuse määruse kohaselt toimivad Europolit riiklikud üksused Europolit ja kuritegude uurimiseks pädevate liikmesriikide asutuste vaheliste kontaktkeskustena. Et Europolil oleks oma ülesannete täitmiseks vajalik teave, peaks liikmesriik lubama oma rahapesu andmebüroodel vastata liikmesriigi Europolit riikliku üksuse või asjakohasel juhul otsekontaktide kaudu esitatud Europolit taotlustele saada finantsteavet ja finantsanalüüsi. Lisaks peaksid liikmesriigid tagama, et nende Europolit riiklikel üksustel ning asjakohasel juhul nende määratud pädevatel asutustel oleks õigus vastata Europolit taotlustele saada pangakontosid puudutavat teavet. Europolit taotlused peaksid olema põhjendatud. Europol peaks esitama teabetaotlusi üksikjuhtumipõhiselt Europolit kohustuste piires tema ülesannete täitmiseks. Rahapesu andmebüroode tegevuse sõltumatust ja autonoomsust ei tohiks ohustada ning rahapesu andmebürool peaks olema õigus otsustada, kas taotletud teave või analüüs esitada või mitte. Kiire ja tõhusa koostöö tagamiseks peaksid rahapesu andmebürood vastama Europolit taotlustele õigeaegselt. Europol peaks kooskõlas määrusega (EL) 2016/794 jätkama senise tava kasutamist ja andma liikmesriikidele tagasisidet käesoleva direktiivi alusel esitatud teabe või analüüsi kasutamise kohta.
- (21) Käesolevas direktiivis tuleks asjakohasel juhul võtta arvesse ka asjaolu, et kooskõlas nõukogu määruse (EL) 2017/1939⁽⁷⁾ artikliga 43 on Euroopa Prokuratuuri Euroopa delegaatprokuröridel õigus hankida liikmesriikide kriminaaluurimis- ja õiguskaitseasutuste andmebaasides ja muudes asjakohastes riigiasutuste registrites (muu hulgas pangakontode keskregistrites ning andmeotsingusüsteemides) salvestatud mis tahes asjakohast teavet samadel tingimustel nagu need, mis kehtivad sarnastel juhtudel liikmesriigi õiguse kohaselt.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016, lk 53).

⁽⁷⁾ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

- (22) Et tugevdada rahapesu andmebüroode vahelist koostööd, peaks komisjon viima lähiajal läbi mõju hindamise, et hinnata, kas on võimalik ja asjakohane luua koordineerimis- ja toetusmehhanism, näiteks ELi rahapesu andmebüroo.
- (23) Tõhususe ja andmete kõrgetasemelise kaitse vahel sobiva tasakaalu saavutamiseks peaksid liikmesriigid olema kohustatud tagama, et tundlikku finantsteavet, millest võivad ilmned tundlikud andmed, mis puudutavad isiku rassilist või etnilist päritolu, poliitilisi vaateid, usulisi või filosoofilisi veendumusi, ametiühingusse kuulumist, tervise seisundit, seksuaalelu või seksuaalset sättumust, võivad kooskõlas kohaldatavate andmekaitse normidega töödelda üksnes selleks spetsiaalselt volitatud isikud.
- (24) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ning järgitakse ELi lepingu artiklis 6 ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige õigust era- ja perekonnaelu austamisele, õigust isikuandmete kaitsele, diskrimineerimiskeeldu, ettevõtlusvabadust, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtumenetlusele, süütuse presumptsiooni ja kaitseõigust, kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ning proportsionaalsuse põhimõtet, aga ka põhiõigusi ja põhimõtteid, mida on tunnustatud rahvusvahelises õiguses ja rahvusvahelistes lepingutes, milles liit või kõik liikmesriigid on osalised, kaasa arvatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon, ning liikmesriikide põhiseadustes, nende vastava kohaldamisala piires.
- (25) On äärmiselt oluline tagada, et käesoleva direktiivi raames toimuv isikuandmete töötlemisel järgitaks täiel määral isikuandmete kaitse õigust. Isikuandmete töötlemisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679⁽⁸⁾ ja direktiivi (EL) 2016/680⁽⁹⁾ nende vastava kohaldamisala piires. Mis puudutab kriminaaltulu jälitamise talituste juurdepääsu pangakontode keskregistritele ja andmeotsingusüsteemidele, siis kohaldatakse direktiivi (EL) 2016/680, samas kui nõukogu otsuse 2007/845/JSK⁽¹⁰⁾ artikli 5 lõiget 2 ei kohaldata. Europoli suhtes kohaldatakse määrust (EL) 2016/794. Tundlike andmete töötlemiseks ja teabetaoluste registreerimiseks vajalike mehhanismide osas tuleks käesolevas direktiivis sätestada konkreetsed ja täiendavad kaitsemeetmed ning tingimused, mis tagavad isikuandmete kaitse.
- (26) Pädevad asutused tohivad käesoleva direktiivi alusel saadud isikuandmeid töödelda kooskõlas kohaldatavate andmekaitse normidega üksnes siis, kui see on raskete kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise või nende eest vastutusele võtmise eesmärgil vajalik ja proportsionaalne.
- (27) Lisaks tuleb isikuandmete kaitse õiguse ja eraelu puutumatus õiguse austamise tagamiseks ning pangakontode keskregistrites ja andmeotsingusüsteemides sisalduvatele andmetele juurdepääsu mõju piiramiseks sätestada tingimused, mis juurdepääsu piiravad. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama, et käesoleva direktiivi kohaldamisel kohaldatakse pädevate asutuste poolt isikuandmetele juurdepääsule asjakohaseid andmekaitsepõhimõtteid ja -meetmeid. Üksnes volitatud töötajatel peaks olema juurdepääs isikuandmeid sisaldavale teabele, mida võib saada pangakontode keskregistritest või autentimisprotsesse kasutades. Töötajad, kellel on juurdepääs sellistele tundlikele andmetele, peaksid saama koolitust nende andmete vahetamise ja käitlemise turvalisuse tagamise tavade kohta.

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 6. detsembri 2007. aasta otsus 2007/845/JSK, mis käsitleb kriminaaltulu jälitamise talituste vahelist koostööd kuritegelikul teel saadud tulu või kuritegevusega seotud muu vara jälitamise ja tuvastamise valdkonnas (ELT L 332, 18.12.2007, lk 103).

- (28) Finantsandmete edastamine kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele partneritele käesoleva direktiivi kohaldamiseks peaks olema lubatud üksnes määruse (EL) 2016/679 V peatükis või direktiivi (EL) 2016/680 V peatükis sätestatud tingimustel.
- (29) Komisjon peaks käesoleva direktiivi rakendamise kohta aru andma kolme aasta möödumisel selle ülevõtmise kuupäevast ning seejärel iga kolme aasta tagant. 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe⁽¹¹⁾ kohaselt peaks komisjon lisaks hindama käesolevat direktiivi spetsiaalse järelevalvekorra kohaselt kogutud teabe alusel, et analüüsida direktiivi tegelikke tagajärgi ning lisameetmete võtmise vajadust.
- (30) Käesoleva direktiivi eesmärk on kindlustada selliste õigusnormide vastuvõtmine, mis tagavad, kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 67, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemisega liidu kodanike kõrge turvalisuse taseme. Oma rahvusvahelise iseloomu tõttu mõjutavad terrorismi ja kuritegevusega seotud ohud liitu tervikuna ning eeldavad seetõttu liiduülest reageerimist. Kurjategijad võivad kasutada ära pangakontode andmete ja finantsteabe ebaefektiivset kasutust ühes liikmesriigis ning lõigata sellest kasu, millel võivad omakorda olla tagajärjed teises liikmesriigis.
- (31) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt parandada rahapesu andmebüroode ning raskete kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise või nende eest vastutusele võtmise eest vastutavate avaliku sektori asutuste juurdepääsu andmetele, toetada nende suutlikkust finantsuurimiste läbiviimisel ning tõhustada nendevahelist koostööd, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (32) Selleks et tagada käesoleva direktiivi ühetaolised rakendamistingimused seoses loa andmisega liikmesriikidele kohaldada ajutiselt või sõlmida kokkuleppeid Euroopa Majanduspiirkonna lepinguosalistest kolmandate riikidega käesoleva direktiivi II peatüki kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes, tuleks komisjonile anda rakendamislolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽¹²⁾.
- (33) Nõukogu otsus 2000/642/JSK tuleks tunnistada kehtetuks, sest selle reguleerimiseset reguleerivad teised liidu õigusaktid ning nimetatud otsus ei ole enam vajalik.
- (34) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Ühendkuningriik ja Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning kohaldamisel.
- (35) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (36) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001⁽¹³⁾ artikli 28 lõike 2 kohaselt ning ta esitas arvamuse 10. septembril 2018. aastal,

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1).

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamislolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise

1. Käesolevas direktiivis sätestatakse meetmed, mis hõlbustavad pädevate asutuste juurdepääsu finantsteabele ja pangakontode andmetele ning selle teabe ja nende andmete kasutamist raskete kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise ja nende eest vastutusele võtmise eesmärgil. Lisaks sätestatakse selles meetmed, mis hõlbustavad rahapesu andmebüroode juurdepääsu õiguskaitsealasele teabele rahapesu, sellega seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks ning nende vastu võitlemiseks ning mis tõhustavad rahapesu andmebüroode vahelist koostööd.

2. Käesolev direktiiv ei piira:

- a) direktiivi (EL) 2015/849 ega liikmesriigi õiguses sisalduvate seotud sätete kohaldamist, muu hulgas rahapesu andmebüroodele liikmesriigi õiguse alusel antud organisatsioonilist staatust ega nende tegevuse sõltumatust ja autonoomsust;
- b) pädevate asutuste vahelise teabevahetuse kanaleid ega nende volitusi saada kohustatud isikutelt teavet liidu või liikmesriikide õiguse alusel;
- c) määruse (EL) 2016/794 kohaldamist;
- d) kohustusi, mis tulenevad kriminaalasjades vastastikust õigusabi andmist ja otsuste vastastikust tunnustamist käsitlevatest liidu õigusaktidest ja raamotsusest 2006/960/JSK.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „pangakontode keskregistrid“ – automatiseeritud keskmehhanismid (näiteks keskregistrid või kesksed elektroonilised andmeotsingu süsteemid), mis on loodud direktiivi (EL) 2015/849 artikli 32a lõike 1 kohaselt;
- 2) „kriminaaltulu jälitamise talitused“ – otsuse 2007/845/JSK kohaselt liikmesriikide loodud või määratud riiklikud talitused;
- 3) „rahapesu andmebüroo“ – direktiivi (EL) 2015/849 artikli 32 kohaselt loodud rahapesu andmebüroo;
- 4) „kohustatud isikud“ – direktiivi (EL) 2015/849 artikli 2 lõikes 1 sätestatud isikud;
- 5) „finantsteave“ – mis tahes liiki teave või andmed, näiteks andmed finantsvara, vahendite liikumise või rahaliste ärisuhete kohta, mida rahapesu andmebürood juba omavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks ja avastamiseks ning nende vastu tõhusalt võitlemiseks;

6) „õiguskaitsealane teave“:

- i) mis tahes liiki teave või andmed, mida pädevad asutused juba omavad seoses kuritegude tõkestamise, avastamise ja uurimise või nende eest vastutusele võtmisega, või
- ii) mis tahes liiki teave või andmed, mida avaliku sektori asutused või eraõiguslikud üksused omavad seoses kuritegude tõkestamise, avastamise ja uurimise või nende eest vastutusele võtmisega ning millele pädevatel asutustel on juurdepääs ilma liikmesriigi õiguse alusel sunnimeetmeid võtmata;

selliseks teabeks võivad olla muu hulgas karistusandmed ning teave uurimiste, vara külmutamise või arestimise või muude uurimis- või ajutiste meetmete ning süüdimõistmistest ja konfiskeerimistest kohta;

7) „pangakonto andmed“ – järgnevad pangakontode keskregistrites sisalduvad andmed panga- ja maksekontode ning pangaseifide kohta:

- i) kliendikonto omaniku ja kõigi arvatavalt kliendi nimel tegutsevate isikute kohta: nimi, millele lisanduvad muud direktiivi (EL) 2015/849 artikli 13 lõike 1 punkti a ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutud andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskoode;
- ii) kliendikonto omaniku asemel tegelikult kasu saava omaniku kohta: nimi, millele lisanduvad muud direktiivi (EL) 2015/849 artikli 13 lõike 1 punkti b ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutavad andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskoode;
- iii) panga- või maksekonto kohta: IBAN-number ning konto avamise ja sulgemise kuupäev;
- iv) hoiulaeka kohta: üürilevõtja nimi, millele lisanduvad muud direktiivi (EL) 2015/849 artikli 13 lõiget 1 ülevõtvates liikmesriigi sätetes nõutavad andmed isikusamasuse tuvastamiseks või kordumatu tunnuskoode ja üürimise kestus;

8) „rahapesu“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/1673 ⁽¹⁴⁾ artiklis 3 määratletud tegevus;

9) „seotud eelkuriteod“ – direktiivi (EL) 2018/1673 artikli 2 punktis 1 osutatud süüteod;

10) „terrorismi rahastamine“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/541 ⁽¹⁵⁾ artiklis 11 määratletud tegevus;

11) „finantsanalüüsid“ – rahapesu andmebüroode poolt direktiivi (EL) 2015/849 kohaselt oma ülesannete täitmise käigus juba tehtud tegevusanalüüside ja strateegiliste analüüside tulemused;

12) „rasked kuriteod“ – määruse (EL) 2016/794 I lisas loetletud kuriteoliigid.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1673 rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil (ELT L 284, 12.11.2018, lk 22).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).

*Artikkel 3***Pädevate asutuste määramine**

1. Liikmesriik määrab kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks, uurimiseks või nende eest vastutusele võtmiseks pädevate asutuste seast pädevad asutused, kellele antakse õigus saada juurdepääs asjaomase liikmesriigi pangakontode riiklikule keskregistrile ja teha selles otsinguid. Nende pädevate asutuste hulka kuuluvad vähemalt kriminaaltulu jälitamise talitused.
2. Liikmesriik määrab oma ametiasutuste seast, kes on pädevad kuritegusid tõkestama, avastama, uurima või nende eest vastutusele võtma, pädevad asutused, kes võivad taotleda ja saada rahapesu andmebüroolt finantsteavet või finantsanalüüse.
3. Liikmesriik teavitab komisjoni lõigete 1 ja 2 kohaselt määratud asutustest hiljemalt 2. detsembriks 2021 ning muudatustest nimetatud teabes. Komisjon avaldab teated *Euroopa Liidu Teatajas*.

II PEATÜKK

PÄDEVATE ASUTUSTE JUURDEPÄÄS PANGAKONTODE ANDMETELE*Artikkel 4***Pädevate asutuste juurdepääs pangakontode andmetele ja neis otsingute tegemine**

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 3 lõike 1 kohaselt määratud pädevatel riiklikel asutustel on õigus saada kiire otsejuurdepääs pangakontode andmetele ning teha nendes otsinguid, kui see on vajalik neile määratud ülesannete täitmiseks raske kuriteo tõkestamise, avastamise ja uurimise või selle eest vastutusele võtmise või rasket kuritegu puudutava kriminaaluurimise toetamise eesmärgil, muu hulgas vastava uurimisega seotud vara tuvastamiseks, selle päritolu kindlakstegemiseks ja arestimiseks. Juurdepääsu ja otsinguid loetakse otseseks ja kiireks muu hulgas siis, kui pangakontode keskregistreid haldavad riiklikud asutused edastavad pangakonto andmed pädevatele asutustele kiiresti automatiseeritud mehhanismi abil, tingimusel et ühelgi vahendaval asutusel ei ole võimalik taotletud andmeid või esitatavat teavet mõjutada.
2. Vastavalt käesolevale direktiivile ei saa pädevad asutused juurdepääsu täiendavale teabele ega tohi teha otsinguid täiendavas teabes, mida liikmesriigid peavad vajalikuks ning lisavad pangakontode keskregistrisse kooskõlas direktiivi (EL) 2015/849 artikli 32a lõikega 4.

*Artikkel 5***Pädevate asutuste juurdepääsu ja otsingute tegemise tingimused**

1. Pangakontode andmetele võivad üksikjuhtumipõhiselt vastavalt artiklile 4 juurdepääsu saada ning neis otsinguid teha vaid need pädevate asutuste töötajad, kes on selleks spetsiaalselt määratud ja volitatud vastavaid ülesandeid täitma.
2. Liikmesriigid tagavad, et määratud pädevate asutuste töötajad järgivad kutsealaseid konfidentsiaalsus- ja andmekaitse nõudeid ning on usaldusväärsed ja asjakohaste oskustega.
3. Liikmesriigid tagavad, et kasutusele on võetud tehnilised ja korralduslikud meetmed, mis tagavad andmete rangetele tehnoloogiastandarditele vastava turvalisuse selleks, et pädevad asutused saaksid kasutada artikli 4 kohast õigust pääseda juurde pangakontode andmetele ning teha neis otsinguid.

*Artikkel 6***Järelevalve pädevate asutuste juurdepääsu ja otsingute tegemise üle**

1. Liikmesriigid näevad ette, et pangakontode keskregistrit haldav asutus tagab logi pidamise iga korra kohta, kui määratud pädevad asutused kasutavad juurdepääsu pangakontode andmetele ja teevad neis otsinguid. Logid peavad elkkõige sisaldama järgmist:

- a) viide siseriiklikule toimikule;
- b) päringu või otsingu kuupäev ja kellaaeg;
- c) päringu või otsingu tegemiseks kasutatud andmete liik;
- d) tulemuste kordumatud tunnused;
- e) registriga tutvunud määratud pädeva asutuse nimi;
- f) päringu või otsingu teinud ametniku ning asjakohasel juhul selle tellinud ametniku kordumatu kasutajatunnus ning võimaluse korral ka päringu või otsingu tulemuste saaja kordumatu kasutajatunnus.

2. Logisid kontrollivad regulaarselt pangakontode keskregistrite andmekaitseametnikud. Logid tehakse taotluse korral kättesaadavaks direktiivi (EL) 2016/680 artikli 41 kohaselt määratud pädevale järelevalveasutusele.

3. Logisid kasutatakse üksnes andmekaitse järelevalve eesmärgil, sealhulgas taotluse vastuvõetavuse ja andmetöötluse seaduslikkuse kontrollimiseks, ning andmete turvalisuse tagamiseks. Logisid tuleb asjakohaste meetmetega kaitsta loata juurdepääsu eest ja need kustutatakse viie aasta möödumisel nende loomisest, välja arvatud juhul, kui neid vajatakse pooleliolevate järelevalvemenetluste raames.

4. Liikmesriigid tagavad, et pangakontode keskregistrit haldav asutus võtab asjakohaseid meetmeid, et töötajad oleksid teadlikud kohaldatavast liidu ja liikmesriigi õigusest, sealhulgas kohaldatavatest andmekaitsestandarditest. Sellised meetmed hõlmavad erivaljaõpet.

III PEATÜKK

PÄDEVATE ASUTUSTE JA RAHAPESU ANDMEBÜROODE VAHELINE NING RAHAPESU ANDMEBÜROODE OMAVAHELINE TEABEVAHETUS*Artikkel 7***Pädevate asutuste teabetaotlused rahapesu andmebüroole**

1. Liikmesriik tagab kooskõlas riiklike menetluslike kaitsemeetmetega, et tema riiklik rahapesu andmebüroo on kohustatud tegema koostööd artikli 3 lõikes 2 osutatud määratud pädevate asutustega ja saab õigeaegselt vastata põhjendatud taotlustele finantsteabe või finantsanalüüsi saamiseks, mille esitavad kõnealused määratud pädevad asutused oma vastavas liikmesriigis, kui see finantsteave või finantsanalüüs on iga üksikjuhtumi korral vajalik ja kui taotlused on põhjendatud raskete kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise või nende eest vastutusele võtmise kaalutlusega.

2. Kui objektiivselt on alust eeldada, et sellise teabe esitamine võib negatiivselt mõjutada pooleliolevat uurimist või analüüsi, või erandjuhtudel, kui teabe avaldamine oleks ilmselgelt ebaproportsionaalne füüsilise või juriidilise isiku õiguspäraste huvidega või ei oleks teabetaotluse eesmärgi seisukohast asjakohane, ei ole rahapesu andmebüroo kohustatud teabetaotlust täitma.

3. Andmete kasutamiseks muul kui algselt heaks kiidetud eesmärgil on nõutav rahapesu andmebüroo eelnev nõusolek. Rahapesu andmebüroo põhjendab asjakohaselt lõike 1 kohaselt esitatud taotlusele vastamisest keeldumist.

4. Otsuse teabe levitamise kohta teeb rahapesu andmebüroo.

5. Kooskõlas direktiivi (EL) 2016/680 artikli 4 lõikega 2 võivad määratud pädevad asutused rahapesu andmebüroolt saadud finantsteavet ja finantsanalüüse töödelda raskete kuritegude tõkestamise, avastamise ja uurimise või nende eest vastutusele võtmisega seotud konkreetsel eesmärgil, mis on isikuandmete kogumise eesmärgist erinev.

Artikkel 8

Rahapesu andmebüroo teabetaotlused pädevatele asutustele

Liikmesriik tagab kooskõlas riiklike menetluslike kaitsemeetmetega ja lisaks direktiivi (EL) 2015/849 artikli 32 lõikes 4 ette nähtud rahapesu andmebüroode teabele juurdepääsu õigusele, et tema määratud pädevad asutused on kohustatud igal üksikjuhtumil vastama õigeaegselt riikliku rahapesu andmebüroo õiguskaitsealase teabe taotlusele, kui see teave on vajalik rahapesu, sellega seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks, avastamiseks ning nende vastu võitlemiseks.

Artikkel 9

Eri liikmesriikide rahapesu andmebüroode vaheline teabevahetus

1. Liikmesriigid tagavad, et erandlikel ja kiireloomulistel juhtudel on nende rahapesu andmebüroodel õigus vahetada finantsteavet või finantsanalüüse, mis võivad olla asjakohased terrorismi või terrorismiga seonduva organiseeritud kuritegevusega seotud teabe töötlemiseks või analüüsimiseks.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud juhtudel ja võttes arvesse oma operatiivseid piiranguid, püüavad rahapesu andmebürood vahetada sellist teavet viivitamata.

Artikkel 10

Eri liikmesriikide pädevate asutuste vaheline teabevahetus

1. Liikmesriik tagab kooskõlas oma riiklike menetluslike kaitsemeetmetega, et tema pädevad asutused, kes on määratud vastavalt artikli 3 lõikele 2, võivad oma liikmesriigi rahapesu andmebüroolt saadud finantsteavet või finantsanalüüse taotluse korral ja üksikjuhtumipõhiselt vahetada teise liikmesriigi määratud pädeva asutusega, kui see finantsteave või finantsanalüüs on vajalik rahapesu, sellega seotud eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks, avastamiseks ning nende vastu võitlemiseks.

Liikmesriik tagab, et tema määratud pädevad asutused kasutavad käesoleva artikli kohaselt vahetatud finantsteavet või finantsanalüüsi üksnes sel eesmärgil, milleks seda taotleti või milleks see esitati.

Liikmesriik tagab, et tema määratud pädeva asutuse poolt kõnealuse liikmesriigi rahapesu andmebüroolt saadud finants-teabe või finantsanalüüsi levitamiseks muule asutusele, ametile või teenistusele või selle teabe kasutamiseks muul kui algselt heaks kiidetud eesmärgil on nõutav teabe esitanud rahapesu andmebüroo eelnev nõusolek.

2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt esitatud taotluse ja selle vastuse edastamiseks kasutatakse spetsiaalset turvalise elektroonilise side vahendit, mis tagab andmete turvalisuse kõrge taseme.

IV PEATÜKK

TEABEVAHETUS EUROPOLIGA

Artikkel 11

Pangakontode andmete esitamine Europolile

Liikmesriik tagab, et tema pädevatel asutustel on õigus vastata Europolile põhjendatud taotlustele pangakontode andmete kohta, mis esitatakse üksikjuhtumipõhiselt Europolile kohustuste piires tema ülesannete täitmiseks, kas Europolile riikliku üksuse kaudu või kui kõnealune liikmesriik on seda lubanud, otsekontaktide kaudu Europolis. Kohaldatakse määruse (EL) 2016/794 artikli 7 lõikeid 6 ja 7.

Artikkel 12

Europol ja rahapesu andmebüroode vaheline teabevahetus

1. Liikmesriik tagab, et tema rahapesu andmebürool on õigus vastata Europolile põhjendatud taotlustele Europolile riikliku üksuse kaudu või kui liikmesriik on seda lubanud, rahapesu andmebüroo ja Europolile vaheliste otsekontaktide kaudu. Sellised taotlused peavad puudutama finantsteavet ja finantsanalüüsi ning need tuleb esitada üksikjuhtumipõhiselt Europolile kohustuste piires tema ülesannete täitmiseks.

2. Käesoleva artikli kohaselt toimuva teabevahetuse suhtes kohaldatakse direktiivi (EL) 2015/849 artikli 32 lõiget 5 ning määruse (EL) 2016/794 artikli 7 lõikeid 6 ja 7.

3. Liikmesriigid tagavad, et iga taotlusele vastamata jätmist põhjendatakse asjakohaselt.

Artikkel 13

Teabevahetuse üksikasjalik kord

1. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi artiklite 11 ja 12 kohane teabevahetus toimub kooskõlas määrusega (EL) 2016/794 elektrooniliselt

a) turvalise teabevahetusvõrgu (SIENA) või selle õigusjärglase kaudu SIENAs kasutatavas keeles; või

b) asjakohasel juhul FIU.Neti või selle õigusjärglase kaudu.

2. Liikmesriigid tagavad, et artikli 12 kohane teabevahetus toimub õigeaegselt ja et sellega seoses käsitletakse Europolile esitatud teabetaotlusi nii, nagu oleks need pärit teisest rahapesu andmebüroost.

*Artikkel 14***Andmekaitseenõuded**

1. Käesoleva direktiivi artiklites 11 ja 12 osutatud pangakontode andmete, finantsteabe ning finantsanalüüsidesidega seotud isikuandmeid töötlevad kooskõlas määruse (EL) 2016/794 artikliga 18 üksnes need Europoli töötajad, kes on selleks spetsiaalselt määratud ja volitatud vastavaid ülesandeid täitma.
2. Europol teavitab määruse (EL) 2016/794 artikli 41 kohaselt ametisse nimetatud andmekaitseametnikku igast artiklite 11, 12 ja 13 kohasest teabevahetusest.

V PEATÜKK

ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEGA SEOTUD LISASÄTTED*Artikkel 15***Kohaldamisala**

Käesolev peatükk kohaldub üksnes III peatüki kohasele määratud pädevate asutuste ja rahapesu andmebüroode teabevahetusele ning IV peatükile vastavale finantsteabe ja finantsanalüüsideside vahetamisele, millega on seotud Europoli riiklikud üksused.

*Artikkel 16***Tundlike isikuandmete töötlemine**

1. Selliste isikuandmete töötlemine, mille puhul ilmnevad isiku rassiline või etniline päritolu, poliitilised vaated, usulised või filosoofilised veendumused, ametiühingusse kuulumine, tervise seisund, seksuaalelu või seksuaalne sättumus, on lubatud üksnes kooskõlas asjakohaste kaitsemeetmetega, mis tagavad andmesubjekti õigused ja vabadused kooskõlas kohaldatavate andmekaitseenormidega.
2. Lõikes 1 osutatud andmetele võivad saada juurdepääsu ja neid võivad töödelda üksnes selleks spetsiaalselt koolitatud ja vastutava töötleja poolt spetsiaalselt volitatud töötajad andmekaitseametniku juhiste kohaselt.

*Artikkel 17***Teabetaotluste registreerimine**

Liikmesriigid tagavad käesoleva direktiivi alusel esitatud teabetaotluste registreerimise. Vastavad andmekirjed peavad sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- a) teavet taotleva organisatsiooni ja teavet taotlenud töötaja ning võimaluse korral ka päringu või otsingu tulemuste saaja nimi ja kontaktandmed;
- b) viide siseriiklikule juhtumile, millega seoses teavet taotletakse;
- c) taotluse ese ning
- d) teabetaotluse täitmismeetmed

Andmekirjeid säilitatakse viis aastat ja neid kasutatakse üksnes isikuandmete töötlemise seaduslikkuse kontrollimise otstarbel. Asjaomased asutused peavad tegema kõik andmekirjed taotluse korral kättesaadavaks riiklikule järelevalveasutusele.

*Artikkel 18***Andmesubjektide õigustele kohalduvad piirangud**

Liikmesriigid võivad võtta seadusandlikke meetmeid, millega piiratakse täies mahus või osaliselt andmesubjekti õigust tutvuda tema kohta käivate andmetega, mida töödeldakse käesoleva direktiivi alusel, kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 23 lõikega 1 või direktiivi (EL) 2016/680 artikli 15 lõikega 1, olenevalt asjaoludest.

VI PEATÜKK

LÕPPSÄTTED*Artikkel 19***Järelevalve**

1. Liikmesriigid koguvad raskete kuritegude vastu võitlemise süsteemide tõhususe analüüsimiseks igakülgset statistikat.
2. Hiljemalt 1. veebruariks 2020 koostab komisjon käesoleva direktiivi väljundi, tulemuste ja mõju kohta ülevaate saamiseks üksikasjaliku järelevalvekava.

Nimetatud kavas määratakse kindlaks andmete ja muu vajaliku tõendusmaterjali kogumise vahendid ning sagedus. Selles täpsustatakse, milliseid meetmeid komisjon ja liikmesriigid andmete ning muu tõendusmaterjali kogumiseks ja analüüsimiseks peavad võtma.

Liikmesriigid edastavad komisjonile järelevalveks vajalikud andmed ja muu tõendusmaterjali.

3. Igal juhul sisaldab lõikes 1 osutatud statistika järgmist teavet:
 - a) määratud pädevate asutuste poolt kooskõlas artikliga 4 tehtud otsingute arv;
 - b) andmed, mis võimaldavad hinnata iga asutuse käesoleva direktiivi kohaselt esitatud taotluste mahtu, vastavate taotluste järelmeetmeid, uuritud juhtumite arvu ning raskete kuritegude eest kohtu alla antud ja süüdi mõistetud isikute arvu, kui selline teave on kättesaadav;
 - c) andmed, mis võimaldavad hinnata seda, kui palju kulub asutusel aega pärast taotluse saamist sellele vastamiseks;
 - d) andmed, mis võimaldavad hinnata käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate riigisiseste ja piiriüleste taotlustega tegelemiseks vajaliku tööjõu või infotehnoloogiaressurssidega seotud kulusid, kui selline teave on kättesaadav.
4. Liikmesriigid korraldavad statistiliste andmete tegemise ja kogumise ning edastavad lõikes 3 osutatud statistika kord aastas komisjonile.

*Artikkel 20***Seos muude õigusaktidega**

1. Käesolev direktiiv ei takista liikmesriikidel säilitamast või sõlmimast pädevate asutuste vahelist teabevahetust käsitlevaid kahepoolseid või mitmepoolseid lepinguid või omavahelisi kokkuleppeid, kui sellised lepingud ja kokkulepped on kooskõlas liidu õiguse ja eelkõige käesoleva direktiiviga.

2. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide või liidu kohustusi, mis tulenevad kehtivatest kahepoolsetest või mitme-poolsetest lepingutest kolmandate riikidega.

3. Ilma et see mõjutaks liidu õiguse kohast liidu ja liikmesriikide vahelist pädevuste jaotust, teavitavad liikmesriigid komisjoni oma kavatsusest alustada läbirääkimisi ja sõlmida kokkuleppeid liikmesriikide ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguosalistest kolmandate riikide vahel käesoleva direktiivi II peatüki kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes.

Kui komisjon jõuab kahe kuu jooksul alates teavitusest selle kohta, et liikmesriik kavatseb alustada esimeses lõigus osutatud läbirääkimisi, järeldusele, et läbirääkimised võivad tõenäoliselt kahjustada asjaomast liidu poliitikat või viia sellise kokkuleppe sõlmimiseni, mis ei ole liidu õigusega kooskõlas, teavitab komisjon sellest liikmesriiki.

Liikmesriigid hoiavad komisjoni korrapäraselt kursis kõigi selliste läbirääkimistega, ja kui see on kohane, kutsuvad komisjoni osalema vaatlejana.

Liikmesriikidele antakse luba kohaldada ajutiselt või sõlmida esimeses lõigus osutatud kokkuleppeid, tingimusel et need on kooskõlas liidu õigusega ega kahjusta asjaomase liidu poliitika eesmärke. Komisjon võtab sellised loa andmise otsused vastu rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 22 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 21

Hindamine

1. Komisjon koostab käesoleva direktiivi rakendamise kohta aruande ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 2. augustiks 2024 ning seejärel iga kolme aasta tagant. Aruanne avalikustatakse.

2. Kooskõlas direktiivi (EL) 2015/849 artikli 65 lõikega 2 hindab komisjon takistusi ja võimalusi liidus rahapesu andmebüroode vahelise koostöö edendamisel, muu hulgas seda, kas oleks võimalik ja asjakohane luua koordineerimis- ja toetusmehhanism.

3. Hiljemalt 2. augustiks 2024 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, kui vajalik ja proportsionaalne on laiendada finantsteabe määratlust mis tahes liiki teabele või andmetele, mida avaliku sektori asutused või kohustatud isikud omavad ning mis on rahapesu andmebüroodele kättesaadavad ilma liikmesriigi õiguse alusel sunnimeetmeid võtmata, ning esitab asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.

4. Hiljemalt 2. augustiks 2024 koostab komisjon hinnangu, milles hinnatakse, kas liidus tegutsevate rahapesu andmebüroode vahelist finantsteabe või finantsanalüüsides vahetamist on võimalik laiendada muudele rasketele kuritegudele kui terrorism või terrorismiga seonduv organiseeritud kuritegevus, ning hinnatakse selle laiendamise seotud probleeme.

5. Komisjon hindab käesoleva direktiivi rakendamist mitte varem kui 2. augustil 2027 ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule peamisi järeldusi sisaldava aruande. Aruanne sisaldab ka hinnangut selle kohta, kuidas on järgitud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid.

6. Käesoleva artikli lõigete 1–4 kohaldamiseks esitavad liikmesriigid komisjonile vajalikud andmed. Komisjon võtab arvesse liikmesriikide poolt artikli 19 kohaselt esitatud statistikat ning võib nõuda liikmesriikidelt ja järelevalveasutustelt lisateavet.

*Artikkel 22***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

*Artikkel 23***Ülevõtmine**

Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 1. augustiks 2021. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

*Artikkel 24***Otsuse 2000/642/JSK kehtetuks tunnistamine**

Otsus 2000/642/JSK tunnistatakse kehtetuks alates 1. augustist 2021.

*Artikkel 25***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 26***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 20. juuni 2019

Euroopa Parlamendi nimel

president

A. TAJANI

Nõukogu nimel

eesistuja

G. CIAMBA

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET